

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

- กรวรรณ กัณยะพงศ์. ผลการเรียนแบบร่วมมือโดยใช้เทคนิคการต่อบทเรียนและการเสริมแรงที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและพฤติกรรมการร่วมมือ
ในชั้นเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5. วิทยานิพนธ์
ปริญญาโทบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2529.
- กันยา สุวรรณแสง. จิตวิทยาทั่วไป. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์บำรุงสาส์น,
2532.
- กรีช อัมโกชน์. การประชุมแบบซินติเคท. ในประมวลบทความการนิเทศ
การศึกษา 2520. กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, 2520.
- คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. การศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพ
การประถมศึกษา พ.ศ.2525-2534. (ม.ป.ท., ม.ป.ป.)
- คู่มือครูรูปแบบการฝึกทักษะการทำงานกลุ่มสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา
ปีที่ 6. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภา ลาดพร้าว, 2531.
- จวงจันทร์ พวงจันทร์แดง. ภาวะผู้นำของนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษา.
วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2526.
- จำนง พรายแย้มแข. เทคนิคการสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต
พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, 2531.
- ฉันทนา ภาคบงกช. การสอนสังคมศึกษา หน่วยวันสำคัญของชาติ ชั้นประถมศึกษา
ปีที่ 3 ด้วยกระบวนการกลุ่ม. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2518.
- ฉลอง ภิรมย์รัตน์. กระบวนการกลุ่ม. ภูเก็ต, วิทยาลัยครูภูเก็ต, 2521.
- ชมเพลิน จันทรเรืองเพ็ญ. สมคิด แก้วสนธิ และทองอินทร์ วงศ์ไธธร.
การสอนแบบต่าง ๆ ในระดับอุดมศึกษา. วารสารครูศาสตร์ 6
(พฤษภาคม-มิถุนายน 2519): 34-39
- ชวาล แพร์ตกุล. เทคนิคการวัดผล. กรุงเทพ: สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, 2522.

- ชาญชัย ศรีไสยเพชร. ทักษะและเทคนิคการสอน. พิมพ์ครั้งที่ 2.
กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์พิทักษ์อักษร, 2527
- ชิตพงษ์ สยามเนตร. สำนักฝึกอบรมสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
ธันวาคม 2523. (อัสสำเนา).
- ไชยรัตน์ ปราณี. การศึกษามลสัมฤทธิ์ทางการเรียน พฤติกรรมการทำงานกลุ่ม
และความรับผิดชอบต่อสังคม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียน
สังคมศึกษา โดยการสอนแบบซินติเคท กับการสอนตามคู่มือ. วิทยานิพนธ์
ปริญญาโทบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2531.
- ณรงค์ ลินสวัสดิ์. นวัตโซทัย แนวความคิดในการแก้ปัญหาของสังคมไทย.
กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์อักษรวิทยา, 2524.
- ติลก ติลกานนท์. คิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น. วารสารวัดผลการศึกษา 8
(พฤษภาคม - สิงหาคม 2525): 63-66
- ตุษฎี แก้วกำเนิด. การสอนแบบสร้างเสริมเจตคติ. พระนคร: หน่วยศึกษานิเทศก์
กรมสามัญศึกษา, ม.ป.ป.
- ทวีป อภิลิทธิ. การสอนแบบซินติเคท. ครูปริทัศน์ 9 (กันยายน 2522): 36-37.
- ทิพย์วัลย์ สมแดง. การเปรียบเทียบพฤติกรรมการทำงานกลุ่มของนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนเขตเมืองกับโรงเรียนเขตชนบท
ในจังหวัด เชียงราย. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2528.
- ทศนา แคมมณี และคนอื่น ๆ. กลุ่มสัมพันธ์ทฤษฎีแนวปฏิบัติ เล่ม 1.
กรุงเทพมหานคร: นูรพาศิลป์การพิมพ์, 2522.
- ทศนา แคมมณี น้อมศรี เคท และ วรสุดา บุญยไวโรจน์. รายงานการวิจัย
การพัฒนารูปแบบการฝึกทักษะการทำงานกลุ่มสำหรับนักเรียนประถมศึกษา
พฤษภาคม, 2528.
- ทองอินทร์ วงศ์ไธธร และคนอื่น ๆ. การสอนแบบต่าง ๆ ในระดับอุดมศึกษา.
วารสารครูศาสตร์ 6 (พฤษภาคม - มิถุนายน 2519): 42-43.

- ธีระ รุญเจริญ. การเรียนการสอนในระดับประถมศึกษา. กรุงเทพมหานคร:
โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, 2525.
- นันทนา เทพบริรักษ์. การเปรียบเทียบผลการสอนวิทยาศาสตร์ หน่วยพลังงาน
โดยกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ และวิธีสอนธรรมชาติ. วิทยานิพนธ์
ปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2518.
- บงกชพันธุ์ ทองงาม. การเปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนคอมพิวเตอร์ภาษาโลโก เป็นรายบุคคล
และเป็นกลุ่ม. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร, 2533.
- บันลือ พงกษะวัน. หลักสูตรกับบูรณาการทางการสอน. พิมพ์ครั้งที่ 3.
กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, 2524.
- บุญทัน ดอกไธสง. จิตวิทยาผู้นำและมนุษยสัมพันธ์. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์,
2520.
- ปัทมา เทพอัศวพงศ์. การเปลี่ยนแปลงการสอนอ่านเอาเรื่องภาษาอังกฤษ
ด้วยกระบวนการกลุ่มกับการอ่านด้วยวิธีแปล. วิทยานิพนธ์
ปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2517.
- ประคอง กรรณสุด. สถิติประยุกต์สำหรับครู. กรุงเทพมหานคร:
สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, 2523.
- _____. สถิติเพื่องานวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์. ปทุมธานี: บริษัท ศูนย์หนังสือ
ดร.ศรีสง่า, 2528.
- ผาณิต เพชรจำรัส. การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เจตคติต่อวิชาภาษาไทย
เพื่อกิจธุระและความรับผิดชอบของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียน
โดยการสอนแบบซินติ เคทกับการสอนตามคู่มือครู. วิทยานิพนธ์
ปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2529.
- พาณิชย์, กระทรวง. กรมเศรษฐกิจการพาณิชย์. สถิติการค้าประจำปี 2532.
กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย,
2533.

- พิชาญ ลำอาจศรี. การทดลองสอนจรรยาวิชาด้วยวิธีสอนแบบซินดิเคท (Syndicate) ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต มหาวิทยลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2527.
- พิสิทธิ์ พิระภิญโญ. การศึกษาเปรียบเทียบผลการเรียนเรื่อง ประชากรศึกษาและการวางแผนครอบครัว ที่สอนด้วยการสอนแบบกลุ่มแก้ปัญหา และวิธีสอนแบบบรรยาย ของนักศึกษาวิทยาลัยครูนครศรีธรรมราช ปีการศึกษา 2527. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต มหาวิทยลัยเกษตรศาสตร์, 2527.
- ไพฑูรย์ ลินลารัตน์. หลักและวิธีการสอนในระดับอุดมศึกษา. กรุงเทพมหานคร: ภาควิชาอุดมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2522.
- ไพโรจน์ ตารามาศ. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและ เจตคติต่อบุคลิกภาพประชาธิปไตย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 วิชาสังคมศึกษา โดยวิธีสอนแบบซินดิเคทกับการสอนตามหลักสูตร พุทธศักราช 2521. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต มหาวิทยลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2524.
- มนัส รัตนดิลก ณ ภูเก็ต. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ในเอกสารการสอนชุดวิชาการสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต หน่วยที่ 7 หน้า 259-310. กรุงเทพมหานคร: บริษัทประชาชน จำกัด, 2527.
- มณฑา ธงอินเนตร. การเปรียบเทียบผลการสอนวิชาเรขาคณิต โดยวิธีกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์และวิธีสอนแบบธรรมดา ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 5. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2520.
- มานะ อุนารัตน์. การเปรียบเทียบการจัดการในห้องเรียนของครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกาฬสินธุ์ ระหว่างโรงเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตสูงกับต่ำ. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2533.

- เมืองทอง แคมมณี. คุณสมบัติของกลุ่มที่ทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ. ในกลุ่ม
สัมพันธ์: ทฤษฎีและแนวปฏิบัติ เล่ม 1. คณะครุศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2522.
- ยาใจ รีละชาติ. การศึกษาพฤติกรรมความเป็นผู้นำของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา
ตอนต้นของโรงเรียนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2521.
- เยาวพา เดชะคุปต์. ทฤษฎีกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ สำหรับการสอนในระดับ
ประถมศึกษา. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2517.
- รุจิระ สุภรณ์ไพบูรณ์ รัชดา สุตรา และลินจง อินทร์พรรย์. กิจกรรมการสอน
กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต. ในหลักและแนวปฏิบัติในโรงเรียน
ประถมศึกษา. สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช, 2526.
- วรัญญา อีธรรมากร. ผลการใช้กิจกรรมกลุ่มควบคุมคุณภาพในการสอนแก้ปัญหา
ระเบียบวินัยในชั้นเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. วิทยานิพนธ์
ปริญญาโทบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2528.
- วัชรี ทรัพย์มี. การทำงานเป็นกลุ่ม. มิตรรู. 18 (30 กันยายน 2519):
21-22.
- วิจิตร ลินสิริ. ตัวอย่างเรื่องนวัตกรรมการสอน การวัดผลและอุปกรณ์การสอน
สังคมศึกษา. นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา สุนทรการพิมพ์,
2517.
- วิชาการ, กรม. แผนการสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้นประถมศึกษา
ปีที่ 6. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2526.
- _____. คู่มือหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533).
กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์การศาสนา, 2532.
- _____. หลักการของหลักสูตรประถมศึกษา และมัธยมศึกษา ฉบับปรับปรุงพ.ศ. 2533.
กรุงเทพมหานคร, 2533.

- วิชาการ, กรม. เอกสารประกอบการบรรยาย เรื่องสารที่เปลี่ยนแปลงของหลักสูตร
ประถมศึกษา ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533. ม.ป.ท., ม.ป.ป.
- วิชาการ (นามแฝง). "ลักษณะการเรียนการสอนกลุ่มสร้าง เสริมประสบการณ์ชีวิต."
วารสารการศึกษาเอกชน 5 (2 พฤศจิกายน 2522): 20-22
- วารี ธีระจิตร. การพัฒนาการสอนสังคมศึกษา ระดับประถมศึกษา. คณะครุศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2530.
- _____. หน่วยที่ 5 วิธีสอนกลุ่มสร้าง เสริมประสบการณ์ชีวิตในเอกสารการสอน
กลุ่มสร้าง เสริมประสบการณ์ชีวิต หน่วยที่ 1-7. หน้า 183-253.
กรุงเทพมหานคร: บริษัทมหาชนจำกัด, 2526.
- ศึกษาธิการ, กระทรวง. กรมวิชาการ. คู่มือหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช
2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533). กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์
การศาสนา, 2534.
- _____. หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521. พิมพ์ครั้งที่ 2.
กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2525.
- สมชาย ชัญชนกุล. จิตวิทยาวัยรุ่น. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์พิมพ์เศศ, 2526.
- สมชาย สิงห์พันธุ์. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความมีวินัยใน
ตนเองในการสอนจริยธรรมกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยวิธีสอน
แบบซินติ เคทและการสอนตามคู่มือแนวการสอนของหน่วยศึกษานิเทศก์
กรมสามัญศึกษา. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2527.
- สมบูรณ์ ชิตพงศ์. เทคนิคการวัดและประเมินผลการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษา.
สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร, 2523.
- สมบูรณ์ ศาลยาชีวิน. "การคิดเป็น ทำเป็น." วารสารครูปริทัศน์ 7
(มีนาคม 2525): 40-50.
- สมพงษ์ จิตระดับ. การสอนจริยศึกษาในระดับประถมศึกษา. โครงการตำรา
คณะครุศาสตร์. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. (อัสสำเนา), 2527.

- สมพงษ์ จิตระดับ. สอนอย่างไรให้คิดเป็น. วารสารประชาศึกษา 34 (เมษายน 2527): 9-11
- สุมานิน รุ่งเรืองธรรม. กลวิธีการสอน. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ รุ่งเรืองธรรม, 2526.
- สวัสดิ์ นิเทศวรวิทย์. ความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูเกี่ยวกับลักษณะความเป็นพลเมืองดีจากกิจกรรมนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น เขตการศึกษา 6. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2527.
- สวัสดิ์ สุวรรณอักษร. ปริศนาอาชีพ. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์อักษรเจริญทัศน์, 2532.
- สายสมร ทองคำ. กระบวนการสอนเพื่อสร้างลักษณะการคิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2528.
- สมน อมรวิวัฒน์. วรรณกรรมเกี่ยวกับการสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ใน เอกสารการสอนชุดวิชาการสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต หน่วยที่ 1-7. หน้า 299-344. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช กรุงเทพมหานคร: อรุณการพิมพ์, 2525.
- _____ . ความคิดและขอบข่ายของกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต. ใน เอกสารการสอนชุดวิชาการสอน กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2526.
- สุวรรณ สุวรรณเวช. การทดลองสอนแบบซินดิเคท (Syndicate) วิชาสังคมศึกษา ห่วยลือธิ์และหน้าที่ของพลเมืองไทยในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2526.

- เสริมศิริ เมนะเศวต. การเปรียบเทียบผลการสอนวิชาหลักการสอนหน่วย "โรงเรียนประถมศึกษา" โดยใช้วิธีการบวนการกลุ่มสัมพันธ์ และวิธีสอนธรรมดา ในชั้นประกาศนียบัตรวิชาการศึกษา. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2519.
- หฤทัย อติชาติพงศ์. กิจกรรมกลุ่มโรงเรียน. กรุงเทพมหานคร: ภาควิชาแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒพลศึกษา, ม.ป.ป.
- อำพร กาทอง. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาและความมีวินัยในตนเอง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยการสอนแบบซินติเคท การสอนโดยใช้บทเรียนโปรแกรม และสอนตามคู่มือการสอนของหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2529.

ภาษาอังกฤษ

- Cartwright, Dorwin and Alwin Zander. Group Dynamics. 3rd. ed., New York: Harper and Publishers, 1968
- Davidson, Demis. Learning Mathematics in a Group Situation. Mathematics Teacher 21 (February 1974): 101-106.
- Davis, Keith. Human Relations at Work. New York: McGraw-Hill Book Company Inc., 1962.
- Deighton, Lee C. Small-Group Instruction. The Encyclopedia of Education. New York: The Macmillan Company and the Free press, 1971.
- Good, Carter V. Dictionary of Education. 3rd ed. New York: McGraw-Hill Book Co., 1973.
- Gulley, Halbert E. Discussion, Conference and Group Process. New York: Holt, Rinehart and Winston, Inc., 1960.

- Johnson, David W., and Johnson Frank P. Joining together:
Group Theory and Group Skills. 2nd ed, Englewood
Cliffs, New Jersey: Prentice - Hall, 1982.
- Jhonson, D.W. and Jhonson. R.T. Social skills for
successfull group work. Educational Leadership
47 (December 1989 - January 1990): 29-31.
- Lex, James Joseph. Attitude Change of Seminary Students
Associated with a Course in Group Dynamics.
Dissertation Abstracts. 33(May 1973): 6093.
- Loeser, L.H. Some Aspects of Group Dynamics. International
Journal Group Psychotherapy. 1 : 5 - 9, 1957.
- Marvin, E. Shaw. The nature small Group, Group Dynamics.
In the Psychology of small Group Behavior, pp.5-10.
New York: McGraw Hill Book company, 1971.
- Mills, H.R. Teaching and Training : a handbook of instructors.
London: Macmillan, 1974.
- Ottaway, A.K.C. Learning Through Group Experience. London:
Routledge and Kegan Paul, 1966.
- Peterson, Penelope L. and others. Ability X Theatment
Interaction Effects on Children's Learning in
Large-group and small group Approachers
American Educational Research Journal. 18
(Winter 1981): 453-473
- Sprenger, J.A. Group Work in Foreign Language Learning.
A Report. English Teaching Forum. XI. November, 1973.

- Thomas, Carol. An Experimental Study of Some Effects of Varied Inter-Personal Distances, Social Spaces, and Problem Solving Tasks on small Group Communication Behaviors Dissertation. 35,4(October 1972): A
- Tisana Tiansame. A Model for Pre-Service Teacher Training in Human Reltions for Thailand. Unpublished Ph.D. Dissertation, Arizona State University, 1972.
- Webb, Noreen M. Sex Differences in Interaction and Achivement in Cooperative Small Group. Journal of Educational Psychology. 79(1984): 33-44

ภาคผนวก ก

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ

1. รองศาสตราจารย์ปานตา ไข่เทียมวงศ์
ภาควิชาประถมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
2. รองศาสตราจารย์ ดร.อุไรวรรณ อินทรีย์
ภาควิชาประถมศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น
3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วิจิตร ลินลิริ
ภาคอุดมศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร
4. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ผิน ปานขาว
สำนักฝึกอบรมบัณฑิตพัฒนาบริหารศาสตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์
5. อาจารย์สมาน บุญประกอบ
ศึกษานิเทศก์ จังหวัดหนองคาย

ภาคผนวก ข

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แผนการสอนแบบกลุ่มแก้ปัญหา

แผนการสอนของกระทรวงศึกษาธิการ

แบบวัดมโนทัศน์ในการทำงานกลุ่ม

แบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการ เรียน

แบบประ เนิ่นพฤติกรรมของนัก เรียน

กิจกรรม เตรียมความพร้อม เพื่อฝึกทักษะการทำงานกลุ่ม

แผนการสอนแบบกลุ่มแก้ปัญหา

แผนการสอนที่ 1 เรื่อง การเปิดร้านค้า

เวลา 6 คาบ

ความคิดรวบยอด

การเข้าใจหลักการและวิธีการเปิดร้านค้าใหม่เป็นสิ่งจำเป็น ผู้ประกอบการค้าจะขายปลีกและขายส่งสินค้าได้ดี จำเป็นต้องเลือกทำเลที่ตั้งดีด้วย เพราะจะช่วยส่งเสริมการค้าขายได้อย่างมาก

จุดประสงค์

1. บอกความสำคัญของทำเลที่ตั้งในการเปิดร้านค้าได้
2. บอกวิธีและหลักการเปิดร้านค้าใหม่ได้
3. เลือกทำเลเพื่อเปิดร้านค้าในชุมชนได้เหมาะสม
4. อธิบายเหตุผลในการเลือกทำเลได้

คุณสมบัติที่ต้องการ เน้น

1. ความซื่อสัตย์สุจริต
2. ความรับผิดชอบ
3. ความขยันหมั่นเพียร
4. ความละเอียดรอบคอบ
5. การตัดสินใจอย่างฉลาดและมีเหตุผล

เนื้อหา

ก่อนเปิดร้านใหม่เพื่อจำหน่ายสินค้านั้น ผู้ทำการค้าจะต้องรู้วิธีและหลักการดังนี้

1. การเลือกทำเลที่ตั้งที่เหมาะสม ทำเลที่เหมาะสมในการเปิดร้านค้าจะต้องเป็นสถานที่ที่มีผู้คนสัญจรไปมาอยู่เสมอ และมีจำนวนมาก เป็นย่านชุมชนที่จะมีความสามารถซื้อสินค้าหรือรับบริการได้ มีการคมนาคมขนส่งสะดวกลูกค้าสามารถเข้าถึงได้

2. การเลือกสินค้ามาจำหน่ายได้ตามความต้องการของลูกค้า ผู้ทำการค้าจะต้องรู้ความต้องการของลูกค้าว่าชอบสินค้าแบบใด ประเภท คุณภาพของสินค้าอยู่ในระดับใด

3. การกำหนดราคา คุณภาพสินค้าและจำหน่ายให้แก่ผู้บริโภค ผู้ทำการค้าจะต้องรู้ว่าจะตั้งราคาสินค้าเท่าไร ลูกค้าจึงจะสามารถซื้อสินค้าได้ คุณภาพของสินค้าต้องอยู่ในระดับที่ลูกค้าสนใจและสามารถซื้อมาอุปโภคบริโภคได้ นอกจากนี้ต้องกะประมาณจำนวนผู้บริโภคได้ว่า จะทำให้การค้ามีกำไรให้ผลตอบแทนพอที่จะตั้งอยู่ได้

4. การพิจารณาร้านค้าประเภทเดียวกันในย่านนั้นด้วย สินค้าบางอย่างต้องอยู่ในที่มีร้านค้าประเภทเดียวกัน เพื่อเปิดโอกาสให้ลูกค้าเลือกสินค้าได้ แต่ถ้าจำนวนร้านค้ามากเกินไป ก็เป็นคู่แข่งที่น่ากลัว

ในการเปิดร้านค้าใหม่ ผู้ทำการค้าต้องนำสำเนาทะเบียนบ้านของตนเองและสำเนาทะเบียนบ้านสถานการค้าไปยื่นขอจดทะเบียนการค้าภายใน 30 วัน นับแต่วันเริ่มประกอบการค้า ณ สำนักงานสรรพากรอำเภอ/กิ่งอำเภอ สรรพากรจังหวัด ซึ่งสถานการค้าตั้งอยู่ ถ้าผู้ทำการค้าเป็นผู้เยาว์หรือหญิงที่มีสามีโดยชอบด้วยกฎหมาย ต้องแนบหนังสือยินยอมของผู้แทนโดยชอบธรรมหรือของสามีแล้วแต่กรณี

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

ขั้นเตรียม (10 นาที)

1. ครูแบ่งกลุ่มนักเรียนออกเป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่มนักเรียนที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้านปงไฮ บ้านโชคชัย และบ้านท่าช้าง แล้วครูแจกของชิ้นส่วนของแผนผังหมู่บ้านให้นักเรียนกลุ่มละ 1 ซอง

2. นักเรียนแต่ละกลุ่มช่วยกันต่อแผนผังหมู่บ้านของตนให้ถูกต้องตามแผนผังที่ครูคิดไว้บนกระดาน

3. ให้นักเรียนปรึกษากันเกี่ยวกับตำแหน่งร้านค้าในหมู่บ้าน แล้วส่งตัวแทนออกไปเขียนรูปบนแผนผัง เพื่อแสดงที่ตั้งของร้านค้าด้วยสี เมจิกสีแดง หรือน้ำเงินหรือเขียว หมู่บ้านละ 1 สี

4. แบ่งนักเรียนออกเป็น 5 กลุ่ม ๆ ละ 6 คน โดยครูพยามเลือกนักเรียนที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้านเดียวกันอยู่กลุ่มเดียวกัน แล้วให้แต่ละกลุ่มเลือกประธานและเลขานุการ

5. ครูทบทวนบทบาทของประธาน เลขานุการและสมาชิก ซึ่งนักเรียนได้ฝึกทักษะการทำงานกลุ่มมาแล้ว

ขั้นดำเนินการสอน (95 นาที)

1. ให้ เลขานุการของนักเรียนแต่ละกลุ่มรับบัตรกำหนดงาน พร้อม เอกสารประกอบ จากครูและคำถามให้สมาชิกในกลุ่มฟัง

2. ให้ประธานของแต่ละกลุ่มอ่านกรณีตัวอย่าง เรื่อง "พ่อค้าใหม่" และคำถามให้สมาชิกในกลุ่มฟัง

3. ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันศึกษาปัญหาจากกรณีตัวอย่าง เรื่อง "พ่อค้าใหม่" แล้วตอบคำถามข้อ 1, 2 และ 3 ในกระดาษที่ครูแจกให้แล้วประธานอ่านคำถามข้อ 4 ให้สมาชิกในกลุ่มฟัง

4. ครูเปิดวีดิทัศน์ เรื่อง "การ เริ่มต้นธุรกิจ" ให้นักเรียนชมพร้อมกันทั้งชั้นแล้วครูและนักเรียนร่วมกันสรุปใจความสำคัญจากการชมวีดิทัศน์

5. ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มสำรวจ เอกสารที่ครูมอบให้แล้วแบ่งหน้าที่รับผิดชอบ เพื่อศึกษาเอกสารดังกล่าว

6. ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มอภิปราย เพื่อตอบคำถามข้อ 4 แล้วเขียนรายงาน เรื่อง "การ เปิดร้านค้าใหม่"

7. ให้ประธานแต่ละกลุ่ม เสนอรายงานหน้าชั้นแล้วตอบคำถามของครูและเพื่อนร่วมชั้น

ขั้นสรุป (15 นาที)

1. ครูตรวจรายงานของนักเรียนทุกกลุ่ม ให้นักเรียนนำไปแก้ไขให้สมบูรณ์

2. ครูคิดแผนภูมิเพลง "ร้านค้าใหม่" บนกระดาน แล้วให้นักเรียนอ่านเนื้อร้อง 1 รอบ

3. ครูและนักเรียนร่วมกันอภิปราย เกี่ยวกับ เนื้อร้องแล้วครูร้องให้นักเรียนฟัง 1 รอบ

4. ครูและนักเรียนร่วมร้องเพลง "ร้านค้าใหม่" พร้อมกัน 2 รอบ

5. ให้นักเรียนจดบันทึกข้อสรุปลักษณะวิธีการ เปิดร้านค้าใหม่ลงในสมุดแบบบันทึก

สื่อการเรียน

1. กรณีตัวอย่าง เรื่อง "พ่อค้าใหม่"
2. แผนผังหมู่บ้านปงไฮ ไชคชัย ท่าช้าง และจำนวนประชากร
3. หนังสือเรียนสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตชั้น ป.6 หมวด เศรษฐกิจและการทำมาหากินหน้า 56-59
4. เอกสารเกี่ยวกับการเลือกทำเล องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อการตั้งร้านค้า และการเลือกสถานที่ตั้งร้านค้าปลีก
5. วิดีทัศน์ เรื่อง การเริ่มต้นธุรกิจ
6. แผนภูมิเพลง "ร้านค้าใหม่"

การประเมินผล

1. ตรวจรายงาน
2. สังเกตพฤติกรรมตามคุณสมบัติที่ต้องการ เน้น
3. สังเกตพฤติกรรมเรียนแล้วบันทึกลงในแบบสังเกตพฤติกรรม
4. ตรวจสอบคั่นทิก

ภาคผนวก

บัตรกำหนดงาน

1. ประธานอ่านกรณีตัวอย่าง เรื่อง "พ่อค้าใหม่" และคำถามให้สมาชิกในกลุ่มฟัง
2. ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันศึกษาปัญหาจากกรณีตัวอย่าง เรื่อง "พ่อค้าใหม่" แล้วตอบคำถามข้อ 1, 2 และ 3 ลงในกระดาษที่ครูแจกให้ แล้วประธานอ่านคำถามข้อ 4 ให้สมาชิกในกลุ่มฟังก่อนที่จะชมวิดิทัศน์ เรื่อง "การเริ่มต้นธุรกิจ"
3. หลังจากนักเรียนชมวิดิทัศน์ เรื่อง "การเริ่มต้นธุรกิจ" แล้วให้นักเรียนสรุปใจความสำคัญ เรื่อง การเริ่มต้นธุรกิจ ลงกระดาษที่ครูแจกให้
4. ให้นักเรียนสำรวจ เอกสารที่ครูมอบให้และแบ่งหน้าที่รับผิดชอบในการศึกษาเอกสารดังต่อไปนี้
 1. การเลือกทำเล
 2. องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อการตั้งร้านค้า
 3. การเลือกสถานที่ตั้งร้านค้าปลีก
 4. หนังสือเรียนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้น ป.6 หมวดเศรษฐกิจ และการทำมาหากิน หน้า 56-59
 5. การจดทะเบียนการค้า
 6. เมื่อนักเรียนศึกษาเอกสารหมายเลข 1-5 แล้วให้นักเรียนร่วมกันอภิปราย เพื่อตอบคำถามข้อ 4 แล้วเขียนรายงานเรื่อง "การเปิดร้านค้าใหม่"
 7. ให้ประธานกลุ่ม เสนอรายงานหน้าชั้น แล้วสมาชิกในชั้นร่วมกันซักถาม และอภิปรายพร้อมทั้งให้ข้อ เสนอแนะ เพิ่มเติม

กรณีตัวอย่าง เรื่อง "พ่อค้าใหม่"

ณ หมู่บ้านแห่งหนึ่งมีชาวบ้าน 560 คน อาชีพส่วนใหญ่ของชาวบ้าน คือ ทำนา ทำไร่ ภายในหมู่บ้านมีร้านขายของชำ จำนวน 5 ร้าน กระจายอยู่บริเวณที่มีบ้านเรือนหนาแน่นและติดกับถนน ฐานะการเงินของเจ้าของร้านเหล่านั้นดีกว่าครอบครัวอื่น ๆ ที่มีอาชีพทำนา ทำไร่ ทั้ง ๆ ที่พ่อค้าแม่ค้ายังต้องซื้อข้าวจากชาวนาเพื่อเก็บไว้สำหรับรับประทานตลอดปี

บ้านของศักดิ์สิทธิ์อยู่กลางหมู่บ้าน ไม่มีถนนผ่าน ต้องเดินลัดสนามของเพื่อนบ้าน ทุกครั้งที่ต้องออกไปจากบ้าน ศักดิ์สิทธิ์อยากเป็นเศรษฐีจึงตัดสินใจขายที่นาของตนแล้วนำเงินมาปรับปรุงบ้านให้เป็นร้านค้าและซื้อเครื่องชำเช่นเดียวกับร้านค้าอื่น ๆ เพื่อจำหน่ายให้เพื่อนบ้าน ศักดิ์สิทธิ์ขายสินค้าแพงกว่าร้านอื่น ๆ บางครั้งก็ซิงนำหนักของไม่ครบตามที่ลูกค้าสั่งแต่จะคิดเต็มราคา เวลาผ่านไป 2 สัปดาห์ ลูกค้าที่เคยมาซื้อก็เปลี่ยนไปซื้อที่ร้านอื่น ศักดิ์สิทธิ์จึงประกาศลดราคาสินค้าต่ำกว่าร้านอื่น ๆ ลูกค้าก็เพิ่มมากขึ้น เงินที่ขายได้ก็นำไปซื้อสินค้ามาหมุนเวียน เสมอสอง เดือนผ่านไปเงินทุนก็ร่อยหรอลงสินค้าก็หมด ศักดิ์สิทธิ์จึงปิดทำการค้าทั้งยังถูกเจ้าหน้าที่สรรพากรปรับ เนื่องจากเปิดร้านค้าไม่ถูกต้องตามกฎหมายอีกด้วย

บัตรคำถาม

1. ปัญหาของนายศักดิ์สิทธิ์มีอะไรบ้าง
2. สาเหตุของปัญหาที่เกิดขึ้นกับนายศักดิ์สิทธิ์มีอะไรบ้าง
3. นายศักดิ์สิทธิ์ขาดคุณสมบัติข้อใดบ้าง(เลือกได้มากกว่า 1 ข้อ)
 - ก. ความซื่อสัตย์สุจริต เพราะ.....
 - ข. ความรับผิดชอบ เพราะ
 - ค. ความขยันหมั่นเพียร เพราะ
 - ง. ความละเอียดรอบคอบ เพราะ
 - จ. การตัดสินใจอย่างฉลาดและมีเหตุผล เพราะ
 -
4. ถ้าศักดิ์สิทธิ์ต้องการเปิดร้านค้าในหมู่บ้านที่นักเรียนอาศัยอยู่ นักเรียนจะแนะนำหลักและวิธีการเปิดร้านค้าอย่างไรจึงจะมีกำไรและไม่ประสบปัญหาเช่นเดิม

สรุปวิทัศน์เรื่องการเริ่มต้นธุรกิจ (15 นาที)

หลายคนที่ประกอบธุรกิจขนาดเล็ก แล้วกลายเป็นเศรษฐีมั่งคั่ง คงเรียกว่าเขาประสบความสำเร็จในการประกอบอาชีพ ใคร ๆ ก็สามารถประสบความสำเร็จได้ ขอให้เป็นคนรู้จักคิด และทำอย่างมีหลักการ การมองหาช่องทางธุรกิจใหม่เป็นหัวใจที่ใคร ๆ ไม่ควรมองข้ามคือ การสังเกตและริเริ่ม เช่น การนำไม้ยางพารามาทำเป็นเฟอร์นิเจอร์ การนำเอาหนังวัว-ควาย มาทำกระดุกเทียมของสัตว์เพื่อส่งไปขายต่างประเทศ และการปรับปรุงร้านอาหารอีสานให้เป็นกิจกรรมร้านอาหารที่ใหญ่โต คืออีสานคลาสสิก โดยปรับปรุงด้านความสะอาด สวยงาม รสชาติ และสถานที่ให้เป็นที่นิยมของลูกค้าหรือการสร้างตลาดใหม่ เช่น จัดทำวีดีโอเพื่อการศึกษา การใช้เทคโนโลยีในการผลิตกะทิถุง

การลงทุนทางธุรกิจที่ยังไม่มีใครทำมาก่อน เรียกว่า การมองหาช่องทางธุรกิจใหม่ ซึ่งอาศัยการสังเกตและความริเริ่ม มองหาสิ่งใกล้ตัวแล้วนำมาปรับปรุงให้ดีขึ้น

ความเป็นจริงของตลาด เป็นสิ่งที่พลาดไม่ได้ สิ่งที่เราควรทำหลังจากการมีความคิดริเริ่ม ก็คือ การสำรวจความเป็นไปได้ของตลาด เป็นการพิจารณา เพื่อให้ตัดสินใจได้ว่าจะตัดสินใจทำธุรกิจนั้นหรือไม่ เรามีวิธีพิจารณาดังนี้

1. ต้องดูว่าธุรกิจนั้นสามารถทำกำไรให้เราได้หรือไม่ คือต้องมีลูกค้าที่จะซื้อสินค้าของเรา
2. ดูว่าธุรกิจของเรามีแนวโน้มที่จะขยายตัวได้มากน้อยเท่าไร
3. เทคโนโลยีต่าง ๆ ได้พัฒนาไปถึงขั้นไหนแล้ว
4. เศรษฐกิจขณะนั้น เป็นอย่างไร
5. สามารถจะหาวัตถุดิบในราคาและปริมาณที่ต้องการได้หรือไม่
6. ตำแหน่งทำเลที่ตั้ง เหมาะสมหรือไม่
7. จะสามารถหาแหล่งเงินทุนในโครงการ เริ่มต้นการและ เงินทุนในการดำเนินโครงการตลอดโครงการได้หรือไม่
8. เมื่อได้สำรวจตาม 7 ข้อ ข้างต้นแล้วต้องกลับมาทำข้อสรุปความเป็นไปได้ของโครงการ รวมทั้งเหตุผลที่เหมาะสมที่จะแสดงให้เห็นว่าโครงการที่ต้องการจะทำนั้น เป็นโครงการที่มีอนาคต

เอกสารหมายเลข 1

การเลือกทำเล

เป็นที่ทราบกันดีว่า ความสำเร็จของการค้าขายส่วนหนึ่งขึ้นอยู่กับทำเลที่ตั้งที่เหมาะสม เพราะทำเลที่ตั้งอาจจะทำให้มีการได้เปรียบ เสียเปรียบในการขายได้ การเลือกทำเลที่ตั้งอาจแบ่งได้เป็น 5 ประเภทใหญ่ ๆ คือ

1. ย่านการค้าในตัวเมืองเหมาะที่จะเป็นที่ตั้งของห้างสรรพสินค้า หรือร้านขายสินค้าเฉพาะอย่าง เป็นย่านที่มีลูกค้า และการสัญจรไปมาหนาแน่นมีสินค้ามากมายหลายชนิด
2. ย่านที่มีผู้คนหนาแน่นรองมาจากตัวเมือง ร้านค้าในย่านนี้จะขายสินค้าให้กับประชาชนบางส่วนของตัวเมืองเท่านั้น
3. ย่านการค้าที่อยู่ใกล้ที่พักอาศัย เป็นร้านค้าที่มุ่งขายให้คนที่อยู่อาศัยบริเวณนั้น มักเป็นร้านค้าเล็ก เช่น ร้านค้าในซอย หรือในหมู่บ้าน
4. ย่านการค้าตามแนวถนน เป็นร้านค้าที่มุ่งขายสินค้าให้ลูกค้าที่สัญจรไปมา เช่น ร้านขายอาหารข้างถนน หน้าปั้มน้ำมัน
5. ศูนย์การค้า เป็นย่านที่มีผู้คนมาก มีร้านค้ามากมาย มักตั้งอยู่ในตลาดหรือมีผู้คนผ่านไปมาได้สะดวก

องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อการตั้งร้านค้า

1. จำนวนประชาชนในย่านการค้า เป็นเครื่องกำหนดปริมาณการขายสินค้าในร้าน แต่การทราบถึงจำนวนประชากรที่อยู่อาศัย หรือสัญจรไปมาอยู่ในปัจจุบัน เพียงวัน เดียวนั้นยังไม่พอ จำเป็นต้องทราบอัตราการเพิ่มหรือลดประชากรในแห่งนั้นด้วย
2. ความเจริญก้าวหน้าของ เมืองนั้น ต้องพิจารณาว่า เมืองนั้นจะขยายผัง เมือง หรือ โรงเรียนหรือไม่ จะมีผู้คนมาสนใจหรือ เป็นทางผ่านหรือไม่ จะมีการปรับปรุงถนนการขนส่ง สะดวกหรือไม่
3. อุปนิสัยในการซื้อของลูกค้า เช่น บางคนจะชอบความสะดวกสบายโดยเลือก สินค้าจากร้านใกล้บ้าน หรือซื้อของทุกอย่างในร้านเดียวกัน
4. ความสามารถในการซื้อสินค้าของประชาชนในบริเวณใกล้เคียง รายได้ที่เขา ได้รับจำนวนคนที่มีรายได้ ตลอดจนความผันแปรขึ้นลงของความสามารถของการซื้อ เช่น ฤดูที่ ชาวนา ชาวไร่ทำงานในไร่ในนาจะมีความสามารถซื้อน้อยกว่าฤดูที่ เก็บเกี่ยวผลประโยชน์
5. รายได้ของประชากร เช่น สินค้าที่หรูหราราคาแพงจะตั้งอยู่ในแหล่งที่มีคน รายได้สูง ผู้ที่สามารถซื้อสินค้าคุณภาพสูง ราคาแพงจึงมักมีรายได้ดี
6. คู่แข่ง เช่นจำนวนร้านค้าที่ขายสินค้าอยู่ การบริการ ความกระตือรือร้น ถ้า คู่แข่งมากและบริการดีเยี่ยม จะทำให้การขายสินค้าได้ยาก เพราะผู้บริโภคมักจะมีโอกาส เลือก สิ่งที่ดีมากกว่า เป็นอันดับแรก
7. การคมนาคมขนส่งสะดวกสบายจะทำให้สามารถนำสินค้ามาทันเวลา และความ ต้องการของลูกค้า

เอกสารหมายเลข 3

การเลือกสถานที่ตั้งร้านค้าปลีก

1. การกะประมาณการขาย ก่อนจะเปิดร้านค้าควรกะประมาณว่าจะสามารถขายสินค้าได้เท่าไร จึงจะมีกำไร
2. ความสัมพันธ์ระหว่างอุปนิสัยในการซื้อและชนิดของสินค้า เช่น ร้านขายของชำมักจะตั้งอยู่ในหมู่บ้านหรือที่อยู่อาศัย
3. การสัญจรไปมาของลูกค้า โดยหลักส่วนมากยึดถือว่า "คนสัญจรไปมามากเท่าใด การขายยิ่งจะมากขึ้นเท่านั้น"
4. ความสามารถเข้าถึงได้ ผู้ทำการค้าที่ต้องการความสำเร็จควรรีความสนใจต่อสิ่งต่อไปนี้
 1. การขนส่ง ความสะดวกสบายของถนนที่จะทำให้คนเข้าถึงร้านได้
 2. ระยะห่างจากที่อยู่อาศัยของลูกค้าต้องไม่ไกลเกินไป
 3. จำนวนรถบริการมีเพียงพอหรือไม่
 4. ที่จอดรถและระยะทางที่จะต้องเดินเข้าไปในร้าน
 5. ความกว้างของถนน เพราะถนนแคบไม่สะดวกแก่การจอดรถของลูกค้า
 6. ร้านตั้งอยู่ในจุดใด ริมถนนหรือไม่ ตามปกติร้านที่ตั้งอยู่หัวมุมจะได้รับประโยชน์มากกว่า เพราะมีหน้าต่างสำหรับแสดงสินค้าสองด้านคนที่สัญจรไปมามีโอกาสมองเห็นสินค้า และดึงดูดความสนใจจากลูกค้าได้มาก
5. ผลตอบแทน ผู้ค้าต้องคำนึงถึงกำไรว่าคุ้มกับค่าใช้จ่ายและค่าแรงหรือไม่

เอกสารหมายเลข 4

"คุณน้ำช่วยเล่าให้ฟังหน่อยสิครับว่าการจะเปิดร้านขายของเล็ก ๆ สักร้านหนึ่งนั้น จะต้องเตรียมอะไรบ้าง" สมชายถามขึ้นด้วยความสนใจ

"สิ่งแรกนี้น่าคิดว่าคนค้าขายทุกคนจะต้องมี คือความมีใจรักอาชีพนี้ต้องเห็นว่าอาชีพนี้ดี มีความตั้งใจจริงที่จะทำอาชีพนี้ให้ประสบผลสำเร็จ คนที่ค้าขายแล้วไม่ประสบความสำเร็จ ส่วนหนึ่ง เป็นเพราะใจไม่รักไม่ชอบ"

"คุณน้ำครับ ตอนนี้ใจผมชอบแล้วและนึกสนุกกับการจะขายของแล้วด้วย ผมนึกไปถึง ตอนที่มีคนเข้ามาซื้อของมาก ๆ ผมจะขายให้สนุกเลย แล้วพอปิดร้านตอนกลางคืนผมก็จะนั่งนับเงินที่ขายของได้ พอหักส่วนที่เป็นต้นทุนออกแล้ว ส่วนที่เหลือก็เป็นกำไร"

"แม้ว่านอกจากใจชอบแล้ว การจะประกอบอาชีพค้าขายให้ได้ดีนั้น จะต้องมีความรู้ความสามารถในเรื่องการค้าขายด้วย คุณรัตนาเปิดเผยเคล็ดลับให้หลานฟังหน่อยสิคะ"

"อันที่จริงสมชายให้คุณแม่พูดให้ฟังก็ได้จริงไหมจ๊ะ" รัตนาหันไปถามแม่ของสมชาย

"คุณนั้นแหละควรจะแนะนำหลานเพราะมีประสบการณ์มาก" แม่พูด รัตนาอ้อมที่แม่ของสมชายยกย่อง "คืออย่างนี้ละสมชาย คนที่มีอาชีพทางค้าขายนั้นจำเป็นจะต้องเป็นคนช่างคิด อยู่ตลอด เวลาไม่ใช่ทำอะไรก็ทำไปเรื่อย ๆ ไม่มีจุดหมายไม่มีการสำรวจตรวจสอบ ไม่มีการปรับปรุงให้ดีขึ้น อย่างนี้ใช้ไม่ได้" รัตนาหยุดพูดเกรงว่าสมชายจะไม่เข้าใจ จึงยกตัวอย่าง "สมมุติว่าสมชายจะเปิดร้านค้าขายสักร้านหนึ่งนะจ๊ะ สมชายจะต้องคิดให้รอบคอบว่าจะตั้งร้านตรงไหนดี เพราะทำเลของร้านค้านั้นต้องอยู่ในที่ที่มีคนมาก ๆ จะเป็นในหมู่บ้านหรือเป็นจุดที่คนผ่านไปมาและหยุดพักเป็นประจำก็ได้ ถ้าเปิดร้านขายของในที่ที่มีคนน้อย เราก็ไม่รู้จะขายของให้กับใคร จริงไหมจ๊ะ" "จริงครับ ผมเคยเห็นตามหมู่บ้านเวลาม้งงานบุญจะมีคนขายของมาก แต่เวลาปกติไม่มีคนขายของ แสดงว่าถ้ามีคนมากก็ขายของได้"

"นอกจากคิดถึงคนที่จะมาซื้อของแล้ว แม้ว่าเราควรสำรวจด้วยว่าในบริเวณที่เราจะเปิดร้านขายของนั้น มีคนอื่นขายของประเภทเดียวกันอยู่แล้วหรือยัง ถ้ามีแล้วเราก็ไม่ควรไปเปิดตามเขา เพราะนอกจากจะเป็นการแข่งขันกันแล้วคนซื้อของก็จะม้น้อยลงเพราะต้องแบ่งไปซื้อหลายที่ ยกเว้นแต่ว่าร้านค้าที่มีอยู่เดิมนั้นไม่สามารถบริการลูกค้าได้อย่างเพียงพอ หรือดีพอ ก็จำเป็นต้องมีเพิ่ม" แม่ของสมชายออกความเห็น

"ที่น้ำเคยเห็นมานะ ในย่านหนึ่งมีร้านขายก๋วยเตี๋ยวที่ขายดีมากอยู่ร้านหนึ่งแล้วจู้ ๆ ก็มีคนอื่นไปเปิดร้านขายก๋วยเตี๋ยวเหมือนกันอยู่ใกล้ ๆ กัน ไม่เข้าร้านที่เปิดใหม่นั้นก็ต้องเลิกไป เพราะขายไม่ได้" รัตนาช่วยเสริม

"นอกจากเรื่องทำเลก็ต้องคิดว่าจะขายอะไรดีใช่ไหมครับ" สมชายถาม "ใช่แล้วเราจะเปิดร้านขายของประเภทไหน เราต้องสำรวจจนแน่ใจแล้วว่า คนย่านนั้นต้องการซื้อของประเภทนั้น สมชายเคยสังเกตไหมจ๊ะ ร้านขายหนังสือและเครื่องเขียนมักจะตั้งอยู่ใกล้ ๆ บริเวณไหน"

"อยู่ใกล้โรงเรียนครับ" สมชายตอบคิดถึงร้านขายหนังสือที่เขาเป็นลูกค้าประจำ ซึ่งอยู่ห่างจากโรงเรียนไปเล็กน้อย

"แล้วสถานบริการน้ำมันหรือที่เราเรียกกันว่าปั้มน้ำมันล่ะ มักจะตั้งอยู่บริเวณไหน" รัตนาถามต่อ

"ผมเห็นปั้มน้ำมันอยู่ริมถนนเป็นส่วนใหญ่"

"นั่นแหละถูกแล้ว เพราะผู้เปิดร้านเห็นว่าทำเลที่ตั้งเป็นสิ่งสำคัญ" รัตนาย้ำความสำคัญของทำเลที่ตั้ง "มีร้านค้าพวกหนึ่งที่ตั้งอยู่ได้ทั่วไปในที่ที่เป็นชุมชน คือร้านค้าปลีกหรือร้านค้าย่อย ร้านค้าประเภทนี้ขายของจำเป็นสำหรับใช้ในชีวิตประจำวัน เช่น สบู่ ผงซักฟอก แปรงสีฟัน ยาสีฟัน ถ่านไฟฉาย ไม้ขีดไฟ สมัยหนึ่งเรียกว่า "ร้านขายของชำหรือร้านชำ"

หมายเหตุ หนังสือเรียนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต หมวดเศรษฐกิจและการทำมาหากิน หน้า 56-59

เอกสารหมายเลข 5

ผู้ประกอบการค้า มีหน้าที่ต้องปฏิบัติ เกี่ยวกับการจดทะเบียนการค้าดังนี้

1. ต้องจดทะเบียนการค้าภายใน 30 วัน นับแต่วันเริ่มประกอบการค้า
2. ต้องยื่นขอจดทะเบียนการค้า จำนวน 4 ฉบับ ข้อความถูกต้องตรงกัน
3. เอกสารที่ต้องแนบพร้อมกับคำขอจดทะเบียนการค้า เช่น
 - 3.1 สำเนาทะเบียนบ้านของผู้ยื่นคำขอและของสถานการค้า
 - 3.2 หนังสือรับรองของกระทรวงพาณิชย์
 - 3.3 สำเนาใบอนุญาตให้ประกอบกิจการ
4. ผู้ประกอบการค้าต้องยื่นขอจดทะเบียนการค้า ณ กรมสรรพากร หรือสำนักงานสรรพากรเขตอำเภอท้องที่ หรือสรรพากรอำเภอ หรือสรรพากรจังหวัด ที่สถานการค้าตั้งอยู่

เพลง ร้านค้าใหม่

ปงไฮ โชคชัย ท่าช่างนั้น	มาร่วมสร้างสรรกันทำการค้า
พวกเราร่วมมือกันดีกว่า (ซ้ำ)	มาเปิดร้านค้าในหมู่บ้านเรา
ทำเลดี เป็นสิ่งสำคัญ	หากช่างเลือกสรรแล้วจะไม่อายเขา
การลงทุนก็จะไม่สูญเปล่า (ซ้ำ)	อีกสินค้าเรานั้นต้องดีจริงหนา
ราคาที่พอเหมาะสม	ลูกค้านิยมชวนกันมาซื้อหา
ก่อนเปิดร้านสำรวจอีกทีว่า (ซ้ำ)	จำนวนร้านค้านั้นมีอยู่เท่าไร
จะเปิดร้านถ้าไม่ยากปวดเศียร	ต้องจดทะเบียนการค้าเร็วไว
สามสิบวันนับแต่เปิดร้านใหม่ (ซ้ำ)	อย่ารอรีรับไปไปสรรพากร

แผนการสอนที่ 2 เรื่อง การเลือกซื้อสินค้าเพื่อจำหน่าย

เวลา 3 คาบ

ความคิดรวบยอด

การเลือกสินค้าที่ได้มาตรฐาน เพื่อนำมาจำหน่ายเป็นสิ่งที่ผู้ขายต้องให้ความสำคัญ เพราะจะช่วยให้ผู้ซื้อมีความมั่นใจต่อการซื้อสินค้านั้น ๆ

จุดประสงค์

1. อธิบายวิธีเลือกสินค้าเพื่อจำหน่ายได้
2. บอกวิธีเลือกแหล่งสินค้า
3. อธิบายวิธีเลือกสินค้ามาตรฐานได้
4. บอกประโยชน์ของการนำสินค้ามาตรฐานมาจำหน่ายได้

คุณสมบัติที่ต้องการ เน้น

1. ความซื่อสัตย์สุจริต
2. ความรับผิดชอบ
3. ความขยันหมั่นเพียร
4. ความละเอียดละออ
5. การตัดสินใจอย่างฉลาดและมีเหตุผล

เนื้อหา

การเลือกสินค้าเพื่อจำหน่าย

สินค้าในปัจจุบันมีมากมายหลายชนิด หลายแบบ หลายสี จึงเป็นเรื่องยุ่งยากมากสำหรับผู้ซื้อสินค้าจะต้องตัดสินใจ ตามหลักผู้ค้าจะต้องทำแผนเกี่ยวกับสินค้าไว้ล่วงหน้าเพื่อเป็นข้อมูลในการตัดสินใจ โดยศึกษาว่าลูกค้าต้องการอะไร รายได้เป็นอย่างไร ชื่อเสียงของสินค้าระดับราคาและการแข่งขันกับคู่แข่ง หลังจากนั้นจึงตัดสินใจซื้อสินค้าที่ขายได้จำนวนมากขายได้ราคาดีและมีกำไร

หลักการเลือกสินค้าเพื่อจำหน่าย

1. สินค้าที่นำมาจำหน่ายต้องมีคุณภาพตามลักษณะ ประเภท และคุณสมบัติของสินค้าแต่ละชนิด เช่น อาหารต้องสะอาด มีประโยชน์ต่อร่างกาย มีค จอบ เสียม ต้องหนาและคม ดินสอต้อง เหลือง่ายใส่แข็งไม่หักง่าย รองเท้าต้องใช้ได้ทน สวมใส่สบาย และสวยงามทันสมัย
2. สินค้าต้องอยู่ในความนิยมและความต้องการของลูกค้า เช่น ฤดูฝนต้องมีสินค้าประเภทกันฝน ใต้แก๊ว รม หมวก พลาสติก ฤดูหนาว มี เสื้อกันหนาว หรือสินค้าประเภท เสื้อผ้าที่ กำลังนิยมกันในปัจจุบันจะมีสีจุดคาดแบบทันสมัย เป็นต้น
3. สินค้าต้องมีคุณภาพเหมาะสมกับราคา ไม่แพงเกินไป
4. ราคาของสินค้าต้อง เป็นราคาที่ลูกค้าซื้อได้ ในกลุ่มที่มีรายได้น้อยสินค้าควร ราคาต่ำ ในกลุ่มที่มีรายได้มากควร เป็นสินค้าคุณภาพดีราคา เหมาะสม
5. ภาชนะบรรจุควรมีความ เหมาะสมและสวยงามซึ่ง เป็นการส่งเสริมให้ขาย สินค้าได้ดี
6. แหล่งผลิตสินค้าที่จะ ไปซื้อสินค้ามาจำหน่ายต้องสะอาดปลอดภัยในการขนส่งสินค้า

การเลือกซื้อสินค้ามาตรฐานมาจำหน่าย ทำให้ลูกค้ามีความมั่นใจต่อการซื้อสินค้า เป็นที่ไว้วางใจแก่ลูกค้า ทำให้ร้านค้ามีชื่อเสียง สามารถเรียกลูกค้าได้มากจึงทำให้มีกำไรจากการค้าและประสบความสำเร็จในการประกอบอาชีพ

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

ขั้นเตรียม (5 นาที)

1. ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มนำแผนผังที่ เสนอจะตั้งร้านค้าในหมู่บ้านติดบน กระดาน ให้นักเรียนทั้งชั้นดูอีกครั้งหนึ่ง
2. แบ่งนักเรียนเป็น 5 กลุ่ม สมาชิกแต่ละกลุ่มจะอยู่กลุ่ม เดิม เหมือนกับ กลุ่มในครั้งที่ 1 แล้ว เลือกประธานและ เลขานุการ
3. ครูทบทวนบทบาทของประธาน เลขานุการ และสมาชิก โดยสรุปจาก การสังเกตและบันทึกในครั้งที่ 1

ขั้นดำเนินการสอน (50 นาที)

1. ให้เลขานุการของนักเรียนแต่ละกลุ่มรับบัตรกำหนดงานพร้อม เอกสารอ่านประกอบจากครู
2. ให้ประธานนักเรียนแต่ละกลุ่มอ่านกรณีตัวอย่าง เรื่อง "ศักดิ์สิทธิ์... คิดหนัก" ให้เพื่อนฟังแล้วตอบคำถามข้อ 1 และข้อ 2 ลงในกระดาษที่ครูแจกให้
3. ให้ประธานนักเรียนอ่านคำถามข้อ 3 และข้อ 4 ให้เพื่อนฟัง
4. ให้นักเรียนประชุมวางแผนงานและแบ่งหน้าที่รับผิดชอบ เพื่อศึกษาเอกสารหมายเลข 1-5 แล้วร่วมกันอภิปรายเพื่อตอบคำถามข้อ 3 และข้อ 4 ลงในกระดาษที่ครูแจกให้
5. ให้นักเรียนเขียนรายงานเรื่อง หลักการเลือกซื้อสินค้าเพื่อจำหน่าย
6. ให้ประธานกลุ่มแต่ละกลุ่มเสนอรายงานหน้าชั้น แล้วสมาชิกในชั้นร่วมกันซักถามและอภิปรายสรุป พร้อมทั้งให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

ข้อสรุป (5 นาที)

1. ครูติดภาพ น้าปลา ผัก อาหารกระป๋อง เสื้อผ้า ทีละ 1 ภาพ แล้วถามนักเรียนกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งว่า "จะเลือกสินค้าชนิดนี้อย่างไรซื้อที่ไหน เพราะเหตุใด"
2. ครูสรุปหลักการเลือกสินค้าเพื่อจำหน่ายโดยเน้นความต้องการของลูกค้า คุณภาพและความสะดวกในการขนส่ง

สื่อการเรียนรู้

1. กรณีตัวอย่าง เรื่อง "ศักดิ์สิทธิ์... คิดหนัก"
2. เอกสารเรื่อง คุณสมบัติของผู้ซื้อ หน้าที่ในการจัดซื้อ การเลือกแหล่งสินค้า หลักการเลือกสินค้าเพื่อจำหน่าย และการเลือกซื้อสินค้ามาตรฐาน

การประเมินผล

1. สังเกตพฤติกรรมตามคุณสมบัติที่ต้องการ เน้น
2. เรียนแล้วบันทึกลงในแบบสังเกตพฤติกรรมการเรียน
3. ตรวจรายงาน

ภาคผนวก

บัตรกำหนด

1. ให้ประธานกลุ่มอ่านกรณีตัวอย่างเรื่อง "ศักดิ์สิทธิ์ ... คิดหนัก" แล้วช่วยกัน
ตอบคำถามข้อ 1 และข้อ 2 จากบัตรคำถามที่ครูกำหนดให้ลงในกระดาษที่ครูแจกแล้วประธาน
อ่านคำถามข้อ 3 และ 4 ให้เพื่อนฟัง

2. ให้นักเรียนประชุมวางแผนงานและแบ่งหน้าที่รับผิดชอบเพื่อศึกษาเอกสาร
หมายเลข 1-5 ดังต่อไปนี้

1. คุณสมบัติของผู้ซื้อสินค้าเพื่อจำหน่าย
2. หน้าที่ในการจัดซื้อ
3. การเลือกแหล่งสินค้า
4. การเลือกซื้อสินค้าที่เหมาะสม
5. การเลือกซื้อสินค้ามาตรฐาน

3. เมื่อนักเรียนศึกษาเอกสารหมายเลข 1-5 แล้วให้นักเรียนช่วยกันอภิปราย
เพื่อตอบคำถามข้อ 3 ลงในตาราง เช่น

ประเภทสินค้า	เหตุผลที่เลือก	วิธีเลือก	แหล่งสินค้า
1. เสื้อกันหนาวทอด้วย ไหมพรม	ระยะนี้เป็น ฤดูหนาว	หนา เย็บเรียบร้อย ราคาไม่ แพงมาก	โรงงานทอ ไหมพรม
2.
3.

4. ให้นักเรียนอภิปรายเพื่อตอบคำถามข้อ 4 ลงในกระดาษที่ครูแจกให้
5. ให้นักเรียนเขียนรายงานเรื่องการเลือกซื้อสินค้าเพื่อจำหน่าย
6. ให้ประธานกลุ่มของแต่ละกลุ่มเสนอรายงานหน้าชั้น แล้วตอบคำถามของครู

และเพื่อนร่วมชั้น

กรณีตัวอย่าง เรื่อง "ศักดิ์สิทธิ์... คิดหนัก"

หลังจากนายศักดิ์สิทธิ์ได้รับความรู้เกี่ยวกับการเปิดร้านค้าจากคำแนะนำของนักเรียน แล้วเขายังไม่มั่นใจว่าจะสามารถทำการค้าให้มีกำไรได้หรือไม่ เนื่องจากการเปิดร้านที่ผ่านมา ทำให้เขาขาดทุน

ศักดิ์สิทธิ์จำเหตุการณ์ที่เขาเป็นพ่อค้าใหม่ในครั้งนั้นได้ว่า เขาจดบันทึกรายการสินค้าที่ร้านค้าในหมู่บ้านเดียวกันซื้อมาจำหน่าย และสินค้าที่เขาชอบให้เจ้าของร้านในตลาดจัดให้ โดยที่เขาไม่ได้เสียเวลาตรวจนับ หรือคุณภาพของสินค้าเลย เขาจ่ายเงินตามราคาที่เขาบอก โดยไม่ต้องรอง แล้วเขาก็จ้างรถโดยสารมาส่งที่บ้าน สินค้าที่เขาซื้อมาบางอย่างก็ขาด บางอย่างก็เกิน เขายังมีสินค้าที่ชำรุดเสียหายอีกด้วย เมื่อนำมาจำหน่ายลูกค้าก็ตำหนิและขอลดราคาอีกด้วย

ศักดิ์สิทธิ์จึงต้องขอคำแนะนำจากนักเรียนอีกครั้งหนึ่ง เพื่อที่เขาจะได้มีความมั่นใจในการเปิดร้านค้ายิ่งขึ้น และมีกำไรจากการขายสินค้า

บัตรคำถาม

1. ผลของการเปิดร้านค้าของนายศักดิ์สิทธิ์ในครั้งแรก เป็นอย่างไร
2. สาเหตุใดบ้างที่ทำให้นายศักดิ์สิทธิ์ไม่ประสบความสำเร็จในการเปิดร้านค้า
3. ให้นักเรียนแนะนำสินค้าที่นายศักดิ์สิทธิ์ควรเลือกมาจำหน่ายจำนวน 10 รายการ พร้อมทั้งบอกเหตุผลในการเลือกและแหล่งที่จะเลือกสินค้าประเภทนั้นด้วย
4. ศักดิ์สิทธิ์ควรมีคุณสมบัติอย่างไร จึงจะเลือกซื้อสินค้าได้ดีและเหมาะสมตรงตามความต้องการของลูกค้าและทำการค้าได้กำไร

เอกสารหมายเลข 1

คุณสมบัติของผู้ซื้อสินค้า เพื่อจำหน่าย

การจัดซื้อสินค้าที่ด้อยกว่าเท่ากับ เป็นการขายสินค้าไปครึ่งหนึ่งแล้ว หลักเบื้องต้นในการจัดซื้อสินค้า ซื้อสินค้าที่ถูกต้อง ในจำนวนที่ถูกต้อง ในเวลาที่ถูกต้องและในราคาที่ต้องการ ผู้ซื้อสินค้ามาจำหน่ายต้องซื้อเพื่อความพอใจของลูกค้า และเพื่อกำไรของร้านค้าด้วย ผู้ซื้อสินค้าจึงควรมีคุณสมบัติดังต่อไปนี้

1. ต้องเป็นผู้มีความรู้เกี่ยวกับเรื่องของสินค้า รู้ถึงคุณภาพงานฝีมือ แบบของสินค้า เพื่อจัดการซื้อให้เหมาะกับลักษณะของร้าน
2. ต้องเป็นผู้มีจิตใจมุ่งอยู่ที่กำไร สามารถคำนวณต้นทุน รู้ว่าเมื่อซื้อมาแล้วจะขายในราคาเท่าไร จะได้กำไรอย่างน้อยเพียงใด
3. ต้องเป็นผู้มีจิตใจมุ่งในการขาย ต้องแน่ใจว่าสินค้านั้นต้องขายได้
4. มีความรู้เกี่ยวกับแหล่งสินค้าที่จะซื้อ
5. รู้เงื่อนไขการขาย การตั้งราคา และการต่อรองราคา
6. มองการณ์ไกลมีไหวพริบ รู้รสนิยมของลูกค้า รู้อนาคตของความนิยมสินค้า

เอกสารหมายเลข 2

หน้าที่ในการจัดซื้อ

1. กำหนดนโยบายการซื้อที่มีประสิทธิภาพ ผู้ซื้อจะต้องตัดสินใจเลือกซื้อสินค้าจากพ่อค้าส่งหรือผู้ผลิตหรือโรงงาน ส่วนใหญ่ร้านค้าขนาดเล็กจะซื้อจากพ่อค้าส่ง ส่วนร้านค้าใหญ่จะซื้อจากผู้ผลิตหรือโรงงาน
2. กำหนดปริมาณการซื้อ การกำหนดว่าจะซื้อสินค้ามากน้อยเท่าใดขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายอย่าง เช่น ระยะเวลาในการซื้อขึ้นอยู่กับนโยบายการซื้อว่าจะซื้อเมื่อสินค้าในร้านหมดหรือซื้อเพื่อเก็บกำไร การพิจารณาส่วนลด หรือระยะเวลาที่สินค้าลดราคาฐานะทางการเงินของคุณจะสามารถซื้อได้มากน้อยเพียงใด สินค้าที่ซื้อสามารถเก็บรักษาได้นานเท่าไร มีปัญหาเกี่ยวกับการเก็บรักษาสินค้าหรือไม่
3. การกะประมาณจำนวนสินค้าที่จะขายในแต่ละช่วง ถ้าช่วงที่ขายดีก็ซื้อสินค้ามาก
4. จำนวนสินค้าคงเหลือในร้าน ถ้าสินค้าเหลือน้อย ก็ซื้อมาสำรองไว้ไม่ให้ขาดร้าน
5. ระยะเวลาในการขนส่งสินค้าต้องคำนวณ เวลาในการขนส่งสินค้ามาจำหน่ายด้วยเพื่อไม่ให้สินค้าขาดร้าน ถ้าใช้เวลาขนส่งนานก็ควรซื้อแต่เนิ่น ๆ

การเลือกซื้อสินค้ามาตรฐาน

การเลือกซื้อสินค้าเพื่อจำหน่ายต้องพิจารณาถึงชื่อ เลียงด้านคุณภาพ ความเหมาะสมของราคาและความสามารถที่ลูกค้าจะซื้อได้ สินค้าบางชนิดจะมีมาตรฐานของสินค้า เช่น การบรรจุในห่อ กล่อง หรือขวดที่มีฉลากระบายละเอียดของส่วนผสม วิธีใช้ วันเวลาที่ผลิต และบริษัทที่ผลิต สินค้าที่ผลิตได้มาตรฐานจะได้รับ เครื่องหมายมาตรฐานอุตสาหกรรมที่มีลักษณะดังรูปข้างล่างนี้

เครื่องหมายมาตรฐานอุตสาหกรรม (มอก.) สินค้าที่มีเครื่องหมายมาตรฐานอุตสาหกรรมรับรองคุณภาพ เช่น น้ำปลา น้ำมันพืช ผงซักฟอก เครื่องใช้ไฟฟ้า อาหารสำเร็จรูป

ตัวอย่างการพิจารณาซื้อสินค้า เช่น

อาหารกระป๋อง : กระป๋องต้องไม่บุบบู่บี้ ไม่มีสนิม มีฉลากบอกรายละเอียดส่วนผลิต

วันที่ผลิต หรือหมดอายุ บริษัทที่ผลิต

อาหารสด เช่น หมู ไก่ เนื้อ ต้องไม่มีกลิ่นเน่าเหม็น สีไม่เขียวคล้ำ เนื้อไม่เละ

เอกสารหมายเลข 4

การเลือกแหล่งสินค้าและพิจารณาความเหมาะสมของสินค้า

แหล่งที่ 1 ซื้อจากพ่อค้าคนกลาง เช่นซื้อจากผู้ค้าส่ง ตัวแทนจำหน่าย ตัวแทนการขายหรือนายหน้า เป็นต้น

แหล่งที่ 2 ซื้อจากผู้ผลิต เป็นการซื้อโดยตรงจากผู้ผลิต ซึ่งมีผลทำให้มีกำไรมากขึ้น เนื่องจากผู้ผลิตส่วนใหญ่จะมีส่วนลด หรือคิดราคาต่ำกว่าซื้อจากผู้ค้าส่ง การผลิตรวดเร็ว นอกจากนี้ยังสามารถกำหนดคุณลักษณะพิเศษของสินค้าที่เราต้องการได้ด้วย

แหล่งที่ 3 ซื้อจากเกษตรกร ผู้ค้าปลีกอาจซื้อสินค้า เช่น พืช ผัก ผลไม้ จากเกษตรกรโดยตรง แต่จะมีจำนวนไม่มากนัก เพราะมีผู้ค้าไปซื้อจากเกษตรกร หรือสหกรณ์รวบรวมผลผลิตจากเกษตรกรเพื่อส่งไปยังตลาดต่อไป การซื้อจากเกษตรกรโดยตรงจะทำให้ได้สินค้าใหม่สดและราคาถูก

การเลือกซื้อสินค้าที่เหมาะสม

สินค้าในปัจจุบันมีมากมายหลายแบบ หลายชนิด หลายสี จึงเป็นเรื่องยุ่งยากสำหรับผู้ซื้อสินค้าจะต้องตัดสินใจ ตามหลักการค้าผู้ค้าจะต้องวางแผนเกี่ยวกับสินค้าไว้เพื่อนำมาประกอบในการตัดสินใจ โดยศึกษาว่า ลูกค้านต้องการอะไร รายได้ของลูกค้าเป็นอย่างไร สามารถจะซื้อสินค้าที่นำมาขายในร้านได้หรือไม่ ชื่อเสียงของสินค้าเป็นที่เชื่อถือยอมรับหรือไม่ ระดับราคาพอเหมาะสมกับคุณภาพหรือไม่ และมีคู่แข่งหรือไม่ หลังจากนั้นจึงตัดสินใจซื้อสินค้าที่สามารถขายได้จำนวนมากได้ราคาดีและมีกำไร

เมื่อตัดสินใจซื้อสินค้าในปริมาณของสินค้าที่ต้องการและเลือกแหล่งสินค้าเหมาะสมแล้วผู้ซื้อต้องต่อรองราคาหรือ เจอใจในการชำระ เงินว่าสามารถซื้อ เชื่อได้หรือไม่ หรือขอส่วนลด และการนำสินค้าไปส่งที่ร้าน เพื่อ เป็นการประหยัด นอกจากนี้อาจพิจารณาเลือกเส้นทาง การขนส่งที่สะดวกที่สุด

แผนการสอนที่ 3 เรื่อง การจัดร้านค้าและการทำบัญชีร้านค้า

เวลา 3 คาบ

ความคิดรวบยอด

การค้าขายทั้งขายปลีกและขายส่งจะเจริญก้าวหน้า ผู้ขายจะต้องมีความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดสินค้าภายในร้านให้ผู้ซื้อได้รับความสะดวกและดึงดูดความสนใจ

จุดประสงค์

1. นักเรียนสามารถอธิบายวิธีจัดร้านค้าได้
2. นักเรียนสามารถบอกความสำคัญของการจัดทำบัญชีร้านค้าได้
3. นักเรียนสามารถอธิบายวิธีจัดทำบัญชีสินค้าได้

คุณสมบัตินี้ต้องการ เน้น

1. ความซื่อสัตย์สุจริต
2. ความรับผิดชอบ
3. ความขยันหมั่นเพียร
4. ความละเอียดรอบคอบ
5. การตัดสินใจอย่างฉลาดและมีเหตุผล

เนื้อหา

การจัดร้านค้า

การจัดร้านค้าเป็นสิ่งสำคัญต่อการค้าขาย เนื่องจากสินค้าที่จัดเป็นหมวดหมู่รวมกันให้เป็นระเบียบจะอำนวยความสะดวกในการบริการแก่ลูกค้า ทั้งยังทำให้ร้านค้าสวยงามดึงดูดความสนใจอีกด้วย การจัดร้านค้าควรจัดดังต่อไปนี้

1. สินค้าในร้านควรจัดเป็นหมวดหมู่รวมกัน เช่น หมวดเครื่องครัว เครื่องใช้ เครื่องไฟฟ้า อาหารกระป๋อง หมวดเสื้อผ้า หมวดเครื่องดื่ม และจะต้องติดราคาให้ชัดเจน

2. การจัดสินค้าควรเป็นที่ดึงดูดใจแก่ผู้ซื้อ เช่น นำสินค้าที่ใหม่หรือน่าสนใจเป็นพิเศษมาแสดงให้เห็นเด่นชัด
3. การตกแต่งร้านให้สวยงามและรักษาความสะอาดอยู่เสมอ จะทำให้ลูกค้าเกิดความสนใจ เช่น การจัดเครื่องกระป๋องให้มีลักษณะเป็นรูปประมิต หรือเป็นชั้นลดหลั่นกันลงมา เพื่อให้ดูสวยงามและสะดวกแก่การหยิบสินค้า

การจัดทำบัญชีร้านค้า

ในการค้าขายจำเป็นต้องจัดทำบัญชีเพื่อให้ทราบว่ามีสินค้าเท่าไร ขายไปเท่าไร มีรายรับ รายจ่ายเท่าไร เพื่อคำนวณหาผลกำไรจากการค้า เป็นการแสดงความก้าวหน้าของกิจการของร้าน

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

ขั้นเตรียม (5 นาที)

1. ครูนำกล้องภาพสินค้าซึ่งมีสินค้า 5 ประเภท คือ อาหาร เสื้อผ้า เครื่องใช้ไฟฟ้า เครื่องเขียน และรถยนต์ ประเภทละ 6 ชิ้น วางบนโต๊ะที่ตั้งอยู่หน้ากระดานดำ
2. ครูประกาศรับสมัครพนักงานรับแลกสินค้าหน้าร้านจำนวน 2 ตำแหน่ง แล้วให้นักเรียนที่สมัครประชุมปรึกษาเพื่อตรวจนับสินค้าและจัดร้านค้า
3. ครูแจกตัวรถประจำทางให้นักเรียนทุกคน คนละ 1 ใบ เพื่อนำไปแลกสินค้า 1 ชิ้น
4. ครูเป่านกหวีด 1 ครั้งเพื่อให้นักเรียนเลือกซื้อสินค้าในเวลา 1 นาที และเป่านกหวีดครั้งที่ 2 เมื่อหมดเวลาซื้อ
5. ครูสนทนากับนักเรียนด้วยคำถามต่อไปนี้
 - นักเรียนได้สินค้าอะไรบ้าง
 - ใครบ้างที่ยังไม่ได้สินค้า
 - ผู้ซื้อได้รับความสะดวกในการแลกหรือไม่ เพราะเหตุใด
 - การจัดวางสินค้าเป็นอย่างไร

- พนักงานรู้สึกอย่างไรที่มีลูกค้ามาแลกเปลี่ยนคำพร้อมกันจำนวนมาก
 - ขณะแลกเปลี่ยนคำมีปัญหาอะไรหรือไม่
6. ให้นักเรียนที่ยังไม่ได้สินค้าแลกเปลี่ยนคำจนครบทุกคน
 7. ให้นักเรียนรวมกลุ่มตามประเภทของสินค้าที่นักเรียนแลกเปลี่ยนแล้วเลือกประธานและเลขานุการ
 8. ครูทบทวนบทบาทของประธาน เลขานุการ และสมาชิก

ขั้นตอนการสอน (50 นาที)

1. ให้เลขานุการของนักเรียนแต่ละกลุ่มรับบัตรกำหนดงานและ เอกสารประกอบจากครู
2. ให้ประธานกลุ่มแต่ละกลุ่มอ่านกรณีตัวอย่าง เรื่อง "มาช่วยกันหน่อย"
3. ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มศึกษาปัญหาจากกรณีตัวอย่าง เรื่อง "มาช่วยกันหน่อย" แล้วช่วยกันตอบคำถามข้อ 1,2 และ 3 จากบัตรคำถามที่ครูกำหนดให้
4. เมื่อนักเรียนตอบคำถามข้อ 1,2 และ 3 เสร็จแล้วให้นักเรียนอ่านคำถามข้อ 4
5. ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มอภิปราย เกี่ยวกับการจัดร้านค้าและการทำบัญชี ซึ่งครูมอบหมายให้ไปสำรวจและสอบถามจากเจ้าของร้านค้ามาล่วงหน้า
6. ให้นักเรียนศึกษาตัวอย่างการทำบัญชี ที่ครูกำหนดให้และอภิปรายเกี่ยวกับความสำคัญ แล้วช่วยกันตอบคำถามข้อ 4
7. ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มเขียนรายงาน เรื่องการจัดร้านค้าและความสำคัญของการทำบัญชีร้านค้า
8. ให้ประธานกลุ่มแต่ละกลุ่มเสนอรายงานหน้าชั้น แล้วสมาชิกในชั้นร่วมกันซักถามและอภิปรายสรุป พร้อมทั้งให้ข้อ เสนอแนะเพิ่มเติม

ขั้นสรุป (10 นาที)

1. ให้นักเรียนทุกคนช่วยกันนำรูปภาพสินค้าของตนเองไปจัดร้านค้าจำลองบนกระดานดำ แล้วเขียนป้ายชื่อร้านค้ากับให้สวยงาม
2. ครูสรุปวิธีจัดร้านค้าและความสำคัญของการทำบัญชี

3. ครูมอบหมายให้นักเรียนแต่ละกลุ่มจัดร้านค้าของสหกรณ์ร้านค้าในโรงเรียน กลุ่มละ 1 วันในเวลาเช้า และพักกลางวัน

สื่อการเรียน

1. กรณีตัวอย่างและปัญหา
2. ภาพเกี่ยวกับการจัดร้านค้า
3. แบบฟอร์มบัญชีเงินสด บัญชีขายสินค้า บัญชีสินค้า

การประเมินผล

1. สังเกตพฤติกรรมการเรียนแล้วบันทึกในแบบสังเกตพฤติกรรมการเรียน
2. ตรวจสอบผลงานการจัดร้านค้า
3. ตรวจสอบรายงาน
4. สังเกตพฤติกรรมตามคุณสมบัติที่ต้องการ เน้น

ภาคผนวก

บัตรกำหนด

1. ให้ประธานอ่านกรณีตัวอย่าง เรื่อง "มาช่วยกันหน่อย"
 2. ให้นักเรียนศึกษาปัญหาจากกรณีตัวอย่าง เรื่อง "มาช่วยกันหน่อย" แล้วช่วยกัน
- ตอบคำถามข้อ 1, 2 และ 3 จากบัตรคำถามที่ครูกำหนดให้
3. เมื่อนักเรียนตอบคำถามข้อ 1, 2 และ 3 เสร็จแล้วให้นักเรียนอ่านคำถาม
- ข้อ 4
4. ให้นักเรียนอภิปราย เกี่ยวกับการจัดร้านค้าและการทำบัญชี ซึ่งนักเรียนไปสำรวจ และสอบถามมาแล้ว
 5. ให้นักเรียนศึกษาตัวอย่างการทำบัญชี จากเอกสารที่ครูกำหนดให้แล้วอภิปราย เกี่ยวกับความสำคัญของการทำบัญชีร้านค้า
 6. ให้นักเรียนตอบคำถามข้อ 4
 7. ให้นักเรียนเขียนรายงาน เรื่อง การจัดร้านค้าและความสำคัญของการทำบัญชี
 8. ให้ประธานเสนอรายงานหน้าชั้น แล้วตอบคำถามของครูและเพื่อนร่วมชั้น

กรณีตัวอย่าง เรื่อง "มาช่วยกันหน่อย"

ศักดิ์สิทธิ์ เริ่มทำการค้าในครั้งที่สองด้วยความมั่นใจมากกว่าครั้งแรก เขาได้ซื้อคิดจากการทำงานของตนเองและคำแนะนำของนักเรียน เขาจึงบริการลูกค้าด้วยความสุภาพ ยิ้มแย้มแจ่มใส และซื่อสัตย์ต่อลูกค้า ขณะที่ศักดิ์สิทธิ์กำลังเดินหาสินค้าให้ลูกค้าอยู่นั้น ลูกค้าหลายคนก็เดินขวิกไขว้เพื่อหาสินค้าเช่นกัน บางคนหาพบบางคนก็ไม่พบ คนที่พบก็ถามราคา บางครั้งศักดิ์สิทธิ์ก็ลืมไปว่าสินค้านั้นราคาเท่าไรจึงบอกราคาผิดไป ทำให้ลูกค้าบางคนที่เคยซื้อราคาถูกกว่าต่อว่าและไม่มาซื้ออีก บางคนก็โศกศิ เพราะศักดิ์สิทธิ์บอกราคาที่ถูกกว่าร้านอื่น ๆ บางคนมาขอสินค้าไปใช้ก่อนแล้วบอกว่าอีก 2 วันจะนำเงินมาให้ ศักดิ์สิทธิ์ก็ยอมให้ไป ลูกค้าบางรายรู้ว่าศักดิ์สิทธิ์ไม่ได้จบบันทึกไว้ก็ถือโอกาสไม่จ่ายเงินเลยก็มี

บัตรคำถาม

1. ศักดิ์สิทธิ์กำลัง เผชิญปัญหาอะไรบ้าง
2. สาเหตุของปัญหาที่ศักดิ์สิทธิ์กำลัง เผชิญอยู่คืออะไร
3. ศักดิ์สิทธิ์ขาดคุณสมบัติในการทำการค้าในข้อใดบ้าง (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
 - ก. ความซื่อสัตย์สุจริต ตัวอย่าง เช่น
 - ข. ความขยันหมั่นเพียร ตัวอย่าง เช่น
 - ค. ความละเอียดรอบคอบ ตัวอย่าง เช่น
 - ง. ความรับผิดชอบ ตัวอย่าง เช่น
 - จ. การตัดสินใจอย่างฉลาดและมีเหตุผล ตัวอย่าง เช่น
 -
4. นักเรียนจะช่วย เหลือศักดิ์สิทธิ์ เพื่อแก้ปัญหาที่ เขากำลัง เผชิญอยู่ได้อย่างไร

ตัวอย่าง
บัญชีเงินสดร้านกีบมขาย

ลูกหนี้ (ล.น.)		เจ้าหนี้ (จ.น.)									
พ.ศ. 2525		รายการ	หน้า บัญชี	จำนวนเงิน		พ.ศ. 2525		รายการ	หน้า บัญชี	จำนวนเงิน	
เดือน	วันที่			บาท	สต.	เดือน	วันที่			บาท	สต.
มิ.ย.	1	เงินทุน		3,000	—	มิ.ย.	1	ซื้อเครื่องกระป๋อง		400	—
	1	ขายของหน้าร้าน		700	—		1	ซื้อผงซักฟอก		500	—
	3	ขายฟุตบอล 2 ลูก		700	—		6	ซื้อฟุตบอล 3 ลูก		900	—
	10	ขายผงซักฟอก		240	—		6	ซื้อรองเท้า		400	—
	30	ขายรองเท้า 2 คู่		150	—		15	ซื้อสมุดปกแข็ง		600	—
				4,790	—					2,800	—
				1,990	—			ยอดยกไป	บ/ป	1,990	—
ก.ค.	1	จากยอดยกมา	ย/ม	1,990	—					4,790	—

ตัวอย่าง
บัญชีขายสินค้ารวมขาย

ลูกหนี้ (ล.น.)				เจ้าหนี้ (จ.น.)							
พ.ศ. 2525		รายการ	หน้า บัญชี	จำนวนเงิน		พ.ศ. 2525		รายการ	หน้า บัญชี	จำนวนเงิน	
เดือน	วันที่			บาท	สต.	เดือน	วันที่			บาท	สต.
มิ.ย.	1	จากยอดยกไป	ย/ป	2,800	-	มิ.ย.	1	ขายของหน้าร้าน		100	-
							3	ขายฟุตบอล 2 ลูก		100	-
							10	ขายผงซักฟอก		240	-
							15	ขายรองเท้า 2 คู่		100	-
							30	ขายสบู่		300	-
						ก.ค.	1	โดยยอดยกมา		2,040	-
										2,800	-

ตัวอย่าง
บัญชีซื้อสินค้าร้านเนียบขาย

ลูกหนี้ (ล.น.)				เจ้าหนี้ (จ.น.)							
พ.ศ. 2525		รายการ	หน้า	จำนวนเงิน		พ.ศ. 2525		รายการ	หน้า	จำนวนเงิน	
เดือน	วันที่			บาท	สต.	เดือน	วันที่			บาท	สต.
มิ.ย.	1	ซื้อเครื่องกระป๋อง		400	-	มิ.ย.	30	โดยยอดยกมา	ย/ม	2,800	-
	1	ซื้อผงซักฟอก		500	-						
	6	ซื้อฟุตบอล 3 ลูก		900	-						
	6	ซื้อรองเท้า		400	-						
	15	ซื้อสมุดปกแข็ง		600	-						
				2,800	-						
ก.ค.	1	ยอดยกมา	ย/ม	2,800	-						

แผนการสอนที่ 4 เรื่อง การขายปลีกและขายส่ง

เวลา 3 คาบ

ความคิดรวบยอด

การค้าขายทั้งปลีกและขายส่งจะเจริญก้าวหน้าได้ ผู้ขายจะต้องมีความเข้าใจเกี่ยวกับการบริการที่ช่วยส่ง เสริมการขาย ความแตกต่างของการขายปลีกและขายส่ง

จุดประสงค์

1. นักเรียนสามารถบอกความหมายของการขายปลีกและการขายส่งได้
2. นักเรียนสามารถบอกความแตกต่างของการขายปลีกและขายส่งได้
3. นักเรียนสามารถบอกปัจจัยและบริการที่ช่วยส่ง เสริมการขายได้

คุณสมบัตินี้ต้องการ เน้น

1. ความซื่อสัตย์สุจริต
2. ความรับผิดชอบ
3. ความขยันหมั่นเพียร
4. ความละเอียดรอบคอบ
5. การตัดสินใจอย่างฉลาดและมีเหตุผล

เนื้อหา

การขายปลีก หมายถึง การขายสินค้าหรือบริการให้แก่ผู้บริโภคโดยตรง ผู้บริโภคก็จะนำสินค้าไปใช้ประโยชน์ตามต้องการ

การขายส่ง หมายถึง การดำเนินงานของพ่อค้าคนกลาง หรือผู้ผลิตเพื่อนำเอาสินค้าจากแหล่งผลิตไปสู่มือผู้ขายปลีก หรือผู้ผลิตรายอื่น เพื่อไปจำหน่ายหรือนำไปผลิตต่อ

ข้อแตกต่างของการขายปลีกกับการขายส่ง

การขายปลีก	การขายส่ง
1. ลินค้าราคาแพงกว่า	1. ลินค้าราคาถูก
2. ขายลินค้าจำนวนน้อย	2. ขายลินค้าจำนวนมาก
3. ผู้ซื้อซื้อจากร้านค้า	3. ผู้ซื้อซื้อโดยตรงจากผู้ผลิต
4. ผู้ซื้อซื้อไปใช้เอง	4. ผู้ซื้อซื้อไปจำหน่ายหรือนำไปผลิตต่อ
5. ผู้ซื้อ คือ ผู้บริโภคคนสุดท้าย	5. ผู้ซื้อ คือ ผู้ขายปลีกหรือผู้ผลิต
6. ผู้ขาย คือ คนกลางระหว่างผู้ผลิตกับผู้บริโภค	6. ผู้ขาย คือ คนกลางหรือผู้ผลิตซึ่งมีหน้าที่เป็นตัวแทนซื้อให้กับผู้ขายปลีกหรือผู้ผลิตรายอื่น

ปัจจัยที่ช่วยส่งเสริมการค้า

1. ทุนและแหล่งเงินทุน เพื่อนำมาใช้จ่ายในการเริ่มทำการค้า ปรับปรุงและขยายกิจการค้า
2. ตลาด ในการทำการค้าจะต้องมีลินค้าตรงกับความต้องการของตลาด ทั้งด้านรูปแบบ คุณภาพ ราคา และมีปริมาณเพียงพอกับความต้องการ
3. การคมนาคมขนส่ง การคมนาคมขนส่งที่สะดวกรวดเร็วจะช่วยให้ลูกค้าสามารถใช้บริการได้ทันตามกำหนด เวลาและความต้องการ
4. การสื่อสารโฆษณาและบริการ การสื่อสารโฆษณาเป็นวิธีการที่จะช่วยให้ลูกค้าสนใจร้านค้าและลินค้าใหม่ ๆ และการบริการที่ประทับใจ เช่น รวดเร็ว สุภาพ จะช่วยให้การค้าเจริญก้าวหน้าได้
5. หน่วยส่งเสริมการค้าของทางราชการ เช่น กรมการค้าภายใน กรมพาณิชย์

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

ขั้นเตรียม (5 นาที)

1. ครูให้นักเรียนชาย 2 คน หญิง 2 คน แสดงบทบาทสมมติ เรื่อง ผลกระทบจากการเก็บภาษีมูลค่าเพิ่ม
2. ครูสนทนาเกี่ยวกับบทบาทสมมติด้วยคำถามต่อไปนี้
 - บุคคลใดบ้างที่เกี่ยวข้องกับการจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มและเกี่ยวข้องอย่างไร
 - ผู้ที่ได้รับความเดือดร้อนในเรื่องนี้คือใคร เดือดร้อนเพราะเหตุใด
 - อธิบายการคำนวณภาษีในมีความคิดเห็นอย่างไร
 - พ่อค้าส่ง/พ่อค้าปลีก หมายความว่าอย่างไร
 - พ่อค้าส่ง/พ่อค้าปลีก เกี่ยวข้องกันอย่างไร
3. ครูทบทวนบทบาทของประธาน เลขานุการ และสมาชิก

ขั้นดำเนินการสอน (45 นาที)

1. ให้เลขานุการของนักเรียนแต่ละกลุ่มรับบัตรกำหนดงานพร้อมเอกสาร ส่วนประกอบจากครู
2. ให้ประธานแต่ละกลุ่มอ่านกรณีตัวอย่างเรื่อง "กำไร"
3. ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มศึกษาปัญหาจากกรณีตัวอย่างเรื่อง "กำไร" แล้วช่วยกันตอบคำถามข้อ 1 และ 2 จากบัตรคำถามที่ครูกำหนดให้
4. เมื่อนักเรียนตอบคำถามข้อ 1 และ 2 แล้วให้นักเรียนอ่านคำถามข้อ 3 และ 4
5. ให้นักเรียนชมวิดิทัศน์เรื่อง "ปัจจัยที่ทำให้ธุรกิจประสบความสำเร็จ" แล้วครูและนักเรียนร่วมสรุปใจความสำคัญ
6. ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มประชุมวางแผนงานและแบ่งหน้าที่รับผิดชอบเพื่อศึกษาเอกสารต่อไปนี้

1. หนังสือเรียนกลุ่ม สร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้น ป. 6
หมวดเศรษฐกิจและการทำมาหากิน หน้า 59-60

2. ความหมายและความสำคัญของการขายปลีก
3. เอกสารการโฆษณาสินค้าและร้านค้า
7. เมื่อนักเรียนศึกษาเอกสารที่ครูกำหนดให้และสรุปใจความสำคัญจากการชมวีดิทัศน์ เรื่อง "ปัจจัยที่ทำให้ธุรกิจประสบความสำเร็จ" แล้วให้นักเรียนร่วมกันอภิปรายเพื่อตอบคำถามข้อ 3 และ 4
8. ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มเขียนรายงานเรื่อง ความแตกต่างการขายปลีกกับขายส่ง และปัจจัยที่ช่วยส่งเสริมการขาย
9. ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มเสนอรายงานหน้าชั้น แล้วสมาชิกในชั้นร่วมกันซักถาม อภิปราย สรุปพร้อมทั้งให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

ขั้นสรุป (10 นาที)

1. ครูสรุปความแตกต่างของการขายปลีก-การขายส่ง และปัจจัยที่ส่งเสริมการขาย
2. ให้นักเรียนบันทึกสรุปลงในสมุดบันทึก

สื่อการเรียน

1. หนังสือสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้น ป.6 หมวดเศรษฐกิจและการทำมาหากิน เรื่อง สมชายอยากเป็นพ่อค้า หน้า 59-60
2. หนังสือแผนการสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้น ป.6 หน้า 305
3. เอกสารการโฆษณาสินค้า
4. วีดิทัศน์ เรื่อง ปัจจัยที่ทำให้ธุรกิจประสบความสำเร็จ

การประเมินผล

1. สังเกตพฤติกรรมการเรียนแล้วบันทึกลงในแบบสังเกตพฤติกรรมการเรียน
2. ตรวจรายงาน
3. ตรวจสมุดบันทึก
4. สังเกตพฤติกรรมตามคุณสมบัติที่ต้องการ เน้น

ภาคผนวก

บัตรกำหนด

1. ให้ประธานกลุ่มอ่านกรณีตัวอย่าง เรื่อง "กำไร"
2. ให้นักเรียนศึกษาปัญหาจากกรณีตัวอย่าง เรื่อง "กำไร" แล้วช่วยกันตอบคำถามข้อ 1 และ 2 จากบัตรคำถามที่ครูกำหนดให้
3. เมื่อนักเรียนตอบคำถามข้อ 1 และ 2 แล้ว ให้นักเรียนอ่านคำถามข้อ 3 และข้อ 4 จากบัตรคำถาม
4. ให้นักเรียนชมวีดิทัศน์ เรื่อง "ปัจจัยที่ทำให้ธุรกิจประสบความสำเร็จ" แล้วสรุปใจความสำคัญลงในสมุดบันทึก
5. ให้นักเรียนประชุมวางแผนงานและแบ่งหน้าที่รับผิดชอบเพื่อศึกษา เอกสารดังต่อไปนี้
 1. หนังสือแผนการสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้น ป.6 หน้า 305
 2. หนังสือเรียนสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้น ป.6 หมวดเศรษฐกิจและการทำมาหากิน หน้า 59-60
 3. เอกสารการโฆษณาสินค้าและร้านค้า
6. เมื่อนักเรียนศึกษาเอกสารในข้อ 5 แล้วให้นักเรียนร่วมกันอภิปรายเพื่อตอบคำถามในข้อ 3 และ 4 แล้วเขียนรายงานเรื่อง ความแตกต่างของการขายปลีกและการขายส่ง และปัจจัยและบริการที่ช่วยส่งเสริมการขาย
7. ให้ประธานกลุ่มเสนอรายงานหน้าชั้น แล้วตอบคำถามของครูและเพื่อนร่วมชั้น

กรณีตัวอย่าง เรื่อง "กำไร"

หลังจากศักดิ์สิทธิ์เปิดร้านค้าได้ 2 เดือน เขาก็ตรวจสอบบัญชีปรากฏว่ากิจการค้าของเขาได้กำไรแต่ไม่มากนัก นอกจากนี้ยังพบว่า ค่าใช้จ่ายต่าง ๆ เช่น ค่าขนส่งสินค้าที่เขาต้องจ่ายไปทุกวันนี้ เมื่อรวมแล้วก็เป็นจำนวนที่น่าตกใจ ส่วนสินค้าที่ซื้อมาก็ราคาแพง ถ้าจะขายให้ได้กำไรมากก็จะมีใครซื้อ นอกจากนี้ยังพบว่าสินค้าบางประเภทคงเหลือมาก ทำให้เงินหมุนเวียนน้อยลง ลูกค้านางรายก็บ่นว่าการบริการช้าไม่ทันใจ ศักดิ์สิทธิ์จึงคิดหาวิธีที่จะทำให้ได้กำไรมากขึ้น โดยไม่เอาเปรียบลูกค้า

บัตรคำถาม

1. ปัญหาของศักดิ์สิทธิ์คืออะไร
2. สาเหตุของปัญหาคืออะไร
3. ในฐานะที่นักเรียนได้รับความไว้วางใจจากศักดิ์สิทธิ์ให้เป็นที่ปรึกษามาตลอด นักเรียนจะช่วยแนะนำให้ศักดิ์สิทธิ์แก้ปัญหาครั้งนี้ได้อย่างไรบ้าง
4. สิ่งที่จะทำให้การค้าประสบความสำเร็จได้ มีอะไรบ้าง จงยกตัวอย่างและบอกเหตุผลประกอบ

สรุปวิทัศน์เรื่อง ปัจจัยที่ทำให้ธุรกิจประสบความสำเร็จ

1. ด้านการเงิน การเงินทำให้ธุรกิจดำเนินไปราบรื่น ผู้ประกอบธุรกิจต้องจัดหาเงินทุนให้เพียงพอ สามารถดำเนินงานได้ต่อเนื่อง เพราะหน่วยธุรกิจต้องมีการหมุนเวียนเงิน ในการผลิตสินค้า การวางแผนดำเนินการล่วงหน้า และการคาดคะเน

แหล่งเงินทุน อาจมาจากเจ้าของธุรกิจหรือแหล่งอื่น ๆ เช่น บริษัทเงินทุนหลักทรัพย์

2. ด้านบัญชี การบันทึกเกี่ยวกับการเงิน รายได้ รายจ่ายต่าง ๆ เช่น ค่าจ้าง ค่าวัสดุคืบอื่น ๆ ที่ทำอย่างมีระบบ แล้วนำมาวิเคราะห์ ช่วยในการตัดสินใจได้ถูกต้องแม่นยำ ทำให้ เปรียบเทียบหรือพยากรณ์การดำเนินงานธุรกิจในอนาคตได้

การจัดเก็บข้อมูลพื้นฐาน เช่น รายรับ เงินทุน รายการสินค้า แล้วบันทึกในทางบัญชี ทำให้ทราบสถานภาพการดำเนินงานว่ามีกำไร ขาดทุน หรือมีเงินหมุนเวียนอย่างไร

3. ด้านสินค้าคงเหลือ ไม่ควรมีสินค้าคงเหลือมากเกินไป เพราะจะทำให้ไม่มีเงินสดหมุนเวียน และมีค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้น การควบคุมสินค้าคงเหลือ การควบคุมการจัดเก็บ วัสดุคืบ การควบคุมสินค้าที่บริเวณนำมาเก็บไว้

4. ด้านการตลาด ตลาดเป็นส่วนสำคัญอย่างมากที่จะทำให้การดำเนินงานธุรกิจ เจริญก้าวหน้า ไม่ว่าจะ เป็นการขายปลีก การขายส่ง การให้บริการ หรืออุตสาหกรรมการผลิต เมื่อผลิตสินค้าแล้วต้องให้ขายสินค้าให้ได้มาก และต้องอาศัยการตลาด เข้าช่วย

5. ด้านทรัพยากรบุคคล พนักงานเป็นทรัพย์สินที่สำคัญที่สุดของธุรกิจ จึงควรรู้จักคน ให้มีประสิทธิภาพ จึงต้องรู้จักการจัดการให้เหมาะสมกับงาน ความรู้ความสามารถตามตำแหน่ง และมีการฝึกอบรมเป็นประจำ เพื่อให้มีความรู้ ความชำนาญในการผลิต ให้ขวัญและกำลังใจ ควรจ่ายค่าจ้าง เงิน เดือนตามที่กฎหมายกำหนด การให้สวัสดิการ เพื่อการทำงานร่วมกันที่ยาวนาน เช่น ค่ารักษาพยาบาล ค่าล่วงเวลา ค่าเล่าเรียน เป็นต้น

บทบาทสมมติ

เรื่อง ผลกระทบจากการจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่ม

นักข่าว : สวัสดีคะ ในฐานะที่ท่านเป็นผู้บริโภค ท่านมีความคิดเห็นอย่างไร เกี่ยวกับการจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่ม 7 เปอร์เซ็นต์

ผู้บริโภค : การที่รัฐบาลประกาศใช้ระบบภาษีมูลค่าเพิ่มทำให้ราคาสินค้าหลายชนิดสูงขึ้น ที่เคยซื้อ 100 บาท ก็เพิ่มเป็น 107 บาท

นักข่าว : ต้องการให้รัฐบาลทำอะไรคะ

ผู้บริโภค : อยากให้รัฐบาลออกตรวจและจับพ่อค้าที่ฉวยโอกาสขึ้นราคาสินค้า

นักข่าว : ค่ะ นั่นก็เป็นความคิดเห็นของผู้บริโภคท่านหนึ่งนะคะ ที่นี้เรามาฟังความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ของรัฐบาลกันบ้างนะคะ สวัสดีคะ มีข่าวว่าการจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มครั้งนี้ ทำให้ผู้บริโภคได้รับความเดือดร้อนนั้น เป็นจริงหรือไม่คะ

อธิบดีกรมการค้าภายใน : เรื่องนี้ผมได้ไปสำรวจตลาดหลายแห่งพบว่าสินค้าส่วนมากยังไม่ได้ขึ้นราคา และผมได้สอบถาม พ่อค้าส่งเสื้อผ้าหลายคนทราบว่า พ่อค้าส่งยังคงขายส่งในราคาเดิม เมื่อราคาขายส่งไม่ได้ขึ้นราคาขายปลีกก็ไม่น่าจะขึ้น ประชาชนก็ไม่น่าจะได้รับความเดือดร้อน

เอกสารหมายเลข 1

"มีร้านค้าพวกหนึ่งที่ตั้งอยู่ได้ทั่วไปในที่ที่เป็นชุมชน คือ ร้านค้าปลีก หรือร้านค้าย่อย ร้านค้าประเภทนี้ขายของจำเป็นสำหรับใช้ในชีวิตประจำวัน เช่น สบู่ ผงซักฟอก แปรงสีฟัน ยาสีฟัน ถ่านไฟฉาย ไม้ขีดไฟ สมัยหนึ่งเรียกว่า ร้านขายของชำหรือ ร้านชำ"

"ร้านขายปลีกไปซื้อของจากที่ไหนมาขายครับ" สมชายถาม

"จากร้านขายของส่งชื้อ" รัตนาตอบ

"ร้านขายของส่ง เป็นอย่างไรครับ"

รัตนานอธิบายให้ฟังว่า "การขายส่ง หมายถึง การดำเนินงานของพ่อค้าคนกลางที่นำเอาสินค้าจากแหล่งผลิต มาจำหน่ายให้กับผู้ขายปลีกหรือร้านค้าย่อย นำไปขายต่ออีกทีหนึ่ง โดยขายได้ในราคาถูก ปริมาณของสินค้าที่ขายให้แต่ละครั้งจำนวนมาก และมักมีบริการที่ให้ความสะดวกสบายแก่ผู้ซื้อ ซึ่งเป็นร้านค้าย่อยอย่างดี เช่น ส่งพนักงานขายไปแนะนำสินค้า ส่งสินค้า ถึงร้านค้าย่อย ให้ผลประโยชน์ต่าง ๆ จนลูกค้าพอใจและติดใจ กลายเป็นเจ้าประจำกันทีเดียว"

สมชายฟังรัตนาและแม่นอธิบายเรื่องการค้าขายด้วยความสุขใจ เขาดังใจว่าเมื่อโตขึ้นเขาจะประกอบอาชีพค้าขายให้จงได้ เขาเชื่อมั่นว่าเขาสามารถทำได้และจะทำให้ได้ดีด้วย

รัตนาเห็นสมชายนั่งคิดอะไรเพลินอยู่ก็พูดเสริมว่า "ความสำเร็จของคนที่มีอาชีพค้าขายนั้น นอกจากจะอยู่ที่ต้องเป็นคนมีความคิดริเริ่ม เป็นคนคิดการไกลและเป็นคนที่ขยันหมั่นเพียรแล้ว ยังต้องเป็นคนมีอัธยาศัยดีให้เกียรติลูกค้า ไม่โลภมาก และที่สำคัญที่สุด ก็คือ ต้องมีความซื่อสัตย์"

"แม้คิดว่าลูกต้องค้าขายประสบความสำเร็จแน่ และบางทีมีกิจการใหญ่โตถึงกับค้าขายกับต่างประเทศด้วยก็ได้" แม่ให้กำลังใจแล้วหันไปถามรัตนา

"เป็นไปได้อย่างไรคะคุณรัตนา"

"เป็นไปได้ค่ะ แต่ต้องใช้เวลาค่อย ๆ สะสมประสบการณ์ไป ไม่ใช่เป็นไปในเร็ววันนะสมชาย" รัตนาตอบ

หมายเหตุ จากหนังสือ เรียงกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้น ป.6

เอกสารหมายเลข 2

ความหมายและความสำคัญของการขายปลีก

การขายปลีก หมายถึง การขายสินค้าหรือบริการให้แก่ผู้บริโภคคนสุดท้ายซื้อไปใช้เอง

การขายส่ง หมายถึง การดำเนินงานของคนกลาง หรือผู้ผลิต เพื่อนำเอาสินค้าจากแหล่งผลิตสู่มือผู้ขายปลีกหรือผู้ผลิตรายอื่น เพื่อทำการจำหน่ายต่อหรือนำไปผลิตต่อ

การขายส่งแตกต่างกับการขายปลีกตามหลักใหญ่ ๆ

1. ราคา ตามปกติราคาขายส่งถูกกว่าราคาขายปลีก
2. ปริมาณสินค้า ถ้าเป็นการขายส่งปริมาณสินค้าที่ซื้อขายจะเป็นจำนวนมากกว่าการขายปลีก
3. วิธีการขาย ในการขายส่งพนักงานขายมักจะออกไปติดต่อกับลูกค้านอกสถานที่ ส่วนในการขายปลีกนั้นส่วนใหญ่ลูกค้ามาซื้อสินค้าจากร้านขายปลีก
4. เหตุจูงใจในการซื้อ สำหรับการขายส่ง ผู้ซื้อสินค้าเพื่อนำไปจำหน่ายต่อหรือนำไปใช้ในการผลิต แต่สำหรับการขายปลีก ผู้ซื้อสินค้าเพื่อนำไปใช้สำหรับตนเองโดยตรง
5. ผู้ซื้อ ในการขายส่งผู้ซื้อได้แก่ ผู้ขายปลีกหรือผู้ผลิต แต่ในการขายปลีกผู้ซื้อคือ ผู้บริโภคหรือผู้ใช้คนสุดท้าย
6. ผู้ขาย ในการขายส่งผู้ขาย คือ คนกลางหรือผู้ผลิต ซึ่งทำหน้าที่เป็นตัวแทนซื้อให้กับผู้ขายปลีกหรือผู้ผลิตรายอื่น แต่ในการขายปลีกผู้ขายคือคนกลางระหว่างผู้ผลิตกับผู้บริโภค ซึ่งทำหน้าที่เป็นตัวแทนซื้อให้กับผู้บริโภค

หมายเหตุ จากแผนการสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้น ป.6 หน้า 305

แผนการสอนที่ 5 เรื่อง การค้าภายในประเทศและการค้าต่างประเทศ

เวลา 6 คาบ

ความคิดรวบยอด

การค้าภายในประเทศกับการค้าต่างประเทศ เป็นอาชีพที่มีความสำคัญต่อความเจริญของประเทศไทย ผู้ประกอบการค้าจำเป็นต้องเข้าใจขั้นตอนการค้า การจดทะเบียน การเสียภาษีการค้าให้แก่ประเทศไทย จะช่วยให้การค้า การดำเนินการค้า เป็นไปด้วยดี

จุดประสงค์ของพฤติกรรม

1. บอกความหมายของการค้าภายในประเทศและการค้าต่างประเทศได้ถูกต้อง
2. บอกชื่อสินค้านำเข้าและสินค้าส่งออกที่สำคัญของไทยได้อย่างน้อยประเภทละ 3 ชนิด
3. บอกชื่อและความสำคัญของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการค้าภายใน และการค้าต่างประเทศได้
4. สรุปขั้นตอนการจดทะเบียนการค้าภายในประเทศและการจดทะเบียนประกอบกิจการในการส่งออกได้ถูกต้อง
5. บอกความแตกต่างของการค้าภายในประเทศและการค้าต่างประเทศได้

คุณสมบัตินที่ต้องการ เน้น

1. ความซื่อสัตย์สุจริต
2. ความรับผิดชอบ
3. ความขยันหมั่นเพียร
4. ความละเอียดรอบคอบ
5. การตัดสินใจอย่างมีเหตุผล

เนื้อหา

การค้าภายในประเทศ หมายถึง การซื้อขายสินค้าที่ผู้ซื้อและผู้ขายจะติดต่อซื้อขายส่งมอบสินค้าและชำระ เงินค่าสินค้าภายในประเทศ ส่วนการค้าต่างประเทศนั้นผู้ซื้อและผู้ขายจะอยู่คนละประเทศ มีการส่งสินค้าและชำระ เงินค่าสินค้าจากประเทศหนึ่งไปยังอีกประเทศหนึ่ง ซึ่งการชำระค่าสินค้าอาจเป็นการชำระด้วยเงินสด เงินเชื่อ ตัวแลกเงิน หรือ เช็ค เป็นต้น

ประเทศที่ติดต่อซื้อขายสินค้าด้วยกันเรียกว่า "ประเทศคู่ค้า" ประเทศคู่ค้าที่สำคัญของไทย ได้แก่ ญี่ปุ่น สหรัฐอเมริกา สิงคโปร์ เนเธอร์แลนด์ สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมัน อังกฤษ และสาธารณรัฐประชาชนจีน เป็นต้น

สินค้าที่ประเทศไทยส่งไปขายต่างประเทศเรียกว่า "สินค้าส่งออก" สินค้าส่งออกที่มีมูลค่ามากที่สุดในปี พ.ศ. 2532 ได้แก่ เสื้อผ้าสำเร็จรูป ข้าว อัญมณี ไข่มุก และเครื่องประดับ ยางพารา ผลิตภัณฑ์มันสำปะหลัง อาหารทะเลกระป๋อง น้ำตาล กุ้งสดแช่เย็นหรือแช่แข็ง ฯลฯ

สินค้าที่ประเทศไทยสั่งซื้อจากต่างประเทศ เรียกว่า สินค้านำเข้า ได้แก่ เคมีภัณฑ์ เครื่องจักรอุตสาหกรรม เครื่องคอมพิวเตอร์ น้ำมันดิบ เครื่องเพชรพลอย อัญมณี เงินแท่ง และทองคำ

หน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องกับการค้าภายในประเทศและการค้าต่างประเทศ กรมการค้าภายใน กระทรวงพาณิชย์ มีหน้าที่ควบคุมดูแลการผลิตสินค้าและการกำหนดราคาสินค้าภายในประเทศ

กรมทะเบียนการค้า กระทรวงพาณิชย์ มีอำนาจในการพิจารณาอนุญาตให้บุคคลหรือนิติบุคคลประกอบกิจการพาณิชย์ในการส่งออก

กรมการค้าต่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์ มีอำนาจในการพิจารณาอนุญาตให้บุคคลหรือนิติบุคคลประกอบกิจการพาณิชย์ในการส่งออก

กรมสรรพากร กระทรวงการคลัง มีหน้าที่จัดเก็บภาษีการค้า จากผู้ผลิตสินค้า ผู้ประกอบกิจการ ผู้ขาย ผู้นำเข้า ผู้ส่งออก ผู้รับจ้าง ผู้ให้เช่า นายหน้า ตัวแทน และผู้รับประกันภัย

กรมศุลกากร กระทรวงการคลัง มีหน้าที่จัดเก็บภาษีศุลกากร จากสินค้านำเข้า หรือส่งสินค้าออกนอกราชอาณาจักร ป้องกันและปราบปรามการหลีกเลี่ยงภาษีอากรและการ ลักลอบหนีศุลกากร

ผู้ประกอบการค้า จะต้องจดทะเบียนการค้า ณ กรมสรรพากร หรือสำนักงาน สรรพากรอำเภอ/กิ่งอำเภอหรือจังหวัด ภายใน 30 วัน นับตั้งแต่เริ่มประกอบการค้า โดย ต้องนำสำเนา ทะเบียนบ้านหรือสำเนา สถานที่ประกอบการค้า และหนังสือรับรองการประกอบ พาณิชยกรรม (ซึ่งกรมทะเบียนการค้าหรือพาณิชย์จังหวัด หรือพาณิชย์อำเภอ/กิ่งอำเภอ เป็นผู้ ออกให้) มาประกอบหลักฐานด้วย

การค้าภายในประเทศการค้าต่างประเทศจะแตกต่างกันทั้งในด้านผู้ซื้อ ผู้ขาย การชำระ เงินและส่งมอบสินค้า ขั้นตอนการจดทะเบียน เพื่อประกอบการค้า และขั้นตอนการ ซื้อขายรวมทั้งมูลค่าของสินค้า การค้าต่างประเทศจะมีขั้นตอนที่ซับซ้อนและมีมูลค่าของสินค้า มากกว่าการค้าภายในประเทศ

ผู้ประกอบการในการส่งออกจะต้องจดทะเบียนพาณิชย์ ณ กรมทะเบียนการค้า จดทะเบียนการค้า ณ กรมสรรพากร แล้วยื่นขอลายเซ็นเป็นผู้ส่งออกสินค้า ณ กรมศุลกากร

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

ขั้นเตรียม (10 นาที)

1. ให้นักเรียนนั่งเป็นวงกลมหนึ่งวงแล้วหันหน้าเข้าวงกลม มือซ้ายหงายขึ้น เหนือเข่าเล็กน้อย มือขวาใช้หยิบของจากมือซ้ายของตนไปวางบน มือซ้ายของเพื่อนที่นั่งอยู่ด้านขวามือ
2. ครูแจกหนังสือพิมพ์ให้นักเรียน 6 คน ๆ ละ 1 ฉบับ คือไทยรัฐ เดลินิวส์ บ้านเมือง สยามรัฐ มติชน กรุงเทพธุรกิจ โดยเว้นระยะ ห่าง 5 คน
3. ครูเป่านกหวีด 1 ครั้ง เพื่อให้นักเรียนที่ถือหนังสือพิมพ์ใช้มือขวาจับ หนังสือพิมพ์ส่งต่อไปให้เพื่อนที่อยู่ทางขวามือของตน และเมื่อครู เป่านกหวีดอีกครั้ง นักเรียนจะหยุดส่งและดูว่าหนังสือพิมพ์ที่อยู่ในมือชื่อ อะไรแล้วลุกออกจากวงเพื่อให้เพื่อน ๆ เล่นต่อไป

4. เมื่อครบรอบที่ 5 ให้นักเรียนแต่ละคนชูหนังสือพิมพ์ให้เพื่อน ๆ ดู
นักเรียนที่ได้หนังสือพิมพ์ชื่อเดียวกันให้รวมกลุ่มกัน แล้วเลือกประธาน
และ เลขานุการ
5. ครูทบทวนบทบาทของประธาน เลขานุการ และสมาชิก
6. ครูทบทวนประเภทข่าวในหนังสือพิมพ์ เช่น ข่าวบันเทิง
ข่าวต่างประเทศ ข่าวเศรษฐกิจ
7. ให้นักเรียนแข่งขันกันหาข่าว เกี่ยวกับการค้าขาย โดยให้แต่ละกลุ่ม
ปรึกษาและช่วยกันหาข่าว 1 ข่าว แล้วตัดข่าวนั้นมาให้ครูภายใน
เวลา 3 นาที
8. ให้ตัวแทนแต่ละกลุ่มสรุปว่า เป็นข่าว เกี่ยวกับการค้าอะไร ระหว่าง
ใครกับใครที่ไหน

ขั้นดำเนินการสอน (90 นาที)

1. ให้ เลขานุการของนักเรียนแต่ละกลุ่มรับบัตรกำหนดงานพร้อม เอกสาร
อ่านประกอบจากครู
2. ให้ประธานของแต่ละกลุ่มอ่านการณืตัวอย่าง เรื่อง " เมืองไทยค้าอะไร"
และอ่านคำถามให้สมาชิกในกลุ่มฟัง
3. ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มศึกษาปัญหาจากการณืตัวอย่าง เรื่อง " เมืองไทยค้า
อะไร" แล้วช่วยกันตอบคำถามข้อ 1 และข้อ 2 ในกระดาษที่ครูแจกให้
4. ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มสำรวจ เอกสารที่ครูมอบให้ แล้วแบ่งหน้าที่
รับผิดชอบ เพื่อศึกษา เอกสารดังกล่าว
5. ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันอภิปราย เพื่อตอบคำถามข้อ 3 และข้อ 4
6. ให้นักเรียนแต่ละกลุ่ม เขียนรายงาน เรื่อง การค้าภายในประเทศและ
การค้าต่างประเทศ
7. ให้ประธานแต่ละกลุ่ม เสนอรายงานหน้าชั้น แล้วสมาชิกในชั้นร่วมกัน
ซักถามและอภิปรายสรุปพร้อมทั้งให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

ขั้นสรุป (20 นาที)

1. ครูและนักเรียนทั้งชั้นร่วมกันอภิปรายสรุปผลการอภิปรายของทุกกลุ่มย่อย
2. ครูสรุปด้วย เกมแข่งขันชิงแชมป์รถจักรยาน ดังนี้
 1. ให้ตัวแทนแต่ละกลุ่ม เลือกซองคำถามกลุ่มละ 1 ซอง ซองละ 3 คำถาม
 2. ครูอ่านคำถามของแต่ละกลุ่มครั้งละ 1 คำถาม แล้วให้สมาชิกในกลุ่มตอบคำถาม ถ้าตอบถูกรถจักรยานของกลุ่มนั้นจะ เคลื่อนไปข้างหน้า 1 ซอง ถ้าตอบผิดรถจักรยานจะอยู่กับที่
 3. ครู เปลี่ยนซอง เพื่ออ่านคำถามของกลุ่มอื่นไปจนครบทุกกลุ่ม แล้ว เริ่มรอบที่ 2 และ 3 โดยครูจะอ่านคำถามข้อ 2 และ 3 ของแต่ละกลุ่มตามลำดับ
 4. เมื่อนักเรียนทุกกลุ่มตอบคำถามครบทั้ง 3 คำถาม แล้วให้นักเรียนช่วยกันตัดสินว่ารถจักรยานของกลุ่มใด เคลื่อนที่ไปไกลที่สุดชนะ
3. ให้นักเรียนบันทึกสรุปคำถาม-คำตอบจาก เกมลงในสมุด
4. ให้นักเรียนแต่ละคนทำแบบฝึกหัด

สื่อการเรียนรู้

1. กรณีตัวอย่าง
2. ภาพเด็กปั่นรถจักรยาน 5 ภาพ
3. แผนที่โลก
4. แดบกระดาษสีขนาด 5 x 60 เซนติเมตร 5 แผ่น
5. บัตรคำถาม 15 ข้อ
 1. ประเทศคู่ค้าหมายความว่าอย่างไร
 2. ประเทศคู่ค้าที่สำคัญของไทย 3 ประเทศแรกได้แก่ ประเทศอะไรบ้าง
 3. การค้าภายในประเทศและการค้าต่างประเทศต่างกันอย่างไร
 4. สินค้าออกของไทยได้แก่อะไรบ้าง บอกมา 3 ชนิด
 5. สินค้าเข้าที่ไทยสั่งซื้อได้แก่อะไรบ้าง บอกมา 3 ชนิด

6. การจดทะเบียนการค้าต้องจดหลัง เปิดร้านกี่วัน
 7. การกำหนดและควบคุมราคาสินค้า เป็นหน้าที่ของหน่วยงานใด
 8. ถ้าประเทศไทยไม่ส่งสินค้าไปขายต่างประเทศจะมีผลดีหรือผลเสียอะไร
 9. ไทยสั่งซื้อสินค้าจากประเทศใดมากที่สุด
 10. ไทยส่งสินค้าไปขายประเทศใดมากที่สุด
 11. หน่วยงานที่มีหน้าที่โดยตรงในการส่งเสริมการค้าทั้งในและต่างประเทศ คือ หน่วยงานใด
 12. กระทรวงใดที่รับผิดชอบ เกี่ยวกับการค้าทั้งในและต่างประเทศ
 13. ถ้านักเรียนจะตั้งร้านค้าในหมู่บ้าน นักเรียนจะไปจดทะเบียนการค้าที่ใด
 14. กรมศุลกากรมีหน้าที่สำคัญอย่างไร
 15. ภาคตะวันออก เนียง เหนือผลิตสินค้าออกที่สำคัญคืออะไร
6. แบบฝึกหัด

การประเมินผล

1. ตรวจรายงานของแต่ละกลุ่ม และสมุดบันทึกของนักเรียนแต่ละคน
2. ตรวจแบบฝึกหัด
3. สังเกตพฤติกรรมตามคุณสมบัติที่ต้องการ เน้น
4. สังเกตพฤติกรรมแล้วบันทึกลงในแบบสังเกตพฤติกรรมการเรียน

ภาคผนวก

บัตรกำหนดงาน

1. ให้ประธานกลุ่มอ่านกรณีตัวอย่าง เรื่อง "เมืองไทยค้าอะไร" และอ่านคำถามให้สมาชิกในกลุ่มฟัง
2. ให้นักเรียนศึกษาปัญหาจากกรณีตัวอย่าง เรื่อง "เมืองไทยค้าอะไร" แล้วตอบคำถามข้อ 1 และข้อ 2 ในกระดาษที่ครูแจกให้
3. ให้นักเรียนสำรวจ เอกสารที่ครูมอบให้และแบ่งหน้าที่รับผิดชอบ เพื่อศึกษา เอกสารดังต่อไปนี้
 - เอกสารหมายเลข 1 การจดทะเบียนการค้า
 - เอกสารหมายเลข 2 การจดทะเบียนพาณิชย์
 - เอกสารหมายเลข 3 สรุปรายชื่อนำสนใจ
 - เอกสารหมายเลข 4 อำนางหน้าที่ของกรมศุลกากร
 - เอกสารหมายเลข 5 สถิติการค้าของไทยปี พ.ศ. 2533
 - เอกสารหมายเลข 6 หนังสือเรียนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต
หมวด เศรษฐกิจและการทำมาหากิน หน้า 60
4. เมื่อนักเรียนศึกษาเอกสารหมายเลข 1-6 แล้ว ให้ร่วมกันอภิปรายเพื่อตอบคำถามข้อ 3 และข้อ 4
5. ให้นักเรียนเขียนรายงาน เรื่อง "การค้าภายในประเทศและการค้าต่างประเทศ"
6. ให้ประธานนักเรียนเสนอรายงานหน้าชั้น แล้วตอบคำถามของครูและเพื่อนร่วมชั้น

กรณีตัวอย่าง เรื่อง "เมืองไทยค้าอะไร"

ในประเทศไทยสามารถผลิตข้าว ข้าวโพด อ้อย ยางพารา สับปะรด มันสำปะหลัง กุ้ง ปลา ทั้งยังสามารถนำมาแปรรูป เช่น แป้ง อาหารกระป๋อง อาหารแช่แข็งอีกด้วย รวมทั้งการผลิตเสื้อผ้า เครื่องประดับ ซึ่งผลิตภัณฑ์เหล่านี้นอกจากจะมีการผลิตเพื่อบริโภคเองแล้วยังมีการซื้อขายแลกเปลี่ยนกันภายในประเทศ อย่างไรก็ตามสินค้าก็ยังมีเหลือ เนื่องจากผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ มีมากเกินไปเกินความต้องการของคนภายในประเทศ จึงทำให้ราคาสินค้าถูกลง แต่ขณะเดียวกันสินค้าบางชนิดไทยไม่สามารถผลิตเองได้หรือผลิตได้น้อยกว่าความต้องการของผู้บริโภค จึงทำให้ราคาสินค้าสูง

บัตรคำถาม

1. ประเทศไทยประสบปัญหาอะไร
2. สาเหตุของปัญหาคืออะไร
3. ถ้านักเรียนได้รับเลือกให้เป็นตัวแทนกลุ่มเกษตรกรผู้ผลิตมันสำปะหลัง ซึ่งขณะนั้นเกษตรกรผลิตมันสำปะหลังได้มากกว่าทุก ๆ ปีที่ผ่านมาทำให้ราคามันสำปะหลังในประเทศถูกลงมาก นักเรียนจะดำเนินการอย่างไร จึงจะทำให้สมาชิกขายมันสำปะหลังได้ราคาดี
4. ให้นักเรียนสรุปความแตกต่างของการค้าภายในประเทศและการค้าต่างประเทศ

เอกสารหมายเลข 1

การจดทะเบียนการค้า

ผู้ประกอบการค้า มีหน้าที่ต้องปฏิบัติ เกี่ยวกับการจดทะเบียนการค้า ดังนี้

1. ต้องจดทะเบียนการค้าภายใน 30 วัน นับแต่วันเริ่มประกอบการค้า
2. ต้องยื่นคำขอจดทะเบียนการค้า(แบบ ก.ค.1) จำนวน 4 ฉบับ ข้อความถูกต้องตรงกัน
3. เอกสารที่ต้องแนบพร้อมคำขอจดทะเบียนการค้า ได้แก่
 - 3.1 สำเนาทะเบียนบ้านของผู้ยื่นคำขอและของสถานการค้า
 - 3.2 สำเนาสัญญาเช่าอาคารหรือหนังสือยินยอมให้ใช้ เป็นสถานที่ประกอบการค้า
 - 3.3 หนังสือรับรองของกระทรวงพาณิชย์
 - 3.4 สำเนาใบอนุญาตให้ประกอบกิจการ
 - 3.5 สำเนาหนังสือบริษัทสนธิและสำเนาข้อบังคับของบริษัท (ในกรณีที่ เป็นบริษัทจำกัด)
 - 3.6 ถ้าผู้จดทะเบียนการค้า เป็นผู้เยาว์หรือ เป็นหญิงที่มีสามีโดยชอบด้วยกฎหมายต้องแนบหนังสือยินยอมของผู้แทนโดยชอบธรรม หรือของสามีแล้วแต่กรณีไปด้วย ฯลฯ
4. การจดทะเบียนการค้าจะต้องจดทะเบียนเป็นรายสถานการค้า คำว่า "สถานการค้า" หมายถึง สถานที่ซึ่งใช้ประกอบการค้า หรือผลิตสินค้า หรือเก็บสินค้าเป็นประจำ
5. สถานที่ยื่นขอจะทะเบียนการค้า
 - 5.1 ถ้าผู้ประกอบการค้ามีสถานการค้าตั้งอยู่ใน เขตกรุงเทพฯ ให้ยื่นคำขอจดทะเบียนที่กองการค้า กรมสรรพากร หรือสำนักงานสรรพากรเขตอำเภอท้องที่
 - 5.2 ถ้าผู้ประกอบการค้ามีสถานการค้าตั้งอยู่ใน เขตจังหวัดอื่นให้ยื่นคำขอจดทะเบียนการค้า ณ สรรพากรจังหวัด หรือสรรพากรอำเภอท้องที่สถานการค้าตั้งอยู่

การจดทะเบียนพาณิชย์ ตาม พ.ร.บ.พาณิชย์ พ.ศ.2497

ผู้ประกอบการพาณิชย์กิจ หมายถึง บุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคลซึ่งประกอบพาณิชย์กิจ เป็นอาชีพปกติ รวมทั้งผู้เป็นหุ้นส่วนที่ไม่จำกัดความรับผิดชอบ กรรมการหรือผู้จัดการด้วย ผู้ประกอบพาณิชย์กิจที่ต้องจดทะเบียนพาณิชย์ ได้แก่

1. ผู้ประกอบพาณิชย์กิจในการทำโรงสีข้าวและทำโรง เลื่อยที่ใช้ เครื่องจักร
 2. ผู้ประกอบพาณิชย์กิจซึ่งขายสินค้าในวันหนึ่งวันใดได้ตั้งแต่ 20 บาทขึ้นไป หรือมีสินค้าเพื่อขายรวมทั้งสิ้น 500 บาท ขึ้นไป
 3. นายหน้า ซึ่งขายสินค้าคราวทั้งสิ้นในวันหนึ่งวันใดเป็นเงิน 30 บาทขึ้นไป
 4. ผู้ประกอบพาณิชย์กิจซึ่งประกอบกิจการหักถกรมหรืออุตสาหกรรม และขายสินค้า ที่ผลิตได้รวมทั้งสิ้น ในวันหนึ่งวันใด เป็นเงินตั้งแต่ 20 บาทขึ้นไป หรือในวันหนึ่งวันใดมีสินค้า ที่ผลิตได้ มีค่ารวมทั้งสิ้นเป็นเงินตั้งแต่ 500 บาท ขึ้นไป (สำหรับผู้ประกอบการอุตสาหกรรม ทำสวนยาง ซึ่งนำน้ำยางที่กรี๊ดได้จากสวนยางของตนเองมาทำ เป็นยางแผ่น ยางดอก ยางรม ออกขาย ขณะนี้ได้รับการผ่อนผันจะไม่จดทะเบียนพาณิชย์ก็ได้)
 5. ผู้ประกอบพาณิชย์กิจในการขนส่ง การรับซื้อที่ดิน การธนาคาร โรงรับจำนำ และการทำโรงแรม การให้กู้ยืมเงิน การรับซื้อแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ
- ผู้ประกอบการพาณิชย์กิจต้องไปยื่นคำขอจดทะเบียนพาณิชย์ภายใน 30 วัน นับแต่วันเริ่ม ประกอบพาณิชย์กิจ ณ สำนักงานทะเบียนพาณิชย์ ในท้องที่ที่ผู้ประกอบการมีสำนักงานตั้งอยู่

สรุปข่าวการค้าที่น่าสนใจ

"อุทากระเป่าหนีตายปัญหา 301 ดันเปิดประตูใหม่ขยายแหล่งยุโรป"

นายชาญชัย แซ่ล้อ กรรมการบริหารสมาคมอุตสาหกรรมกระเป่าไทยเพื่อการส่งออก เปิดเผยว่า ขณะนี้สมาคมฯ ได้เตรียมวางแผนที่จะขยายตลาดส่งออกให้มากขึ้น เพื่อชดเชยการส่งออกไปยังสหรัฐ เนื่องจากอุตสาหกรรมกระเป่าไทยอาจได้รับผลกระทบจากการจำกัดโควตาการนำเข้าสินค้า เพราะในปัจจุบันไทยส่งออก กระเป่าไปยังตลาดสหรัฐ เป็นปริมาณ 70 % ส่วนตลาดอื่น ๆ ได้แก่ ประชาคมยุโรป และญี่ปุ่น

นายชาญชัย กล่าวว่า ปัญหาที่สร้างความหนักใจให้กับผู้ส่งออกส่วนใหญ่คือ การทำงานของหน่วยราชการ กรมศุลกากรที่ล่าช้าเกินไปทำให้การส่งมอบสินค้าไปยังตลาด ต่างประเทศ ต้องประสบปัญหาอยู่บ่อย ๆ เช่น ส่งมอบสินค้าไม่ทันตามกำหนดเวลา ทำให้เสียชื่อเสียงสินค้าไทย

(หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ ฉบับวันที่ 11 พฤษภาคม พ.ศ. 2534)

"สมพล" ย้านำเข้าปูนเสรีไม่มีระบบ "ริง เด็น"

นายสมพล เกียรติไพบูลย์ อธิบดีกรมการค้าภายใน เปิดเผยว่า ขณะนี้ผู้แอบอ้างว่าสามารถวิ่งเต้นติดต่อให้ได้รับอนุญาตนำเข้า หรือซื้อปูนซีเมนต์ได้ที่กรมการค้าภายใน พร้อมกับเรียกเงินค่าวิ่งเต้นด้วย กรมการค้าภายในขอแจ้งให้ทราบว่า การนำเข้าปูน กระทรวงพาณิชย์ ได้เปิดให้นำเข้าโดยเสรี

สถานการณ์การค้าปูนในขณะนี้ นายสมพล กล่าวว่า การจัดตั้งศูนย์จำหน่ายของกระทรวงพาณิชย์ การเพิ่มมาตรการการขยายปลีก และการตั้งศูนย์กระจายปูนอีก 5 แห่ง ทำให้ปัญหาการขาดแคลนปูน เบาลงลง

(หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ ฉบับวันที่ 10 พฤษภาคม พ.ศ. 2534)

อำนาจหน้าที่ของกรมศุลกากร

กรมศุลกากร เป็นหน่วยงานหนึ่งในกระทรวงการคลัง เป็นหน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่ เกี่ยวกับการนำสิ่งของ เข้าหรือการนำสิ่งของออกนอกราชอาณาจักรไทย กรมศุลกากรมีอำนาจหน้าที่พอสรุปได้ดังนี้

1. ตรวจสอบใบขนสินค้าและเอกสารที่เกี่ยวข้อง ตรวจสอบเกี่ยวกับของต้องห้าม กำกับ พิจารณาตรวจสอบพิกัดอัตราภาษีและค่าธรรมเนียม ราคาประเมินภาษีอากร
2. รับและจ่ายเงินของท่ากรุงเทพฯ ได้แก่ เงินประกัน เงินค่าธรรมเนียม รายได้อื่น ๆ
3. รับผิดชอบ เกี่ยวกับการพิจารณาทำเนนคดีแก่ผู้กระทำผิดกฎหมายศุลกากร
4. ตรวจสอบปล่อยของที่นำเข้าหรือส่งออกนอกราชอาณาจักร
5. รายงานเรือเข้า-ออก ควบคุมการขนถ่ายของขาเข้าและขาออก
6. วิเคราะห์และประเมินราคาหรือค่าภาษีอากร
7. ป้องกันและปราบปรามการหลีกเลี่ยงค่าภาษีอากรและการลักลอบหนีศุลกากร

ลำดับความสำคัญของประเทศคู่ค้าระหว่างประเทศ ปี 2533

ประเทศ	มูลค่า (ล้านบาท)	ร้อยละ
ญี่ปุ่น	360,600.4	25.0
สหรัฐอเมริกา	225,762.9	15.6
สิงคโปร์	106,626.0	7.4
สหพันธสาธารณรัฐเยอรมัน	71,842.9	5.0
ไต้หวัน	53,739.4	3.7
สหราชอาณาจักร	47,080.5	3.3
มาเลเซีย	43,382.3	3.0
ฮ่องกง	37,160.1	2.6
สาธารณรัฐเกาหลี	36,825.0	2.6
สาธารณรัฐประชาชนจีน	35,098.6	2.4
ฝรั่งเศส	35,014.8	2.4
เนเธอร์แลนด์	34,674.7	2.4
อื่น ๆ	354,926.5	24.6

สินค้าออกสำคัญ 10 อันดับแรก ปี 2533

PRINCIPAL EXPORTS 1990

มูลค่า : ล้านบาท

สินค้า	2533
	1990
เสื้อผ้าสำเร็จรูป	65,804.2
เครื่องคอมพิวเตอร์ อุปกรณ์ และส่วนประกอบ	38,694.5
อัญมณี และ เครื่องประดับ	34,891.8
ข้าว	27,769.5
ผลิตภัณฑ์มันสำปะหลัง	24,465.2
ยางพารา	23,557.3
อาหารทะเลกระป๋อง	21,623.4
แผงวงจรไฟฟ้า	21,580.5
ถุงสตั๊ดแช่เย็น แช่เย็นจนแข็ง	20,453.7
รองเท้าและชิ้นส่วน	20,219.5

สินค้าเข้าสำคัญ 10 อันดับแรก ปี 2533

PRINCIPAL IMPORTS 1990

มูลค่า : ล้านบาท

	2533
สินค้า	1990
เครื่องจักรใช้ในการอุตสาหกรรมที่ไม่ใช้ไฟฟ้า	145,702.3
เครื่องจักรที่ใช้ไฟฟ้าและส่วนประกอบ	101,651.7
เหล็กและเหล็กกล้า	65,065.6
เคมีภัณฑ์	64,127.9
น้ำมันดิบ	41,972.6
ส่วนประกอบ อุปกรณ์โครงรถ และตัวถัง	40,309.9
เครื่องเพชรพลอย อัญมณี เงินแท่ง ทองคำ	35,956.3
สินแร่ โลหะอื่นและเศษโลหะ	25,368.1
เครื่องใช้ไฟฟ้า	23,667.1
น้ำมันดีเซล	21,717.6

แผนการสอนที่ 6 เรื่อง การส่งเสริมและสนับสนุนสินค้าที่ผลิตในประเทศ

เวลา 6 คาบ

ความคิดรวบยอด

การค้าขายทั้งขายปลีกและขายส่งจะเจริญก้าวหน้า จะต้องได้รับการสนับสนุน
คุ้มครองจากกระทรวงอุตสาหกรรม

จุดประสงค์

1. อธิบายผลดีและผลเสียของการนำเข้าสินค้าได้
2. อธิบายผลดีและผลเสียของการส่งออกสินค้าได้
3. อธิบายความหมายของดุลการค้าได้ เปรียบและดุลการค้าเสีย เปรียบได้
4. เสนอแนะวิธีแก้ปัญหาการขาดดุลการค้าได้
5. บอกประโยชน์ของการตั้งกำแพงภาษีได้
6. บอกวิธีการสนับสนุนและวิธีคุ้มครองอุตสาหกรรมภายในประเทศได้

คุณสมบัติที่ต้องการ เน้น

1. ความซื่อสัตย์สุจริต
2. ความรับผิดชอบ
3. ความขยันหมั่นเพียร
4. ความละเอียดรอบคอบ
5. การตัดสินใจอย่างฉลาดและมีเหตุผล

เนื้อหา

การส่งเสริมและสนับสนุนสินค้าที่ผลิตในประเทศ

ประเทศไทยสามารถผลิตสินค้าได้มาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งสินค้าเกษตรกรรม
สามารถผลิตได้เพียงพอกับความต้องการของคนในประเทศ และยังสามารถส่งไปขายยัง
ต่างประเทศได้อีกด้วย การส่งออกสินค้าที่เราสามารถผลิตได้เข้ามาจะทำให้สินค้ามีมาก

เกินความต้องการ การส่งผลให้ราคาสินค้าตกต่ำผู้ผลิตจะขายสินค้าได้น้อยทำให้ขาดรายได้ แต่ถ้าส่งสินค้าที่ประเทศไทยผลิตได้น้อยหรือไม่ได้เลย เข้ามาขาย จะทำให้ผู้บริโภคมีสินค้าใช้น้อย ไม่เพียงพอกับความต้องการ

การส่งสินค้าออกไปขายยังต่างประเทศ เป็นการหารายได้ให้กับประเทศไทยผู้ผลิตสินค้ามีรายได้เพิ่มขึ้น ก่อให้เกิดการจ้างงานมากขึ้นแต่ถ้าส่งสินค้าออกมากเกินไป เช่น ถ้าส่งข้าวออกมากเกินไปอาจทำให้ขาดแคลนข้าว ข้าวราคาสูงประชาชนเดือนร้อน

ฉะนั้นการส่งออกและการนำเข้าควรมีปริมาณที่เหมาะสมที่จะทำให้ประชาชนไม่เดือนร้อน ประเทศไทยทุกประเทศมุ่งที่จะส่งเสริมการส่งออกให้มากและลดปริมาณการนำเข้าสินค้าจากต่างประเทศ ทั้งนี้เพื่อลดการขาดดุลการค้า

ดุลการค้า หมายถึง มูลค่าของการสั่งซื้อสินค้าจากต่างประเทศและมูลค่าของการส่งออกสินค้า

ดุลการค้าได้เปรียบ หมายถึง มูลค่าสินค้าในการส่งออกของประเทศไทยในระยะหนึ่งสูงกว่ามูลค่าของการนำเข้าสินค้าในระยะเดียวกัน

ดุลการค้าเสียเปรียบ หมายถึง มูลค่าสินค้าในการส่งออกของประเทศไทยในระยะหนึ่งต่ำกว่ามูลค่าของการนำเข้าสินค้าในระยะเดียวกัน

ทุกประเทศจะต้องพยายามจะส่งเสริมการส่งออกให้มากและลดการนำเข้าให้น้อยลง เพื่อไม่ให้เสียเปรียบดุลการค้าหรือขาดดุล

การคุ้มครองอุตสาหกรรมภายในประเทศ เป็นหน้าที่ของรัฐที่จำเป็นต้องหาแนวทางแก้ไขด้วยวิธีการต่าง ๆ ได้แก่

1. การตั้งกำแพงภาษี
2. การกำหนดสินค้าเข้าและสินค้าออก

1. การตั้งกำแพงภาษี หมายถึง การเก็บภาษีจากสินค้านำเข้า รวมถึงภาษีที่เก็บจากสินค้าส่งออกด้วย เพื่อป้องกันไม่ให้สินค้าจากต่างประเทศ เข้ามาแข่งขันกับสินค้าที่ผลิตได้ในประเทศ เพื่อให้อุตสาหกรรมในประเทศดำเนินอยู่ได้

ประโยชน์ของการตั้งกำแพงภาษี

1. การตั้งกำแพงภาษี เป็นรายได้ของรัฐ

2. การตั้งกำแพงภาษี เป็นการป้องกันการแข่งขันตลาดการค้ากับต่างประเทศ
3. การตั้งกำแพงภาษีช่วยลดภาวะการว่างงาน
4. การตั้งกำแพงภาษีช่วยให้การขยายอุตสาหกรรมเพิ่มขึ้น
5. การตั้งกำแพงภาษีช่วยป้องกันมิให้เงินรั่วไหลออกนอกประเทศ

2. การกำหนดปริมาณสินค้าเข้าและออก

การกำหนดสินค้าเข้า หมายถึง การกำหนดปริมาณสินค้าเข้าบางชนิดที่รัฐพิจารณาแล้ว เห็นว่าไม่ควรให้นำเข้าจึงได้บังคับให้ผู้สั่งซื้อต้องขออนุญาตการนำเข้าโดยตรงต่อรัฐบาลก่อนและจะนำเข้าได้ตามปริมาณที่กำหนดไว้ เพื่อคุ้มครองอุตสาหกรรมและการผลิตสินค้าภายในประเทศ

การกำหนดสินค้าออก หมายถึง การกำหนดปริมาณสินค้าออกโดยการใช้โควตา เพื่อป้องกันมิให้การขาดแคลนการบริโภคภายในประเทศ และป้องกันมิให้สินค้าออกสู่ตลาดมากเกินไป อันจะทำให้ราคาสินค้าต่ำ ซึ่งเป็นผลเสียแก่ผู้ผลิตภายในประเทศ

กิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นเตรียม (8 นาที)

1. ทบทวนความรู้เกี่ยวกับสินค้าส่งออกโดยการ เล่น เกมทายใจมีวิธี เล่นดังนี้
 1. ครูแบ่งนักเรียนเป็น 2 กลุ่ม ชาย-หญิง แล้วแจกภาพหัวใจให้นักเรียนทุกคนคนละ 1 ใบ แต่ละกลุ่มจะได้ภาพหัวใจที่มีชื่อสินค้านำเข้าและสินค้าส่งออกกลุ่มละ 5 ชื่อ
 2. ให้นักเรียนสองกลุ่มตกลงกันว่า กลุ่มใดจะเป็นฝ่าย เริ่มทายใจก่อน
 3. ฝ่ายเริ่มจะโยนลูกเต๋าให้กลิ้งบนพื้น เมื่อลูกเต๋ายุติให้นับจำนวนจุดด้านบนของลูกเต๋า จำนวนของจุดบนลูกเต๋ามีค่า เท่ากับคะแนนที่นักเรียนจะได้
 4. ให้นักเรียนฝ่ายที่เริ่มคนแรกยืนขึ้น แล้วให้ฝ่ายตรงข้ามทายว่าข้างในหัวใจ เป็นสินค้านำเข้าหรือสินค้าส่งออก ถ้าทายถูกฝ่ายที่ตอบก็จะได้คะแนนถ้าตอบผิดฝ่ายที่ถามก็ได้คะแนน

5. ผลักให้ฝ่ายตรงข้าม เป็นฝ่ายถามแล้วดำเนินการ เช่น เดิมสลับกันไปจนครบ 5 คำถาม แล้วครูและนักเรียนร่วมกันตัดสินให้ฝ่ายที่ได้คะแนนมาก เป็นฝ่ายชนะ
2. ให้นักเรียนแบ่งเป็น 5 กลุ่ม ๆ ละ 6 คน โดยแบ่งตามสีของรูปหัวใจที่ครูแจกให้แล้ว เลือกประธาน เลขานุการ
3. ครูทบทวนบทบาทของประธาน เลขานุการ และสมาชิก

ขั้นดำเนินการสอน (42 นาที)

1. ให้ เลขานุการของนักเรียนแต่ละกลุ่มรับบัตรกำหนดงานพร้อม เอกสารอ่านประกอบจากครู
2. ให้ประธานแต่ละกลุ่มอ่านจากกรณีตัวอย่าง เรื่อง "ภาวะการค้าระหว่างประเทศของไทย ปี 2533" ให้เพื่อนฟัง
3. ให้นักเรียนศึกษาปัญหาจากกรณีตัวอย่าง เรื่อง "ภาวะการค้าระหว่างประเทศของไทยปี 2533" แล้วช่วยกันตอบคำถามข้อ 1 และข้อ 2 จากบัตรคำถามที่ครูกำหนดให้
4. เมื่อนักเรียนตอบคำถามข้อ 1 และข้อ 2 แล้ว ให้นักเรียนอ่านคำถามข้อ 3 และ ข้อ 4 จากบัตรคำถาม
5. ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มประชุมวางแผนงานและแบ่งหน้าที่รับผิดชอบเพื่อศึกษา เอกสารที่ครูกำหนดให้
6. เมื่อนักเรียนแต่ละกลุ่มศึกษา เอกสารที่ครูกำหนดให้แล้ว ให้นักเรียนร่วมกันอภิปรายเพื่อตอบคำถามข้อ 3 และข้อ 4 จากบัตรคำถาม
7. ให้นักเรียนแต่ละกลุ่ม เขียนรายงาน เรื่อง การส่งเสริมและสนับสนุนสินค้าที่ผลิตในประเทศ
8. ให้ประธานแต่ละกลุ่ม เสนอรายงานหน้าชั้น แล้วสมาชิกในชั้นร่วมกันซักถามและอภิปรายสรุปพร้อมทั้งให้ข้อ เสนอแนะเพิ่มเติม

ขั้นสรุป (10 นาที)

1. ครูสรุปผลการอภิปรายแล้ว เขียนบนกระดานดำ
2. นักเรียนจดบันทึกข้อสรุปลงในสมุด

สื่อการเรียน

1. เอกสารเกี่ยวกับ
 - กำแพงภาษี
 - เหตุผลในการตั้งกำแพงภาษี
 - การกำหนดปริมาณสินค้าเข้าและออก
 - ปัญหาการส่งออกสินค้า
2. หนังสือสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้น ป.6 หมวดเศรษฐกิจและ
การทำมาหากิน เรื่อง สมชายอยากเป็นพ่อค้า หน้า 60-61
3. ลูกเต๋า
4. ภาพหัวใจ 30 ภาพ (สีละ 6 ภาพ)

การประเมินผล

1. สังเกตพฤติกรรมตามคุณสมบัติที่ต้องการ เน้น
2. สังเกตพฤติกรรมการเรียนแล้วบันทึกในแบบสังเกตพฤติกรรมการเรียน
3. ตรวจรายงาน

ภาคผนวก

บัตรกำหนด

1. ให้ประธานอ่านกรณีตัวอย่าง เรื่อง "ภาวะการค้าระหว่างประเทศของไทย ปี 2533"
2. ให้นักเรียนศึกษาปัญหาจากกรณีตัวอย่าง เรื่อง "ภาวะการค้าระหว่างประเทศของไทยปี 2533" แล้วช่วยกันตอบคำถามข้อ 1 และ ข้อ 2 จากบัตรคำถาม
3. ให้นักเรียนอ่านคำถามข้อ 3 และข้อ 4 จากบัตรคำถาม
4. ให้นักเรียนประชุมวางแผนงานและแบ่งหน้าที่รับผิดชอบ เพื่อศึกษาเอกสารดังต่อไปนี้

เอกสารหมายเลข 1. กำแพงภาษี

เอกสารหมายเลข 2. เหตุผลในการตั้งกำแพงภาษี

เอกสารหมายเลข 3. การกำหนดปริมาณสินค้าเข้าและออก

เอกสารหมายเลข 4. ปัญหาเกี่ยวกับการส่งออก

เอกสารหมายเลข 5. หนังสือเรียนสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้น ป.6

หมวดเศรษฐกิจและการทำมาหากิน หน้า 60-61

5. เมื่อนักเรียนศึกษาเอกสารที่ครูกำหนดให้แล้ว ให้นักเรียนร่วมกันอภิปรายเพื่อตอบคำถามในข้อ 3 และ ข้อ 4
6. ให้นักเรียนเขียนรายงานเรื่อง การส่ง เสริมและสนับสนุนสินค้าที่ผลิตในประเทศ
7. ให้ประธานกลุ่ม เสนอรายงานหน้าชั้นแล้วตอบคำถามของครูและ เพื่อนร่วมชั้น

กรณีตัวอย่าง

ภาวะการค้าระหว่างประเทศของไทยปี 2533 ไม่แจ่มใสเหมือน 2-3 ปีที่ผ่านมา ทั้งนี้ส่วนหนึ่งเป็นผลจากภาวะทางเศรษฐกิจโลก โดยเฉพาะประเภทอุตสาหกรรม เช่น สหรัฐอเมริกา ญี่ปุ่น มีความต้องการสินค้าลดลงและผลของสงครามตะวันออกกลาง รวมทั้งการกีดกันการค้าและจำนวนคู่แข่งในตลาดโลกเพิ่มขึ้น

การส่งออก การส่งออกของไทยลดลง เพราะความต้องการของตลาดโลกลดลง ขณะเดียวกันการค้าระหว่างไทยกับสหรัฐอเมริกา ซึ่งเป็นประเทศคู่ค้าอันดับ 1 ของไทย จำกัดการนำเข้าสินค้าบางประเภทของไทย เช่น สิ่งทอและน้ำตาล การกำหนดคุณภาพ เช่น ข้าวและอาหารกระป๋อง ผัก ผลไม้ อาหารทะเลแช่แข็ง สหรัฐอเมริการะมัดระวังการนำเข้ามาก ทำให้ซื้อสินค้าจากไทยลดลง นอกจากนี้ยังเป็นผลเนื่องมาจากต้นทุนการผลิตของไทยสูงขึ้น ทำให้ราคาสินค้าสูงต่อผู้ราคากับคู่แข่งในตลาดโลกไม่ได้

การนำเข้า ประเทศไทยยังมีการนำเข้าสูงต่อเนื่องมาจากหลายปีแล้วความต้องการสินค้าในการลงทุนและอุปโภคบริโภคมากขึ้น สินค้านำเข้าส่วนใหญ่จะเป็น เครื่องจักรในอุตสาหกรรมส่วนประกอบรถยนต์ เหล็กและเหล็กกล้า เป็นต้น

ดุลการค้า การขาดดุลการค้าหรือการเสียเปรียบทางการค้ายังเป็นปัญหาต่อระบบเศรษฐกิจของไทยอย่างต่อเนื่องมานานหลายสิบปี และจะยังคงเป็นปัญหาต่อไปตราบใดที่การผลิตในประเทศยังต้องอาศัยวัตถุดิบ และเครื่องจักรกลจากต่างประเทศ ในปี 2532 ไทยขาดดุลการค้า 140,770 ล้านบาท และในปี 2534 มีแนวโน้มว่าไทยจะขาดดุลการค้าเพิ่มขึ้นเป็น 286,000 ล้านบาท

ดังนั้นผลผลิตของไทยจะต้องให้ความสนใจในการเพิ่มประสิทธิภาพของการผลิตและคุณภาพของสินค้าไทย เพื่อที่จะให้สินค้าสามารถดำรงอยู่ในเวทีการค้าโลกได้อย่างมั่นใจ ทั้งยังเป็นการส่งเสริมและสนับสนุนสินค้าไทยอีกด้วย

บัตรคำถาม

1. ปัญหาการค้าของไทยมีปัญหาอะไรบ้าง
2. สาเหตุที่ทำให้ประเทศไทยประสบปัญหาทางการค้าคืออะไร
3. วิธีการใดบ้างที่จะช่วยแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้
4. ให้นักเรียนเสนอวิธีการที่จะส่งเสริมและสนับสนุนอุตสาหกรรมภายในประเทศ

เอกสารหมายเลข 1

กำแพงภาษี

กำแพงภาษี หมายถึง การเก็บภาษีจากสินค้านำเข้า รวมถึงภาษีที่เก็บจากสินค้าออกด้วย เป็นภาษีที่เก็บจากการค้าระหว่างประเทศมี 2 ระบบ คือ

1. ระบบอัตราตามมูลค่า เช่น เก็บร้อยละ 50 ของมูลค่าสินค้า
2. ระบบอัตราปริมาณ คือ การเก็บตามหน่วยปริมาณ เช่น เก็บในอัตราตันละ 1,000 บาท

ภาษีสินค้าเข้าส่วนมากเก็บตามระบบมูลค่า มีข้อดีคือ เมื่อราคาสินค้าเข้าสูงรัฐจะเก็บภาษีมากขึ้น ทำให้รัฐมีรายได้มากขึ้น ผลสะท้อนของภาษียังจะทำให้ระดับราคาสินค้าต่างประเทศแพงกว่าสินค้าในประเทศ หรือหากเป็นสินค้าฟุ่มเฟือยรัฐจะเก็บในอัตราสูง การตั้งกำแพงภาษีเพื่อป้องกันไม่ให้สินค้าจากต่างประเทศเข้ามาแข่งขันกับสินค้าที่ผลิตได้ในประเทศ เพื่อให้อุตสาหกรรมในประเทศดำเนินอยู่ได้

เหตุผลในการตั้งกำแพงภาษี

1. การตั้งภาษีเป็นรายได้ของรัฐภาษีศุลกากรเป็นการหารายได้ให้แก่รัฐ ส่วนหนึ่งนำไปทำนุบำรุงประเทศ การเก็บภาษีศุลกากรเป็นภาษีที่เรียกว่าภาษีผู้บริโภครวม เพราะพ่อค้าจะบวกค่าภาษีเข้าไปในมูลค่าของสินค้าด้วย หากตั้งกำแพงภาษีสูงเกินไปอาจทำให้รัฐมีรายได้น้อยลง เพราะผู้อุปโภคบริโภคไม่ซื้อสินค้า พ่อค้าก็จะไม่สั่งสินค้าเข้ามาอีก เพราะขายไม่ออก
2. การตั้งกำแพงภาษี เป็นการป้องกันสินค้าจากต่างประเทศเข้ามา ถ้าหากรัฐกำหนดนโยบายตั้งกำแพงภาษีสำหรับสินค้าที่ผลิตได้ในประเทศ จะทำให้สินค้ามาจากต่างประเทศราคาสูงมาก เพราะพ่อค้าบวกภาษีนำเข้าในราคา สินค้าที่ผลิตได้ในประเทศมีราคาต่ำกว่า คนจึงนิยมซื้อสินค้าที่ผลิตในประเทศทำให้สินค้าภายในประเทศแข่งขันกับต่างประเทศได้
3. การตั้งกำแพงภาษีช่วยลดภาวะการว่างงาน กล่าวคือ มีการลงทุนเพิ่มขึ้น มีการขยายการผลิต มีการส่งออกสินค้า ทำให้ประชาชนมีงานทำมีรายได้เพิ่มขึ้น
4. การตั้งกำแพงภาษีทำให้การขยายตัวทางด้านอุตสาหกรรม เช่น การแปรรูปสินค้าเกษตรกรรมเป็นสินค้าอุตสาหกรรม เพื่อลดการเสียเปรียบในเรื่องการแลกเปลี่ยนสินค้าเพื่อช่วยเหลืออุตสาหกรรมภายในประเทศให้ตั้งอยู่ได้ เป็นการคุ้มครองอุตสาหกรรมภายในประเทศ
5. การตั้งกำแพงภาษีเป็นการป้องกันมิให้เงินรั่วไหลออกนอกประเทศ เพราะเมื่อกำแพงภาษีสูง ราคาสินค้าเข้าก็สูงตามไปด้วย ประชาชนจึงไม่นิยม พ่อค้าจึงไม่นำสินค้าเข้ามาขาย ทำให้เงินไม่รั่วไหลออกนอกประเทศ

การกำหนดปริมาณสินค้า เข้าและออก

การกำหนดปริมาณสินค้า เข้าและออก หมายถึง การจำกัดปริมาณการนำเข้าสินค้า และการส่งสินค้าออกนอกประเทศ

การกำหนดสินค้า เข้า หมายถึง การจำกัดปริมาณสินค้า เข้าบางชนิดที่รัฐพิจารณาแล้ว เห็นว่าไม่ควรนำเข้า จึงได้บังคับให้ผู้สั่งซื้อต้องขออนุญาตการนำเข้าโดยตรงต่อรัฐบาลก่อน และจะนำเข้าได้ตามปริมาณที่รัฐกำหนดไว้ ผลที่เกิดจากการกำหนดสินค้า เข้า คือ

1. ทำให้ระดับราคาสินค้าบางประเภทที่นำเข้าจากต่างประเทศมีราคาแพงขึ้น
2. อาจทำให้การคำนวณประมาณการนำเข้าสินค้าผิดพลาด จะทำให้เกิดการ

ขาดแคลนสินค้าและมีผลทำให้ราคาสินค้าประเภทนั้น ๆ มีราคาแพงเกินไป

ผลดีของการจำกัดสินค้า เข้า มีผลดี เฉพาะสินค้าประเภทฟุ่มเฟือย รวมทั้งการคุ้มครองอุตสาหกรรมและการผลิตสินค้าภายในประเทศ

1. เพื่อป้องกันมิให้การขาดแคลนภายในประเทศ เช่น การจำกัดการส่งออกข้าว
2. เพื่อป้องกันมิให้ปริมาณของสินค้าออกสู่ตลาดมากเกินไป เพราะจะทำให้ระดับราคาสินค้าต่ำลง ซึ่งมีผลกระทบต่อผู้ผลิตอย่างมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งผลผลิตในทางเกษตรกรรม

ปัญหา เกี่ยวกับการส่งออก

1. ปัญหา เกี่ยวกับการผลิต ประกอบด้วย
 1. ผลผลิตไม่แน่นอน เนื่องจากสินค้าส่วนใหญ่ของประเทศเป็นสินค้าเกษตรกรรมที่มีปริมาณการผลิตแปรปรวนตามสภาพดินฟ้าอากาศ ปริมาณผลผลิตจึงไม่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดต่างประเทศ บางปีผลิตไม่เพียงพอกับความต้องการราคาก็จะสูงมาก แต่ถ้าผลิตได้มากเกินไปราคาก็จะตกต่ำลงมาก
 2. ประสิทธิภาพการผลิตต่ำและต้นทุนการผลิตสูง เนื่องจากเกษตรกรมีความรู้มีน้อยและมีเงินทุนจำกัด จึงไม่รู้จักนำวิธี เครื่องมือและเทคโนโลยีการผลิตที่ทันสมัยมาใช้
 3. ขาดเงินอ่านวยความสะดวกพื้นฐาน เช่น ขาดระบบชลประทาน การกำจัดศัตรูพืช การบำรุงดิน การพัฒนาพันธุ์พืชดียังไม่มีการขยายไปอย่างกว้างขวาง
 4. ขาดหลักประกันเรื่องราคา ซึ่งบางครั้งราคาต่ำมากจนไม่คุ้มกับต้นทุน
2. ปัญหาด้านการแข่งขันสินค้าประเทศอื่น
 1. สินค้าบางอย่างยังมีคุณภาพต่ำกว่าระดับที่ตลาดต่างประเทศต้องการ ทำให้ราคาส่งออกต่ำ
 2. การตรวจสอบมาตรฐานสินค้ายังไม่ทั่วถึง มีการปลอมปนสินค้าทำให้สินค้าคุณภาพต่ำ
3. ปัญหาทางด้านราคาสินค้าออก
 1. ราคาสินค้าต่างประเทศเคลื่อนไหวขึ้น-ลง ทำให้กิจการการส่งออกประสบปัญหาราคาตกต่ำ
 2. ผู้ซื้อบางประเภทกดราคา และกีดกันการนำเข้า

เอกสารหมายเลข 5

"พูดถึงการค้าขายกับต่างประเทศ เมื่อสองสามวันมานี้ ท่านพาณิชย์จังหวัดคุยให้ฟังว่า ขณะนี้การค้าของเราต่างประเทศดีขึ้นกว่าแต่ก่อน ประเทศเราขายของให้ต่างประเทศได้มากขึ้น"

"การค้ากับต่างประเทศ คือการที่ประเทศเราขายสินค้าให้ประเทศอื่น และประเทศอื่น ขายสินค้าให้ประเทศเราใช้ไหมครับ" สมชายถามเพื่อนให้แน่ใจ

"ใช่แล้วจ๊ะ" รัตน์ตอบ ประเทศที่เราค้าขายด้วยนั้นเรียกว่า ประเทศคู่ค้า ประเทศคู่ค้าสำคัญของไทยตอนนี้มีหลายประเทศ เช่น ญี่ปุ่น สหรัฐอเมริกา สิงคโปร์ เนเธอร์แลนด์ ซาอุดีอาระเบีย สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมัน สาธารณรัฐประชาชนจีน และกาตาร์ "

"การค้ากับต่างประเทศมีได้กำไรขาดทุนเหมือนขายของในบ้านเราไหมครับ"

"มีจ๊ะ แต่ที่ทุกประเทศคำนึงถึงกันมากก็คือ การได้เปรียบเสียเปรียบทางการค้าที่เรียกว่า ดุลการค้า คือแต่ละประเทศจะต้องพยายามขายสินค้าของตนให้ประเทศคู่ค้าหรือถ้าหากขายได้มูลค่ามากกว่าซื้อก็ยังดีแต่ก็ต้องระวัง เพราะถ้าเขาเสียเปรียบมาก ๆ เขาอาจจะไม่ค้าขายกับเราก็ได้" รัตน์ชี้แจง

"เดี๋ยวนี้ประเทศไทยเราเสียเปรียบหรือได้เปรียบครับ"

"แต่เดิมโดยรวมเราเสียเปรียบหรือที่เรียกว่า ขาดดุลการค้าต่อมาเราได้พยายามไม่ให้ขาดดุลการค้ากับต่างประเทศ หรือถ้าจะขาดก็ให้ขาดแต่น้อย" รัตน์ตอบ

"สินค้าของเราที่ขายให้ต่างประเทศที่สำคัญ ๆ ได้แก่ ข้าว มันสำปะหลัง ยางพารา ดีบุก ข้าวโพด ซึ่งเป็นผลผลิตจากเกษตรกรรมส่วนสินค้าที่เราจะต้องซื้อจากต่างประเทศและต้องซื้อเป็นมูลค่าค่อนข้างสูงก็ได้แก่ น้ำมันเชื้อเพลิง เครื่องจักรกล เหล็กกล้า เครื่องจักร ไฟฟ้า และอากาศยาน ซึ่งเป็น ผลผลิตจากอุตสาหกรรม" แม่ช่วยเสริม

"คุณนึกตัวอย่างไรครับ เกี่ยวกับการซื้อสินค้าเข้าและส่งออกของประเทศเรา" สมชายขอความเห็น

"นึกคิดว่าการซื้อสินค้าจากต่างประเทศนั้น เนื่องจากเราขาดดุลการค้ากับหลายประเทศ เราควรซื้อสินค้าของเขาให้น้อยลง โดยเลือกซื้อแต่สิ่งจำเป็นหรือสิ่งที่เราทำเองไม่ได้ และพยายามส่งสินค้าออกไปขายต่างประเทศให้มากขึ้น เราต้องทำกันอย่างจริงจัง

โดยต้องรู้ว่าเรามีอะไรที่พอจะส่งออกไปขายได้บ้าง จะลงทุนได้อย่างไร จะติดต่อกับใคร เมื่อได้ทำการค้าขายกันแล้ว หากเราซื้อสัตย์ ไม่คดโกง ไม่ปลอมปนสินค้าที่ส่งให้เขา เราก็จะมีชื่อเสียงดีและประสบความสำเร็จในด้านการค้าขาย"

"ผมจะประกอบอาชีพค้าขาย ผมจะทำธุรกิจการค้าให้รุ่งเรือง ผมจะทำให้บ้านเมืองของผมเจริญก้าวหน้าในด้านเศรษฐกิจ และจะไม่ยอมให้ขาดดุลการค้ากับชาติใด" สมชายกล่าวอย่างหนักแน่น

หมายเหตุ หนังสือเรียน กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้น ป.6 หมวด
เศรษฐกิจ และการทำมาหากิน หน้า 60-61

แผนการสอนที่ 7 เรื่อง ลักษณะและประโยชน์อาชีพบริการ

เวลา 6 คาบ

ความคิดรวบยอด

อาชีพบริการ เป็นอาชีพที่สำคัญอย่างหนึ่งที่ทำให้บริการแก่สังคมให้ได้รับความสะดวก ผู้ประกอบอาชีพบริการต้องให้บริการด้วยความซื่อสัตย์ สุภาพ และตรงต่อเวลา

จุดประสงค์

1. เมื่อกำหนดอาชีพต่าง ๆ ให้นักเรียนสามารถจำแนกได้ว่าอาชีพใด

เป็นอาชีพบริการ

2. อธิบายลักษณะอาชีพบริการได้
3. บอกความสำคัญของอาชีพบริการได้
4. บอกคุณสมบัติของผู้ประกอบอาชีพบริการได้

คุณสมบัติที่ต้องการ เน้น

1. ความซื่อสัตย์สุจริต
2. มีวินัยในตนเอง
3. การตรงต่อเวลา

เนื้อหา

1. อาชีพและลักษณะอาชีพบริการ
2. ประโยชน์ของอาชีพบริการ

คนเราทุกคนต้องประกอบอาชีพเลี้ยงตนเองและสังคม แต่ละอาชีพล้วนมีความสำคัญเท่าเทียมกัน และต้องพึ่งพาอาศัยกัน เช่น แพทย์ต้องรักษาคนไข้ พ่อค้า ต้องจัดหาสินค้ามาบริการแก่ผู้บริโภค ชาวนาต้องทำนา เพื่อให้ได้ข้าวมาเลี้ยงคนในประเทศ ทุกคนต้องมีอาชีพเพื่อให้ได้เงินมาใช้จ่ายซื้อปัจจัยและสิ่งอำนวยความสะดวก ในเวลาเดียวกันเราต้องทำ

ประโยชน์ให้กับสังคมด้วย เช่น ตำรวจมีหน้าที่ดูแลรักษาบ้านเมืองให้สงบและได้เงินเดือนเป็นค่าตอบแทน ครู บุรุษไปรษณีย์ก็ช่วยเหลือสังคม เป็นต้น อาชีพทุกอาชีพมีความสำคัญไม่ยิ่งหย่อนไปกว่ากัน ถ้าขาดอาชีพใดอาชีพหนึ่งกิจการต้องซบเซาลง

อาชีพบริการ เป็นอาชีพหนึ่งที่ต้องให้บริการแก่สังคมเพื่ออำนวยความสะดวกสบายให้กับผู้อื่น เช่น ผู้จัดการโรงแรม ผู้จัดการภัตตาคาร/ร้านอาหาร แม่บ้าน ผู้ปรุงอาหาร พนักงานเสิร์ฟอาหารและเครื่องดื่ม หญิงรับใช้ สจ๊วต แอร์โฮสเตส หญิงเลี้ยงเด็ก ภารโรง ช่างซักรีด ช่างตัดผม ช่างเสริมสวย ช่างแต่งเล็บแต่งหน้า พนักงานอาบอบนวด เจ้าหน้าที่ดับเพลิง นักสืบ ผู้คุม ผู้ฝึก ผู้อบรมในเรือนจำ ยามรักษาการณ์ ผู้จัดนำเที่ยว มัคคุเทศก์ ผู้อวยยศ เด็กแบกถุงกอล์ฟ

หัวใจของอาชีพบริการ คือ การทำให้ผู้รับบริการได้รับความพอใจสูงสุด และบริการด้านความซื่อสัตย์ พุดจาสุภาพ ตรงต่อเวลา

ประโยชน์ของอาชีพบริการ

1. ช่วยอำนวยความสะดวกให้เกิดขึ้นในวงการธุรกิจและอุตสาหกรรม
2. ช่วยเพิ่มรายได้และเป็นการนำเงินตราต่างประเทศ เข้าประเทศ
3. ทำให้การหมุนเวียนเงินตราดีขึ้น
4. ช่วยให้คนมีงานทำมากขึ้น แก้ปัญหาการว่างงาน

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

ขั้นเตรียม (10 นาที)

1. ให้นักเรียนเขียนชื่อตัวเองในกระดาษที่ครูแจกให้ แล้วส่งมารวมชิงโชค รายการชื่อดี โชคดี โดยครูสุ่มจับสลากชื่อนักเรียน 11 ครั้ง ครั้งละ 1 ใบ ในแต่ละครั้งให้นักเรียนที่ครูจับสลากได้ไปเปิดกระดาษที่ปิดภาพอยู่บนกระดานออกคนละ 1 ชิ้น
2. เมื่อนักเรียนเปิดกระดาษครบ 11 ชิ้นแล้วครูสนทนาเกี่ยวกับภาพอาชีพต่าง ๆ ที่ครูคิดไว้ว่าเป็นอาชีพอะไร แต่ละอาชีพทำหน้าที่อะไรบ้าง ควรจะเรียกอาชีพทั้งหมดนี้ว่าเป็นอาชีพประเภทใด แล้วครูให้นักเรียน

พลิกด้านหลังของแต่ละภาพ ซึ่งจะมีอักษรอยู่ให้นักเรียนประสมอักษร แล้วติดบนกระดานจะได้ "อาชีพบริการ"

3. ให้นักเรียนเลือกภาพอาชีพที่นักเรียนชอบไว้ 5 ภาพ แล้วให้นักเรียนรวมกลุ่มตามอาชีพที่ตนเองชอบกลุ่มละ 6 คน เลือกประธาน และเลขานุการ
4. ครูทบทวนบทบาทของประธาน เลขานุการ และสมาชิก

ขั้นดำเนินการสอน (95 นาที)

1. ครูให้นักเรียนจำนวน 9 คน ซึ่งได้คัดเลือกและฝึกซ้อมบทบาทสมมติแล้ว ออกไปแสดงบทบาทสมมติ เรื่อง "ก๊วยและ เก่ง" เพื่อเสนอ เป็นกรณีตัวอย่าง
2. ครูถามนักเรียนจากการแสดงที่ผ่านไปในักเรียนอยาก เป็นใคร เพราะอะไร
3. ครูแจกบัตรกำหนดงานและ เอกสารประกอบให้ เลขานุการของนักเรียน ทุกกลุ่ม
4. ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มอ่านคำถามข้อ 1 ข้อ 2 และข้อ 3 จากบัตรคำถาม แล้วช่วยกันตอบคำถามที่ครูกำหนดให้
5. ให้นักเรียนชมสไลด์ประกอบ เสียง เรื่อง "อาชีพบริการเกี่ยวกับการ ท่องเที่ยว" และสไลด์ภาพอาชีพบริการต่าง ๆ แล้วให้นักเรียนบันทึก ใจความสำคัญลงในสมุดบันทึก เช่น มีบริการอะไรบ้าง มีประโยชน์ อย่างไร
6. ให้นักเรียนอ่านคำถามข้อ 4 จากบัตรคำถาม
7. ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มประชุมวางแผนงานและแบ่งหน้าที่รับผิดชอบ เพื่อศึกษา เอกสารที่ครูกำหนดให้
8. ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมอภิปรายเพื่อตอบคำถามข้อ 4 จากบัตรคำถาม
9. ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มเขียนรายงาน เรื่อง ลักษณะและประโยชน์ของอาชีพ บริการ
10. ให้ประธานกลุ่มแต่ละกลุ่ม เสนอรายงานหน้าชั้น แล้วสมาชิกในชั้นร่วมกัน ชักถามอภิปรายสรุปพร้อมทั้งให้ข้อ เสนอแนะ เพิ่มเติม

ขั้นสรุป (15 นาที)

1. ครูสรุปลักษณะและประโยชน์อาชีพบริการด้วยเกมล้อเสียงทาย มีวิธีเล่น

ดังนี้

แบ่งนักเรียนเป็น 2 กลุ่ม ตามความสมัครใจกลุ่มละเท่า ๆ กัน แล้วให้นักเรียนฝ่ายที่เริ่มก่อนหมุนล้อเสียงทาย เมื่อล้อหยุดให้สังเกตชื่ออาชีพที่ตรงกับหัวลูกศรว่าเป็นอาชีพอะไร แล้วให้อีกกลุ่มหนึ่งบอกประโยชน์และคุณสมบัติของผู้ประกอบอาชีพนั้นให้ถูกต้อง ถ้าตอบได้มากก็จะได้รับภาพสิ่งของเครื่องใช้ต่าง ๆ มากตามจำนวนคำตอบแล้วเปลี่ยนให้อีกกลุ่มหนึ่งหมุนล้อเสียงทาย กลุ่มที่ได้ภาพสิ่งของมากเป็นฝ่ายชนะ

2. นักเรียนบันทึกสรุปลงในสมุดบันทึก

สื่อการเรียน

1. กรณีตัวอย่างและปัญหา
2. แผนการสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้น ป.6 หน้า 320-321
3. สไลด์ประกอบเสียงเรื่อง บริการเกี่ยวกับการท่องเที่ยว
4. แผ่นพับเกี่ยวกับบริการชักรีด แผงขายหนังสือ การท่องเที่ยว ขายอาหาร
5. ล้อเสียงทายและภาพสิ่งของต่าง ๆ เช่น รถยนต์ เครื่องใช้ไฟฟ้า นาฬิกา
6. กระดาษสำหรับเขียนชื่อภาพการประกอบอาชีพ และอักษรสำหรับประสมคำ "อาชีพบริการ"

การประเมินผล

1. สังเกตพฤติกรรมตามคุณสมบัติที่ต้องการ เน้น
2. สังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้แล้วบันทึกในแบบสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้
3. ตรวจรายงาน

ภาคผนวก

บัตรกำหนดงาน

1. ให้ประธานอ่านคำถามข้อ 1 ข้อ 2 และ ข้อ 3 แล้วช่วยกันตอบคำถาม
2. หลังจากที่นักเรียนชมสไลด์แล้ว ให้นักเรียนทุกคนจดบันทึกใจความสำคัญ

ลงในสมุดบันทึกของตนเอง

3. ให้ประธานอ่านคำถามข้อ 4 จากบัตรคำถามที่ครูกำหนดให้
4. ให้นักเรียนประชุมวางแผนงาน และแบ่งหน้าที่รับผิดชอบเพื่อศึกษาเอกสาร

ดังต่อไปนี้

เอกสารหมายเลข 1 หนังสือแผนการสอนกลุ่มสร้าง เสริมประสบการณ์ชีวิต
ชั้น ป.6 หน้า 320

เอกสารหมายเลข 2 หนังสือแผนการสอนกลุ่มสร้าง เสริมประสบการณ์ชีวิต
ชั้น ป.6 หน้า 321

เอกสารหมายเลข 3 แผ่นพับ เกี่ยวกับอาชีพบริการซักรีด

เอกสารหมายเลข 4 แผ่นพับ เกี่ยวกับอาชีพการท่องเที่ยว

เอกสารหมายเลข 5 แผ่นพับ เกี่ยวกับอาชีพการขายอาหาร

เอกสารหมายเลข 6 แผ่นพับ เกี่ยวกับอาชีพแผงขายหนังสือ

5. เมื่อนักเรียนศึกษา เอกสารที่ครูกำหนดให้แล้ว ให้นักเรียนร่วมกันอภิปราย

เพื่อตอบคำถามข้อ 4

6. ให้นักเรียนเขียนรายงาน เรื่อง ลักษณะและประโยชน์ของอาชีพบริการ
7. ให้ประธานกลุ่ม เสนอรายงานหน้าชั้น แล้วตอบคำถามของครูและเพื่อนร่วมชั้น

อาชีพบริการกับนักท่องเที่ยว (30 นาที)

ภาพ	คำบรรยาย
001	อาชีพบริการเกี่ยวกับการท่องเที่ยว
002	ปัจจุบันนี้โลกของเราเจริญมาก การคมนาคมก็มีความสะดวกสบายตามมาด้วย และใช้เวลาในการเดินทางน้อยมากทั้งทางอากาศ ทางบก และทางน้ำ จึงมีผู้คนต่างชาติ เดินทางหาความรู้ความสำราญกันมากมาย
003	ประเทศไทยเราซึ่งเป็นประเทศที่มีวัฒนธรรมประเพณีพิเศษ และสถานที่น่าท่องเที่ยวมากมาย จึงมีนักท่องเที่ยวเดินทางเข้ามามากมาย นับเป็นแสน ๆ คนในแต่ละปี
004	นักท่องเที่ยวที่เข้ามาในประเทศไทยนั้น นอกจากจะเข้ามาหาความรู้และความเพลิดเพลินแล้ว ยังต้องการได้รับบริการต่าง ๆ มากมาย รวมทั้งการซื้อของที่ระลึกไปฝากญาติมิตรอีกด้วย
005	ฉะนั้นจึงมีอาชีพที่เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเกิดตามมามากมาย นับเป็นสิบ ๆ อาชีพ ซึ่งสามารถก่อให้เกิดรายได้ ทำให้เศรษฐกิจของชาติดีขึ้น
006	อาชีพต่าง ๆ นั้นได้แก่ พนักงานโรงแรมหรือบริการในร้านอาหาร ภัตตาคาร ซึ่งมีหน้าที่ให้ความสะดวกแก่แขกผู้มารับบริการ

ภาพ	คำบรรยาย
007	ผู้ที่ทำงานในอาชีพนี้ไม่จำเป็นต้องศึกษาในระดับสูง ๆ แต่ต้องมีความรู้ความสามารถในการให้บริการตามหน้าที่ ซึ่งมักจะเรียนรู้ได้ ในระหว่างการฝึกงาน
008	รายได้ของบริการหรือนักงานโรงแรมนี้ กำหนดได้ไม่แน่นอน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับสถานที่ทำงาน แต่โดยเฉลี่ยแล้วจะได้รับ เงิน เดือนประมาณ 1,000-2,000 บาท รวมทั้งค่าทิปและสวัสดิการต่าง ๆ เช่น อาหาร ที่พัก เป็นต้น
009	การแสดงศิลปประจำชาติ เช่น การฟ้อนรำ การแสดงนาฏศิลป์ การชกมวย เป็นต้น นักแสดงที่แสดงศิลปประจำชาติ มักจะได้รับการว่าจ้างจากเจ้าของกิจการโรงแรมหรือภัตตาคารใหญ่ ๆ เพื่อแสดงให้นักท่องเที่ยวได้ชมระหว่างที่รับบริการ หรือประสงค์จะชมโดยเฉพาะ
010	นักแสดงศิลปประจำชาติ มักจะมีรายได้ประจำจากเงินเดือน และมีรายได้พิเศษคือค่าทิปจากนักท่องเที่ยว ซึ่งบางเดือนอาจจะมากกว่าเงินเดือนประจำเสียอีก
011	นอกจากอาชีพดังกล่าวแล้ว ซึ่งมักจะมีมากในตัวเมืองใหญ่ ๆ เช่น กรุงเทพมหานคร เชียงใหม่ เป็นต้น แต่ตามสถานที่ท่องเที่ยวที่มีทะเล ก็จะมีอาชีพเพิ่มเติมอีกมากมาย คือ การให้บริการเครื่องเล่นต่าง ๆ เช่น

ภาพ	คำบรรยาย
012	<p>การให้เข้าอุปกรณ์ดำน้ำ นักท่องเที่ยวบางคนที่ชอบเกาะแก่ง และสนใจชีวิตสัตว์และพืชใต้น้ำก็จะเข้าอุปกรณ์ดำน้ำ เพื่อแหวกว่ายลงใต้ผิวน้ำลึก ๆ ศึกษาหาความเพลิดเพลินจากชีวิตสัตว์และพืชที่สวยงามใต้มิวน้ำ</p>
013	<p>การให้เช่าเรือ นักท่องเที่ยวที่มาพักตามชายทะเล ส่วนใหญ่จะเช่าเรือเพื่อหาความสนุกสนานในรูปแบบต่าง ๆ เช่น เรือสกูตเตอร์ เพื่อขับโฉบไปโฉบมา</p>
014	<p>เรือตกปลา เพื่อแล่นไปกลางทะเลและตกปลา เป็นต้น</p>
015	<p>การให้เช่าเครื่องเล่นเกี่ยวกับทะเล เช่น พาราเซลหรือร่ม ซึ่งเหมือนกับร่มชูชีพที่ทหารตำรวจใช้กระโดดลงจากเครื่องบินที่บินอยู่กลางอากาศ แต่พาราเซลนี้ ใช้เรือที่มีความเร็วสูงลาก เพื่อให้ตัวบินลอยสูง ๆ และผู้เล่นซึ่งตัวติดอยู่กับร่มก็จะลอยสูงขึ้นด้วย</p>
016	<p>การบริการให้เช่าพาราเซลนี้ คิดอัตรารอบละ 200 บาท รอบหนึ่ง ๆ ใช้เวลาประมาณ 10 นาที</p>
017	<p>การให้เช่าวินเซิร์ฟหรือกระดานโต้คลื่น ซึ่งเป็นที่นิยมของนักท่องเที่ยวมาก เพราะ เป็นการแสดงความสามารถในการเลี้ยงตัวเองบนกระดานซึ่งลอยอยู่บนทะเลและมีคลื่นลูกใหญ่ ๆ พร้อมทั้งได้ออกกำลังกายไปด้วย</p>

ภาพ	คำบรรยาย
018	ผู้ที่มีอาชีพให้เช่ากระดานโต้คลื่นนี้จะมีรายได้จากการให้เช่าชั่วโมงละประมาณ 510 บาทต่อกระดาน 1 แผ่น ก็นับว่าเป็นรายได้ที่งามมาก แม้ว่ากระดานแผ่นหนึ่ง ๆ จะมีราคา 20,000 บาท ก็ตาม ไม่นานนักจะได้ทุนคืนและมีกำไรตามมาอย่างรวดเร็ว
019	การให้เช่าเครื่องเล่นต่าง ๆ ก็มีอีกมากมาย เช่น ห่วงยางสำหรับเล่นน้ำทะเล
020	ม้าเพื่อขี่ตระเวนชมแ่งมมต่าง ๆ ของสถานที่ท่องเที่ยว
021	รถยนต์และจักรยานยนต์
022	นอกจากนี้ก็มีบริการให้เช่าที่นั่งเล่น ดังเช่น ร่มดอกเห็ดตามชายหาด ทะเล หินอ่อนเล่น คือ เก้าอี้ผ้าใบ
023	อาชีพบริการเกี่ยวกับการท่องเที่ยว คือ การให้เช่าอุปกรณ์และเครื่องเล่นแล้ว ก็มีอาชีพการค้าขายเกี่ยวกับของที่ระลึกต่าง ๆ เช่น เสื้อผ้าสวย ๆ สิ่งประดิษฐ์จากวัสดุต่าง ๆ ภาพวาด เป็นต้น
024	อาชีพดังกล่าวข้างต้น เป็นอาชีพที่มีรายได้สูง ทั้งนี้เพราะมีนักท่องเที่ยวเข้ามาพักและใช้บริการเป็นจำนวนมาก คน

ภาพ	คำบรรยาย
025	<p>นักท่องเที่ยวนี้มิได้หมายถึง เฉพาะชาวต่างชาติ เท่านั้น คนไทยเราก็นิยมท่องเที่ยวกันมาก โดยเฉพาะในช่วงที่มีวันหยุดงานติดต่อกันหลาย ๆ วัน คนไทยเราก็มักเดินทางไปท่องเที่ยวและใช้บริการต่าง ๆ ดังกล่าวด้วย</p>
026	<p>อย่างไรก็ตาม อาชีพส่วนใหญ่ที่กล่าวมาข้างต้น จำเป็นต้องมีทุนจะมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับประเภทและขนาดของบริการ เช่น เรือลากพาราเซลหรือร่วม ลำละ 150,000 บาท รวมกับค่าธรรมเนียมต่างหาก เป็นต้น</p>
027	<p>เป็นที่เชื่อกันว่า อาชีพเหล่านี้ยังสร้างรายได้ให้แก่ผู้ประกอบการอาชีพอีกนานแสนนาน เพราะนักท่องเที่ยวได้เพิ่มขึ้น ๆ ทุกปี</p>

กรณีตัวอย่าง เรื่อง "ก้อยและ เก่ง"

ในระหว่างปิดภาคเรียน ก้อยและ เก่งซึ่งเป็นนักเรียนชั้น ป.6 มีโอกาสไปเยี่ยม ป้าแหม่ที่กรุงเทพฯ ป้าแหม่เล่าว่า จุงลูกชายวัยเดียวกับก้อยและ เก่ง ติดตามพี่จ๊ะซึ่งเป็นผู้ปรุงอาหารในร้านอาหารแห่งหนึ่ง จุงจะทำหน้าที่เสิร์ฟอาหารและ เครื่องดื่มให้ลูกค้าที่มารับประทานอาหารที่ร้าน เจ้าของร้านให้ค่าตอบแทนวันละ 20 บาท ก้อยและ เก่งจึงขอร้องให้พี่จ๊ะพาไปสมัครงานกับเจ้าของร้าน วันแรกก้อยและ เก่งตื่นตื่นกับการยกอาหาร เก็บค่าอาหาร และทำความสะอาดโต๊ะอาหาร ลูกค้าที่มาใช้บริการมองดูพนักงานเสิร์ฟตัวเล็ก ๆ ด้วยความเอ็นดู ก้อยและ เก่งขี้น้อยและพูดจาสุภาพอ่อนหวาน ลูกค้าพอใจมากบางคนก็ให้เงินพิเศษทั้งสองคนไหว้และขอบคุณลูกค้าอย่างอ่อนน้อม

จุง ก้อย และ เก่งจะตื่นตอนเช้าตรู่และไปทำงานทันเวลาทุกวัน เจ้าของร้านพอใจเด็ก ๆ มาก วันหนึ่งขณะที่ก้อยกำลังทำความสะอาดโต๊ะอาหาร เขาพบกระเป๋าเงินของลูกค้าที่ลืมไว้บนโต๊ะอาหาร ก้อยคิดถึงบ้านทันทีนับตั้งแต่พ่อป่วยจนทำงานหาเงินไม่ได้ แม้ก็ต้องทำงานหนักเพื่อนำเงินไปให้ค่ารักษาพ่อ ก้อยต้องการเงินไปรักษาพ่อของเขา ก้อยจะตัดสินใจอย่างไร

บัตรคำถาม

1. ปัญหาของก้อยคืออะไร
2. สาเหตุที่ทำให้เกิดปัญหาคืออะไร
3. ถ้านักเรียน เป็นก้อยและ เก็บ เงินของลูกค้าได้นักเรียนจะทำอย่างไร เพราะเหตุใด
4. ผู้ประกอบอาชีพบริการในอุดมคติของนักเรียน ควรมีคุณสมบัติอย่างไรบ้าง และ เขียนคำขวัญของนักบริการ

เอกสารหมายเลข 1

ลักษณะงานในกลุ่มอาชีพบริการ

งานในกลุ่มอาชีพบริการมีหลายประเภท ตามหนังสือการจัดประเภทมาตรฐานอาชีพ (ในประเทศไทย) ปี พ.ศ. 2512 ของกรมแรงงาน กระทรวงมหาดไทย ได้กล่าวถึงอาชีพในกลุ่มบริการไว้หลายอย่างซึ่งได้แก่งานดังต่อไปนี้

1. ผู้จัดการและผู้ควบคุมดูแลบริการขายอาหาร และที่พักอาศัย หรือดำเนินธุรกิจเกี่ยวกับการใช้บริการขายอาหารและที่พักอาศัยที่เป็นของตนเองหรือของนายจ้าง เช่น ผู้จัดการโรงแรม ผู้จัดการภัตตาคาร ร้านขายอาหาร บาร์ ร้านกาแฟ ร้านเครื่องดื่มต่าง ๆ เป็นต้น
2. ผู้ควบคุมดูแลอาคารบ้านเรือน ได้แก่ ผู้จัดการระบบงานควบคุมดูแลจัดการงานบ้านในรัฐวิสาหกิจ สถาบันต่าง ๆ บ้านเรือนส่วนบุคคล เช่น แม่บ้าน
3. ผู้ปรุงอาหาร พนักงานเสิร์ฟอาหารและเครื่องดื่ม พนักงานปรุงอาหารและเสิร์ฟเครื่องดื่มที่บาร์ และผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกัน ได้แก่ ผู้เตรียมอาหาร และปรุงอาหาร เสิร์ฟอาหารและเครื่องดื่มในสถานประกอบสาธารณะ หรือสถานประกอบการส่วนบุคคล สโมสร สถาบันต่าง ๆ และร้านอาหาร เช่น ผู้ปรุงอาหาร พนักงานเสิร์ฟอาหาร และเครื่องดื่ม
4. หญิงรับใช้และผู้ทำงานบ้าน ได้แก่ ผู้ที่ทำงานให้ส่วนบุคคล และบริการงานในยานพาหนะ สาธารณะ โรงแรม เรือเดินทะเล อากาศยาน สถานประกอบการอื่น ๆ ในบ้านเรือนส่วนบุคคล เช่น หญิงรับใช้บริการประจำเรือ(สจ๊วต) พนักงานต้อนรับบนอากาศยาน ผู้จัดการทั่วไปในโรงแรม หญิงเลี้ยงเด็ก พาร์ตเนอร์
5. ผู้ดูแลรักษาบ้านเรือน ผู้ปิดกวาดเช็ดถู ผู้ทำความสะอาด และผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกัน เช่น ผู้ทำความสะอาดหน้าต่าง สถานที่ภายในอาคารสิ่งของเครื่องใช้และเครื่องเรือน ภารโรง นักการ ผู้ดูแลวัดหรือโบสถ์
6. ผู้ซักรีด ช่างตัดผม ผู้อัดกลีบ รีดเสื้อผ้าเครื่องใช้
7. ช่างแต่งผม ช่างตัดผม ช่างเสริมสวย และผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกัน ได้แก่ ผู้ตัดและแต่งผม ใช้เครื่องสำอางแต่งหน้า และทำงานอื่นที่เกี่ยวข้องในการทำให้บุคลิกลักษณะของแต่ละบุคคลดีขึ้นหรือเปลี่ยนไป เช่น ช่างเสริมสวย ช่างแต่งเล็บ พนักงานอาบอบนวด

8. ผู้ให้บริการความปลอดภัย ได้แก่ ผู้ทำการป้องกันบุคคลและทรัพย์สิน ให้ออกพ้นจากภยันตรายต่าง ๆ และนำกฎหมายและระเบียบข้อบังคับต่าง ๆ มาใช้บังคับ เช่น เจ้าหน้าที่ดับเพลิง ตำรวจ นักสืบ ผู้คุม ผู้ฝึก ผู้อบรมในเรือนจำ และทัณฑสถาน ยาม
9. ผู้จัดการเที่ยว มัคคุเทศก์ ผู้อภัยาศพ เด็กแบกถุงกอล์ฟ

หมายเหตุ หนังสือแผนการสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้น ป.6 หน้า 320

เอกสารหมายเลข 2

ความสำคัญของอาชีพบริการต่อการพัฒนา เศรษฐกิจของประเทศ

อาชีพบริการ เป็นอาชีพสำคัญในด้าน เศรษฐกิจอย่างมาก ทั้งนี้ เพราะประเทศไทยมีพลเมืองทั้งสิ้นประมาณ 56 ล้านคน มีอาชีพแตกต่างกันออกไปแต่ละอาชีพมีส่วนเกี่ยวกับ เศรษฐกิจของประเทศ และคนจำนวนไม่น้อยประกอบอาชีพด้านบริการ เพื่อบริการหรือช่วยเหลือให้คนอื่นอีก อาชีพหนึ่งได้ปฏิบัติงานในอาชีพของตนได้อย่างรวดเร็ว ไม่ต้องมาพะวงหรือเอาใจใส่งานบางอย่าง เช่น ไม่ต้องปิดกวาดบ้านเรือน ไม่ต้องเสียเวลามาปรุงอาหาร เป็นต้น

ดังนั้นจึงพอกกล่าวได้ว่า อาชีพบริการมีความสำคัญต่อการพัฒนา เศรษฐกิจของประเทศ คือ

1. ช่วยให้มีงานทำมากขึ้น เพราะอาชีพบริการในประเทศไทยส่วนใหญ่ ต้องอาศัยกำลังคน เมื่อคนมีงานทำมากขึ้น เป็นการแก้ปัญหาการว่างงานได้ทางหนึ่ง และยังเป็นการเพิ่มรายได้ให้แก่ประเทศด้วย เพราะ เมื่อคนมีงานทำรัฐบาลย่อมได้ผลตอบแทน เป็นภาษีเงินได้
2. เป็นการอำนวยความสะดวกให้เกิดขึ้นในวงธุรกิจและอุตสาหกรรม เพราะ เมื่อมีคนส่วนหนึ่งคอยให้บริการ คนอีกส่วนหนึ่งก็สามารถที่จะใช้กำลังทั้งด้านความคิดกำลังกาย มีมือให้เต็มที่ในการประกอบธุรกิจ และอุตสาหกรรมของตน เป็นการเพิ่มประสิทธิภาพในการทำธุรกิจและอุตสาหกรรม
3. เพิ่มรายได้ โดยเฉพาะเงินตราต่างประเทศที่ได้จากนักท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวที่เข้ามา ก็ต้องการความสะดวกทั้งในด้านการขนส่งคมนาคม ที่พักอาศัยอาหารการกิน ตลอดจนการดูแลความปลอดภัย เมื่อนักท่องเที่ยวเข้ามาเที่ยวย่อมนำเงินตราต่างประเทศเข้ามาใช้จ่าย เป็นการเพิ่มรายได้ให้แก่ประชาชนของเรา
4. ทำให้การหมุนเวียนของเงินตราดีขึ้น เพราะมีการใช้จ่ายหมุนเวียนภายในประเทศ เป็นการเพิ่มรายได้ให้กับบุคคลหลายวงการที่เกี่ยวข้องกับการ เศรษฐกิจและอุตสาหกรรม

แผนการสอนที่ 8 เรื่อง อาชีพบริการที่ควรจัดในชุมชน

เวลา 6 คาบ

ความคิดรวบยอด

อาชีพบริการ เป็นอาชีพที่สำคัญอย่างหนึ่งที่ควรส่งเสริมสนับสนุนให้มีขึ้นในชุมชน

จุดประสงค์

1. บอกอาชีพบริการที่มีอยู่ในชุมชนได้อย่างน้อย 5 อาชีพ
2. บอกปัญหาอาชีพบริการที่มีอยู่ในชุมชนได้
3. เสนอแนวทางแก้ไขปัญหาอาชีพบริการที่มีอยู่ในชุมชนได้

คุณสมบัติที่ต้องการ เน้น

1. ความซื่อสัตย์
2. มีวินัยในตนเอง
3. การตรงต่อเวลา

เนื้อหา

1. อาชีพบริการที่ควรจัดในชุมชน
2. บริการที่ควรจัด เพื่อ เป็นแนวทางให้เกิดอาชีพ

ทุกชุมชนจะมีผู้ประกอบอาชีพหลายอาชีพแตกต่างกันตามความถนัด ความจำเป็น ความสามารถ และความเหมาะสมกับสภาพแวดล้อมในชุมชน สำหรับชุมชนในเขตตำบลปงไฮ อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดหนองคายนั้น อาชีพส่วนใหญ่ของประชาชน คือ อาชีพเกษตรกรรมทำนา ทำไร่ ทำสวน อาชีพรองหลังฤดูทำนาส่วนใหญ่จะเป็นอาชีพ ช่างไม้ ช่างก่อสร้าง ช่างปูน นอกจากนี้ยังมีอาชีพช่างตัดผม ช่างเสริมสวย ช่างเครื่องยนต์ ช่างไฟฟ้า ช่างตัดถกรรรม พนักงานขับรถมอเตอร์ไซด์รับจ้าง ขับรถโดยสารประจำหมู่บ้าน ซึ่งส่วนใหญ่ เป็นอาชีพบริการ อาชีพบริการที่ควรส่งเสริมให้มีขึ้นในชุมชน คือ อาชีพหญิงเลี้ยงเด็ก แม่บ้าน และมัคคุเทศก์

เนื่องจาก เป็นสิ่งจำเป็นสำหรับปัจจัยทั้งอาชีพมัคคุเทศก์เหมาะสมกับภูมิประเทศซึ่งมีสถานที่ท่องเที่ยวหลายแห่ง เช่น หิพิธภักดิ์พระอาจารย์จวน กูทอก น้ำตกเจ็ดสี โดยเฉพาะอย่างยิ่ง นครเวียงจันทน์

บริการที่จัดขึ้นเพื่อเป็นแนวทางให้เกิดอาชีพ ได้แก่ การตั้งหน่วยงานส่งเสริมการประกอบอาชีพ เช่น ศูนย์ฝึกอาชีพบริการ กรมประชาสงเคราะห์ หน่วยพัฒนาการเคลื่อนที่ โรงเรียนฝึกอาชีพเคลื่อนที่ ศูนย์การศึกษาออกโรงเรียน โดยหน่วยงานต่าง ๆ จะประสานงานกับกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน เพื่อสำรวจความสนใจและดำเนินการฝึกอาชีพต่อไป สำหรับอาชีพที่นิยมฝึกในชุมชน ได้แก่ ช่างตัดเย็บเสื้อผ้าสตรี ช่างเสริมสวย ช่างตัดผม ช่างไฟฟ้า เป็นต้น

ปัญหาอาชีพบริการในชุมชน เช่น ผู้ให้บริการขาดความรู้เกี่ยวกับการคิดค่าบริการ บางครั้งถูกเกินไปไม่คุ้มกับแรงงานแต่บางครั้งก็แพงเกินไป ไม่เหมาะสม นอกจากนี้ขาดการบริการที่ประทับใจ เช่น ไม่เอาใจใส่หรือให้ความสนใจลูกค้าเท่าที่ควรและขาดทักษะในอาชีพ

แนวทางแก้ปัญหา คือ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการฝึกอาชีพ ควรให้คำแนะนำในการประกอบอาชีพและให้บริการแบบครบวงจร คือ ให้สามารถประกอบอาชีพได้ดีทั้งทักษะความสามารถและการให้บริการ

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

ขั้นเตรียม (5 นาที)

1. ครูนำชิ้นส่วนอาชีพบริการ 5 อาชีพ อาชีพละ 6 ชิ้น จำนวนทั้งหมด 30 ชิ้น มาให้นักเรียนจับสลากคนละ 1 ชิ้น แล้วให้นักเรียนรวมกลุ่มเพื่อประกอบชิ้นส่วนเป็นภาพอาชีพบริการ 5 อาชีพ (5 กลุ่ม)
2. ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มเลือกประธานและเลขานุการ
3. ครูทบทวนบทบาทของประธาน เลขานุการ และสมาชิก

ขั้นดำเนินการสอน (100 นาที)

1. ให้เลขานุการของนักเรียนแต่ละกลุ่มรับบัตรกำหนดงานพร้อมเอกสารอ่านประกอบของครู

2. ให้นักเรียนทุกกลุ่มชมวีดิทัศน์เรื่อง "ความสำเร็จของชัยพงษ์" แล้วให้นักเรียนทุกคนสรุปใจความสำคัญลงในสมุดบันทึกของตนเอง
3. ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มศึกษาปัญหาจากกรณีตัวอย่างเรื่อง "ความสำเร็จของชัยพงษ์" แล้วช่วยกันตอบคำถามข้อ 1 ข้อ 2 และข้อ 3 จากบัตรคำถามที่ครูกำหนดให้
4. ให้นักเรียนฟัง เทปบันทึกเสียงการสัมภาษณ์อาชีพบริการในชุมชน ได้แก่ ตำรวจ คนขับรถจักรยานยนต์รับจ้าง ช่างเสริมสวย ช่างตัดผม และช่างตัดเย็บเสื้อผ้า แล้วให้นักเรียนจดบันทึกใจความสำคัญลงในสมุดบันทึกของตนเอง
5. ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มศึกษาเอกสารแผ่นพับอาชีพต่าง ๆ ได้แก่ ช่างซ่อมอุปกรณ์ไฟฟ้าในบ้าน ช่างออกแบบ ช่างถ่ายภาพ หมอนวดแผนโบราณ และอาหารสำเร็จรูป
6. ให้ประธานของนักเรียนแต่ละกลุ่มอ่านคำถามข้อ 4 ให้เพื่อนฟัง
7. ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มอภิปรายและเขียนรายงานเรื่อง "อาชีพบริการที่ควรจัดในตำบลปงไฮ"
8. ให้ประธานกลุ่มแต่ละกลุ่มเสนอรายงานหน้าชั้น แล้วสมาชิกในชั้นร่วมกันซักถาม และอภิปรายกลุ่ม พร้อมทั้งให้ข้อ เสนอแนะ เพิ่มเติม

ขั้นสรุป (15 นาที)

1. ครูสรุปว่า อาชีพบริการทุกอาชีพมีความสำคัญแต่จะต้องเลือกประกอบอาชีพให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อม ทรัพยากร ความต้องการของลูกค้าในแต่ละท้องถิ่น
2. ครูยกตัวอย่างอาชีพบริการที่เหมาะสมกับจังหวัดหนองคาย เช่น อาชีพบริการนำเที่ยว ช่างตัดเย็บเสื้อผ้า ช่างตัดผม ช่างซ่อมไฟฟ้าในบ้าน ช่างซ่อมมอเตอร์ไซด์ เป็นต้น ส่วนอาชีพที่เหมาะสมกับเมืองใหญ่ที่เจริญแล้ว เช่น ช่างออกแบบ จัดสวนประดับ เป็นต้น

สื่อการเรียน

1. แผ่นพับอาชีพบริการ ได้แก่ ช่างออกแบบ ช่างถ่ายภาพ ช่างซ่อมอุปกรณ์ไฟฟ้า
ภายในบ้าน นวดแผนโบราณ และอาหารสำเร็จรูป
2. เทปบันทึกเสียงการสัมภาษณ์ผู้ประกอบการในชุมชน
3. วิดีทัศน์เรื่อง ความสำเร็จของชัยพงษ์

การประเมินผล

1. สังเกตพฤติกรรมตามคุณสมบัติที่ควรเน้น
2. สังเกตพฤติกรรมการเรียนแล้วบันทึกในแบบสังเกตพฤติกรรมการเรียน
3. ตรวจรายงาน

ภาคผนวก

บัตรกำหนดงาน

1. หลังจากนักเรียนชมวีดิทัศน์เรื่อง "ความสำเร็จของชัยพงษ์" แล้วให้นักเรียนทุกคนสรุปใจความสำคัญลงในสมุดบันทึกของตนเอง
2. ให้นักเรียนศึกษาปัญหาจากกรณีตัวอย่างเรื่อง "ความสำเร็จของชัยพงษ์" แล้วช่วยกันตอบคำถามข้อ 1 ข้อ 2 และข้อ 3 จากบัตรคำถามที่ครูกำหนดให้
3. ให้นักเรียนตั้งใจฟังเทปบันทึกเสียงการสัมภาษณ์อาชีพบริการในชุมชน แล้วจดบันทึกใจความสำคัญลงในสมุดบันทึกของตนเอง
4. ให้นักเรียนวางแผนแบ่งหน้าที่รับผิดชอบ เพื่อศึกษาแผ่นพับที่ครูกำหนดให้ดังนี้
 1. ช่างซ่อมอุปกรณ์ไฟฟ้าในบ้าน
 2. ช่างออกแบบ
 3. ช่างถ่ายภาพ
 4. นวดแผนโบราณ
 5. อาหารสำเร็จรูป
5. ให้นักเรียนร่วมกันอภิปรายและเขียนรายงานเรื่อง อาชีพบริการที่ควรจัดในตำบลปงไฮ
6. ให้ประธานเสนอรายงานหน้าชั้น แล้วตอบคำถามของครูและเพื่อนร่วมชั้น

กรณีตัวอย่าง

เรื่อง ความสำเร็จของชัยพงษ์

พงษ์ เจริญยนต์ เป็นร้านซ่อมรถจักรยานยนต์ขนาดกลางในอำเภอกุมภวาปี จังหวัดอุดรธานี เจ้าของร้านคือ นายชัยพงษ์ ถ้าวาปี อายุ 24 ปี เกิดเมื่อปี พ.ศ. 2504 ที่บ้านดงเมือง อำเภอกุมภวาปี เมื่ออยู่ในวัยเด็กครอบครัวยากจนมาก ต้องต่อสู้กับอุปสรรคมากมาย ถึงกระนั้นบิดามารดาก็ส่งให้เรียนจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ชัยพงษ์ ไปสมัครสอบแข่งขันเพื่อเข้าเรียนต่อแผนกช่างยนต์ ที่วิทยาลัยเทคนิคขอนแก่น แต่ชัยพงษ์สอบไม่ผ่านจึงไม่ได้เรียนต่อ ชัยพงษ์ใช้เวลาว่างมาช่วยนำซ่อมรถจักรยานยนต์ซึ่งอยู่ข้างบ้าน เป็นเวลา 1 ปีเศษ ด้วยใจรักด้านจักรยานยนต์ ชัยพงษ์รวบรวมเงินได้ 5,000 บาท เปิดร้านซ่อมรถจักรยานยนต์เป็นของตนเอง อุปสรรคในการเปิดร้านใหม่ คือ ยังไม่มีลูกค้าประจำ ส่วนมากเพื่อนและญาติจะมาใช้บริการแล้วบอกต่อ ๆ กันไป ด้วยนิสัยการเก็บออม ขยัน มุ่งมั่นและจริงใจของเขาทำให้มีลูกค้ามากขึ้น ชัยพงษ์จะบริการลูกค้าด้วยความเสมอภาคกันไม่แบ่งชั้นว่าเป็นชาวนา หรือข้าราชการ พยายามให้ความสนิทสนมเหมือนญาติพี่น้อง โดยใช้คำแทนตัวลูกค้าว่า พี่ น้อง ลุง ป้า หรือนับ เป็น เพื่อนกัน

ชัยพงษ์ฝากข้อคิดไว้ว่า ถ้าพ่อแม่ไม่มีเงินก็พยายามหาวิชาชีพใส่ตัว การประกอบอาชีพรู้จักใช้จ่าย ทำให้ฐานะทางเศรษฐกิจดีขึ้น เช่น มีรถจักรยานยนต์ รถยนต์ เครื่องอำนวยความสะดวกในบ้าน และเครื่องตกแต่งบ้าน ชัยพงษ์เป็นคนที่มีความรับผิดชอบสูงนอกจากจะเลี้ยงดูมารดาที่ชราแล้ว ยังเลี้ยงดูและส่งน้องเรียนอีก 3 คน ชัยพงษ์ภูมิใจมากที่สามารถสร้างบ้านใหม่ และได้แบ่งเบาภาระของมารดา

คติประจำใจของชัยพงษ์ คือ เสมอภาค ตรงต่อเวลา ซื่อตรงไม่เอาัดเอาเปรียบลูกค้า ทำให้ลูกค้าและผู้อื่นไว้วางใจ เช่น เคยได้รับเกียรติ เป็นนักเรียนรุ่นพี่ให้เล่าประสบการณ์ที่ทำให้ประสบความสำเร็จในการประกอบอาชีพที่โรงเรียนกุมภวาปี

รายได้จากการบริการลูกค้าวันละประมาณ 300 บาท หรือประมาณ 6,000-9,000 บาทต่อเดือน ความหวังในอนาคตของชัยพงษ์คือหวังว่าจะเปิดร้านขายรถจักรยานยนต์ รวมทั้งอะไหล่ต่าง ๆ ด้วย

ทุกคนมีสิทธิ์ที่จะหวัง ถ้าความหวังนั้นไม่ไกลความจริง ความหวัง เป็นกำลังใจของการต่อสู้ เพื่อความสำเร็จในอาชีพการงานและการดำรงอยู่ได้

บัตรคำถาม

1. เมื่อชัยพงษ์ เปิดร้านซ่อมจักรยานยนต์ เขาพบอุปสรรคอะไร
2. สาเหตุของอุปสรรคนั้น เนื่องจากอะไร
3. ถ้านักเรียน เปิดร้านใหม่และยังไม่มีลูกค้า นักเรียนจะทำอย่างไร
จึงจะมีลูกค้าจำนวนมาก
4. ให้นักเรียน เสนออาชีพบริการใหม่ ๆ ที่ควรมีในตำบลปงไฮ
มา 3 อาชีพ พร้อมบอกเหตุผลด้วยว่าทำไมจึงควรมีอาชีพนั้น

แผนการสอนที่ 9 เรื่อง จรรยาบรรณ

เวลา 3 คาบ

ความคิดรวบยอด

ผู้ประกอบการอาชีพควรมีจรรยาบรรณต่ออาชีพของตน เพื่อช่วยให้การประกอบอาชีพนั้น ๆ ดำเนินไปได้ด้วยดี ทั้งต่อตนเองและส่วนรวม

จุดประสงค์

1. อธิบายคำว่า ความซื่อสัตย์ต่ออาชีพได้
2. บอกวิธีรักษามือถือในการผลิตสิ่งต่าง ๆ ได้
3. อธิบายถึงการรักษาคุณภาพและปริมาณของสิ่งที่ผลิตได้
4. บอกประโยชน์ของการประกอบอาชีพอย่างมีจรรยาบรรณ
5. เสนอวิธีควบคุมมาตรฐานสินค้าและคุ้มครองผู้ประกอบการ รวมทั้งผู้บริโภค

ให้มีประสิทธิภาพได้

คุณสมบัตินี้ต้องการเน้น

1. ความซื่อสัตย์
2. ความรับผิดชอบ
3. เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม ไม่เห็นแก่ตัว

เนื้อหา

จรรยาบรรณ หมายถึงข้อกำหนดกิริยาหรือพฤติกรรมที่บุคคลในอาชีพใด ๆ พึงปฏิบัติ เป็นเครื่องมือยึดเหนี่ยวจิตใจให้บุคคลมีคุณธรรมและจริยธรรม เพื่อให้บุคคลสามารถประกอบอาชีพ สามารถปฏิบัติให้เป็นไปในแนวทางที่อำนวยประโยชน์สุขทั้งแก่ตนเองและผู้อื่นในสังคม เช่น จรรยาบรรณของครู ต้องรักและให้ความช่วยเหลือศิษย์เสมอกัน ตั้งใจสั่งสอนศิษย์ให้เป็นพลเมืองดี ใฝ่หาความรู้ ความชำนาญอยู่เสมอ รู้จักเสียสละและรับผิดชอบต่อหน้าที่ที่พึงปวง ถ้าครูไม่รักษาจรรยาบรรณก็จะมีใครยกย่องครู อาชีพครูที่เคยเป็นอาชีพที่มีเกียรติสูงในสังคม

ก็จะต้องเกียรติลงไป

จรรยาบรรณของแพทย์ คือ รักษาคนไข้โดยเสมอหน้ากัน ไม่เปิดเผยความลับของคนไข้ รักษาคนไข้ด้วยความรอบคอบและเต็มความสามารถ ถ้าไม่รักษาจรรยาบรรณ คนทั่วไปจะไม่เคารพ เชื่อถือและอาจทำให้ตนเองและผู้อื่นเดือดร้อน

จรรยาบรรณของพ่อค้า คือ ต้องสนองบริการตามความต้องการของผู้ซื้อด้วยความเต็มใจ สุจริต ถ้าไม่รักษาจรรยาบรรณจะทำให้ลูกค้าขาดความเชื่อถือ ไม่ใช้บริการทำให้ขาดรายได้และอาจได้รับโทษตามกฎหมาย

การประกอบอาชีพใด ๆ ผู้ประกอบอาชีพนั้นควรจะมียรรยาบรรณ เพื่อเป็นหลักในการประกอบอาชีพซึ่งได้แก่ ความซื่อสัตย์สุจริต ความรับผิดชอบ เห็นประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตน และต้องเคารพกฎหมาย วิธีปฏิบัติอาจทำได้ดังนี้

1. ความซื่อสัตย์สุจริต ความซื่อสัตย์ คือ การประพฤติตรงและจริงใจไม่คิดทรยศ ไม่คิดโกง ไม่หลอกลวง ความสุจริต คือ ความประพฤติชอบ ความตั้งใจดี ความซื่อตรง ความซื่อสัตย์ต่ออาชีพ หมายถึง การปฏิบัติชอบ ปฏิบัติตรงต่ออาชีพการงานที่ตนเองประกอบอยู่ เพื่อนำความมั่นคงและเจริญก้าวหน้ามาสู่ตนเอง ตลอดจนบุคคลในครอบครัวจะมีความสุข ประสบความสำเร็จในอาชีพการนั้นยิ่ง ๆ ขึ้นไป

2. การรักษามีมือในการผลิต หมายถึง การผลิตด้วยคุณภาพและมาตรฐานเดิม ไม่เปลี่ยนแปลงหรือปลอมปน ต้องปรับปรุงคุณภาพให้ที่อยู่เสมอ

3. การรักษาคุณภาพและปริมาณของสิ่งที่ผลิต หมายถึง การรักษาคุณภาพและปริมาณของสิ่งที่ผลิตให้มีมาตรฐานเดิม และต้องปรับปรุงให้ที่อยู่เสมอ เช่นการทำมะพร้าวแก้ว ครั้งแรกจะใช้มะพร้าวอ่อนทำและบรรจุถุงละ 1 กิโลกรัม แต่พอมีลูกค้ามากจะใช้มะพร้าวที่ค่อนข้างแก่และลดปริมาณลง เป็นการไม่รักษาคุณภาพและปริมาณ

การควบคุมมาตรฐานสินค้า เจ้าหน้าที่ของรัฐต้องควบคุมดูแลการผลิตและบริการของผู้ประกอบการให้เป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด และมีให้ผู้ที่ไม่ได้ขออนุญาตประกอบการ ประกอบกิจการนั้น ๆ เพื่อป้องกันมิให้มีสินค้าที่ไม่ได้มาตรฐานออกมาจำหน่าย รวมทั้งประกาศเตือนและประชาสัมพันธ์ให้ผู้บริโภคทราบถึงสิทธิที่ผู้บริโภคจากผู้ประกอบอาชีพที่มีจรรยาบรรณ

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

ขั้นเตรียม (8 นาที)

1. ครูคิดแผนภูมิ เพลงวนบนกระดาน แล้วร้องเพลงให้นักเรียนฟัง พร้อมกัน ทำท่าประกอบ
2. ให้นักเรียนร้องเพลงวน และทำท่าประกอบพร้อมกัน
3. ครูนำภาพอาชีพพ่อค้า ช่างตัด เย็บ เสื้อผ้า คนขับรถแท็กซี่ ครู และแพทย์ วางให้กระจายกลางพื้นห้อง แล้วให้นักเรียนยืนล้อมรอบ เป็นวงกลม
4. ให้นักเรียน เดินเวียนขวาพร้อมกับร้องเพลงและทำท่าประกอบ
5. เมื่อเพลงจบ 1 วรรค ให้นักเรียนไปเลือกภาพที่ระบุใน เนื้อเพลงแต่ละ วรรค คนละ 1 ภาพ แล้วเริ่มร้องเพลงอีกครั้งทำ เช่นนี้ต่อไปจนจบวรรค สุดท้าย
6. เมื่อนักเรียนได้ภาพครบทุกคนแล้วให้นักเรียนรวมกลุ่มตามภาพที่นักเรียนได้
7. ครูทบทวนบทบาทของประธาน เลขานุการ และสมาชิก

ขั้นดำเนินการสอน (45 นาที)

1. ให้เลขานุการของนักเรียนแต่ละกลุ่มรับบัตรกำหนดงานพร้อม เอกสารอ่าน ประกอบจากครู
2. ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มศึกษากรณีตัวอย่างซึ่งแต่ละกลุ่มจะได้รับกรณีตัวอย่าง ดังนี้
 กลุ่มพ่อค้า ศึกษากรณีตัวอย่าง เรื่อง ขนมน้ำมันยา
 กลุ่มครู ศึกษากรณีตัวอย่าง เรื่อง จับ ผอ. ความารูตติวิศิษย์ตัวต่อตัว
 กลุ่มตำรวจ ศึกษากรณีตัวอย่าง เรื่อง แม่ค้าส่ง
 กลุ่มคนขับรถแท็กซี่ ศึกษากรณีตัวอย่าง เรื่อง ยาลดความอ้วน
 กลุ่มช่างตัด เย็บ เสื้อผ้า ศึกษากรณีตัวอย่าง เรื่อง ร้านขาย-หญิง
3. ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มอ่านคำถามจากบัตรคำถามที่ครูกำหนดให้
4. ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มวางแผนและแบ่งหน้าที่รับผิดชอบ เพื่อศึกษา เอกสาร ที่ครูกำหนดให้

5. เมื่อนักเรียนศึกษา เอกสารที่ครูกำหนดให้แล้ว ให้นักเรียนร่วมกันอภิปราย เพื่อตอบคำถามจากบัตรคำถาม
6. ให้นักเรียนแต่ละกลุ่ม เขียนรายงาน เรื่อง จรรยาบรรณ
7. ให้ประธานกลุ่มแต่ละกลุ่ม เสนอรายงานหน้าชั้น แล้วสมาชิกในชั้นร่วมกัน ชักถามและอภิปรายสรุป พร้อมทั้งให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

ขั้นสรุป (7 นาที)

1. ครูบรรยายสรุปประโยชน์และโทษของผู้ประกอบจรรยาบรรณ และ ไม่ประกอบจรรยาบรรณ และ เน้นให้นักเรียน เลือกซื้อสินค้าที่มีมาตรฐาน จากพ่อค้าแม่ค้าที่มีจรรยาบรรณ
2. นักเรียนจับบันทึกลงในสมุดบันทึก

สื่อการเรียน

1. หนังสือ เรียนสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้น ป.6 หมวด เศรษฐกิจและการทำมาหากิน หน้า 78-80, 82-83
2. กรณีตัวอย่าง
3. ภาพอาชีพต่าง ๆ ได้แก่ ครู พ่อค้า ช่างตัดเย็บ แพทย์ และคนขับรถแท็กซี่
4. แผนภูมิเพลงวน

เพลงวน

- (สร้อย) วน วน วน พวกเราวนหมุนรอบตัวเรา
- จับมือ จับแขน จับหู (ซ้ำ) ไปจับภาพครู อึ้งงง อึ้งงง (สร้อย)
- จับมือ จับแขน จับขา (ซ้ำ) ไปจับพ่อค้า อึ้งงง อึ้งงง (สร้อย)
- จับมือ จับแขน จับเล็บ(ซ้ำ) จับช่างเย็บผ้า อึ้งงง อึ้งงง(สร้อย)
- จับมือ จับแขน จับคอ (ซ้ำ) ไปจับภาพหมอ อึ้งงง อึ้งงง(สร้อย)
- จับมือ จับแขนกันให้หมด(ซ้ำ) จับคนขับรถ อึ้งไม่ต้องงง

การประเมินผล

1. สิ่ง เกิดตามคุณสมบัติที่ต้องการ เน้น
2. สิ่ง เกิดพฤติกรรมกร การ เรียนตามแบบสิ่ง เกิดพฤติกรรมกร การ เรียน
3. ตรวจรายงาน

กรณีตัวอย่าง

เรื่อง แม่ค้าส่ง

ทิพย์ เป็นแม่ค้าขายส่งในตลาดสดแห่งหนึ่ง ทิพย์รับซื้อผักจากชาวสวนเพื่อขายต่อให้แม่ค้าขายย่อยต่อไป ปกติทิพย์จะชั่งหรือนับผักให้ลูกค้าครบตามที่ลูกค้าต้องการทุกครั้ง จึงทำให้ลูกค้าไว้ใจ เมื่อต้องการซื้อผักชนิดใดก็จะสั่งให้ทิพย์จัดให้โดยไม่ต้อง เสีย เวลาในการเลือกซื้อสินค้าอื่น ๆ เมื่อลูกค้าไม่สนใจที่จะชั่งหรือนับจำนวนสินค้า ทิพย์จึงลดปริมาณให้น้อยลงกว่าที่ลูกค้าสั่งลงบ้างและลดลงเรื่อย ๆ แต่จะคิดราคาเต็มตามจำนวนที่ลูกค้าสั่ง

บัตรคำถาม

1. ทิพย์ลดจำนวนและปริมาณสิ่งของลง แต่คิดราคาเต็มจำนวน เพื่อจุดประสงค์อะไร
2. ถ้าทิพย์ทำเช่นนั้นต่อไป จะเกิดอะไรขึ้น เพราะเหตุใด
3. ทิพย์ขาดคุณสมบัติที่ดีในเรื่องใดบ้าง
4. ถ้านักเรียน เป็นลูกค้าประจำของทิพย์ และถูกทิพย์เอาเปรียบ นักเรียนจะทำอย่างไร เพราะเหตุใด

กรณีตัวอย่าง

เรื่อง ขมเงินน้ำยา

นางโสภา เป็นแม่ค้าขายขมเงินน้ำยาที่ทำน้ำยาอร่อยมาก โสภาจะใช้ เนื้อปลาทำน้ำยา พอมีลูกค้าตั้งใจมีมือมากขึ้น และมีลูกค้าประจำมาก ๆ โสภาก็ฝึกกระตาดหิซซู(กระตาดชำระ) ผสมในน้ำยาแทนเนื้อปลา เพราะกระตาดหิซซูจะนุ่มเหมือนเนื้อปลา ทำให้น้ำยาเข้มข้นมากขึ้น

บัตรคำถาม

1. จุดประสงค์ที่โสภาใช้กระตาดหิซซูแทนเนื้อปลาเพื่ออะไร
2. การกระทำของโสภา จะมีผลเสียต่อลูกค้าอย่างไร
3. ถ้าลูกค้ารู้ว่าโสภาทำเช่นนั้น โสภาจะได้รับผลของการกระทำอย่างไรบ้าง
4. เราควรทำอย่างไรบ้างจึงจะทำให้โสภาหันกลับไปใช้เนื้อปลาทำน้ำยาขมเงินตลอดไป

กรณีตัวอย่าง

เรื่อง จับ ผอ. คาม่า นรุตติวศิษย์ตัวต่อตัว

นายสิริศักดิ์ ซาดิงาม อายุ 51 ปี ผู้อำนวยการโรงเรียนลาดสนุ่น อำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี นัดให้เด็กหญิงนาคยา (นามสมมติ) นักเรียนชั้น ป.6 ซึ่งเป็นศิษย์ ไปพบที่หน้าโรงพยาบาลภูมิพล โดยบอกว่าจะพาไปซื้อเครื่องแต่งกายที่สวนจตุจักรในกรุงเทพฯ แต่พอขึ้นรถส่วนตัวไปแล้ว นายสิริศักดิ์ แวะเข้าไปในโรงแรมพอลโล อ้างว่าไปอาบน้ำก่อน ขณะที่นายสิริศักดิ์อยู่ในห้องน้ำ เด็กหญิงนาคยาก็ก่เปิดประตูดังออกมาจึงพบกับกำนันและชาวบ้านที่สะกดรอยตามมา นายสิริศักดิ์จึงถูกกำนันและชาวบ้านควบคุมตัวส่ง ร.ต.อ. สิงห์ทอง ร้อยเวร สน. พหลโยธิน นายสิริศักดิ์ บอกกับตำรวจว่าจะพาลูกศิษย์มาอบรมตัวต่อตัว เนื่องจากเด็กหญิงนาคยา ชอบเที่ยวและตมกาว ตนมิได้มีเจตนาจะลวนลามและชื่นใจแต่อย่างใด

(หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ ฉบับวันที่ 14 มกราคม พ.ศ. 2535 หน้า 1,17)

บัตรคำถาม

1. นักเรียนเชื่อหรือไม่ว่า นายสิริศักดิ์ไม่มีเจตนาจะลวนลามและชื่นใจ เด็กหญิงนาคยาพร้อมให้เหตุผลประกอบ
2. ถ้านักเรียนเป็นเด็กหญิงนาคยา นักเรียนจะไปกับนายสิริศักดิ์หรือไม่ (เลือกตอบ 1 ข้อ)
 - ก. ไป เพราะเหตุใด และจะมีวิธีป้องกันเพื่อไม่ให้เกิดปัญหา เช่นนั้นอย่างไร
 - ข. ไม่ไป เพราะเหตุใด
3. นักเรียนคิดว่า ครู ควรประพฤติปฏิบัติตนอย่างไรบ้าง จึงจะเหมาะสมกับที่สังคมยกย่องว่า "ครู เป็นปูชนียบุคคล"

กรณีตัวอย่าง

เรื่อง ร้านขาย - ห้าง

ร้านขาย-ห้าง เปิดบริการตัด เย็บ เสื้อผ้าด้วยฝีมือปราณีตมาหลายปีจึงมีลูกค้าประจำมาก ทำให้งานเพิ่มขึ้นจนตัด เย็บไม่ทันตามกำหนด บางครั้ง เจ้าของร้านก็ให้เด็กฝึกงานตัด เย็บ เสื้อผ้าให้ลูกค้า ซึ่งบางคนก็ต่อว่าเพราะฝีมือการตัด เย็บไม่ปราณีต บางครั้ง เจ้าของร้านก็ผัดน้ำด และถูกปรับ เนื่องจากทำให้ลูกค้า เสีย เวลาและทำให้ผ้า เสียอีกด้วย

บัตรคำถาม

1. ปัญหาของร้านขาย-ห้าง คืออะไร สาเหตุของปัญหาคืออะไร
2. การที่ เจ้าของร้านให้ เด็กฝึกงานตัด เย็บ เสื้อผ้าให้ลูกค้าและผัดน้ำด ลูกค้าน้อย ๆ จะมีผลเสียต่อกิจการของตนเองอย่างไร
3. ถ้านักเรียน เป็นเจ้าของร้านขาย-ห้าง นักเรียนจะแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นอย่างไร
4. ผู้ประกอบอาชีพตัด เย็บ เสื้อผ้า ควรปฏิบัติอย่างไรจึงจะ เป็นผู้ที่มีความซื่อสัตย์ต่ออาชีพ

กรณีตัวอย่าง

เรื่อง ยาลดความอ้วน

ป๋มป๋ม อายุ 12 ปี ส่วนสูง 138 เซนติเมตร น้ำหนัก 40 กิโลกรัม ป๋มป๋มเดิน
อ้วยอ้วยไม่สะดวก และมักจะถูกเพื่อน ๆ ล้อว่าเป็นช้างอยู่เสมอ ป๋มป๋มเห็นโฆษณาจากโทรทัศน์
ว่ามียาสมุนไพรชนิดถุงตีมแล้วทำให้น้ำหนักลดได้ 10 กิโลกรัม ภายใน 1 เดือน ป๋มป๋มจึง
ไปซื้อยาสมุนไพรนั้นมาขยี้ตีม ทำให้น้ำหนักลดลงเล็กน้อยแต่ไม่นานป๋มป๋มก็ปวดท้องอย่างรุนแรง
ต่อมาป๋มป๋มก็มีอาการท้องผูกเป็นประจำ

บัตรคำถาม

1. ป๋มป๋มมีปัญหาอะไรบ้าง
2. สาเหตุที่ทำป๋มป๋มมีปัญหาในข้อ 1 คือ อะไร
3. นักเรียนแนะนำป๋มป๋มอย่างไรจึงจะทำให้ป๋มป๋มลดน้ำหนักได้
4. นักเรียนจะสามารถช่วยให้ผู้บริโภคปลอดภัยจากการบริโภคอย่างไรบ้าง

ภาคผนวก

บัตรกำหนดงาน

1. ให้ประธานอ่านกรณีตัวอย่าง และคำถามจากบัตรคำถามที่ครูกำหนดให้
ให้สมาชิกในกลุ่มฟัง
2. ให้นักเรียนวางแผนและแบ่งหน้าที่รับผิดชอบในการศึกษา เอกสารดังต่อไปนี้
เอกสารหมายเลข 1 เดือนประชาชนอย่างหลง เชื่อสมุนไพรลดความอ้วน
เอกสารหมายเลข 2 สิทธิผู้บริโภค
เอกสารหมายเลข 3 อย. เดือนประชาชนชื่อของควรรู้ส่วนประกอบสำคัญก่อน
เอกสารหมายเลข 4 หนังสือเรียนสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้น ป.6
หน้า 78-80
3. เมื่อนักเรียนศึกษาเอกสารที่ครูกำหนดให้แล้ว ให้นักเรียนร่วมกันอภิปราย เพื่อ
ตอบคำถามจากบัตรคำถามลงในกระดาษที่ครูแจกให้
4. ให้นักเรียนรายงานเรื่อง จรรยาบรรณ
5. ให้ประธานกลุ่ม เสนอรายงานหน้าชั้น และสมาชิกในกลุ่มร่วมกันตอบคำถามของ
ครูและเพื่อนร่วมชั้น

เตือนประชาชนอย่าหลงเชื่อสมุนไพรลดความอ้วน

นายปิยะฉัตร วัชรภรณ์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข ได้เปิดเผยว่า ขณะนี้ กระทรวงสาธารณสุข รู้สึกเป็นห่วงประชาชนที่ใช้ยาสมุนไพรอย่างไม่ถูกต้อง โดยเฉพาะผลิตภัณฑ์สมุนไพรที่สรรพคุณเป็นยาระบาย ประชาชนบางส่วนกลับนำมาใช้เพื่อลดความอ้วนอาจเพราะเข้าใจผิดหรือถูกโฆษณาชวนเชื่อ ผลิตภัณฑ์สมุนไพรบางชนิดที่มีได้มีการแปรสภาพและมักจะทำเป็นถุงชงดื่มโดยใช้ชื่อเป็นชา หากมีการโฆษณาสรรพคุณเป็นยา เช่น ลดความอ้วนได้ก็ถือว่าผิดประชาชนท่านใดที่พบเห็นการโฆษณาชวนเชื่อก็อย่าได้หลงเชื่อ หรือซื้อมาใช้และโปรดแจ้งสำนักงาน คณะกรรมการอาหารและยา หรือกระทรวงสาธารณสุข ซึ่งหากตรวจพบว่ายาสมุนไพรที่มีสรรพคุณเป็นยาระบายแล้วมีการโฆษณาเป็นยาลดความอ้วนหรือยารักษาโรคได้ เราจะดำเนินการตามกฎหมายทันที

(หนังสือพิมพ์สยามรัฐ ฉบับวันที่ 18 กุมภาพันธ์ 2534)

เอกสารหมายเลข 2

สิทธิผู้บริโภค

ปัจจุบันมีการนำศิลปะการโฆษณาและการตลาดมาใช้อย่างกว้างขวาง ทำให้ผู้บริโภคไม่อาจทราบถึงคุณภาพ ราคา และแหล่งผลิตได้ทั่วถึง เมื่อมีปัญหาผู้บริโภคมักจะอยู่ในภาวะจ่ายอมและเสียเปรียบตลอดมา จึงได้มีการตรากฎหมายคุ้มครองผู้บริโภคขึ้นคือ พ.ร.บ. คุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 เพื่อให้ผู้บริโภคได้รับสินค้าที่ปลอดภัย เหมาะสมกับราคา ผู้บริโภคจะได้รับสิทธิตามกฎหมายฉบับนี้คือ

1. สิทธิที่จะได้รับข่าวสาร รวมทั้งคำพรรณนาคุณภาพสินค้าที่ถูกต้องและพอเพียงเกี่ยวกับสินค้าและบริการ
2. สิทธิที่จะมีอิสระในการเลือกซื้อสินค้าและบริการ
3. สิทธิที่จะได้รับความปลอดภัยจากการใช้สินค้าและบริการ
4. สิทธิที่จะได้รับการชดเชยความเสียหาย เมื่อถูกละเมิดสิทธิ

เพื่อให้ได้รับสิทธิดังกล่าว ผู้บริโภค เองควรที่จะระมัดระวังในการซื้อสินค้า โดยดูฉลาก ปริมาณและราคาว่ายุติธรรมหรือไม่ ในการทำสัญญาผูกพันตามกฎหมายก็จะต้องตรวจสอบความชัดเจนของภาษาที่ใช้ว่ารัดกุมและให้สิทธิแก่ผู้บริโภคครบถ้วนตามที่ได้เจรจาตกลงกันไว้หรือไม่ ผู้บริโภคควรเก็บหลักฐานพยานต่าง ๆ ไว้ หากถูกละเมิดสิทธิจะได้เรียกร้องตามสิทธิของตน พยานหลักฐานดังกล่าวอาจเป็นสินค้าที่ไม่ได้มาตรฐานตามที่ระบุไว้ในฉลาก มีความสกปรก หรือ เป็นพิษ อันอาจเกิดอันตรายแก่ผู้บริโภคได้ และควรจำสถานที่ซื้อสินค้าหรือบริการนั้นไว้ เพื่อประกอบการร้องเรียนด้วย หากมีการทำสัญญากัน เป็นลายลักษณ์อักษรจะต้องเก็บเอกสารสัญญาต่าง ๆ รวมทั้ง เอกสารโฆษณาและใบเสร็จรับเงินไว้ ผู้บริโภคไม่ควรละเลยเพิกเฉยหรือ เห็นว่าเป็นกรณีเล็กน้อยถ้าหากถูกละเมิดสิทธิ เพราะจะทำให้ผู้ประกอบการก็จะละเมิดสิทธิของบุคคลอื่นต่อไป อันเป็นผลเสียแก่ส่วนรวม

ผู้บริโภคสามารถร้องเรียนได้ที่สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคหรือคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคประจำจังหวัด ณ ศาลากลางจังหวัดทุกแห่ง

อย. เดือนชื่อของควรดูส่วนประกอบสำคัญก่อน

คณะกรรมการอาหารและยา แนะนำผู้บริโภคที่มีโรคประจำตัวหรือแพ้สาร เคมีบางชนิด ควรดูส่วนประกอบสำคัญของอาหารและสิ่งเจือปนอาหาร ซึ่งแสดงไว้บนฉลาก เพื่อหลีกเลี่ยงมิให้เกิดอาการผิดปกติ

นพ. ประชา เอมอมร เลขาธิการคณะกรรมการอาหารและยา(อย.) ชี้แจงว่า การแสดงส่วนประกอบสำคัญของอาหารและวัสดุเจือปนอาหารในฉลากของผลิตภัณฑ์อาหารนั้น มีประโยชน์อย่างยิ่งสำหรับผู้บริโภค โดยเฉพาะผู้บริโภคที่มีโรคประจำตัวหรือแพ้สาร เคมีบางชนิด ซึ่งจำเป็นต้องหลีกเลี่ยงอาหารบางอย่าง เช่น ผู้บริโภคที่เป็นโรคความดันโลหิตสูง โรคหัวใจ และโรคไต ไม่ควรซื้ออาหารที่มีส่วนผสมเกลือ โดยเฉพาะเกลือโซเดียม ผู้บริโภคที่แพ้สาร เคมี หรือมีความไวต่อสารเคมีต่าง ๆ ได้ง่าย เช่น สีสผสมอาหาร ผงชูรส วัตถุกันเสีย ฯลฯ ก็ควรหลีกเลี่ยงอาหารที่แจ้งว่า มีส่วนผสมเหล่านั้นเสีย เพื่อมิให้เกิดอาการผิดปกติขึ้น

ดังนั้น สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา จึงขอให้ผู้บริโภคควรพิจารณาฉลาก ให้ถี่ถ้วนก่อนตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์อาหาร ซึ่งนอกจากจะดูที่ส่วนประกอบสำคัญแล้วฉลากของอาหารจะต้องแสดงชนิดของอาหาร ชื่อของอาหาร ชื่อผู้ผลิต สถานที่ผลิต หรือชื่อและสถานที่นำส่งเข้า หรือแบ่งบรรจุ ปริมาณสุทธิและถ้าเป็นอาหารที่ต้องขออนุญาตใช้ฉลากอาหารหรืออาหารควบคุมเฉพาะ เช่น น้ำปลา ซอส อาหารกระป๋อง ท็อฟฟี่ กาแฟ นม ฯลฯ ก็จะต้องมีเลขทะเบียนตำรับอาหารหรือ เลขที่อนุญาตฉลากอาหารในกรอบตัวอักษร อย. ด้วย

แผนการสอนที่ 10 เรื่อง กฎหมาย เกี่ยวกับการทำงานและการประกอบอาชีพที่ควรทราบ

เวลา 6 คาบ

ความคิดรวบยอด

ในการประกอบอาชีพต่าง ๆ จำเป็นต้องมีกฎหมายควบคุม เพื่อให้เกิดความยุติธรรม
ในสังคม

จุดประสงค์

1. บอกความสำคัญของกฎหมาย เกี่ยวกับการคุ้มครองของแรงงานได้
2. บอกความสำคัญ เกี่ยวกับงานสงเคราะห์อาชีพแก่คนไทยได้
3. บอกชื่อสำนักงานจัดหางานของรัฐและของ เอกชนที่มีในท้องถิ่นของตนได้
4. เสนอวิธีแก้ไขข้อขัดแย้งในการประกอบอาชีพได้

คุณสมบัติที่ต้องการ เน้น

1. ความซื่อสัตย์สุจริต
2. ความรับผิดชอบ
3. เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม ไม่เห็นแก่ตัว

เนื้อหา

กฎหมาย เกี่ยวกับการทำงานและการประกอบอาชีพ

ก. กฎหมาย เกี่ยวกับแรงงานและคุ้มครองแรงงาน

นายจ้าง หมายความว่า ผู้ตกลงรับลูกจ้าง เข้าทำงานโดยจ่ายค่าจ้างให้ลูกจ้าง

หมายความว่า ผู้ซึ่งตกลงรับทำงานให้แก่ นายจ้าง เพื่อรับค่าจ้าง มี 2

ประเภท คือ

ลูกจ้างประจำ หมายถึง ลูกจ้างซึ่งนายจ้างตกลงจ้างไว้ทำงานประจำ

ลูกจ้างชั่วคราว หมายถึง ลูกจ้างซึ่งเคยจ้างตกลงจ้างไว้ทำงานเป็นครั้งคราว

วันหยุด หมายความว่า วันที่กำหนดให้ลูกจ้างหยุดประจำสัปดาห์ หยุดตาม

ประเพณี หรือหยุดพักผ่อนประจำปี

เวลาพัก หมายความว่า ระยะเวลาที่กำหนดให้ลูกจ้างหยุดพักระหว่างทำงาน

ค่าจ้าง หมายความว่า เงินหรือเงินและสิ่งของที่นายจ้างให้แก่ลูกจ้าง เป็นการ

ตอบแทนการทำงานในเวลาทำงานปกติ

ค่าล่วงเวลา หมายความว่า เงินที่นายจ้างช่วยให้ลูกจ้าง เป็นการตอบแทน

การทำงานปกติ

ข. การคุ้มครองแรงงาน

1. เวลาทำงานปกติ การที่นายจ้างและลูกจ้างมีข้อตกลงเกี่ยวกับการทำงาน ซึ่งอยู่ภายใต้กฎหมายแรงงาน เป็นการขจัดข้อขัดแย้งต่าง ๆ เกี่ยวกับการทำงาน การใช้แรงงานโดยทั่วไปมีข้อกำหนดดังนี้

1. งานอุตสาหกรรม ทำไม่เกินสัปดาห์ละ 48 ชั่วโมง
2. งานขนส่งไม่เกินวันละ 8 ชั่วโมง
3. งานที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพหรือร่างกายของลูกจ้างไม่เกินสัปดาห์ละ 42 ชั่วโมง
4. งานพาณิชยกรรมหรืองานอื่น ๆ ไม่เกินสัปดาห์ละ 54 ชั่วโมง

นอกจากนี้ยังมีการคุ้มครองแรงงานหญิง การใช้แรงงานเด็ก เพื่อมิให้มีการเอารัดเอาเปรียบแก่ผู้ใช้แรงงาน ถ้าหากมีการทำงานมากกว่ากำหนดของกฎหมายแรงงาน จะต้องมีการค่าล่วงเวลา ค่าทำงานในวันหยุด และถ้าหากผู้ใช้แรงงานเจ็บป่วย หรือได้รับอันตรายจากการทำงานก็จะมีค่ารักษาพยาบาล ค่าทดแทน

2. การใช้แรงงานหญิง

1. ห้ามหญิงทำงานที่อันตราย เช่น งานบนนั่งร้านสูง 10 เมตร ขึ้นไป
2. ห้ามลูกจ้างหญิงทำงานหนัก เช่น ยกของเกิน 30 กิโลกรัม ในที่ราบ
3. ห้ามมิให้นายจ้างรับหญิงอายุต่ำกว่า 18 ปี ซึ่งยังมีได้สมรส ทำงานในสถานอาบอบนวด โรงแรม สถานขายและเสพสุรา สถานฝึกสอน เต็นรำ

4. ห้ามมิให้ลูกจ้างหญิงทำงานในระหว่างเวลา 24.00-06.00 น.
เว้นแต่งานกะหรืองานที่ทำในเวลานั้น

3. การใช้แรงงานเด็ก

1. ห้ามรับเด็กที่มีอายุต่ำกว่า 13 ปีเป็นลูกจ้าง
2. ถ้ารับเด็กที่มีอายุต่ำกว่า 13 ปี แต่ไม่ถึง 15 ปี ต้องทำงานที่
กระทรวงมหาดไทยกำหนด เช่น งานรับส่งหนังสือพิมพ์ งานรับใช้
เกี่ยวกับการกีฬา งานรับใช้ในงานพาณิชย์ เว้นแต่ในงานในสถานที่
จำหน่ายและเสพสุรา งานเก็บจำหน่าย รับหรือส่งดอกไม้ ผลไม้
เครื่องชำ เครื่องดื่มที่ไม่มีแอลกอฮอล์ งานยก แบก หาม หาบ
ทุบหรือลากของที่มีน้ำหนักไม่เกิน 10 กิโลกรัม และต้องไม่ทำงาน
ระหว่างเวลา 22.00 น.- 06.00 น. เว้นแต่งานเกี่ยวกับการ
แสดง
3. ห้ามมิให้เด็กอายุต่ำกว่า 15 ปี แต่ไม่ถึง 18 ปี ทำงานอันตราย
เช่น งานใต้ดิน ใต้น้ำ ขนวัตถุมีพิษ เป็นต้น

ค. การสงเคราะห์อาชีพแก่คนไทย

รัฐบาล เล็งเห็นว่า มีชาวต่างชาติเป็นจำนวนมากเข้ามาประกอบอาชีพใน
ประเทศไทย จึงออกกฎหมายสงวนอาชีพบางอย่างสำหรับคนไทย เพื่อเป็นการสงเคราะห์อาชีพ
แก่คนไทย เช่น งานกลีกรรม งานในวิชาชีพวิศวกรรม สถาปัตยกรรม งานให้บริการทางกฎหมาย
งานเจียรไน งานมัคคุเทศก์ และงานบางอย่างที่ใช้คนงานตั้งแต่ 10 คนขึ้นไป เช่น งานทอผ้า
ด้วยเครื่องจักร งานทำรองเท้า ซึ่งต้องมีคนงานสัญชาติไทยไม่น้อยกว่าร้อยละ 50 ของคนงาน
ทั้งหมด

ง. กฎหมายเกี่ยวกับคนต่างด้าว

คนต่างด้าว หมายถึง บุคคลธรรมดาซึ่งไม่มีสัญชาติไทย ตามประกาศของ
กระทรวงมหาดไทย เกี่ยวกับการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ. 2521 มีสาระสำคัญ คือ
อาชีพที่ห้ามมิให้คนต่างด้าวทำมีทั้งหมด 39 อาชีพ เช่น งานเกี่ยวกับเกษตรกรรม การทำ
อุตสาหกรรมในครัวเรือน งานทำผลิตภัณฑ์จากผ้าไหมด้วยมือ งานแกะสลักไม้ ส่วนอาชีพ

ที่ยอมให้คนต่างด้าวทำมี 27 อาชีพ เช่น ช่างทาสี งานผลิตอาหารและเครื่องดื่ม การประกอบ
 ตัวถังรถ ขายปลีกสินค้าที่ไม่ใช่เคมีภัณฑ์ เวชภัณฑ์ อาวุธปืน วัตถุประสงค์ เปิด งานกรรมกร เป็นต้น
 สำนักงานจัดหางานของรัฐและเอกชน มีหน้าที่ประสานงานระหว่างหน่วยงาน
 บริษัทห้างร้าน สำนักงานต่าง ๆ ตลอดจนตามบ้านและผู้ที่ต้องการทำงานเพื่อ เป็นการช่วยเหลือ
 บุคคลให้ได้รับความสะดวกในการจัดหางานให้เหมาะสมกับความสามารถของแต่ละบุคคล และ
 เพื่อคุ้มครองป้องกันการเอารัดเอาเปรียบจากนายจ้าง เพื่อให้เกิดความเป็นธรรมทั้งนายจ้าง
 และลูกจ้าง

สำนักงานจัดหางานของรัฐ ได้แก่ สำนักงานจัดหางานกรมแรงงานในเขตชุมชน เช่น
 สถานีรถไฟกรุงเทพ(หัวลำโพง) สถานีขนส่งสายเหนือ(ตลาดหมอซิด) และสถานีขนส่งสาย
 ตะวันออก(เอกมัย) สำนักงานแรงงานจัดหางานทุกจังหวัด และสำนักงานจัดหางานกรมแรงงานสาขา
 อำเภอ เช่น สำนักงานจัดหางานกรมแรงงาน สาขาอำเภอเสกกาและสำนักงานจัดหางานกรมแรงงาน
 สาขาอำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดหนองคาย

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

ขั้นเตรียม (8 นาที)

1. ครูคัด เลือกนักเรียนเล่นบทบาทสมมติ เป็นผู้อ่านข่าวโทรทัศน์ดังนี้
 สวัสดิ์ค๊ะ ข่าวช่วงแรกในวันนี้เกี่ยวกับคนต่างด้าวแย่งอาชีพคนไทย เชิญพบกับ
 คุณ.....ผู้สื่อข่าวของเราจากจังหวัดเพชรบุรีได้ เลยก๊ะ..... (เปลี่ยนตัว)
 นายเอก สุขหงษ์ แรงงานจังหวัดเพชรบุรี เปิด เผยกับผู้สื่อข่าวของเราว่า
 ด้วยปรากฏว่าในปัจจุบันได้มีคนต่างด้าว เป็นจำนวนมากหลบหนีเข้ามาในประเทศไทย และหา
 งานทำอยู่กับนายจ้างตามจังหวัดต่าง ๆ ซึ่งมีผลกระทบต่อ เศรษฐกิจและสังคมของประ เทศไทย
 เป็นอย่างมาก โดยเฉพาะในจังหวัดเพชรบุรี มีบุคคลต่างด้าวเข้ามาแย่งทำงานอยู่ จึงขอ
 ประกาศแจ้งให้นายจ้าง เจ้าของสถานประกอบการ อย่าได้รับคนต่างด้าวที่ไม่มีใบอนุญาตทำงาน
 เข้าทำงานโดยเด็ดขาด มิฉะนั้นจะมีความผิดตามกฎหมาย ซึ่งมีทั้งโทษปรับและจำคุก สำหรับ
 คนต่างด้าวที่ลักลอบทำงานโดยไม่ได้รับอนุญาตทำงาน ก็จะมีโทษทั้งปรับและจำคุก เช่นเดียวกัน
 (เปลี่ยนตัว)

กลับมาพบกับข่าวในกรุงเทพมหานครกันบ้างนะคะ ขอเชิญพบกับคุณ.....

รายงานข่าวเกี่ยวกับคนไทยที่ถูกแย่งอาชีพเช่นกันค่ะ (เปลี่ยนตัว)

เมื่อเวลา 8.30-11.30 น. ที่การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย มีตัวแทนของชมรมมัคคุเทศก์ภาษาจีนแห่งประเทศไทย จำนวน 150 คน ได้เดินประท้วงเพื่อเรียกร้องให้รัฐบาลช่วยเหลือมัคคุเทศก์ที่ขึ้นทะเบียนถูกต้อง เพราะมีปัญหาว่าถูกมัคคุเทศก์ต่างชาติเข้ามาแย่งอาชีพของคนไทยโดยเฉพาะชาวไต้หวัน และเรียกร้องเพื่อให้มี พ.ร.บ. มัคคุเทศก์และการท่องเที่ยวรับรองให้ความช่วยเหลือและคุ้มครองพวกของตน นายธรรมนุญ ประจวบเหมาะ ผู้ว่าการการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย กล่าวว่า สำหรับ พ.ร.บ. ธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ก็ได้ร่างขึ้น เพื่อควบคุมการนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ และเพื่อป้องกันให้เป็นไปอย่างบริสุทธิ์ยุติธรรม หากใครฝ่าฝืนจะมีโทษทั้งปรับและจำคุก เพราะว่าอาชีพมัคคุเทศก์เป็นอาชีพสงวนของคนไทย

ติดตามข่าวในช่วงต่อไปได้เวลา 17.30 น. ค่ะ สวัสดิ์ค่ะ

2. ครูสนทนาเกี่ยวกับข่าวที่นักเรียนอ่านดังนี้

- ทำไมคนไทยจึงไม่พอใจที่ไกด์ต่างด้าวประกอบอาชีพนี้ในประเทศไทย
- ถ้านายจ้างและคนต่างด้าวไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย จะถูกลงโทษอย่างไร
- ทำไมกฎหมายจึงไม่อนุญาตให้เจ้าของสถานประกอบการรับคนต่างด้าวที่ไม่มีใบอนุญาตทำงานเข้าทำงาน

3. ครูสรุปให้เห็นว่าการประกอบอาชีพใด ๆ ต้องอยู่ภายใต้ขอบเขตของกฎหมายที่บัญญัติไว้ผู้ใช้แรงงานควรต้องปฏิบัติตามกฎหมายแรงงานที่คุ้มครองไว้

4. ครูแบ่งนักเรียนเป็น 5 กลุ่ม ๆ ละ 6 คน โดยแต่ละกลุ่มมีนักเรียนเก่งและอ่อนคละกัน แล้วให้แต่ละกลุ่มเลือกประธาน และเลขานุการ

5. ครูทบทวนบทบาทของประธาน เลขานุการ และสมาชิก

ขั้นดำเนินการสอน (105 นาที)

1. ให้เลขานุการของนักเรียนแต่ละกลุ่มรับบัตรกำหนดงาน พร้อมเอกสารอ่านประกอบจากครู

2. ครูให้นักเรียนชมกรณีตัวอย่างจากวีดิทัศน์เรื่อง "แรงงานเด็ก" แล้วนักเรียนแต่ละกลุ่มบันทึกใจความสำคัญลงในกระดาษที่ครูแจกให้
3. ให้ประธานของแต่ละกลุ่มอ่านคำถามข้อ 1 จากบัตรคำถามที่ครูกำหนดให้ให้สมาชิกในกลุ่มฟัง แล้วช่วยกันตอบคำถาม
4. เมื่อนักเรียนตอบคำถามข้อ 1 แล้ว ให้ประธานแต่ละกลุ่มอ่านคำถามข้อ 2 ข้อ 3 และข้อ 4
5. ให้นักเรียนประชุมวางแผนและแบ่งหน้าที่รับผิดชอบในการศึกษาเอกสารที่ครูกำหนดให้
6. เมื่อนักเรียนศึกษาเอกสารที่ครูกำหนดให้แล้ว ให้นักเรียนร่วมกันอภิปรายเพื่อตอบคำถามข้อ 2 ข้อ 3 และ ข้อ 4
7. ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มเขียนรายงานเรื่อง ความสำคัญของกฎหมายการทำงานและการประกอบอาชีพ
8. ให้ประธานกลุ่มแต่ละกลุ่มเสนอรายงานหน้าชั้นแล้วสมาชิกในชั้นร่วมกันซักถาม และอภิปรายสรุป พร้อมทั้งให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

ขั้นสรุป (7 นาที)

ครูสรุปว่า อาชีพต่าง ๆ ล้วนมีความสำคัญต่อสังคม รัฐบาลจึงออกกฎหมายควบคุมผู้ประกอบการอาชีพนั้น ๆ ให้ปฏิบัติตามกฎหมาย เพื่อความเป็นธรรมไม่เอารัดเอาเปรียบซึ่งกันและกัน และรัฐยังสงวนอาชีพบางอาชีพไว้สำหรับคนไทย นอกจากนั้นยังมี พ.ร.บ. แรงงานสัมพันธ์ เพื่อป้องกันมิให้มีข้อขัดแย้งและพิพาทระหว่างนายจ้างกับลูกจ้างอีกด้วย การสมัครเข้าทำงานควรสมัครกับหน่วยงานของรัฐ หรือบริษัทที่ได้รับอนุญาตให้จัดหางาน และเมื่อเกิดข้อขัดแย้งต้องตกลงกันตามขั้นตอนของกฎหมาย

สื่อการเรียน

1. พระราชบัญญัติการคุ้มครองแรงงาน การทำงานของคนต่างด้าว การกำหนดงานในอาชีพและวิชาชีพที่ห้ามคนต่างด้าวทำ กำหนดงานและสถานที่ทำงานของเด็ก
2. แผ่นพับรายชื่อสำนักงานจัดหางานของรัฐ
3. แผ่นพับคำแนะนำเข้าไปหางานทำในเมือง

4. ข่าวเกี่ยวกับการเอารัดเอาเปรียบของนายจ้าง
5. เทปโทรทัศน์ เรื่อง แรงงานเด็ก(30 นาที)
6. บทบาทสมมติ

การประเมินผล

1. สังเกตพฤติกรรมตามคุณสมบัติที่ต้องการ เน้น
2. สังเกตพฤติกรรมการ เรียนแล้วบันทึกในแบบสังเกตพฤติกรรมการ เรียน
3. ตรวจรายงาน

ภาคผนวก

บัตรกำหนดงาน

1. เมื่อนักเรียนชมวีดิทัศน์เรื่อง "แรงงานเด็ก" แล้วให้นักเรียนแต่ละกลุ่มช่วยกันบันทึกใจความสำคัญลงในกระดาษที่ครูแจกให้
2. ให้ประธานอ่านคำถามข้อ 1 จากบัตรคำถามให้สมาชิกในกลุ่มฟัง แล้วช่วยกันตอบคำถาม
3. เมื่อนักเรียนตอบคำถามข้อ 1 แล้วให้ประธานอ่านคำถามข้อ 2 ข้อ 3 และข้อ 4 ให้สมาชิกในกลุ่มฟัง
4. ให้นักเรียนประชุมวางแผน และแบ่งหน้าที่รับผิดชอบในการศึกษาเอกสารดังต่อไปนี้

เอกสารหมายเลข 1	สรุปข่าวเกี่ยวกับการใช้แรงงาน
เอกสารหมายเลข 2	กำหนดงานที่ให้คนต่างด้าวทำได้
เอกสารหมายเลข 3	กำหนดงานในอาชีพและอาชีพที่ห้ามคนต่างด้าวทำ
เอกสารหมายเลข 4	การคุ้มครองแรงงาน
เอกสารหมายเลข 5	การคุ้มครองแรงงานเกี่ยวกับการใช้แรงงานทั่วไป
เอกสารหมายเลข 6	การคุ้มครองแรงงานเกี่ยวกับการใช้แรงงานหญิง
เอกสารหมายเลข 7	การคุ้มครองแรงงานเกี่ยวกับการใช้แรงงานเด็ก
เอกสารหมายเลข 8	ผ่านหับคำแนะนำการเข้าไปหางานทำในเมือง และสำนักงานจัดหางานของกรมแรงงาน
5. เมื่อนักเรียนศึกษาเอกสารที่ครูกำหนดให้แล้ว ให้นักเรียนร่วมกันอภิปรายเพื่อตอบคำถามข้อ 2 ข้อ 3 และข้อ 4
6. ให้นักเรียนเขียนรายงานเรื่อง ความสำคัญของกฎหมายเกี่ยวกับการทำงาน และการประกอบอาชีพ
7. ให้ประธานกลุ่มเสนอรายงานหน้าชั้น และสมาชิกในกลุ่มร่วมกันตอบคำถามของครูและเพื่อนร่วมชั้น

กรณีตัวอย่าง เรื่อง แรงงานเด็ก

เด็ก ๆ จากถิ่นชนบทหลายมาเป็นแรงงานส่วนหนึ่งของระบบธุรกิจอุตสาหกรรมครอบครัว เด็ก ๆ เหล่านี้มันล้าวนต่างต้องเผชิญกับเวลาทำงานอันยาวนาน ไม่มีเวลาพักผ่อนเพียงพอ การใช้เครื่องกลที่เกินกำลังของเด็ก สภาพการทำงานแบบนี้ยังมีมาตลอด ซ้ำร้ายไปกว่านั้นบางคนทำงานโดยไม่ได้ค่าตอบแทนแต่ถูกทำร้ายร่างกาย เช่น

เด็กหญิง แต้้ว มิวอ่อน อายุ 14 ปี มาจากจังหวัดศรีสะเกษ เข้ามาทำงานในกรุงเทพฯ โดยติดต่อกับงานจากสำนักจัดหางานย่านหัวลำโพง แต้้วทำงาน 9 เดือน โดยไม่ได้เงินเวลาทำงาน คือ ดี 2 ช่วยทำกับข้าวให้นายจ้างไปขายที่ตลาด แล้วช่วยทำงานบ้านอีก เช่น ล้างชาม ซักเสื้อผ้า แต้้วทำงานจนถึง 4 ทุ่ม แล้วนวดให้นายจ้างจนถึงเที่ยงคืน นายจ้างสุวิทย์ ซึ่งเป็นนายจ้างของแต้้ว ทำร้ายโดยเอามีดตี ใช้เหล็กเปิดประตูบ้าน เอามีดของเล่นเด็กตีเอาเคาะรีดร้อน ๆ ทาบตามแขนขาของแต้้ว แต้้วเคยหนีออกจากร้านนายสุวิทย์ แต่ถูกจับได้จึงถูกตีด้วยขวนคาน้ำปลาแล้วตีมน้ำร้อน ๆ สาด

นายคำเคียน ช่างเหล็ก อายุ 16 ปี มาจากจังหวัดน่าน ได้อาศัยอยู่กับพี่สาวซึ่งเป็นเมียน้องของนายสุวิทย์ คำเคียน ช่วยล้างชามและนวดให้นายสุวิทย์จนถึงเที่ยงคืนนายสุวิทย์จึงให้นอน คำเคียนถูกนายสุวิทย์ทำร้าย เช่น ตบตี ทุบ ใช้มีดบังคอ มีคพลาสติกและเหล็กตี ใช้เทียนลน ให้กินฉี่ คำเคียนเคยหนีนายสุวิทย์แต่ถูกจับได้แล้วถูกยึดบัตรประจำตัวประชาชนและสำเนาทะเบียนไว้

เด็กหญิงยิ้ม อายุ 12 ปี ทำงานควบคุมเครื่องกรอด้ายในโรงงานวันละ 13 ชั่วโมง ทำงานสัปดาห์ละ 6 วัน หยุดวันอาทิตย์ไม่ได้รับเงินเดือน ขณะเครื่องจักรขัดข้อง ยิ้มจะแก้ไขเครื่องแต่ได้รับอันตรายที่นิ้วมือเสียก่อน โรงงานแห่งนี้ไม่มีผู้ใหญ่ดูแลปล่อยให้เด็กทำงานตามลำพัง

บัตรคำถาม

1. ให้นักเรียนตอบคำถามจากกรณีของแต้ว คำเคียนและย้อม
 - ก. กรณีของ เด็กหญิงแต้ว
 1. ปัญหาของแต้วคืออะไร
 2. สาเหตุที่ทำให้เกิดปัญหาคืออะไร
 3. นายจ้างขอแต้วทำผิดกฎหมายอย่างไรบ้าง
 4. ถ้านักเรียนเป็นแต้ว นักเรียนจะทำอย่างไร
 - ข. กรณีของคำ เคียน
 1. ปัญหาของคำ เคียนคืออะไร
 2. สาเหตุของปัญหาคืออะไร
 3. นายจ้างของคำ เคียนทำผิดกฎหมายอย่างไรบ้าง
 4. ถ้านักเรียนเป็นคำ เคียน นักเรียนจะทำอย่างไร
 - ค. กรณีของ เด็กหญิงย้อม
 1. ปัญหาของ เด็กหญิงย้อมคืออะไร
 2. สาเหตุของปัญหาคืออะไร
 3. นายจ้างของย้อมทำผิดกฎหมายอย่างไร
 4. ถ้านักเรียนเป็นเด็กหญิงย้อม นักเรียนจะทำอย่างไร
2. ถ้านักเรียนต้องการทำงานในเมือง นักเรียนจะป้องกันมิให้เกิดปัญหา เช่นเดียวกับบุคคลทั้งสามนั้นได้อย่างไร
3. กฎหมายคุ้มครองแรงงาน มีความสำคัญต่อการประกอบอาชีพอย่างไรบ้าง
4. ถ้ามีคนลาวอพยพมาเช่าที่ดินของนักเรียน เพื่อเปิดร้านตัดผมในหมู่บ้านที่นักเรียนอาศัยอยู่ นักเรียนจะทำอย่างไร เพราะเหตุใด

สรุปข่าว เกี่ยวกับการใช้แรงงาน

"นายทุนใจสัตว์ขังนรก 30 ชีวิต"

ด.ช. ปรีชา ยั่งยืน เล่าว่า นางน้อย เข้าไปในหมู่บ้านที่ตนอาศัยอยู่ในจังหวัดสุรินทร์ บอกว่า เจ้าแม่โรงงานสมุดต้องการเด็กทำงาน โดยจะให้ค่าแรงคนละ 1,000 - 2,000 บาท ต่อเดือน มีที่พักและอาหารให้ฟรี ผู้ที่สนใจไปหา ให้ไปพบกันที่หัวลำโพง พอถึงหัวลำโพงก็มีผู้ชาย ขับรถกระบะรับไปทำงานตัดไฟ นายจ้างชูว่าถ้าใครคิดหนีจะถูกตามฆ่าให้ตาย

โรงงานทำไฟ เกือบแห่งนี้ขังเด็ก 30 คน ส่วนใหญ่อายุ 12-15 ปี บังคับให้ทำงาน เวลา 07.00 น. ถึง 24.00 น. ในห้องที่ค่อนข้างมืด อากาศร้อนและอึดอัด เพราะอากาศไม่ถ่ายเท ห้องครัวและห้องนำสกรปรกโสโครก ให้กินข้าววันละ 1 มื้อกับไข่ต้มโดยเอาข้าวสาร มาให้หุงกินกันเอง บังคับให้ตัดไฟทั้งกลางวันกลางคืน เมื่อป่วยจะให้กินยาแก้ปวด ผลฤทธิ์ยา ทำให้หุงงาก็ให้กินยาม้าตาม เข้าไปเด็กหลายคนซาไม่มีเรี่ยวแรงคล้ายคนแคระแกรน

ขณะนี้ตำรวจกำลังเร่งสืบสวนตามตัวเจ้าของโรงงานมาดำเนินคดี

(หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ ฉบับที่ 19 ตุลาคม 2534)

"ลุยไร่นารกคนงานถูกขังกรง"

คนงานจากภาคอีสาน เห็นป้ายโฆษณาตามเสาไฟฟ้าในกรุงเทพฯ เช่น "รับสมัครคนงานโรงงานนมผง" แล้วไปสมัครที่สำนักงานย่านวงเวียนใหญ่ แต่ถูกส่งไปทำไร่มะม่วงในจังหวัดปราจีนบุรี ถูกบังคับให้ทำงานตั้งแต่เวลา 06.00-21.00 น. ถูกขังตัวให้อนอนรวมกันในกรงเหล็กห้องเดียว 40 คน คนงานไม่ได้ออกจากไร่เป็นเดือนโดยมียามถืออาวุธควบคุมและทูปตี นายสำเนียง ศรีตระการ อายุ 16 ปี คนงานในไร่หลบหนีมาได้ จึงพากำลังตำรวจเข้าจับกุมนายโอกาส ธรรมวัฒน์วิมล เจ้าของไร่ชื้อหากักขังหน่วงเหนี่ยว ส่ง สภ.อ.ศรีมหาโพธิ ดำเนินคดี

(หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ ฉบับวันที่ 22 กันยายน 2534)

เรื่อง กำหนดงานที่ได้คนต่างด้าวทำได้

"คนต่างด้าว" หมายความว่า บุคคลธรรมดาซึ่งไม่มีสัญชาติไทย งานที่ให้คนต่างด้าวทำได้ ได้แก่

1. งานช่างซ่อมจักรยาน
2. งานช่างประกอบและซ่อม เบาะรถ
3. งานช่างประกอบและซ่อมตัวถังรถ
4. งานช่างประกอบและซ่อมท่อไอเสียรถ
5. งานช่างบัดกรีโลหะแผ่นด้วยมือ
6. งานช่างไม้ เครื่องเรือน
7. งานช่างไม้ก่อสร้างอาคาร
8. งาน เลื่อยไม้ในโรงงานแปรรูปไม้
9. งานช่างปูน
10. งานช่างทาสี
11. งานช่างประกอบและซ่อมประตูหน้าต่าง
12. งานช่างติดตั้งมุ้งลวด
13. งานช่างเย็บผ้า
14. งานช่างตัด เย็บ เสื้อผ้า ยกเว้นการตัด เย็บ เสื้อผ้าสตรี
15. งานซักกรีด เสื้อผ้า
16. งานทำสวนผักและผลไม้
17. งานเลี้ยงสัตว์ ยกเว้นงานเลี้ยงไหม
18. งานขายปลีกสินค้าที่มีใช้ เวชภัณฑ์ เคมีภัณฑ์ เครื่องรับวิทยุ เครื่องรับโทรทัศน์ กล้องถ่ายภาพนิ่ง กล้องถ่ายภาพยนตร์ อาวุธปืน หรือวัตถุระเบิด และอุปกรณ์เกี่ยวข้อง รวมทั้งเครื่องอะไหล่
19. งานขายอาหารหรือ เครื่องดื่ม

20. งานผลิตอาหารหรือเครื่องดื่ม
21. งานช่างประกอบและซ่อมรองเท้า
22. งานช่างซ่อมนาฬิกา ปากกา และแว่นตา
23. งานช่างลับมีด และของมีคมอื่น ๆ
24. งานช่างทำกรอบรูป
25. งานช่างเครื่องทอง เครื่องเงิน หรือเครื่องโลหะมีค่าอื่น ๆ
26. งานช่างทอผ้าไหมพรมและทอผ้าด้วยมือ ยกเว้นงานทอผ้าไหม และงานทำผลิตภัณฑ์
27. งานกรรมกร

กำหนดงานในอาชีพและวิชาชีพที่ห้ามคนต่างด้าวทำ

1. งานกรรมกร
2. งานกสิกรรม งานเลี้ยงสัตว์ งานป่าไม้ หรืองานประมง ยกเว้นงานที่ใช้ความชำนาญ งานเฉพาะสาขา หรืองานควบคุมดูแลฟาร์ม
3. งานก่อสร้าง งานช่างไม้ หรืองานก่อสร้างอื่น
4. งานและสลักไม้
5. งานขับเคลื่อนยนต์ หรืองานขับเคลื่อนพาหนะที่ไม่ใช่ เครื่องจักรหรือ เครื่องกล ยกเว้นงานขับเคลื่อน เครื่องบินระหว่างประเทศ
6. งานขายของหน้าร้าน
7. งานขายทอดตลาด
8. งานควบคุม ตรวจสอบ หรือให้บริการทางบัญชี ยกเว้นงานตรวจสอบภายใน เป็นครั้งคราว
9. งานเจียรไน หรือขัด เพชรหรือพลอย
10. งานตัดผม หรืองานเสริมสวย
11. งานทอผ้าด้วยมือ
12. งานทอ เสื่อ หรืองานทำเครื่องใช้ด้วยกก หวาย ปอ ฟาง หรือเยื่อไม้ไผ่
13. งานทำกระดาษสาด้วยมือ
14. งานทำ เครื่องเงิน
15. งานทำ เครื่องดนตรีไทย
16. งานทำ เครื่องถม
17. งานทำ เครื่องทอง เครื่องเงิน หรือเครื่องนาก
18. งานทำ เครื่องลงหิน
19. งานทำตุ๊กตาไทย
20. งานทำพื้นนอนหรือผ้าห่มนวม

21. งานทำบาตร
22. งานทำผลิตภัณฑ์จากผ้าไหมด้วยมือ
23. งานทำพระพุทธรูป
24. งานทำมิด
25. งานทำร่มกระดาษหรือผ้า
26. งานทำรองเท้า
27. งานทำหมวก
28. งานนายหน้าหรืองานตัวแทน ยกเว้นงานนายหน้าหรืองานตัวแทนในธุรกิจการค้าระหว่างประเทศ
29. งานในวิชาชีพวิศวกรรม สาขาวิศวกรรมโยธา ที่เกี่ยวกับงานออกแบบและคำนวณ จัดระบบ วิจัย วางโครงการ ทดสอบ ควบคุมการก่อสร้าง หรือให้คำแนะนำ ทั้งนี้ไม่รวมงานที่ต้องใช้ความชำนาญพิเศษ
30. งานในวิชาชีพสถาปัตยกรรม ที่เกี่ยวกับงานออกแบบ เขียนแบบ ประเมินราคา อำนวยการก่อสร้าง หรือให้คำแนะนำ
31. งานประดิษฐ์ เครื่องแต่งกาย
32. งานปั้นหรือทำเครื่องปั้นดินเผา
33. งานมวนบุหรี่ด้วยมือ
34. งานมัดคุเทศก์ หรืองานจัดนำเที่ยว
35. งานเช่ายลีนค้า
36. งานเรียงตัวพิมพ์อักษรไทยด้วยมือ
37. งานสาวและบิดเกลียวไหมด้วยมือ
38. งานเสมียนพนักงานหรืองานเลขานุการ
39. งานให้บริการทางกฎหมายหรืออรรถคดี

เรื่อง การคุ้มครองแรงงาน

"นายจ้าง" หมายความว่า ผู้ซึ่งตกลงรับลูกจ้างเข้าทำงานโดยจ่ายค่าจ้างให้ และหมายความรวมถึงผู้ซึ่งได้รับมอบหมายให้ทำงานแทนนายจ้าง ในกรณีที่นายจ้างเป็นนิติบุคคล หมายความว่า ผู้มีอำนาจกระทำการแทนนิติบุคคลนั้น และหมายความรวมถึงผู้ซึ่งได้รับมอบหมายให้ทำงานแทนผู้มีอำนาจกระทำการแทนนิติบุคคล

"ลูกจ้าง" หมายความว่า ผู้ซึ่งตกลงทำงานให้แก่นายจ้างเพื่อรับค่าจ้างไม่ว่าจะเป็นผู้รับค่าจ้างด้วยตนเองหรือไม่ก็ตาม และหมายความรวมถึงลูกจ้างประจำและลูกจ้างชั่วคราว แต่ไม่รวมถึงลูกจ้างซึ่งทำงานเกี่ยวกับงานบ้าน

"ลูกจ้างประจำ" หมายความว่า ลูกจ้างซึ่งนายจ้างตกลงจ้างไว้เป็นการประจำ

"ลูกจ้างชั่วคราว" หมายความว่า ลูกจ้างซึ่งนายจ้างตกลงจ้างไว้ไม่เป็นการประจำ เพื่อทำงานอันเป็นลักษณะ เป็นครั้ง เป็นคราว เป็นการจรหรือเป็นไปตามฤดูกาล

"วันหยุด" หมายความว่า วันที่กำหนดให้ลูกจ้างหยุดประจำสัปดาห์หยุดตามประเพณี หรือหยุดพักผ่อนประจำปี

"วันละ" หมายความว่า วันที่นายจ้างอนุญาตให้ลูกจ้างลาภิกขหรือลาป่วย

"วันลาพัก" หมายความว่า ระยะเวลาที่กำหนดให้ลูกจ้างหยุดพักระหว่างการทำงาน

"ค่าจ้าง" หมายความว่า เงินหรือเงินและสิ่งของ ที่นายจ้างจ่ายให้แก่ลูกจ้าง เป็นการตอบแทนการทำงานในเวลาทำงานปกติของวันทำงาน

"ค่าล่วงเวลา" หมายความว่า เงินที่นายจ้างจ่ายให้ลูกจ้างเป็นการตอบแทนการทำงานนอกเวลาทำงานปกติ

การใช้แรงงานทั่วไป

1. ให้นายจ้างประกาศกำหนดเวลาทำงานปกติของลูกจ้างไว้ดังต่อไปนี้
 1. งานอุตสาหกรรม ไม่เกินสัปดาห์ละ 48 ชั่วโมง
 2. งานขนส่ง ไม่เกินวันละ 8 ชั่วโมง
 3. งานที่อาจเป็นอันตรายต่อสุขภาพหรือร่างกายของลูกจ้างตามที่กระทรวงมหาดไทยได้กำหนด ไม่เกินสัปดาห์ละ 42 ชั่วโมง
 4. งานพาณิชยกรรม หรืองานที่อื่นซึ่งไม่ใช่งานตาม 1, 2 และ 3 ไม่เกินสัปดาห์ละ 54 ชั่วโมง
2. ห้ามมิให้นายจ้างให้ลูกจ้างเกินกำหนดเวลาทำงานปกติ
3. ในวันที่มีการทำงาน ให้นายจ้างจัดให้ลูกจ้างมีเวลาพักผ่อนติดต่อกันไม่น้อยกว่าวันละ 1 ชั่วโมง หลังจากลูกจ้างได้ทำงานในวันนั้นมาแล้วไม่เกิน 5 ชั่วโมง
4. ให้นายจ้างจัดให้ลูกจ้างมีวันหยุดประจำสัปดาห์ไม่น้อยกว่าสัปดาห์ละ 1 วัน โดยวันหยุดประจำสัปดาห์ต้องมีระยะห่างกันไม่เกิน 6 วัน นายจ้างและลูกจ้างจะตกลงกันล่วงหน้า กำหนดให้มีวันหยุดประจำสัปดาห์วันใดก็ได้
5. ในกรณีที่วันหยุดประจำสัปดาห์ไม่แน่นอน ให้นายจ้างประกาศกำหนดวันหยุดให้ลูกจ้างทราบล่วงหน้าไม่น้อยกว่า 3 วัน และแจ้งเป็นหนังสือให้พนักงานตรวจแรงงานทราบภายในเจ็ดวัน นับแต่วันที่ประกาศกำหนด
6. ให้นายจ้างประกาศกำหนดวันหยุดตามประเพณีไม่น้อยกว่าปีละ 30 วัน โดยรวมวันแรงงานแห่งชาติด้วย
7. ลูกจ้างซึ่งทำงานติดต่อกันมาแล้วครบ 1 ปี มีสิทธิหยุดพักผ่อนประจำปีได้ไม่น้อยกว่าปีละ 6 วันทำงาน โดยให้นายจ้างเป็นผู้กำหนดล่วงหน้าให้
8. ลูกจ้างมีสิทธิลาป่วยได้ในปีหนึ่งไม่เกิน 30 วัน

การใช้แรงงานหญิง

1. ห้ามมิให้นายจ้างให้ลูกจ้างซึ่งเป็นหญิงทำงานอย่างหนึ่งอย่างใดต่อไปนี้
 1. งานทำความสะอาด เครื่องจักรหรือ เครื่องยนต์ขณะที่ เครื่องจักร หรือ เครื่องยนต์กำลังทำงาน
 2. งานที่ต้องทำบนนั่งร้านที่สูงกว่าพื้นดินตั้งแต่ 10 เมตรขึ้นไป
 3. งานใช้ เลื่อยวง เดือน
 4. งานผลิตหรือขนส่งวัตถุระเบิดหรือวัตถุไวไฟ
 5. งานเหมืองแร่ที่ต้องทำใต้ดิน
 6. งานอื่นตามที่กระทรวงมหาดไทยจะได้กำหนด
2. ห้ามมิให้นายจ้างให้ลูกจ้างซึ่งเป็นหญิงทำงาน ยก แบก หาบ หาม ขูด ลาก หรือ เชื้อนของหนัก เกินอัตราน้ำหนักที่กำหนด ดังต่อไปนี้
 1. 30 กิโลกรัม สำหรับการทำงานในที่ราบ
 2. 25 กิโลกรัม สำหรับการทำงานที่ต้องขึ้นบันไดหรือที่สูง
 3. 600 กิโลกรัม สำหรับการลากหรือ เชื้อนของที่ต้องบรรทุกล้อ เลื่อนที่ใช้ราง
 4. 300 กิโลกรัม สำหรับการลากหรือ เชื้อนของที่ต้องบรรทุกล้อ เลื่อนที่ไม่ใช้ราง
3. ห้ามมิให้นายจ้างรับหญิงซึ่งมีอายุต่ำกว่า 18 ปี ที่ยังมีได้ทำการสมรส เป็นลูกจ้างทำงานในสโมสรราตรี สถานเต้นรำ สถานฝึกสอนเต้นรำ สถานขายและ เสพสุรา สถานอาบอบนวด โรงแรมหรือสถานที่อื่นตามที่กระทรวงมหาดไทยจะได้กำหนด
4. ห้ามมิให้นายจ้างให้ลูกจ้างซึ่งเป็นหญิงทำงานในระหว่าง 24 นาฬิกา และ 06.00 นาฬิกา เว้นแต่งานที่มีลักษณะต้องทำติดต่อกันไปหรืองานกะ หรืองานที่มีลักษณะและสภาพที่ต้องทำในระหว่าง เวลาดังกล่าว

การคุ้มครองแรงงานเกี่ยวกับการใช้แรงงานเด็ก

1. ห้ามมิให้นายจ้างรับเด็กอายุต่ำกว่า 13 ปีบริบูรณ์เป็นลูกจ้าง
2. ห้ามมิให้นายจ้างรับเด็กอายุตั้งแต่ 13 ปีบริบูรณ์ แต่ยังไม่ถึง 15 ปีบริบูรณ์เป็นลูกจ้าง ถ้าจะรับเด็กเข้าทำงานจะต้องเป็นงานที่ไม่เป็นอันตรายต่อสุขภาพอนามัยและความเจริญเติบโตของร่างกาย ไม่กระทบกระเทือนต่อจิตใจของเด็ก ไม่ขัดต่อศีลธรรม ซึ่งเจ้าพนักงานตรวจแรงงานจะเป็นผู้ตรวจสอบและอนุญาตให้นายจ้างรับเด็กเข้าทำงานนั้นได้
3. หากปรากฏแก่พนักงานตรวจแรงงานว่า
 1. นายจ้างฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามหนังสือคำเตือนของพนักงานตรวจแรงงานที่ให้นายจ้างปฏิบัติตามเงื่อนไขการใช้งาน หรือ
 2. ลักษณะกับสภาพของงานที่ให้เด็กทำให้เกิดเป็นอันตรายต่อสุขภาพอนามัย ความเจริญเติบโต กระทบกระเทือนต่อจิตใจของเด็กหรือขัดต่อศีลธรรม พนักงานตรวจแรงงานมีอำนาจ เพิกถอนใบอนุญาตให้นายจ้างเด็กเป็นลูกจ้างได้
4. ให้นายจ้างกำหนดเวลาทำงานปกติประจำวันของลูกจ้างอายุตั้งแต่ 13 ปีบริบูรณ์ แต่ยังไม่ถึง 18 ปีบริบูรณ์ไม่เกินวันละ 8 ชั่วโมง

ห้ามมิให้นายจ้างให้ลูกจ้างอายุตั้งแต่ 13 ปีบริบูรณ์แต่ยังไม่ถึง 15 ปีบริบูรณ์ ทำงานในวัน เวลา หรือลักษณะงาน ดังต่อไปนี้

 1. ทำงานในวันหยุด
 2. ทำงานล่วงเวลา
 3. ทำงานในระหว่างเวลา 22.00 นาฬิกา ถึง 06.00 นาฬิกา เว้นแต่ลูกจ้างนั้นทำงานเป็นผู้แสดงภาพยนตร์ ละคร หรือการแสดงอย่างอื่นที่คล้ายคลึงกันแต่ต้องจัดให้ลูกจ้างนั้นมีการพักผ่อนในเวลาดังกล่าวตามสมควร

แผนการสอนที่ 11 เรื่อง ความสำคัญและประโยชน์ของสหกรณ์

เวลา 6 คาบ

ความคิดรวบยอด

การรวมกลุ่ม เพื่อตั้ง เป็นสหกรณ์จะช่วยดูแลและรักษาผลประโยชน์ของสมาชิก
ในกลุ่มทั้งของส่วนตนและส่วนรวมได้ เป็นอย่างดี

จุดประสงค์

1. อธิบายความจำเป็นของการรวมกลุ่ม ผู้ผลิต และผู้ค้าสิ่งต่าง ๆ ได้
2. บอกชื่อกลุ่มต่าง ๆ ที่อยู่ในหมู่บ้านได้
3. บอกประโยชน์ของการรวมกลุ่มในหมู่บ้านได้
4. บอกชื่อประเภทสหกรณ์ได้
5. บอกประโยชน์ของสหกรณ์ประเภทต่าง ๆ ได้

คุณสมบัติที่ต้องการ เน้น

1. ความไม่เห็นแก่ตัว
2. ความสามัคคี
3. ความรับผิดชอบ

เนื้อหา

ความจำเป็นของการรวมกลุ่ม

การรวมกลุ่ม หมายถึง การที่บุคคลหลาย ๆ คน ที่มีจุดประสงค์อย่างเดียวกันมา
รวมกัน เพื่อก่อให้เกิดพลังมีการรวมทุน แรงงานและความคิด เพื่อพัฒนาตนเองและกลุ่มซึ่งอาจ
รวมกลุ่มในรูปของห้างหุ้นส่วน บริษัทจำกัด หรือสหกรณ์ การรวมกลุ่มมีผลต่อการแก้ปัญหา
พ่อค้าคนกลาง ช่วยให้การกำหนดราคาและค่าแรงงานให้เกิดความเป็นธรรม เป็นการรักษา
ผลประโยชน์ของสมาชิกให้ได้ใช้ของในราคาถูกและประหยัด

สหกรณ์ คือ องค์การธุรกิจแบบหนึ่ง ซึ่งจัดตั้งขึ้นและดำเนินการโดยกลุ่มบุคคลที่มีความประสงค์อย่างเดียวกัน คือ ขจัดปัญหาความเดือดร้อนทางเศรษฐกิจและสังคม โดยยึดหลักประชาธิปไตย หลักการช่วยเหลือตนเอง และการช่วยเหลือซึ่งกันและกันในหมู่สมาชิก

ประเภทของสหกรณ์ สหกรณ์ในประเทศไทยแบ่งออกเป็น 6 ประเภท ได้แก่

1. สหกรณ์การเกษตร มีหน้าที่จัดหาและให้บริการแก่สมาชิกในด้านการผลิตทางการเกษตร เช่น จัดหาเงินทุน วัสดุ เครื่องมือและอุปกรณ์ต่าง ๆ มาจำหน่ายให้แก่สมาชิกในราคาถูก การรวมผลผลิตออกจำหน่าย และแปรรูปผลผลิตออกจำหน่ายด้วย สหกรณ์การเกษตรมีวัตถุประสงค์หลายประการ เป็นสหกรณ์เอนกประสงค์ เช่น การให้บริการสินเชื่อ การจัดการตลาด การบำรุงดิน
2. สหกรณ์ประมง จัดตั้งขึ้นสำหรับชาวประมง ทำหน้าที่ส่งเสริมการประกอบอาชีพด้านการประมง โดยเฉพาะทำธุรกิจให้สินเชื่อ การผลิตและจัดหาอุปกรณ์การประมง จำหน่ายให้แก่สมาชิก และจัดการค้าการตลาดเพื่อขยายปลา หรือผลผลิตให้ได้ราคาดี
3. สหกรณ์นิคม ดำเนินการทางธุรกิจจัดหาที่ดินให้แก่ เกษตรกรที่ไม่มีที่ดินทำกิน หรือมีแต่ไม่เพียงพอและดำเนินธุรกิจด้านอื่น ๆ เหมือนสหกรณ์การเกษตรทั่ว ๆ ไป คือ การจัดสินเชื่อ การจัดซื้อวัสดุอุปกรณ์การผลิต การจัดหาปุ๋ย และการดำเนินการจัดการตลาดเพื่อจำหน่ายผลผลิตของสมาชิกในนิคม
4. สหกรณ์ร้านค้า เป็นสหกรณ์ผู้บริโภค มักตั้งอยู่เมืองใหญ่ที่มีประชากรหนาแน่น เพื่อจัดหาเครื่องอุปโภคมาบริการให้แก่สมาชิก
5. สหกรณ์บริการ จัดขึ้นในกลุ่มที่มีอาชีพบริการแก่สาธารณชนต่าง ๆ เช่น สหกรณ์ขับรถรับจ้าง สหกรณ์ไฟฟ้า ประปา เคหสถาน เป็นต้น
6. สหกรณ์ออมทรัพย์ เป็นสหกรณ์ที่ส่งเสริมการออมทรัพย์ การให้กู้ยืมเงินของสมาชิก เพื่อก่อประโยชน์ในแง่ดอกเบี้ย หรือเพื่อความจำเป็นอื่น ๆ มักตั้งอยู่ในกลุ่มคนที่ทำงานหรือผู้มีรายได้ประจำ โดยเฉพาะในวงราชการ เช่น สหกรณ์ออมทรัพย์ครู สหกรณ์ออมทรัพย์ตำรวจตระเวนชายแดน

สหกรณ์แต่ละประเภทมีวัตถุประสงค์ เฉพาะแตกต่างกัน แต่สหกรณ์ทุกประเภท ก็มุ่งรักษาผลประโยชน์ของสมาชิกและให้สมาชิกช่วยเหลือกัน

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

ขั้นเตรียม (10 นาที)

1. ให้นักเรียนยกตัวอย่างกลุ่มต่าง ๆ ที่ชาวบ้านปงไฮ โชคชัย ท่าช้าง รวมกลุ่มกันและ บอกกิจกรรมที่กลุ่มต่าง ๆ ทำเพื่อส่วนรวม
2. ให้นักเรียนรวมกลุ่มตามความสนใจในกลุ่มต่าง ๆ กลุ่มละ 6 คน (สหกรณ์ร้านค้า หมู่บ้านท่าช้าง กลุ่มเกษตรกร กลุ่มธนาคารข้าว กลุ่มยุวเกษตรกรและกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรปงไฮ) แล้วเลือกประธานและ เลขานุการ
3. ครูทบทวนบทบาทของประธาน เลขานุการ และสมาชิกกลุ่ม

ขั้นดำเนินการสอน (100 นาที)

1. ให้ เลขานุการของนักเรียนแต่ละกลุ่มรับบัตรกำหนดงานและ เอกสารอ่าน ประกอบจากครู
2. ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มศึกษาปัญหาจากกรณีตัวอย่าง แล้วช่วยกันตอบคำถาม ข้อ 1 และข้อ 2 จากบัตรคำถามที่ครูกำหนดให้
3. เมื่อนักเรียนตอบคำถามข้อ 1 และ ข้อ 2 แล้วให้นักเรียนอ่านคำถาม ข้อ 3 และ ข้อ 4
4. ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มวางแผนและแบ่งหน้าที่รับผิดชอบ เพื่อศึกษา เอกสาร ที่ครูกำหนดให้
5. หลังจากนักเรียนศึกษาเอกสารที่ครูกำหนดให้ แล้วให้นักเรียนร่วมกัน อภิปรายเพื่อตอบคำถามข้อ 3 และ ข้อ 4 จากบัตรคำถาม
6. ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มเขียนรายงานเรื่อง ความสำคัญและประโยชน์ ของการรวมกลุ่มและสหกรณ์
7. ให้ประธานแต่ละกลุ่ม เสนอรายงานหน้าชั้น แล้วสมาชิกในชั้นร่วมกัน ชักถามและอภิปรายสรุป พร้อมทั้งให้ข้อ เสนอแนะ เพิ่มเติม

ขั้นสรุป (10 นาที)

1. ครูสรุปด้วย เกมหมักกับผึ้ง ซึ่งมีวิธีเล่นเกมดังนี้
 1. แบ่งนักเรียนเป็นสองกลุ่มแบบชาย-หญิง กลุ่มนักเรียนชายสมมติให้เป็นหมี่(ครูติดรูปหมี่บนกระดาน) กลุ่มนักเรียนหญิงสมมติให้เป็นผึ้ง (ครูติดรูปผึ้งบนกระดาน)
 2. ครูถามนักเรียนทั้งสองกลุ่มด้วยคำถามเดียวกัน โดยให้นักเรียนแต่ละกลุ่มเขียนคำตอบในกระดาษที่ครูแจก แล้วส่งคำตอบให้ครู ครูอ่านคำตอบทั้งสองกลุ่ม แล้วเฉลยคำตอบที่ถูกต้อง
 3. ถ้าผึ้งตอบถูก ผึ้งจะต้องต่อหมี่(ครูติดรูปผึ้งติดกับตัวหมี่) ถ้าหมี่ตอบถูก หมี่ก็จะได้กินผึ้ง (ครูติดรูปผึ้งบริเวณท้องหมี่)
 4. เมื่อครูถามครบทุกคำถาม ครูและนักเรียนช่วยกันนับจำนวนผึ้งที่อยู่ในท้องหมี่และผึ้งที่ต่อหมี่ ถ้าหมี่กินผึ้งมากกว่าจำนวนที่ผึ้งต่อ แสดงว่ากลุ่มหมี่ชนะ แต่ถ้าผึ้งต่อหมี่มากกว่าผึ้งที่ถูกกิน แสดงว่ากลุ่มผึ้งชนะ

คำถามที่ใช้ในเกมได้แก่

 - ให้ออกประโยชน์ของการรวมกลุ่มต่าง ๆ ในหมู่บ้านจำนวน 2 ข้อ
 - ถ้าต้องการซื้อสินค้าคุณภาพดีราคาถูกควรเป็นสมาชิกสหกรณ์ประเภทใด
 - สมมติว่ากลุ่มของนักเรียนผลิตข้าวได้จำนวนมาก ๆ นักเรียนจะทำอย่างไร
 - ทำอย่างไรเกษตรกรที่ปลูกมันสำปะหลังจึงจะขายมันสำปะหลังได้ราคาดี
 - ผู้มีรายได้ประจำแน่นอน มักจะเป็นสมาชิกสหกรณ์ใด
 - สหกรณ์ใด มีหน้าที่จัดสรรที่ดินให้เป็นที่ทำกินแก่สมาชิก
 - การเป็นสมาชิกของสหกรณ์มีประโยชน์อย่างไร บอกมา 2 ข้อ
 - จุดมุ่งหมายที่สำคัญที่สุดของสหกรณ์ คืออะไร

สื่อการเรียนรู้

1. เอกสารการรวมกลุ่มและสหกรณ์
2. ภาพมีและผึ้ง
3. กระดาษสำหรับ เขียนคำตอบ

การประเมินผล

1. สังเกตพฤติกรรมตามคุณสมบัติที่ต้องการ เน้น
2. สังเกตพฤติกรรมการ เรียน แล้วบันทึกผลในแบบสังเกตพฤติกรรมการ เรียน
3. ตรวจรายงาน

ภาคผนวก

บัตรกำหนดงาน

1. ให้ประธานกลุ่มอ่านกรณีตัวอย่าง เรื่อง บ้านปงไฮ ให้สมาชิกในกลุ่มฟัง
2. ให้นักเรียนศึกษากรณีตัวอย่าง เรื่อง บ้านปงไฮ แล้วตอบคำถามข้อ 1 และข้อ 2 จากบัตรคำถาม
3. เมื่อนักเรียนตอบคำถามข้อ 1 และข้อ 2 แล้ว ให้นักเรียนอ่านคำถามข้อ 3 และ ข้อ 4
4. ให้นักเรียนวางแผนและแบ่งหน้าที่รับผิดชอบ เพื่อศึกษาเอกสารการรวมกลุ่ม และสหกรณ์หน้า 1 ถึง 6
5. เมื่อนักเรียนศึกษาเอกสารที่ครูกำหนดให้แล้ว ให้นักเรียนร่วมกันอภิปราย เพื่อตอบคำถามข้อ 3 และข้อ 4
6. ให้นักเรียนเขียนรายงาน เรื่อง ความสำคัญและประโยชน์ของการรวมกลุ่ม และสหกรณ์
7. ให้ประธานกลุ่ม เสนอรายงานหน้าชั้น แล้วตอบคำถามของครูและ เพื่อนร่วมชั้น

กรณีตัวอย่าง

เรื่อง บ้านปงไฮ

บ้านปงไฮ มีประชากร 183 ครอบครัว ประชากรทั้งหมด 1,208 คน อาชีพส่วนใหญ่คือ ทำนา ทำไร่มันสำปะหลัง ไร่ปอ ผลผลิตที่ได้จะนำไปขายให้พ่อค้าในหมู่บ้านแล้วพ่อค้าก็จะนำไปขายต่อให้โรงงานในราคาที่สูงกว่าเดิม ในช่วงเดือนพฤษภาคม-สิงหาคม ชาวบ้านจะไปหาหน่อไม้ในป่าซึ่งล้อมรอบหมู่บ้านมาบริโภคในครอบครัว บางครอบครัวก็ทำหน่อไม้ดองเก็บไว้บริโภคในฤดูแล้ง แต่ก็มีพ่อค้าหลายคนนำรถบรรทุก 6 ล้อ มารับซื้อหน่อไม้สดในราคากิโลกรัมละ 1-3 บาท ชาวบ้านคนหนึ่ง ๆ ก็จะหาหน่อไม้มาขายได้อย่างน้อยวันละ 30 บาท บางคนก็ได้ 100-200 บาทต่อวัน พ่อค้าก็นำหน่อไม้ไปขายต่อต่างจังหวัดในราคากิโลกรัมละ 5-8 บาท

ส่วนสินค้าอุปโภคบริโภคในครอบครัวชาวบ้านจะซื้อจากร้านค้าปลีกใกล้บ้าน ซึ่งร้านค้าปลีกจะซื้อจากร้านค้าที่อำเภอห่างจากหมู่บ้าน 30 กิโลเมตร ทำให้ราคาสินค้าส่วนมากแพงกว่าสินค้าในตลาดที่อำเภอ

บัตรคำถาม

1. ชาวบ้านปงไฮมีปัญหาอะไรบ้าง
2. สาเหตุที่ทำให้เกิดปัญหาคืออะไร
3. จากปัญหาดังกล่าวจะมีวิธีการแก้ปัญหาอย่างไรบ้าง
4. การรวมกลุ่มและการจัดตั้งสหกรณ์มีความสำคัญอย่างไรบ้าง

แผนการสอนที่ 12 เรื่อง ขั้นตอนการจัดตั้งสหกรณ์

เวลา 6 คาบ

ความคิดรวบยอด

การจัดตั้งสหกรณ์ เพื่อช่วยรักษาผลประโยชน์ของสมาชิกทั้งส่วนตนและส่วนรวม เป็นสิ่งที่สมาชิกทุกสังคมควรจัดให้มีขึ้น เพราะ เป็นการช่วยดูแลผลประโยชน์ของสมาชิกได้

จุดประสงค์

1. บอกขั้นตอนของการจัดตั้งสหกรณ์ได้
2. ร่างระเบียบข้อบังคับ เพื่อดำเนินการจัดตั้งสหกรณ์ในหมู่บ้านได้

คุณสมบัติที่ต้องการ เน้น

1. ความไม่เห็นแก่ตัว
2. ความสามัคคี
3. ความรับผิดชอบ

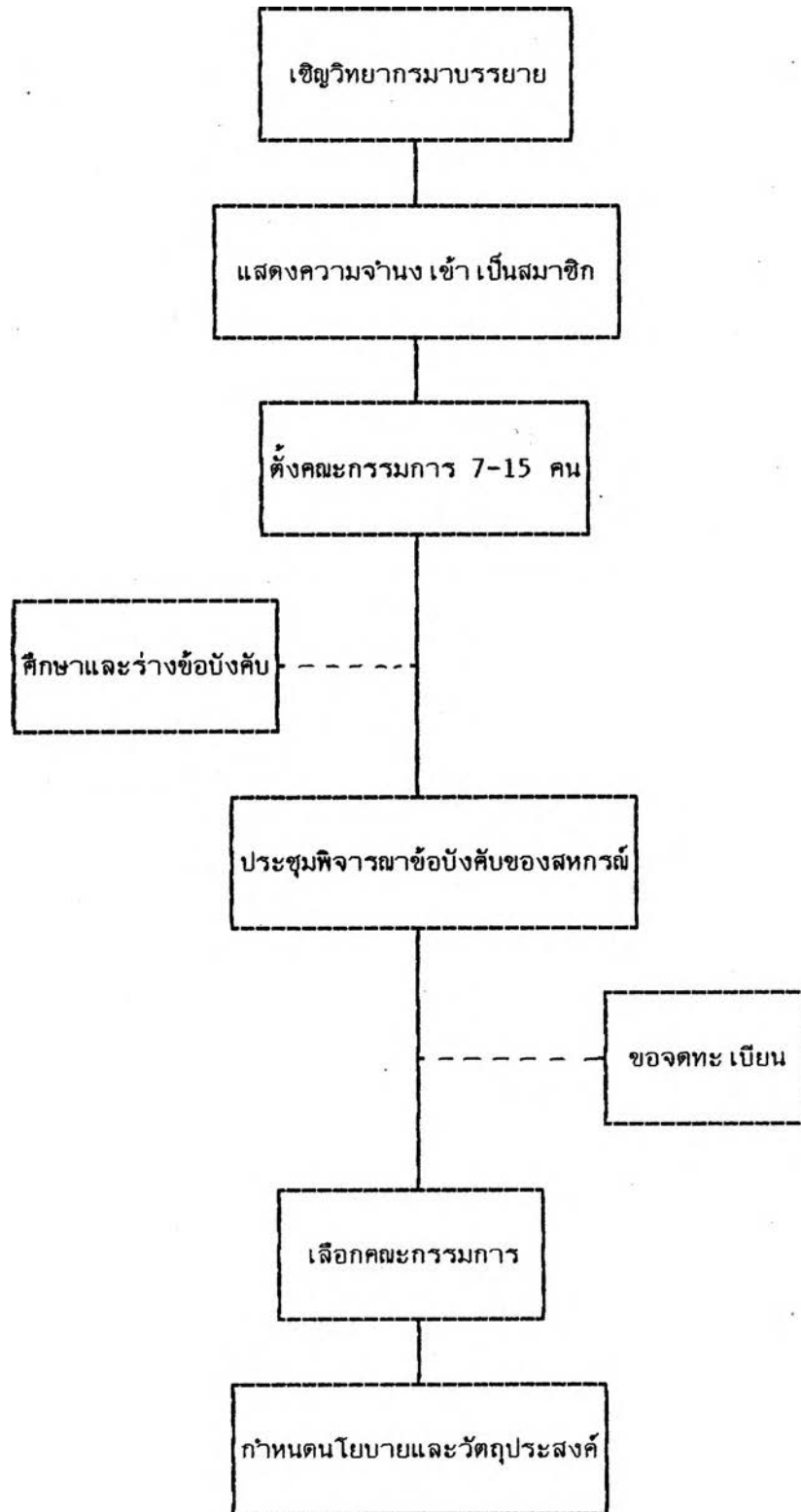
เนื้อหา

ขั้นตอนการจัดตั้งสหกรณ์

1. เชิญวิทยากรมาบรรยายความรู้ เรื่องสหกรณ์และ เปิดโอกาสให้มีการซักถาม
2. หาข้อมูลความสนใจของผู้ฟัง โดยการให้กรอกข้อความในหนังสือแสดงความจำนงเข้าเป็นสมาชิก และถือหุ้นสหกรณ์
3. ตั้งคณะกรรมการ 7-15 คน เพื่อศึกษาข้อบังคับ กฎระเบียบของสหกรณ์ที่ดำเนินการมาแล้ว และร่างข้อบังคับของสหกรณ์
4. เชิญผู้แสดงความจำนงเข้าร่วมประชุม เพื่อพิจารณาข้อบังคับของสหกรณ์ เพื่อประกอบในการจดทะเบียนสหกรณ์ต่อไป
5. เมื่อได้รับอนุญาตให้จดทะเบียนจัดตั้งสหกรณ์แล้ว ก็เรียกประชุมใหญ่อีกครั้งหนึ่ง เพื่อเลือกคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์
6. คณะกรรมการดำเนินการกำหนดนโยบายและวัตถุประสงค์

ต้นฉบับ หน้าขาดหาย

แผนภูมิแสดงขั้นตอนการจัดตั้งสหกรณ์

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

ขั้นเตรียม (10 นาที)

1. ให้นักเรียนรวมกลุ่มกันกลุ่มละ 5 คน แล้วตั้งชื่อกลุ่มตามชื่อประเภทของสหกรณ์ประเภทใดประเภทหนึ่งโดยมิให้ชื่อซ้ำกัน
2. ครุณำนักเรียนเล่นเกมทศทาย ดังนี้
 1. ครูเป็นนายทะเบียน มีหน้าที่พิจารณาว่ากลุ่มใดเหมาะสมที่จะจัดตั้งสหกรณ์ได้หรือไม่ โดยครูจะนำสิ่งของไปแจกสัปดาห์ละ 1 ครั้งเป็นเวลา 6 สัปดาห์
 1. สหายทั้งหลายได้แก่

กลุ่มสหกรณ์การเกษตร	ชอบ	เงินและข้าวเปลือก
กลุ่มสหกรณ์นิคม	"	เงินและที่ดิน
กลุ่มสหกรณ์ร้านค้า	"	เงินและเครื่องใช้ในบ้าน
กลุ่มสหกรณ์บริการ	"	ไฟฟ้าและน้ำมันเชื้อเพลิง
กลุ่มสหกรณ์ออมทรัพย์	"	เงิน
กลุ่มสหกรณ์ประมง	"	อุปกรณ์หาปลาและน้ำมันเชื้อเพลิง
 2. ครูเป็นนายทะเบียน มีหน้าที่พิจารณาว่ากลุ่มใดเหมาะสมที่จะจัดตั้งสหกรณ์ โดยครูจะนำสิ่งของไปแจก 6 สัปดาห์ ดังนี้

สัปดาห์ที่ 1	เงิน
สัปดาห์ที่ 2	น้ำมันเชื้อเพลิง
สัปดาห์ที่ 3	ที่ดิน
สัปดาห์ที่ 4	ข้าวเปลือก
สัปดาห์ที่ 5	อวน
สัปดาห์ที่ 6	เครื่องใช้ในบ้าน
 3. กติกาการเล่น ในแต่ละสัปดาห์ที่นายทะเบียนนำสิ่งของไปแจกให้สมาชิกปรึกษากันก่อนว่าจะเอาหรือไม่ ถ้าเอาให้เขียนเครื่องหมายถูก() ถ้าไม่เอาให้เขียนเครื่องหมาย x ลงในกระดาษแล้วส่งที่นายทะเบียน ในสัปดาห์ที่ 4 และ 6 ให้

หัวหน้ากลุ่มไปตกลงกันว่า จะเอาหรือไม่ แล้วหัวหน้ากลุ่มบอกสมาชิกในกลุ่มว่า ข้อตกลงของหัวหน้าคืออะไร สมาชิกไม่จำเป็นต้องตัดสินใจเหมือนข้อตกลงของหัวหน้าก็ได้ ในแต่ละสัปดาห์ นายทะเบียนจะบันทึกในตารางดังนี้

สัปดาห์ที่	เกษตร	นิคม	ร้านค้า	บริการ	ออมทรัพย์	ประมง	รวม
1							
2							
3							
4							
5							
6							

เมื่อครบ 6 สัปดาห์แล้วนายทะเบียนจะพิจารณาในแนวนอน คือ ในแต่ละสัปดาห์ ถ้าทุกกลุ่มตอบเหมือนกัน แสดงว่าทุกกลุ่มมีคุณสมบัติเหมาะสมสามารถจัดตั้งสหกรณ์ได้ ถ้าตอบต่างกันแสดงว่าคุณสมบัติไม่เหมาะสม

3. ครูสรุปว่าการทำกลุ่มต้องอาศัยความสามัคคี แม้ว่าบางครั้งเราไม่ชอบแต่ถ้าเรายอมทำตามใจผู้อื่นอย่างมีเหตุผล ถ้าจะช่วยให้การทำงานของกลุ่มประสบความสำเร็จได้

4. ครูทบทวนบทบาทของประธาน เลขานุการ และสมาชิก

ขั้นดำเนินการสอน (105 นาที)

1. ให้ เลขานุการของนักเรียนแต่ละกลุ่มรับบัตรกำหนดงาน และเอกสาร²⁵² ประกอบจากครู
2. ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มศึกษากรณีตัวอย่าง เรื่อง "วินัยนักพัฒนา"
3. ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มศึกษาปัญหาจากกรณีตัวอย่าง เรื่อง "วินัยนักพัฒนา" แล้วให้นักเรียนช่วยกันตอบคำถามข้อ 1 และข้อ 2 จากบัตรคำถามที่ครูกำหนดให้

4. เมื่อนักเรียนตอบคำถามข้อ 1 และข้อ 2 แล้ว ให้นักเรียนอ่านบัตรคำถามข้อ 3 และ ข้อ 4
5. ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มวางแผนและแบ่งหน้าที่รับผิดชอบ เพื่อศึกษา เอกสารการรวมกลุ่มและสหกรณ์หน้า 1-4, 6-10
6. เมื่อนักเรียนอ่านเอกสารที่ครูกำหนดให้แล้ว ให้นักเรียนร่วมกันอภิปรายเพื่อตอบคำถามข้อ 3 และข้อ 4
7. ให้นักเรียนแต่ละกลุ่ม เขียนรายงานเรื่อง ขั้นตอนการจัดตั้งสหกรณ์
8. ให้ประธานกลุ่มแต่ละกลุ่ม เสนอรายงานหน้าชั้น แล้วสมาชิกในชั้นร่วมกันซักถามและอภิปรายสรุป พร้อมทั้งให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

ขั้นสรุป (5 นาที)

ครูสรุปแผนภูมิขั้นตอนการจัดตั้งสหกรณ์ด้วยแผ่นใส

สื่อการเรียน

1. เอกสารการรวมกลุ่มและสหกรณ์ที่ผู้วิจัยรวบรวมขึ้น
2. เกมทศหาย

การประเมินผล

1. สังเกตตามคุณสมบัติที่ต้องการ เน้น
2. สังเกตพฤติกรรมการเรียนตามแบบประเมินพฤติกรรม
3. ตรวจร่างระเบียบสหกรณ์
4. ตรวจรายงาน

ภาคผนวก

บัตรกำหนดงาน

1. ให้นักเรียนศึกษากรณีตัวอย่าง เรื่อง "วินัยนักพัฒนา"
2. ให้นักเรียนศึกษาปัญหาจากกรณีตัวอย่าง เรื่อง "วินัยนักพัฒนา" แล้วช่วยกัน
ตอบคำถามข้อ 1 และข้อ 32 จากบัตรคำถามที่ครูกำหนดให้
3. เมื่อนักเรียนตอบคำถามข้อ 1 และข้อ 2 แล้วให้นักเรียนอ่านบัตรคำถาม
ข้อ 3 และข้อ 4
4. ให้นักเรียนวางแผนและแบ่งหน้าที่รับผิดชอบ เพื่อศึกษา เอกสารการรวมกลุ่ม
และสหกรณ์หน้า 1-4, 6-10
5. เมื่อนักเรียนศึกษาเอกสารหน้า 1-4, 6-10 แล้วให้นักเรียนร่วมกันอภิปราย
เพื่อตอบปัญหาข้อ 3 และข้อ 4
6. ให้นักเรียนเขียนรายงานเรื่อง ขั้นตอนการจัดตั้งสหกรณ์
7. ให้ประธานกลุ่ม เสนอรายงานหน้าชั้น แล้วสมาชิกในกลุ่มร่วมกันตอบคำถาม
ของครูและเพื่อนร่วมชั้น

กรณีตัวอย่าง

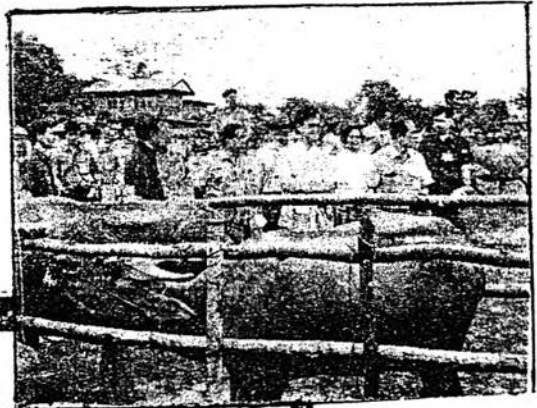
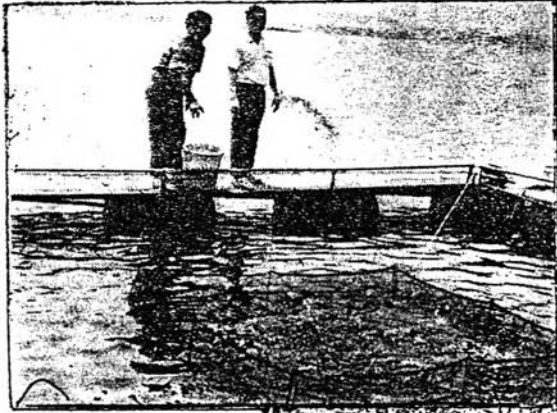
เรื่อง วินัยนักพัฒนา

วินัย เป็นนักเรียนชั้น ป.6 เขาสมัครเป็นสมาชิกสหกรณ์ร้านค้าในโรงเรียนแห่งหนึ่งเป็นเวลา 3 ปี ปัจจุบันเขาได้รับคัดเลือกเป็นกรรมการดำเนินงานสหกรณ์ร่วมกับคณะครูด้วย แต่วินัยจำเป็นต้องย้ายติดตามผู้ปกครองไปอยู่ในถิ่นทุรกันดาร มีชาวบ้าน 300-400 คน วินัยมีเพื่อนในโรงเรียนแห่งใหม่ 150 คน ชาวบ้านมีอาชีพทำนา ทำไร่ ในฤดูแล้งจะชักทอแหและสานตะกร้าขายให้ร้านค้า ซึ่งมีเพียงร้านเดียวในหมู่บ้าน ชาวบ้านและนักเรียนจะซื้อสินค้าในราคาแพงและเมื่อนำสินค้าไปขายจะถูกกดราคา วินัยเล่าให้เพื่อน ๆ ฟังว่าตนเคยเป็นสมาชิกสหกรณ์ สามารถซื้อสินค้าได้ในราคาถูกกว่าการซื้อที่ร้านค้าอื่น ๆ ทุกปีก็จะได้รับเงินปันผลและเงินเฉลี่ยคืนอีกปีละประมาณ 80-100 บาท ชาวบ้านที่ไม่เป็นสมาชิกก็สามารถซื้อสินค้าราคาเดียวกับสมาชิก เพื่อน ๆ สนใจจึงชวนกันไปปรึกษากับคณะครูเพื่อจัดตั้งสหกรณ์โรงเรียน คณะครูเห็นด้วยจึงให้วินัย เป็นตัวแทนของนักเรียนในการร่างกฎระเบียบของสหกรณ์เพื่อเสนอต่อที่ประชุมต่อไป

บัตรคำถาม

1. ปัญหาของชาวบ้านและนักเรียนคืออะไร
2. สาเหตุของปัญหาคืออะไร
3. ให้นักเรียน เสนอแนะขั้นตอนในการแก้ปัญหา
4. ให้นักเรียนร่างกฎระเบียบสหกรณ์ของโรงเรียน เพื่อมอบให้วินัย เสนอต่อคณะครู

เอกศารการรวมกลุ่ม และสหกรณ์

**ผลประภวกลุ่ม
ออมทรัพย์คิแก่น**

โดยคณะกรรมการตัดสินใจ
ประภวคกลุ่มอมทรัพย์ เพื่อการผลิตคิเด็นที่ชนะ
เลิศระดับจังหวัด ได้แก่ กลุ่มอมทรัพย์ เพื่อการ
ผลิตบ้านหนองบัวขาว หมู่ที่ 3,4 ตำบลบ่อวัง อำ
เภอวิเชียรบุรี รองชนะเลิศอันดับหนึ่งคือ กลุ่ม
อมทรัพย์ เพื่อการผลิตบ้านวังแซ่กลอย หมู่ที่ 5
ตำบลวังศาล อำเภอวังโป่ง และรองชนะเลิศอันดับ
สองคือ กลุ่มอมทรัพย์ เพื่อการผลิตบ้านหนอง
แม่ หมู่ที่ 11 ตำบลวังบาลอำเภอหล่มเก่า

กลุ่มธนาคารชาวบ้านปงไซ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อ เป็นแหล่งสำรองข้าว เปลือก สำหรับให้สมาชิกผู้ขาดแคลนกู้ยืมไป เพื่อ
บริโภค
2. เพื่อ เป็นการรวบรวมข้าว เปลือกการจำหน่ายในช่วง เวลาที่ตลาดต้องการ
และมีราคาสูง

การดำเนินการ

1. ประชาสัมพันธ์รวบรวมสมาชิก
2. สมาชิกว่างกฎระเบียบ
3. สมาชิกคัดเลือกและแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารงานซึ่งประกอบด้วยคณะกรรมการ
กรรมการอำนวยการ คณะกรรมการสินเชื่อ และคณะกรรมการตรวจสอบ
4. คณะกรรมการดำเนินงานคราวละ 1 ปี โดยจะประชุมและ เสนอรายงานต่อ
อำเภอ เดือนละ 1 ครั้ง
5. สมาชิกจะต้องถือหุ้นอย่างน้อยคนละ 1 หุ้น หุ้นละ 60 กิโลกรัม สมาชิก
หนึ่งคนจะถือหุ้นจำนวนกี่หุ้นก็ได้
6. การกู้ยืมข้าว สมาชิกหนึ่งคนจะมีสิทธิกู้ยืมข้าวได้ไม่เกิน 600 กิโลกรัม
และจะต้องมีผู้ค้ำประกัน 1 คน และผู้ค้ำประกันจะต้อง เป็นสมาชิกของฉางข้าว
7. การส่งคืนข้าว สมาชิกที่กู้ยืมข้าวจะต้องนำข้าวมาส่งคืนในเดือนมกราคม
พร้อมดอกเบี้ยในอัตรา 10 กิโลกรัมต่อดอกเบี้ย 1 กิโลกรัม
8. การปันผล แบ่งตามจำนวนหุ้นของสมาชิกร้อยละ 70 ให้ เป็นค่าตอบแทน
คณะกรรมการบริหารงานร้อยละ 15 และแบ่งเป็นกองทุนร้อยละ 15

กลุ่มแม่บ้าน เกษตรกรป่งไฮ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อสะดวกในการถ่ายทอดวิชาการ
2. เพื่อให้สตรีในระดับหมู่บ้านมีบทบาทและแนวร่วมในการพัฒนาหมู่บ้าน
3. เพื่อให้สตรีรู้ทัน เหตุการณ์และสามารถแก้ไขปัญหาได้

การดำเนินงาน

1. คัดเลือกสตรีจากคุ้มต่าง ๆ ในหมู่บ้าน คุ้มละ 2 คน เพื่อรับหลักการ
2. เลือกตั้งคณะกรรมการ เพื่อบริหารกลุ่ม ซึ่งประกอบด้วย ประธาน รองประธาน ปฏิคม เกรียงอุก และ เลขานุการ ตำแหน่งละ 1 คน คณะกรรมการอยู่ในตำแหน่งคราวละ 4 ปี
3. คณะกรรมการมีหน้าที่ดูแลสอดส่องปัญหาและสำรวจความต้องการของสตรี และ เยาวชน แล้วรายงานให้หน่วยงานที่รับผิดชอบทราบ เพื่อดำเนินการแก้ปัญหาและช่วยเหลือต่อไป

กิจกรรมของกลุ่มแม่บ้าน เกษตรกร

ปลูกพืชผักสวนครัว ถั่วลิสง ถั่วเหลืองและเห็ดนางฟ้า โดยได้รับการสนับสนุน เมล็ดพันธุ์พืชและ เชื้อเห็ดจาก เกษตรตำบล ผลผลิตที่ได้จะนำไปขายแล้ว เก็บ เป็น เงินกองทุน เพื่อหมุนเวียน และช่วยโครงการนมถั่วเหลืองในโรงเรียนบ้านป่งไฮราษฎร์สามัคคีและศูนย์พัฒนา เด็ก เล็กประจำหมู่บ้าน คณะกรรมการดำเนินงานจะไม่ได้รับ เงินค่าตอบแทน

กลุ่มยุว เกษตรกรปงไฮ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อส่งเสริมให้ เด็กและ เยาวชนในชนบทได้ เรียนรู้หลักวิชาการ เกษตร เพื่อ ให้มีความรู้และทัศนคติที่ดีต่ออาชีพการ เกษตร
2. เพื่อกระตุ้นให้ เด็กและ เยาวชนในชนบทได้ เรียนรู้วิธีการทำงานในรูปแบบกลุ่ม เพื่อช่วยเหลือตนเอง ครอบครัว และท้องถิ่น
3. เพื่อสนับสนุนให้ เด็กและ เยาวชนในชนบทได้ เรียนรู้การทำงาน ตลอดจนพื้นฐาน การดำเนินธุรกิจซื้อขายผลผลิตการ เกษตรด้วยการปฏิบัติจริง เพื่อการมีงานทำและเปิดอาชีพ เกษตรกร เป็นอาชีพหลัก
4. เพื่อส่งเสริมให้ เด็กและ เยาวชนในชนบทได้พัฒนาลักษณะความเป็นผู้นำ และ บุคลิกภาพในด้านต่าง ๆ ของตนเอง เพื่อการ เป็น เกษตรกรที่ดีในอนาคต

ขั้นตอนในการดำเนินงาน

1. สํารวจจำนวนเยาวชนชาย-หญิง อายุระหว่าง 10-25 ปี ในท้องถิ่น
 2. ประชุมชี้แจงเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ วิธีดำเนินการ และประโยชน์ที่จะได้รับ แก่สมาชิก
 3. เลือกตั้งคณะกรรมการจากสมาชิกของกลุ่ม จำนวน 5 คน ซึ่งจะดำรง ตำแหน่งคราวละ 1 ปี
 4. ที่ประชุม เสนอชื่อบุคคลที่สมควร เป็นที่ปรึกษากลุ่ม ๆ และพิจารณาคัด เลือกผู้ ที่เหมาะสมแล้ว เรียนเชิญให้ เป็นที่ปรึกษา
- กิจกรรมของกลุ่มฯ คือ เลี้ยงไก่พันธุ์ เนื้อ ปลูกเห็ดนางฟ้า โดยเก็บเงินจากสมาชิก เป็นทุนและช่วยกันดำเนินงาน กําไรที่ได้แบ่ง เป็นของสมาชิกร้อยละ 50 และเป็นเงินกองทุน ร้อยละ 50

สหกรณ์ร้านค้าหมู่บ้านท่าช้าง

วัตถุประสงค์

1. เพื่อช่วยลดค่าครองชีพของชาวบ้านโดยนำสินค้า
2. เพื่อ เปิด โอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหา เศรษฐกิจและสังคมให้มี

ความมุ่งคิณดี

การดำเนินงาน

1. ประชาสัมพันธ์รวบรวมสมาชิก
2. ประชุมชี้แจงระเบียบข้อบังคับ ผลประโยชน์ที่สมาชิกจะได้รับ
3. ผู้ที่ต้องการเป็นสมาชิกต้องเสียค่าสมัครคนละ 2 บาท และค่าหุ้น หุ้นละ 100 บาท สมาชิกหนึ่งคนจะถือหุ้นกี่หุ้นก็ได้ แต่ไม่เกิน 10 หุ้น (1,000 บาท)
4. ผู้สมัคร เป็นสมาชิกหลังจากปีก่อตั้งจะต้องเสียค่าสมัครคนละ 10 บาท
5. ผู้สมัคร เป็นสมาชิกใหม่ ต้องผ่านการพิจารณาเห็นชอบจากสมาชิกก่อตั้ง
6. การเลือกตั้งคณะกรรมการให้คัด เลือกจากสมาชิก คณะกรรมการประกอบด้วย ผู้จัดการ 1 คน ผู้ขาย 1 คน และคณะกรรมการที่ปรึกษา 2 คน
7. การแต่งตั้งผู้ขาย จะต้องได้รับความเห็นชอบจากสมาชิกทั่วทั้งหนึ่ง
8. ผู้ขายสินค้าอาจ เป็นสมาชิกคนใดคนหนึ่งในครอบครัวของผู้ขาย
9. การขายสินค้าต้อง เป็นไปตามมติของคณะกรรมการ และจะต้องทำบัญชีต่าง ๆ ด้วย
10. หากสมาชิกผู้ใดกระทำการอันเป็นที่ เสื่อมเสียต่อกลุ่มจะพิจารณาโทษ ถ้ากลุ่ม เห็นควรให้ออกทางกลุ่มจะคืนเงินค่าหุ้นให้ แต่ไม่คืนเงินปันผล
11. ผู้ที่จะพ้นจากการ เป็นสมาชิก คือ ตาย ลาออก หรือการทำความผิดอัน เสื่อม เสียต่อกลุ่มและคณะกรรมการพิจารณาให้ออก
12. ทุก 6 เดือน คณะกรรมการจะตรวจสอบสินค้าคง เหลือและบัญชีต่าง ๆ พร้อม เงินสดก่อนการปันผลแก่สมาชิก

สหกรณ์คืออะไร

สหกรณ์ คือ องค์การธุรกิจที่กลุ่มบุคคลตั้งแต่ 10 คนขึ้นไปจัดตั้งขึ้นตามกฎหมาย สหกรณ์ โดยมีวัตถุประสงค์ในการดำเนินงานอย่างเดียวกัน ในอันจะแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนทาง เศรษฐกิจและสังคม โดยวิธีการร่วมมือกันช่วยเหลือตนเองและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เพื่อให้เกิดความเจริญในทางทรัพย์สิน ดังนั้นวิธีการสหกรณ์จึงเป็นการรวมคนมากกว่ารวมทุนอันเป็นวิธีการระดมสมอง ซึ่งจะช่วยให้เกิดความคิดกว้างขวาง และช่วยกันหาวิธีที่ถูกต้องในการแก้ไขปัญหาโดยมีเป้าหมาย คือ ประโยชน์ส่วนรวมของกลุ่ม

ประเภทของสหกรณ์

การกำหนดประเภทของสหกรณ์ในประเทศไทย ได้มีประกาศกฎกระทรวง เกษตร และสหกรณ์ ออกตามความในพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2511 แบ่งสหกรณ์ออกเป็น 6 ประเภท ดังนี้

1. สหกรณ์การเกษตร คือ สหกรณ์ที่จัดตั้งขึ้นในหมู่ผู้ที่มีอาชีพทางการเกษตร เพื่อแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนในการประกอบอาชีพ และช่วยยกระดับฐานะความเป็นอยู่ของสมาชิกให้สูงขึ้น โดยดำเนินการหลาย ๆ วัตถุประสงค์ ที่เรียกว่าธุรกิจแบบอเนกประสงค์ เช่น การจัดบริการให้กู้ยืมเงิน การจัดซื้อวัสดุการเกษตรและสินค้าที่จำเป็นสำหรับการครองชีพมาจำหน่าย การรวบรวมผลผลิตผลการแปรรูป การบริการ และการบำรุงที่ดิน เป็นต้น
2. สหกรณ์ประมง คือ สหกรณ์ที่จัดตั้งขึ้นในหมู่บ้านประกอบอาชีพทางการประมงที่มีความเดือดร้อนเกี่ยวกับเรื่องการทำมาหากิน เช่น การขาดแคลนเงินทุน การขายสัตว์น้ำให้ได้ในราคาที่เป็นธรรม ปริมาณสัตว์น้ำไม่เพียงพอ และเพื่อส่งเสริมการเพาะเลี้ยงรักษาและขยายพันธุ์สัตว์น้ำในแหล่งต่าง ๆ
3. สหกรณ์นิคม คือ สหกรณ์ ที่ดำเนินการจัดที่ดินให้เกษตรกรได้มีที่ทำกิน พร้อมทั้งจัดการด้านสาธารณูปโภค และดำเนินธุรกิจเช่นเดียวกับสหกรณ์การเกษตร
4. สหกรณ์ออมทรัพย์ คือ สหกรณ์ที่จัดตั้งโดยกลุ่มบุคคลที่ประสบปัญหาด้านการเงิน โดยบุคคลเหล่านี้มีความสัมพันธ์ ทำงานในหน่วยงานเดียวกัน หรือมีถิ่นฐานบ้านเรือนใกล้เคียงกัน สหกรณ์ออมทรัพย์ในประเทศไทยในปัจจุบัน จัดบริการเพื่อความมุ่งหมาย 2 ประการ คือ

1. ส่งเสริมให้รู้จักการออมทรัพย์ โดยการถือหุ้นและรับฝากเงิน
 2. ให้บริการด้านเงินกู้แก่สมาชิกในอัตราดอกเบี้ยที่ต่ำ
5. สหกรณ์บริการ คือ สหกรณ์ที่จัดตั้งขึ้นในกลุ่มบุคคลที่มีปัญหาความเดือดร้อนในการประกอบอาชีพ เช่น สหกรณ์อุตสาหกรรมในครัวเรือน สหกรณ์การเดินรถ หรือจัดตั้งขึ้นในกลุ่มบุคคลที่ขาดแคลนบริการรูปอื่น ๆ เช่น สหกรณ์สาธารณูปโภค หรือสหกรณ์การเคหะการจัดตั้งสหกรณ์ประเภทนี้ขึ้น เพราะผู้ที่เดือดร้อนแต่ละคนไม่สามารถแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้ สำเร็จ ล่วงจะได้ตามลำพัง จึงสมัครใจรวมกลุ่มกันดำเนินธุรกิจตามหลักและวิธีการสหกรณ์
6. สหกรณ์ร้านค้า คือ ร้านที่ผู้บริโภครวมกันจัดตั้ง เพื่อประกอบธุรกิจเกี่ยวกับการจัดหาเครื่องอุปโภคบริโภคมาจำหน่ายแก่สมาชิกและประชาชนทั่วไป เป็นการคุ้มครองผู้บริโภคให้ได้รับสินค้าที่ดี มีคุณภาพ ปริมาณถูกต้อง และมีราคาเป็นธรรม

ขั้นตอนในการดำเนินการจัดตั้งสหกรณ์ทั่ว ๆ ไป

- ผู้สนใจที่จะจัดตั้งสหกรณ์ ณ ที่ใดก็ตามสามารถดำเนินการตามขั้นตอนได้ดังนี้
- ขั้นที่ 1 เชิญวิทยากรมาบรรยายความรู้ เรื่องสหกรณ์ และเปิดโอกาสให้มีการซักถามจนเป็นที่เข้าใจ
 - ขั้นที่ 2 หาข้อมูลความสนใจของผู้ฟัง โดยการให้กรอกข้อความในหนังสือแสดงความจำนงเข้าเป็นสมาชิก และถือหุ้นของสหกรณ์
 - ขั้นที่ 3 ตั้งกรรมการประมาณ 7-15 คน เพื่อศึกษาข้อบังคับ หรือร่างข้อบังคับของสหกรณ์อาจศึกษาข้อบังคับของสหกรณ์ที่ดำเนินการมาแล้วและนำมาปรับปรุงแก้ไข
 - ขั้นที่ 4 เชิญผู้แสดงความจำนงเป็นสมาชิก เข้าประชุมใหญ่ เพื่อพิจารณาข้อบังคับของสหกรณ์ เพื่อใช้ประโยชน์ในการขอจดทะเบียนสหกรณ์ต่อไป
 - ขั้นที่ 5 เมื่อได้รับอนุมัติให้จดทะเบียน จัดตั้งสหกรณ์แล้วก็เรียกประชุมใหญ่อีกครั้งหนึ่ง เพื่อเลือกคณะกรรมการของสหกรณ์
 - ขั้นที่ 6 คณะกรรมการดำเนินการ กำหนดนโยบายการดำเนินการของร้านสหกรณ์ และจ้างผู้จัดการดำเนินการธุรกิจตามนโยบายและวัตถุประสงค์ต่อไป

ในการดำเนินการต่าง ๆ คณะกรรมการจะมีการประชุมอย่างน้อย เดือนละ 1 ครั้ง เพื่อพิจารณาผลการดำเนินการและวินิจฉัยปัญหาต่าง ๆ ตลอดจนรับฟังรายงานของผู้จัดการ เพื่อรับทราบและหาทางปรับปรุงกิจการให้ก้าวหน้าต่อไป

ในการดำเนินกิจการสหกรณ์ หากมีสิ่งใดสงสัย ควรสอบถามและขอความช่วยเหลือจากเจ้าหน้าที่ส่งเสริมสหกรณ์ซึ่งมีอยู่ทุกจังหวัด เจ้าหน้าที่เหล่านั้นจะให้ความร่วมมือ เป็นอย่างดี

วิธีการจัดตั้งสหกรณ์ในโรงเรียน

1. โรงเรียนจัดประชุมทำความเข้าใจหลักการสหกรณ์ให้แก่ครู นักเรียนและผู้ที่เกี่ยวข้อง
2. แต่งตั้งกรรมการริเริ่ม เพื่อดำเนินกิจการสหกรณ์ของโรงเรียน
3. คณะกรรมการริเริ่มร่างระเบียบข้อบังคับและประชาสัมพันธ์
4. ประกาศรับสมัคร และรวบรวมหุ้น เพื่อเป็นทุนดำเนินการ
5. โรงเรียนจัดอาคารสถานที่และอุปกรณ์
6. ประชุมสมาชิกทั้งหมดพิจารณาแก้ไขข้อบังคับ และ เลือกตั้งคณะกรรมการ
7. คณะกรรมการที่เลือกตั้งดำเนินธุรกิจ โดยมีคณะกรรมการริเริ่ม เป็นที่ปรึกษา

ข้อบังคับ

สหกรณ์ออมทรัพย์ครูจันทบุรี จำกัด

ข้อ 1 สหกรณ์นี้เป็นสหกรณ์ประเภทออมทรัพย์และ เคารติด สำหรับคนมีเงินเดือน มีชื่อสำนักงานและห้องที่ดำเนินงาน ดังต่อไปนี้

ชื่อ สหกรณ์ออมทรัพย์ครูจันทบุรี จำกัด

สำนักงาน ที่ทำการสหกรณ์ออมทรัพย์ครูจันทบุรี จำกัด ศาลากลางหลังเก่า

ตำบลวัดใหม่ อำเภอเมือง จังหวัดจันทบุรี

ข้อ 2 วัตถุประสงค์

1. ส่งเสริมให้สมาชิกออมทรัพย์
2. รับฝากเงินจากสมาชิก
3. จัดให้มีการกู้เงินสำหรับสมาชิกตามข้อกำหนดอันสมควร

4. ส่งเสริมการช่วยซึ่งกันและกัน และช่วยตัวเองในหมู่สมาชิก
5. จัดหาทุนเพื่อกิจการตามวัตถุประสงค์
6. ให้สหกรณ์อื่นกู้ยืมเงิน
7. ดำเนินการเพื่อให้สมาชิกมีที่ดิน และหรือบ้าน เรือน เป็นของตนเอง
8. ร่วมมือกับทางราชการ สันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทย ชุมนุมสหกรณ์ และสหกรณ์อื่น ๆ เพื่อส่งเสริมและปรับปรุงกิจการของสหกรณ์

ข้อ 3 สมาชิก สมาชิกนั้น คือ

1. ผู้เข้าชื่อขอจดทะเบียนสหกรณ์
2. ผู้ได้รับเลือกเข้าเป็นสมาชิกตามข้อบังคับ

ข้อ 4 คุณสมบัติของผู้เข้าเป็นสมาชิก

1. เป็นผู้เห็นชอบในวัตถุประสงค์ของสหกรณ์
2. เป็นผู้บรรลุนิติภาวะ
3. ก. เป็นข้าราชการประจำหรือลูกจ้าง สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ ประจำจังหวัดจันทบุรี หรือ
- ข. เป็นพนักงานเทศบาลในจังหวัดจันทบุรี
- ค. เป็นสมาชิกคุรุสภา
- ง. เป็นเจ้าหน้าที่หรือลูกจ้างประจำของสหกรณ์นี้
4. เป็นผู้มิมีลักษณะนิสัยดี
5. มิได้เป็นสมาชิกในสหกรณ์อื่น ซึ่งมีวัตถุประสงค์ให้กู้ยืมเงิน

ข้อ 5 การสมัครเข้าเป็นสมาชิก ผู้สมัครเข้าเป็นสมาชิกต้องยื่นใบสมัครต่อสหกรณ์ตามแบบที่ กำหนดโดยต้องมีสมาชิกรับรองสองคน

ข้อ 6 ค่าธรรมเนียมแรกเข้า ผู้เข้าเป็นสมาชิกต้องชำระค่าธรรมเนียมแรกเข้าให้แก่สหกรณ์คนละสิบบาทและจะเรียกคืนไม่ได้

ข้อ 7 การออกจากสหกรณ์ เหตุที่สมาชิกต้องออกจากสหกรณ์ สมาชิกต้องออกจากสหกรณ์เพราะเหตุใด ดังต่อไปนี้

1. ตาย
2. วิกลจริต

3. ลาออกจากสหกรณ์
4. ถูกออกจากราชการหรืองานประจำ โดยมีความผิด
5. ถูกให้ออกจากสหกรณ์

ข้อ 8 การลาออกจากสหกรณ์ สมาชิกผู้ไม่มีหนี้สินอยู่ต่อสหกรณ์ ในฐานะผู้กู้หรือผู้ค้ำประกัน

ข้อ 9 การให้ออกจากสหกรณ์ สมาชิกอาจถูกให้ออกจากสหกรณ์ เพราะเหตุใดดังต่อไปนี้

1. ไม่ลงลายมือชื่อในทะเบียนสมาชิก หรือไม่ชำระค่าธรรมเนียมแรกเข้า
2. ชขาดส่งเงินค่าหุ้นราย เดือนถึงสามงวด
3. นำเงินกู้ไปใช้ผิดความมุ่งหมายที่ให้ เงินกู้
4. ค้างเงินส่งงวดชำระหนี้
5. จงใจฝ่าฝืนข้อบังคับหรือระเบียบหรือมติของสหกรณ์ หรือประพฤติกการที่ไม่สุจริตหรือแสดงตน เป็นปฏิปักษ์ต่อสหกรณ์

ข้อ 10 การส่งเงินค่าหุ้นราย เดือน ให้ส่งโดยวิธีหัก เงินราย เดือนของสมาชิกในวันจ่ายเงินเดือนประจำเดือน นั้น ๆ ทุกเดือน

ข้อ 11 การถือหุ้น สมาชิกแต่ละคนต้องถือหุ้นในสหกรณ์อย่างน้อยหนึ่งหุ้น แต่จะถือหุ้น เกินหนึ่งในห้าของจำนวนหุ้นทั้งหมดไม่ได้

ข้อ 12 การรับฝากเงิน สหกรณ์อาจรับฝาก เงินประเภทออมทรัพย์หรือฝากประจำจากสมาชิกได้ตามระเบียบสหกรณ์ที่ได้รับความ เห็นชอบจากนายทะเบียน

ข้อ 13 วงเงินกู้ยืม ที่ประชุมใหญ่อาจกำหนดวงเงินกู้ยืมสำหรับปีหนึ่ง ๆ ไว้ตามที่จำเป็น

ข้อ 14 ดอก เบี้ย เงินกู้ให้ เรียกเก็บดอกเบี้ยได้ในอัตราไม่เกิน ร้อยละ 15 ต่อปี

แผนการสอนสำหรับวิธีสอนด้วยกิจกรรมการสอนของกระทรวงศึกษาธิการ

แผนการสอนที่ 1 เรื่อง การเปิดร้านค้า

เวลา 6 คาบ

ความคิดรวบยอด

การเข้าใจหลักการและวิธีการ เปิดร้านค้าใหม่ เป็นสิ่งจำเป็น ผู้ประกอบการค้าจะขายปลีกและขายส่งสินค้าได้ดี จำเป็นต้อง เลือกทำเลที่ดีด้วย เพราะจะช่วยให้ส่งเสริมการค้าขายได้อย่างมาก

จุดประสงค์

1. บอกวิธีและหลักการ เปิดร้านค้าใหม่ได้
2. เลือกทำเล เพื่อ เปิดร้านค้าในชุมชนได้ เหมาะสม
3. อธิบาย เหตุผลในการ เลือกทำเลได้

คุณสมบัติที่ต้องการ เน้น

1. ความซื่อสัตย์สุจริต
2. ความรับผิดชอบ
3. ความขยันหมั่นเพียร
4. ความละเอียดรอบคอบ
5. การตัดสินใจอย่างฉลาดและมีเหตุผล

เนื้อหา

การเปิดร้านค้า

ก่อนเปิดร้านใหม่ เพื่อจำหน่ายสินค้านั้น ผู้ทำการค้าจะต้องรู้วิธี และหลักการดังนี้

1. การเลือกทำเลที่ตั้งที่เหมาะสม ทำเลที่เหมาะสมในการเปิดร้านจะต้อง เป็นสถานที่ที่มีผู้คนสัญจรไปมาอยู่สม่ำเสมอ และมีจำนวนมาก เป็นย่านชุมชนที่จะมีความสามารถซื้อสินค้า หรือรับบริการได้ มีการคมนาคมขนส่งสะดวกลูกค้าสามารถ เข้าถึงได้
2. การเลือกสินค้ามาจำหน่ายได้ตามความต้องการของลูกค้า ผู้ทำการค้าจะต้องรู้ความต้องการของลูกค้าว่าลูกค้าชอบสินค้าแบบใด ประเภท คุณภาพของสินค้าอยู่ในระดับใด
3. การกำหนดราคา คุณภาพสินค้าและจำนวนผู้บริโภค ผู้ทำการค้าจะต้องรู้ว่าจะตั้งราคาสินค้าเท่าไร ลูกค้าจึงจะสามารถซื้อสินค้าได้ คุณภาพของสินค้าต้องอยู่ในระดับที่ลูกค้าสนใจและสามารถซื้อมาอุปโภคได้ นอกจากนี้ต้องกะประมาณจำนวนผู้บริโภคได้ว่าจะทำให้การค้ามีกำไรให้ผลตอบแทนพอที่จะต้องอยู่ได้
4. การพิจารณาร้านค้าประเภทเดียวกันในย่านนั้นด้วย สินค้าบางอย่างต้องอยู่ในที่ที่มีร้านค้าประเภทเดียวกัน เพื่อ เปิดโอกาสให้ลูกค้า เลือกสินค้าได้ แต่ถ้าจำนวนร้านค้ามาก เกินไปก็ เป็นคู่แข่งที่น่ากลัว

ในการเปิดร้านค้าใหม่ ผู้ทำการค้าต้องนำสำเนาทะเบียนบ้านของตนและสำเนาทะเบียนบ้านสถานการค้าไปยื่นขอจดทะเบียนการค้าภายใน 30 วัน นับแต่วันเริ่มประกอบการค้า ณ สำนักงานสรรพากรอำเภอ/กิ่งอำเภอ สรรพากรจังหวัด ซึ่งสถานการค้าตั้งอยู่ ถ้าผู้ทำการค้า เป็นผู้เยาว์หรือหญิงที่มีสามีโดยชอบด้วยกฎหมาย ต้องแนบหนังสือยินยอมของผู้แทนโดยชอบธรรม หรือของสามีแล้วแต่กรณี

กิจกรรมการเรียนการสอน

กิจกรรมนำเข้าสู่บทเรียน (5 นาที)

1. ครูคิดแผนผังหมู่บ้านปงไฮ โชคชัย และท่าช้าง บนกระดานดำ
2. สุ่มเรียกชื่อนักเรียนหมู่บ้านละ 2 คน ไปชี้ตำแหน่งบ้านของตนเอง

ครูและนักเรียนร่วมกันพิจารณาถูกหรือไม่ แล้วให้นักเรียนแบ่งกลุ่มโดยแบ่งตามหมู่บ้านที่ตนอาศัย เป็นกลุ่ม 3 กลุ่ม

กิจกรรมหลัก (100 นาที)

1. ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มศึกษาแผนผังหมู่บ้านที่ตนเองอาศัยอยู่
2. ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มไปสำรวจร้านค้าในหมู่บ้าน แล้วบันทึกลงใน

ตารางบันทึก

3. ให้ตัวแทนของทุกกลุ่มบันทึกลงในตารางสรุปผลบนกระดานดำ ดังนี้

หมู่บ้าน	ชื่อสินค้า	ประเภทสินค้า	สินค้าที่ขาย ได้มาก	สินค้าที่ขาย ได้น้อย	จำนวนลูกค้า ต่อ 1 วัน
ป่งไฮ	1.
	2.
	3.
โชคชัย	1.
	2.
	3.
ท่าช้าง	1.
	2.
	3.

4. นักเรียนร่วมกันอภิปรายในประเด็นต่อไปนี้

1. จำนวนร้านค้ามีพอ เหมาะกับผู้บริโภคในหมู่บ้านหรือไม่
2. ร้านค้าแต่ละแห่งมีที่ตั้ง เหมาะสม สะดวกต่อผู้บริโภค

จะใช้บริการหรือไม่

3. สินค้าที่นำมาจำหน่ายตรงกับความต้องการของผู้บริโภค
ในหมู่บ้านหรือไม่

4. สินค้าอะไรบ้างที่ตรงตามความต้องการของลูกค้าและ
ขายได้มาก

5. สินค้าอะไรบ้างที่ขายได้น้อยหรือขายไม่ได้เลย

6. เพราะเหตุใดสินค้าบางอย่างจึงขายได้มาก บางอย่าง
จึงขายได้น้อย

5. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปให้ได้ว่า การเปิดร้านค้าใหม่ต้องมีการ
เลือกทำเลที่ตั้ง การเลือกสินค้ามาจำหน่ายตามความต้องการของผู้บริโภค
ราคา และคุณภาพของสินค้าต้องเหมาะสมกับจำนวนของผู้บริโภค จำนวนร้านค้า
เป็นสิ่งสำคัญที่จะต้องพิจารณา

6. เชิญเจ้าของร้านมาให้ความรู้แก่นักเรียนเกี่ยวกับขั้นตอนในการ
เปิดร้านใหม่ เช่น ติดต่อกับใคร ที่ไหน ใช้หลักฐานอะไรบ้าง

7. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปวิธีเปิดร้านค้าใหม่

กิจกรรม เสริมประสบการณ์ (15 นาที)

1. ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มเลือกทำเลที่จะตั้งร้านค้าในหมู่บ้าน โดยทำ
เครื่องหมายลงบนแผนผังหมู่บ้าน พร้อมบอกเหตุผลในการเลือกและตั้งชื่อร้านด้วย

2. ให้นักเรียนอ่านหนังสือเรียนสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้น
ประถมศึกษาปีที่ 6 หมวดเศรษฐกิจและการทำมาหากิน เรื่อง สมชายอยากเป็น
พ่อค้า หน้า 51-59 แล้วร่วมกันสรุปใจความสำคัญ

สื่อการเรียนการสอน

1. แผนผังบ้านปงไฮ โขกชัย และบ้านท่าช้าง

2. ตารางบันทึกการสำรวจร้านค้า

3. วิทยาการ

4. หนังสือเรียนสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

หมวด เศรษฐกิจและการทำมาหากิน

การประเมินผล

1. แบบสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้
2. การเลือกทำเลที่ตั้งร้านค้าในหมู่บ้าน

แผนการสอนที่ 2 เรื่อง การเลือกซื้อสินค้าเพื่อจำหน่าย

เวลา 3 คาบ

ความคิดรวบยอด

การเลือกสินค้าที่ได้มาตรฐาน เพื่อนำมาจำหน่าย เป็นสิ่งที่ผู้ขายต้องให้ความสำคัญ เพราะจะช่วยให้ผู้ซื้อมีความมั่นใจต่อการซื้อสินค้านั้น ๆ

จุดประสงค์

1. อธิบายวิธีเลือกสินค้าเพื่อจำหน่ายได้
2. บอกวิธีเลือกแหล่งสินค้าได้
3. อธิบายวิธีเลือกสินค้ามาตรฐานได้
4. บอกประโยชน์ของการนำสินค้ามาตรฐานมาจำหน่ายได้

คุณสมบัติที่ต้องการเน้น

1. ความซื่อสัตย์สุจริต
2. ความรับผิดชอบ
3. ความขยันหมั่นเพียร
4. ความละเอียดละออ
5. การตัดสินใจอย่างฉลาดและมีเหตุผล

เนื้อหา

การเลือกสินค้าเพื่อจำหน่าย

สินค้าในปัจจุบันมีมากมายหลายชนิด หลายแบบ หลายสี จึงเป็นเรื่องยุ่งยากมากสำหรับผู้ซื้อสินค้าจะต้องตัดสินใจ ตามหลักผู้ค้าจะต้องทำแผนเกี่ยวกับสินค้าไว้ล่วงหน้า เพื่อเป็นข้อมูลในการตัดสินใจ โดยศึกษาว่า ลูกค้าต้องการอะไร รายได้เป็นอย่างไร ชื่อเสียงของสินค้า ระดับราคา และการแข่งขันกับคู่แข่ง หลังจากนั้นจึงตัดสินใจซื้อสินค้าที่ขายได้จำนวนมาก ขายได้ราคาดีและมีกำไร

หลักการ เลือกสินค้า เพื่อจำหน่าย

1. สินค้าที่นำมาจำหน่ายต้องมีคุณภาพตามลักษณะ ประเภท และคุณสมบัติของสินค้า แต่ละชนิด เช่น อาหารต้องสะอาด มีประโยชน์ต่อร่างกาย มีดีจอบ เลี่ยม ต้องหนาและคม ดินสอต้อง เหลือง่าย ไล่แข็งไม่หักง่าย รองเท้าต้องใส่ได้ทนทาน
2. สินค้าต้องอยู่ในความนิยมและความต้องการของลูกค้า เช่น ฤดูฝนต้องมีสินค้าประเภทกันฝน ได้แก่ ร่ม หมวก พลาสติก ฤดูหนาว มีเสื้อกันหนาว หรือสินค้าประเภท เสื้อที่กำลังนิยมกันในปัจจุบันจะมีสีฉูดฉาดแบบทันสมัย เป็นต้น
3. สินค้าต้องมีคุณภาพ เหมาะสมกับราคา ไม่แพงเกินไป
4. ราคาของสินค้าต้อง เป็นราคาที่ซื้อได้ ในกลุ่มที่มีรายได้น้อยสินค้าควรราคาต่ำ ในกลุ่มที่มีรายได้มากควร เป็นสินค้าคุณภาพดีราคาเหมาะสม
5. ภาชนะบรรจุควรมีความ เหมาะและสวยงาม ซึ่ง เป็นการส่งเสริมให้ขายสินค้าได้ดี
6. แหล่งผลิตสินค้าที่จะไปซื้อสินค้ามาจำหน่ายต้องสะอาดปลอดภัย ในการขนส่งสินค้า

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

กิจกรรมนำเข้าสู่บทเรียน (5 นาที)

ครูทบทวน เกี่ยวกับการ เลือกทำเล เพื่อตั้งร้านค้าในหมู่บ้าน โดยให้ชี้ตำแหน่งของร้านค้า และบอก เหตุผลของการ เลือกด้วย

กิจกรรมหลัก

1. ให้นักเรียนแบ่งกลุ่ม เช่น เดิม แล้วประชุม เลือกสินค้า เพื่อจำหน่าย 10-15 รายการพร้อม เหตุผลในการ เลือกด้วยว่า ทำไมจึง เลือก เลือกอย่างไร จะซื้อจากที่ใด
2. ให้ตัวแทนกลุ่ม เสนอผลงานหน้าชั้น
3. ครูสรุป เหตุผลของการ เลือกสินค้าแต่ละกลุ่ม
4. ครูตีต เครื่องหมายมาตรฐานอุตสาหกรรม แล้วตั้งคำถาม ดังนี้
-นักเรียนเคย เห็นหรือไม่/ที่ไหน

- เครื่องหมายนี้หมายความว่าอย่างไร
- เครื่องหมายนี้เป็นประโยชน์ต่อการค้าและผู้บริโภคอย่างไร
- ให้อีกตัวอย่างสินค้าที่ได้รับ เครื่องหมาย

กิจกรรมเสริมประสบการณ์(5 นาที)

1. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปหลักเกณฑ์การเลือกซื้อสินค้าเพื่อจำหน่าย
2. นักเรียนบันทึกสรุปลงในสมุดบันทึก

สื่อการเรียนรู้

1. ภาพสินค้าชนิดต่าง ๆ
2. เครื่องหมายมาตรฐานอุตสาหกรรม

การประเมินผล

สังเกตพฤติกรรมการเรียน

แผนการสอนที่ 3 เรื่อง การจัดร้านค้าและการทำบัญชีร้านค้า

เวลา 3 คาบ

ความคิดรวบยอด

การค้าขายทั้งขายปลีกและขายส่งจะเจริญก้าวหน้า ผู้ขายจะต้องมีความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดสินค้าภายในร้านให้ผู้ซื้อได้รับความสะดวกและดึงดูดความสนใจ

จุดประสงค์

1. นักเรียนสามารถอธิบายวิธีจัดร้านค้าได้
2. นักเรียนสามารถบอกความสำคัญของการจัดทำบัญชีร้านค้าได้
3. นักเรียนสามารถอธิบายวิธีจัดทำบัญชีสินค้าได้

คุณสมบัติที่ต้องการ เน้น

1. ความซื่อสัตย์สุจริต
2. ความรับผิดชอบ
3. ความขยันหมั่นเพียร
4. ความละเอียดรอบคอบ
5. การตัดสินใจอย่างฉลาดและมีเหตุผล

เนื้อหา

การจัดร้านค้า

การจัดร้านค้า เป็นสิ่งสำคัญต่อการค้าขาย เนื่องจากสินค้าที่จัด เป็นหมวดหมู่รวมกันให้เป็นระเบียบจะอำนวยความสะดวกในการบริการแก่ลูกค้า ทั้งยังทำให้ร้านค้าสวยงามดึงดูดความสนใจอีกด้วย การจัดร้านค้าควรจัดตั้งต่อไปนี้

1. สินค้าภายในร้านควรจัดเป็นหมวดหมู่รวมกัน เช่น หมวดเครื่องครัว เครื่องใช้ เครื่องไฟฟ้า อาหารกระป๋อง หมวดเสื้อผ้า หมวดเครื่องตีบ และจะต้องติดราคาให้ชัดเจน

2. การจัดสินค้าควรเป็นที่ดึงดูดใจแก่ผู้ซื้อ เช่น นำสินค้าที่ใหม่หรือน่าสนใจ เป็นพิเศษมาแสดงให้เห็นเด่นชัด

3. การตกแต่งร้านให้สวยงามและรักษาความสะอาดอยู่เสมอ จะทำให้ลูกค้าเกิดความสนใจ เช่น การจัดเครื่องกระเบื้องให้มีลักษณะเป็นรูปประมุข หรือเป็นชั้นลดหลั่นกันลงมา เพื่อให้ดูสวยงาม และสะดวกแก่การหยิบสินค้า

กิจกรรมการเรียนการสอน

กิจกรรมนำเข้าสู่บทเรียน (5 นาที)

ครูสนทนาซักถามดังต่อไปนี้

1. ใครเคยซื้อของที่ร้านสหกรณ์โรงเรียน หรือร้านสหกรณ์ประจำหมู่บ้านท่าช้างบ้าง

2. ผู้ปกครองของใครบ้างเปิดร้านค้า นักเรียนเคยช่วยทำอะไรบ้างทำอย่างไร

3. นักเรียนสังเกตใหม่ว่า ร้านสหกรณ์หรือร้านค้าอื่น ๆ จัดร้านค้ากันอย่างไร

กิจกรรมหลัก (50 นาที)

1. ให้นักเรียนจับสลากเพื่อแบ่งเป็น 3 กลุ่ม แล้วแบ่งงานกันดังนี้
นักเรียนที่ได้สลาก "ร้านสหกรณ์โรงเรียนบ้านปงไฮ" ไปเยี่ยมชมการจัดร้านค้าสหกรณ์ของโรงเรียนบ้านปงไฮ นักเรียนที่ได้สลาก "ร้านสหกรณ์หมู่บ้านท่าช้าง" ไปเยี่ยมชมการจัดร้านสหกรณ์บ้านท่าช้าง นักเรียนที่ได้สลาก "ร้านประกายการค้า" ไปเยี่ยมชมการจัดร้านประกายการค้า

2. ครูซักถามและกำหนดข้อตกลงกับนักเรียนเกี่ยวกับมารยาทในการเยี่ยมชมร้านค้า (เช่น ไม่ส่งเสียงดัง ไม่ยื่นเกะกะใกล้ชิดสินค้าเกินไป ไม่ทำให้สินค้าชำรุด ไม่หยิบจับสินค้าก่อนได้รับอนุญาต) และทุกร้านที่นักเรียนไปเยี่ยมชมจะมีเจ้าของร้านคอยให้คำแนะนำ และตอบข้อซักถาม สิ่งนี้นักเรียนจะพิจารณาคือ

- การจัดหมวดหมู่สินค้าในร้าน เป็นอย่างไร
 - การจัดร้านเป็นที่น่าสนใจแก่ผู้ซื้อหรือไม่ ใ้ยกตัวอย่าง
 - การตกแต่งร้านสวยงามหรือไม่ เช่น.....
 - มีการจัดทำบัญชีร้านค้าหรือไม่ มีส่วนประกอบอะไรบ้าง มีประโยชน์อย่างไร
3. ครูและนักเรียนร่วมกันอภิปรายถึงวิธีจัดร้านค้าตามประเด็นต่อไปนี้
- การจัดหมวดหมู่ของสินค้า ควรแบ่งหมวดหมู่อย่างไร มีประโยชน์อย่างไร
 - การจัดสินค้าจะจัดอย่างไรจึงจะดึงดูดความสนใจแก่ลูกค้า
 - เราควรจัดหรือตกแต่งร้านค้าให้สวยงามหรือไม่ เพราะเหตุใด
 - บัญชีสินค้าและบัญชีเงินสด จำเป็นสำหรับร้านค้าหรือไม่ ในบัญชีเหล่านั้นมีอะไรบ้าง

กิจกรรม เสริมประสบการณ์ (5 นาที)

ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปวิธีจัดร้านค้า และการจัดทำบัญชีร้านค้าดังนี้

1. การจัดร้านค้าควรจัดสินค้าเป็นหมวดหมู่รวม ๆ อยู่ด้วยกัน เช่น เครื่องกระป๋อง เครื่องไฟฟ้า
 2. การจัดร้านค้าควรให้เป็นที่ดึงดูดใจแก่ผู้ซื้อ
 3. การตกแต่งร้านและรักษาความสะอาดจะทำให้ผู้ซื้อ เกิดความสนใจ
 4. การทำบัญชีสินค้า และบัญชีเงินสดจำเป็นสำหรับร้านค้า เพราะทำให้ทราบความก้าวหน้าของกิจการว่ามีสินค้าเท่าไร มีรายรับ รายจ่ายเท่าไร
- แบ่งนักเรียนกลุ่มละ 6 คน เพื่อทดลองฝึกการจัดร้านค้าสหกรณ์
ในโรงเรียนบ้านปงไฮ กลุ่มละ 1 วัน

สื่อการเรียน

1. ร้านสหกรณ์โรงเรียน สหกรณ์หมู่บ้านท่าช้าง และประกายการค้า
2. วิทยากรประจำร้านค้า

3. สลากแบ่งกลุ่มร้านค้า

การประ เมินผล

1. สิ่ง เกิดพฤติกรรมกร เรียน
2. การจัดลินค้าในสหกรณ์ร้านค้า โรง เรียนบ้านปงไฮ

แผนการสอนที่ 4 เรื่อง การขายปลีกและขายส่ง

เวลา 3 คาบ

ความคิดรวบยอด

การค้าขายทั้งขายปลีกและขายส่งจะเจริญก้าวหน้าได้ ผู้ขายจะต้องมีความเข้าใจเกี่ยวกับการบริการที่ช่วยส่งเสริมการขาย ความแตกต่างของการขายปลีกและขายส่ง

จุดประสงค์

1. นักเรียนสามารถบอกความหมายของการขายปลีกและการขายส่งได้
2. นักเรียนสามารถบอกความแตกต่างของการขายปลีกและขายส่งได้
3. นักเรียนสามารถบอกปัจจัยและบริการที่ช่วยส่งเสริมการขายได้

คุณสมบัติที่ต้องการ เน้น

1. ความซื่อสัตย์สุจริต
2. ความรับผิดชอบ
3. ความขยันหมั่นเพียร
4. ความละเอียดรอบคอบ
5. การตัดสินใจอย่างฉลาดและมีเหตุผล

เนื้อหา

การขายปลีก หมายถึง การขายสินค้าหรือบริการให้แก่ผู้บริโภคโดยตรง ผู้บริโภค ก็จะนำสินค้าไปใช้ประโยชน์ตามต้องการ

การขายส่ง หมายถึง การดำเนินงานของพ่อค้าคนกลาง หรือผู้ผลิต เพื่อนำเอาสินค้าจากแหล่งผลิตไปสู่มือผู้ขายปลีก หรือผู้ผลิตรายอื่น เพื่อนำไปจำหน่ายหรือนำไปผลิตต่อ

ข้อแตกต่างของการขายปลีกกับการขายส่ง

การขายปลีก	การขายส่ง
1. สินค้าราคาแพงกว่า	1. สินค้าราคาถูก
2. ขายสินค้าจำนวนน้อย	2. ขายสินค้าจำนวนมาก
3. ผู้ซื้อซื้อจากร้านค้า	3. ผู้ซื้อซื้อโดยตรงจากผู้ผลิต
4. ผู้ซื้อซื้อไปใช้เอง	4. ผู้ซื้อซื้อไปจำหน่ายหรือนำไปผลิตต่อ
5. ผู้ซื้อ คือ ผู้บริโภคคนสุดท้าย	5. ผู้ซื้อ คือ ผู้ขายปลีกหรือผู้ผลิต
6. ผู้ขาย คือ คนกลางระหว่างผู้ผลิตกับผู้บริโภค	6. ผู้ขาย คือ คนกลางหรือผู้ผลิตซึ่งมีหน้าที่เป็นตัวแทนซื้อให้กับผู้ขายปลีกหรือผู้ผลิตรายอื่น

ปัจจัยที่ช่วยส่งเสริมการค้า

1. ทุนและแหล่งเงินทุน เพื่อนำมาใช้จ่ายในการเริ่มทำการค้าปรับปรุงและขยายกิจการค้า
2. ตลาด ในการทำการค้าจะต้องมีสินค้าตรงกับความต้องการของตลาดทั้งด้านรูปแบบ คุณภาพ ราคา และมีปริมาณเพียงพอกับความต้องการ
3. การคมนาคมขนส่ง การคมนาคมขนส่งที่สะดวกรวดเร็วจะช่วยให้ลูกค้าสามารถใช้บริการได้ทันตามกำหนดเวลาและความต้องการ
4. การสื่อสารโฆษณาและบริการ การสื่อสารโฆษณาเป็นวิธีการที่จะช่วยให้ลูกค้าสนใจร้านค้าและสินค้าใหม่ ๆ และการบริการที่ประทับใจ เช่น รวดเร็ว สุภาพ จะช่วยให้การค้าเจริญก้าวหน้าได้
5. หน่วยงานส่งเสริมการค้าของทางราชการ เช่น กรมการค้าภายใน กรมพาณิชย์สัมพันธ์ กรมส่งเสริมการส่งออก เป็นต้น

กิจกรรมการเรียนการสอน

กิจกรรมนำเข้าสู่บทเรียน (5 นาที)

1. ครูติดป้ายโฆษณา เพื่อขายสินค้าของร้านแห่งหนึ่งให้นักเรียนอ่านพร้อมกัน "ห้างศึกษาศาสตร์พาณิชย์ จำหน่ายสินค้าและอุปกรณ์การเรียนทุกชนิด จำหน่ายทั้งปลีกและส่ง"

2. ครูถามนักเรียนว่า การขายปลีกและการขายส่ง หมายความว่าอย่างไร

กิจกรรมหลัก (45 นาที)

1. ครูเขียนข้อความต่อไปนี้บนกระดานดำ แล้วให้นักเรียนร่วมกันอภิปรายเกี่ยวกับ ราคาสินค้า จำนวน แหล่งที่ซื้อ การนำสินค้าไปใช้ และบริการอื่น ๆ

1. ป้ามาลีซื้อข้าวสารจากโรงสีราคา กิโลกรัมละ 12 บาท จำนวน 2 กิโลกรัม ป้ามาลีจ่ายเงินไป 24 บาท แล้วถือถุงข้าวสารไปหุงในมือเย็นวันนั้น

2. ร้านประกายการค้าซื้อข้าวสารจากโรงสี เช่นเดียวกัน แต่ซื้อจำนวน 500 กิโลกรัม ๆ ละ 11 บาท เจ้าของโรงสีให้รถนำข้าวไปส่งที่ร้านประกายการค้า โดยไม่คิดค่าบริการ และยังได้ส่วนลดอีก 50 บาท

3. นายป๋องซื้อข้าวสารเมล็ดหักจากร้าน ป.การค้า ในราคา กิโลกรัมละ 5 บาท จำนวน 2 กิโลกรัม เพื่อนำไปเลี้ยงไก่ที่บ้าน

4. นายป่า ซื้อข้าวสารชนิดเดียวกันกับนายป๋องที่ร้าน ป.การค้า ในราคา กิโลกรัมละ 4.50 บาท จำนวน 200 กิโลกรัม เพื่อนำไปแปรรูปเป็นขนมจิ้นร้าน ป.การค้า จัดรถนำข้าวไปส่งที่บ้านนายป่า โดยไม่คิดค่าบริการ

2. ครูและนักเรียนสรุปความหมายและความแตกต่างของการขายปลีกและการขายส่งในรูปของตาราง

3. สนทนา เกี่ยวกับปัจจัยและบริการที่จะช่วยให้การค้ามีความเจริญก้าวหน้า ได้แก่ ทุนและแหล่งเงินทุน ตลาด การคมนาคมขนส่ง การโฆษณาสื่อสาร การบริการ และ หน่วยงานทางราชการ

ครูและนักเรียนร่วมกันอภิปราย สรุปให้เห็นว่าปัจจัยดังกล่าวมีส่วนช่วยส่งเสริมการค้า ให้มีความเจริญก้าวหน้าอย่างไร ในท้องถิ่นของตนมีปัจจัยและบริการดังกล่าวหรือไม่ จะมีวิธีการนำเอาปัจจัยและบริการดังกล่าวมาใช้ในการสนับสนุนการค้าในท้องถิ่นอย่างไร

(ทุนและแหล่งเงินทุน : ช่วยให้มีการเปิด ขยายและปรับปรุงร้านค้า เพื่อให้มีสินค้ามาจำหน่ายเพียงพอ ทำให้ร้านค้าน่าสนใจ

ตลาด : ตลาดที่อยู่ในแหล่งชุมชนหนาแน่นจะทำให้การค้าเจริญและร้านค้าที่อยู่ใกล้ตลาดก็จะดึงดูดลูกค้าได้มาก

การคมนาคมขนส่ง : การคมนาคมที่สะดวกรวดเร็วทำให้ลูกค้าเข้าถึงร้านค้าได้ง่ายมีโอกาสการค้าจะเจริญก้าวหน้าเร็วขึ้น จึงควรปรับปรุงการคมนาคมให้สะดวกสบายที่สุด

การบริการ : เช่น การบรรจรรวดเร็วทันใจ พุดจาสุภาพ มีรถนำสินค้าไปบริการถึงที่ การลดราคา การต่อรองราคา ทำให้ลูกค้าพอใจ การใช้เครื่องขยายเสียง ป้ายโฆษณา ทำให้ลูกค้ารู้จักสินค้าได้มากขึ้น

หน่วยงานของทางราชการ เช่น กรมการค้าภายใน ช่วยกำหนดและควบคุมราคาสินค้า กรมพาณิชย์สัมพันธ์ ช่วยจัดงานเพื่อเปิดโอกาสให้ร้านค้าและผู้ผลิตได้มีโอกาสเปิดแสดงสินค้ากระทรวงอุตสาหกรรม ช่วยควบคุมสินค้าให้ได้มาตรฐานตามความต้องการของผู้บริโภค)

กิจกรรม เสริมประสบการณ์ (10 นาที)

1. สนทนาเกี่ยวกับการเปิดร้านค้าในหมู่บ้านว่าน่าจะเป็นร้านค้าปลีกหรือร้านค้าส่ง สินค้าควรจะเป็นสินค้าประเภทใดบ้าง และจะใช้ปัจจัยใดหรือบริการใดบ้างในการส่งเสริมการขายให้เจริญก้าวหน้า

2. ให้นักเรียนทำการบ้านโดยทุกคนจะต้องสรุปข่าว เกี่ยวกับการค้าขายทั้งในประเทศและต่างประเทศ เพื่อรายงานหน้าชั้นในชั่วโมงต่อไป

สื่อการเรียน

1. ตัวอย่างป้ายโฆษณาการค้าปลีกและค้าส่ง
2. ตัวอย่างการซื้อขายสินค้า

การประเมินผล

สังเกตพฤติกรรมการเรียน

แผนการสอนที่ 5 เรื่อง การค้าภายในประเทศและการค้าต่างประเทศ

เวลา 6 คาบ

ความคิดรวบยอด

การค้าภายในประเทศกับการค้าต่างประเทศ เป็นอาชีพที่มีความสำคัญต่อความเจริญของประเทศ ผู้ประกอบการค้าจำเป็นต้องเข้าใจขั้นตอนการดำเนินการค้า การจดทะเบียนและการเสียภาษีการค้าให้แก่ประเทศจึงจะช่วยให้การดำเนินการค้า เป็นได้ด้วยดี

จุดประสงค์ของพฤติกรรม

1. บอกความหมายของการค้าภายในประเทศและการค้าต่างประเทศได้ถูกต้อง
2. บอกชื่อสินค้านำเข้าและชื่อสินค้าส่งออกที่สำคัญของไทยได้อย่างน้อยประเภทละ 3 ชนิด
3. บอกชื่อและความสำคัญของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการค้าภายในและการค้าต่างประเทศได้
4. สรุปขั้นตอนการจดทะเบียนการค้าภายในประเทศและการจดทะเบียนประกอบกิจกรรมในการส่งออกได้ถูกต้อง
5. บอกความแตกต่างของการค้าภายในประเทศและการค้าต่างประเทศได้

คุณสมบัติที่ต้องการ เน้น

1. ความซื่อสัตย์สุจริต
2. ความรับผิดชอบ
3. ความขยันหมั่นเพียร
4. ความละเอียดรอบคอบ
5. การตัดสินใจอย่างมีเหตุผล

เนื้อหา

การค้าภายในประเทศ หมายถึง การซื้อขายสินค้าที่ผู้ซื้อและผู้ขายจะติดต่อซื้อขายส่งมอบสินค้าและชำระ เงินค่าสินค้าภายในประเทศ ส่วนการค้าต่างประเทศนั้น ผู้ซื้อและผู้ขายจะอยู่คนละประเทศ มีการส่งสินค้าและชำระค่าสินค้าจากประเทศหนึ่งไปยังอีกประเทศหนึ่ง ซึ่งการชำระค่าสินค้าอาจเป็นการชำระด้วยเงินสด เงินเชื่อ ตั๋วแลกเงิน หรือเช็ค เป็นต้น

ประเทศที่ติดต่อซื้อขายสินค้าด้วยกันเรียกว่า " ประเทศคู่ค้า " ประเทศคู่ค้าที่สำคัญของไทย ได้แก่ ญี่ปุ่น สหรัฐอเมริกา สิงคโปร์ เนเธอร์แลนด์ สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมัน ฮองกง อังกฤษ และสาธารณรัฐประชาชนจีน เป็นต้น

สินค้าที่ประเทศไทยส่งไปขายต่างประเทศเรียกว่า "สินค้าส่งออก" สินค้าส่งออกที่มีมูลค่ามากที่สุดในปี พ.ศ. 2532 ได้แก่ เสื้อผ้าสำเร็จรูป ข้าว อัญมณี ไข่มุก และเครื่องประดับ ยางพารา ผลิตภัณฑ์มันสำปะหลัง อาหารทะเล กระบอง น้ำตาล กุ้งสดแช่เย็นหรือแช่แข็ง ฯลฯ

สินค้าที่ประเทศไทยสั่งซื้อจากต่างประเทศ เรียกว่า สินค้านำเข้า ได้แก่ เครื่องจักรอุตสาหกรรม เคมีภัณฑ์ น้ำมันดิบ เครื่องเพชรพลอย อัญมณี เงินแท่งและทองคำ เครื่องคอมพิวเตอร์ ฯลฯ

หน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องกับการค้าภายในประเทศและการค้าต่างประเทศ

กรมการค้าภายใน กระทรวงพาณิชย์ มีหน้าที่ควบคุมดูแลการผลิตสินค้า และการกำหนดราคาสินค้าภายในประเทศ

กรมทะเบียนการค้า กระทรวงพาณิชย์ มีอำนาจในการพิจารณาอนุญาต ให้บุคคลหรือ นิติบุคคล ประกอบกิจการพาณิชย์

กรมสรรพากร กระทรวงการคลัง มีหน้าที่จัดเก็บภาษีการค้า จากผู้ผลิตสินค้า ผู้ประกอบการ ผู้ขาย ผู้นำเข้า ผู้ส่งออก ผู้รับจ้าง ผู้ให้เช่า นายหน้าตัวแทน และผู้รับประกันภัย

กรมศุลกากร กระทรวงการคลัง มีหน้าที่จัดเก็บภาษีศุลกากร จากสินค้านำเข้าหรือส่งสินค้าออกนอกราชอาณาจักร ป้องกันและปราบปรามการหลีกเลี่ยง

ภาษีอากรและการลักลอบหนีศุลกากร

ผู้ประกอบการค้า จะต้องจดทะเบียนการค้า ณ กรมสรรพากร หรือ สำนักงานสรรพากร อำเภอ/กิ่งอำเภอหรือจังหวัด ภายใน 30 วัน นับตั้งแต่เริ่มประกอบการค้า โดยต้องนำสำเนาทะเบียนบ้านหรือสำเนาสถานที่ประกอบการค้า และหนังสือรับรองการประกอบพาณิชย์ (ซึ่งกรมทะเบียนการค้าหรือพาณิชย์จังหวัดหรือพาณิชย์อำเภอ / กิ่งอำเภอ เป็นผู้ออกให้) มาประกอบหลักฐานด้วย

การค้าภายในประเทศและการค้าต่างประเทศจะแตกต่างกันทั้งในด้าน ผู้ซื้อ ผู้ขาย การชำระเงินและส่งมอบสินค้า ขั้นตอนการจดทะเบียนเพื่อประกอบการค้า และขั้นตอนการซื้อขายรวมทั้งมูลค่าของสินค้า การค้าต่างประเทศจะมีขั้นตอนที่ซับซ้อนและมีมูลค่าของสินค้ามากกว่าการค้าภายในประเทศ

ผู้ประกอบการกิจกรรมในการส่งออก จะต้องจดทะเบียนพาณิชย์

ณ กรมทะเบียนการค้า จดทะเบียนการค้า ณ กรมสรรพากร แล้วยื่นขอลายเซ็นเป็นผู้ส่งออกสินค้า ณ กรมศุลกากร

ความสำคัญของการค้าขาย

1. เพื่อสนองความต้องการในการอุปโภคบริโภค และอำนวยความสะดวก

ความสะดวกในการดำเนินชีวิต

2. เพื่อเพิ่มรายได้ให้กับตนเองและครอบครัว

3. เพื่อใช้เวลาให้เป็นประโยชน์

นอกจากนี้ การค้าขายกับต่างประเทศยังก่อให้เกิดประโยชน์ ดังนี้

1. มีรายได้เข้าประเทศจากการจำหน่ายสินค้า

2. ได้รับเงินตราต่างประเทศเก็บไว้เป็นเงินทุนสำรอง

3. ทำให้ประเทศมีเสถียรภาพทางการเงินมั่นคงมีชื่อเสียง

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

กิจกรรมนำเข้าสู่บทเรียน(10 นาที)

ครูสุ่มเรียกชื่อนักเรียน ซึ่งได้รับมอบหมายให้สรุปข่าวเกี่ยวกับการค้าขายจากหนังสือพิมพ์ ในช่วงโมงที่แล้ว อ่านข่าวให้เพื่อนฟัง

กิจกรรมหลัก (50 นาที)

1. ครูสนทนากับนักเรียนเกี่ยวกับข่าวที่นักเรียนนำเสนอ ดังนี้
 1. มีข่าว เกี่ยวกับการค้าขายสินค้าอะไรบ้าง
 2. สินค้าอะไรบ้างที่ไทยส่งออกไปขายต่างประเทศ
 3. สินค้าอะไรบ้างที่ส่งเข้ามาขายในประเทศไทย
 4. หน่วยงานใดบ้างที่เกี่ยวข้องกับการค้าภายในประเทศและ
การค้าต่างประเทศ หน่วยงานนั้นมีประโยชน์อย่างไร
5. การค้าขายภายในประเทศและการค้าต่างประเทศมีความสำคัญ
ต่อความเจริญของประเทศอย่างไรบ้าง
 6. ถ้าต้องการดำเนินการค้าภายในประเทศจะต้องปฏิบัติอย่างไรบ้าง
 7. ถ้าต้องการดำเนินการค้าขายกับต่างประเทศจะปฏิบัติอย่างไรบ้าง
2. ขณะสนทนาครูเขียนคำตอบของนักเรียนลงบนกระดานดำและอธิบาย
เพิ่มเติม
3. ครูให้นักเรียนอ่านหนังสือเรียนหมวด เศรษฐกิจและการทำมาหากิน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หน้า 60-61 แล้วสรุปความแตกต่างของการค้าภายในประเทศ
และการต่างประเทศ
4. ครูให้ตัวแทนนักเรียนแต่ละกลุ่มรายงานสรุปผลจากการอ่านในข้อ 3

กิจกรรมเสริมประสบการณ์ (50 นาที)

1. ครูบรรยายสรุปความแตกต่างของการค้าภายในและการค้าต่างประเทศ
2. แบ่งนักเรียนเป็น 2 กลุ่ม ให้ตัวแทนแต่ละกลุ่มจับฉลาก เพื่อจัดป้ายนิเทศ
เกี่ยวกับข่าวการค้าภายในประเทศหรือการค้าต่างประเทศกลุ่มละ 1 เรื่อง

สื่อการเรียนรู้

1. หนังสือพิมพ์/ข่าว
2. กาว/สี เมจิก
3. กระดาษโปสเตอร์
4. ที่เย็บกระดาษและลูกเย็บกระดาษ

5. หนังสือเรียนสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต หมวด เศรษฐกิจและ
การทำมาหากิน ชั้น ป. 6

การประเมินผล (10 นาที)

สังเกตพฤติกรรมการเรียน

ตรวจแบบฝึกหัด

แผนการสอนที่ 6 เรื่อง การส่งเสริมและสนับสนุนสินค้าที่ผลิตในประเทศ

เวลา 6 คาบ

ความคิดรวบยอด

การค้าขายทั้งขายปลีกและขายส่งจะเจริญก้าวหน้า จะต้องได้รับการสนับสนุนคุ้มครองจากกระทรวงอุตสาหกรรม

จุดประสงค์

1. อธิบายผลดีและผลเสียของการนำเข้าสินค้าได้
2. อธิบายผลดีและผลเสียของการส่งออกสินค้าได้
3. อธิบายความหมายของตุลการการค้าได้ เปรียบและตุลการการค้าเสีย เปรียบได้
4. บอกประโยชน์ของการตั้งกำแพงภาษีได้
5. บอกประโยชน์การกำหนดสินค้าออกและสินค้าเข้าได้
6. บอกวิธีการสนับสนุนและวิธีคุ้มครองอุตสาหกรรมภายในประเทศได้

คุณสมบัติที่ต้องการ เน้น

1. ความซื่อสัตย์สุจริต
2. ความรับผิดชอบ
3. ความขยันหมั่นเพียร
4. ความละเอียดรอบคอบ
5. การตัดสินใจอย่างฉลาดและมีเหตุผล

เนื้อหา

การส่งเสริมและสนับสนุนสินค้าที่ผลิตในประเทศ

ประเทศไทยสามารถผลิตสินค้าได้มาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งสินค้าเกษตรกรรมสามารถผลิตได้เพียงพอกับความต้องการของคนในประเทศ และยังสามารถส่งไปขายยังต่างประเทศได้อีกด้วย การสั่งซื้อสินค้าที่เราสามารถ

ผลิตได้ เข้ามาจะทำให้สินค้ามีมาก เกินความต้องการส่งผลให้ราคาสินค้าตกต่ำ ผู้ผลิตจะขายสินค้าได้น้อยทำให้ขาดรายได้ แต่ถ้าส่งสินค้าที่ประเทศไทยผลิตได้น้อย หรือไม่ได้เลย เข้ามาขายจะทำให้ผู้บริโภคมีสินค้าใช้ตามความต้องการ การส่งสินค้าออกไปขายยังต่างประเทศ เป็นการหารายได้ให้กับ ประเทศผู้ผลิตสินค้ามีรายได้เพิ่มขึ้น ก่อให้เกิดการจ้างงานทำมากขึ้น แต่ถ้าส่งสินค้าออกมากเกินไป เช่น ถ้าส่งข้าวออกมากเกินไปอาจทำให้ขาดแคลนข้าว ข้าวราคาสูงประชาชนเดือดร้อน

ฉะนั้นการส่งออกและการนำเข้า ควรมีปริมาณที่เหมาะสมที่จะทำให้ ประชาชนไม่เดือดร้อน ประเทศทุกประเทศมุ่งที่จะส่งเสริมการส่งออกให้มาก และลดปริมาณการนำเข้าสินค้าจากต่างประเทศ ทั้งนี้ เพื่อลดการขาดดุลการค้า ดุลการค้า หมายถึง มูลค่าของการสั่งซื้อสินค้าจากประเทศ และมูลค่าของการส่งออกสินค้า

ดุลการค้าได้เปรียบ หมายถึง มูลค่าสินค้าในการส่งออกของ ประเทศในระยะหนึ่ง สูงกว่ามูลค่าของการนำเข้าสินค้าในระยะเดียวกัน

ดุลการค้าเสียเปรียบ หมายถึง มูลค่าสินค้าในการส่งออกของ ประเทศในระยะหนึ่งต่ำกว่ามูลค่าของการนำเข้าสินค้าในระยะเดียวกัน

ทุกประเทศจะต้องพยายามจะส่งเสริมการส่งออกให้มากและลด การนำเข้าให้น้อยลง เพื่อไม่ให้เสียเปรียบดุลการค้าหรือขาดดุล

การคุ้มครองอุตสาหกรรมภายในประเทศ เป็นหน้าที่ของรัฐบาล ที่จำเป็นต้องหาแนวทางแก้ไขด้วยวิธีการต่าง ๆ ได้แก่

1. การตั้งกำแพงภาษี
2. การกำหนดสินค้าเข้าและสินค้าออก

1. การตั้งกำแพงภาษี หมายถึง การเก็บภาษีจากสินค้านำเข้า รวมถึงภาษีที่เก็บจากสินค้าส่งออกด้วย เพื่อป้องกันไม่ให้สินค้าจากต่างประเทศ เข้ามาแข่งขันกับสินค้าที่ผลิตได้ในประเทศ เพื่อให้อุตสาหกรรมในประเทศดำเนินอยู่ได้

ประโยชน์ของการตั้งกำแพงภาษี

1. การตั้งกำแพงภาษี เป็นรายได้ของรัฐ
2. การตั้งกำแพงภาษี เป็นการป้องกันการแข่งขันตลาดการค้า

กับต่างประเทศ

3. การตั้งกำแพงภาษีช่วยลดภาวะการว่างงาน
4. การตั้งกำแพงภาษีช่วยให้การขยายอุตสาหกรรมเพิ่มขึ้น
5. การตั้งกำแพงภาษีช่วยป้องกันมิให้เงินรั่วไหลออกนอกประเทศ

2. การกำหนดปริมาณสินค้า เข้าและออก

การกำหนดสินค้าเข้า หมายถึง การกำหนดปริมาณสินค้าเข้าบางชนิด ที่รัฐพิจารณาแล้วเห็นว่าไม่ควรให้นำเข้า จึงได้บังคับให้ผู้สั่งซื้อต้องขออนุญาตการนำเข้าโดยตรงต่อรัฐบาลก่อนและจะนำเข้าได้ตามปริมาณที่กำหนดไว้ เพื่อคุ้มครองอุตสาหกรรมและการผลิตสินค้าภายในประเทศ

การกำหนดสินค้าออก หมายถึง การกำหนดปริมาณสินค้าออก โดยการใช้โควตา เพื่อป้องกันมิให้การขาดแคลนการบริโภคภายในประเทศ และป้องกันมิให้สินค้าออกสู่ตลาดมากเกินไป อันจะทำให้ราคาสินค้าต่ำ ซึ่งเป็นผลเสียแก่ผู้ผลิตภายในประเทศ

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

กิจกรรมนำเข้าสู่บทเรียน (5 นาที)

ครูเขียนบัตรคำชื่อสินค้านำเข้าและสินค้าส่งออกบนกระเป่าผนังแล้วให้นักเรียนตอบว่า สินค้านำเข้าหรือสินค้าส่งออก สุ่มถามนักเรียน 10 คน

กิจกรรมหลัก (40 นาที)

1. ครูถามนักเรียนว่า "ทำไมเราจึงส่งซื้อสินค้าเข้ามาในประเทศ และทำไมเราจึงส่งสินค้าไปขายในต่างประเทศ (ต้องการแลกเปลี่ยนสินค้าที่ไม่สามารถผลิตได้เองภายในประเทศ) " ถ้าประเทศไทยสามารถผลิตสินค้าได้เพียงพอ แต่ส่งสินค้า

ชนิดเดียวกันจากต่างประเทศ เข้ามาจำหน่ายจะมีผลดีหรือผลเสีย ต่อ เศรษฐกิจของ ประเทศอย่างไร เพราะเหตุใด"

2. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปให้ได้ว่า การส่งสินค้าชนิดเดียวกัน กับสินค้าที่ผลิตได้ในประเทศจะทำให้ราคาสินค้าต่ำลง ผู้ผลิตในประเทศจะดำรง อยู่ไม่ได้ แต่เป็นผลดีกับผู้บริโภค คือ สามารถซื้อสินค้าได้ในราคาถูก

3. ครูถามต่อไปว่า " ถ้าประเทศไทยส่งสินค้าเข้ามาจำนวนมากสูงกว่าจำนวนมูลค่าสินค้าที่ส่งออกจะมีผลกระทบต่อ เศรษฐกิจของประเทศอย่างไร

4. ให้นักเรียนอ่านหนังสือ เรียนสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต หมวด เศรษฐกิจและการทำมาหากิน เรื่อง สมชายอยากเป็นพ่อค้า หน้า 60-61

5. แบ่งนักเรียนเป็น 2 กลุ่ม โดยให้นักเรียนเข้าแถวนับเรียงลำดับ แล้วพูดว่า Import, Export สลับกันไปจนครบทุกคน นักเรียนที่พูดเหมือนกัน จะอยู่กลุ่มเดียวกัน

6. ให้นักเรียนสรุปความหมายของดุลการค้าได้ เปรียบและดุลการค้า เสียเปรียบ แล้วเสนอวิธีแก้ปัญหาดุลการค้าเสียเปรียบ (ส่ง เสริมอุตสาหกรรมใน ประเทศ และส่งออกให้มากขึ้น) แล้วส่งตัวแทนกลุ่ม เสนอรายงานหน้าชั้น

7. ครูอธิบายเพิ่มเติม เกี่ยวกับการตั้งกำแพงภาษีและการกำหนดสินค้า เข้าและออก

กิจกรรมเสริมประสบการณ์ (15 นาที)

ให้นักเรียนศึกษาจากป้ายนิเทศ เรื่อง การส่งเสริมการผลิตสินค้าไทย แล้วให้นักเรียนสรุปลงในสมุดบันทึก

สื่อการเรียน

1. บัตรค่าสินค้า เข้า-สินค้าออก
2. หนังสือ เรียนสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต หมวด เศรษฐกิจและการ ทำมาหากินชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
3. ป้ายนิเทศ

การประ เมินผล

1. สั้ง เกตพฤตฤการมาร เรี้ยน
2. สมุดบัันทฤการสรูป "การสั้ง เสริมการผลฤตลฤนคั้าไทย"

แผนการสอนที่ 7 เรื่อง ลักษณะและประโยชน์อาชีพบริการ

เวลา 6 คาบ

ความคิดรวบยอด

อาชีพบริการ เป็นอาชีพที่สำคัญอย่างหนึ่งที่ทำให้บริการแก่สังคมให้ได้รับความสะดวก ผู้ประกอบอาชีพบริการต้องให้บริการด้วยความซื่อสัตย์ สุภาพ และตรงต่อเวลา

จุดประสงค์

1. เพื่อกำหนดอาชีพต่าง ๆ ให้นักเรียนสามารถจำแนกได้ว่าอาชีพใด เป็นอาชีพบริการ
2. อธิบายลักษณะอาชีพบริการได้
3. บอกความสำคัญของอาชีพบริการได้
4. บอกคุณสมบัติของผู้ประกอบอาชีพบริการได้

คุณสมบัติที่ต้องการ เน้น

1. ความซื่อสัตย์สุจริต
2. มีวินัยในตนเอง
3. การตรงต่อเวลา

เนื้อหา

1. อาชีพและลักษณะอาชีพบริการ
2. ประโยชน์ของอาชีพบริการ

คนเราทุกคนต้องประกอบอาชีพเลี้ยงตนเองและสังคม แต่ละอาชีพล้วนมีความสำคัญเท่าเทียมกัน และต้องพึ่งพาอาศัยกัน เช่น แพทย์ ต้องรักษาคนไข้ พ่อค้าต้องจัดหาสินค้ามาบริการแก่ผู้บริโภค ชาวนาต้องทำนา เพื่อให้ได้ข้าวมาเลี้ยงคนในประเทศ ทุกคนต้องมีอาชีพ เพื่อให้ได้เงินมาใช้จ่ายซื้อปัจจัยสี่และสิ่งอำนวยความสะดวก ในเวลาเดียวกันเราต้องทำ ประโยชน์ให้กับสังคมด้วย เช่น ตำรวจ

มีหน้าที่ดูแลรักษาบ้านเมืองให้สงบและได้เงินเดือนเป็นค่าตอบแทน ครู บุรุษไปรษณีย์ ก็ช่วยเหลือสังคม เป็นต้น อาชีพทุกอาชีพมีความสำคัญไม่ยิ่งหย่อนไปกว่ากัน ถ้าขาดอาชีพใดอาชีพหนึ่งกิจการต้องชุลกชลัก

อาชีพบริการ เป็นอาชีพหนึ่งที่ต้องให้บริการแก่สังคมเพื่ออำนวยความสะดวก สะดวกสบาย ให้กับผู้อื่น เช่น ผู้จัดการโรงแรม ผู้จัดการภัตตาคาร/ร้านอาหาร แม่บ้าน ผู้ปรุงอาหาร หัวหน้าครอบครัว พนักงานเสิร์ฟอาหารและเครื่องดื่ม หมู่งรับใช้ สจ๊วต แอร์โฮสเตส หมู่งเลี้ยงเด็ก ภารโรง ช่างซักรีด ช่างตัดผม ช่างเสริมสวย ช่างแต่งเล็บแต่งหน้า พนักงานอาบอบนวด เจ้าหน้าที่ดับเพลิง นักสืบ ผู้คุม ผู้ฝึก ผู้อบรมในเรือนจำ ยามรักษาการณ์ ผู้จัดการเที่ยว มัคคุเทศก์ ผู้อำนวยการ เด็กแบกถุงกอล์ฟ

หัวใจของอาชีพบริการ คือ การทำให้ผู้รับบริการได้รับความพอใจสูงสุด และบริการความซื่อสัตย์ พุดจาสุภาพ ตรงต่อเวลา

ประโยชน์ของอาชีพบริการ

1. ช่วยอำนวยความสะดวกให้เกิดขึ้นในวงการธุรกิจและอุตสาหกรรม
2. ช่วยเพิ่มรายได้และเป็นการนำเงินตราต่างประเทศเข้าประเทศ
3. ทำให้การหมุนเวียนเงินตราดีขึ้น
4. ช่วยให้คนมีงานทำมากขึ้น แก้ปัญหาการว่างงาน

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

กิจกรรมนำเข้าสู่บทเรียน (10 นาที)

1. ครูแบ่งกระดานเป็น 5 ส่วนเท่า ๆ กัน แล้วเขียนหมายเลข 1-5 กำกับ
2. ครูอธิบายว่า เมื่อนักเรียนได้ยินสัญญาณทุกคนจะต้องวิ่งเข้าไปเรียงแถวหน้ากระดานดำให้ตรงกับช่องที่มีหมายเลข 1-5 แถวละ 6 คน แล้วนักเรียนเขียนชื่ออาชีพที่ตนรู้จักคนละ 1 ชื่อ ใครเขียนเสร็จแล้วกลับมานั่งที่เดิม แถวใดเขียนเสร็จก่อนชนะ

3. ครูถามนักเรียนว่า อาชีพทั้งหมดนี้ นักเรียนคิดว่าอาชีพใดบ้างเป็น อาชีพบริการ เพราะเหตุใด

กิจกรรมหลัก (85 นาที)

1. ให้นักเรียนศึกษาอาชีพบริการจากหนังสือแผนการสอนกลุ่มสร้างเสริม ประสบการณ์ชีวิตชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หน้า 320

2. ให้นักเรียนอาสาสมัครเพื่อแสดงบทบาทสมมติ 12 คน ประกอบด้วย ตัวละครดังนี้ พนักงานขับรถเมล์ 2 คน เจ้าของบริการรถเมล์ 1 คน ผู้โดยสาร 9 คน ส่วนนักเรียนอีก 18 คน เป็นผู้ชมการแสดง (ครูให้ คำปรึกษาและอำนวยความสะดวกในการเตรียมบทและอุปกรณ์)

3. เมื่อจบการแสดงบทบาทสมมติ นักเรียนที่ เป็นผู้ชมร่วมกันสรุปแนวคิด ที่ได้จากตัวละครที่แสดง เป็นผู้ประกอบอาชีพบริการ

4. ครูและนักเรียนร่วมกันอภิปรายจาก เรื่องที่แสดงบทบาทสมมติตาม ประเด็นต่อไปนี้

- อาชีพบริการมีประโยชน์ต่อชุมชนอย่างไร
- อาชีพบริการมีความจำเป็นต่อชุมชนอย่างไร
- ถ้าไม่มีอาชีพบริการจะมีผลอย่างไร
- ผู้ที่มีอาชีพบริการควรจะมีคุณธรรมใดบ้าง

5. ครูสรุปให้เห็นว่า อาชีพบริการ เป็นอาชีพสำคัญต่อชุมชน ช่วยให้คน มีงานทำ เป็นการอำนวยความสะดวกให้ผู้อื่นมากขึ้น ช่วยเพิ่มรายได้ ทำให้มีการ หมุนเวียนเงินตราได้ดี ผู้ประกอบอาชีพบริการจำเป็นต้องมีความซื่อสัตย์ มีวินัยใน ตนเอง ตรงต่อเวลา

กิจกรรมเสริมประสบการณ์ (25 นาที)

1. ให้นักเรียนอ่าน "ปริศนาอาชีพ" จากป้ายนิเทศที่ครูจัดแล้วสรุป ลงในสมุด

2. ให้นักเรียนอ่านหนังสือเรียนสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หมวดเศรษฐกิจและการทำมาหากิน เรื่องความปรารถนา ของปู่ย หน้า 63-71 แล้วร่วมกันสรุป

สื่อการเรียน

1. บทบาทสมมติ พร้อมอุปกรณ์ ได้แก่ บัตรคำพนักงานขับรถ เมล์

ผู้จัดการ ตัวรถ เมล์

2. ป้ายนิเทศ เรื่อง "ปริศนาอาชีพ" ประกอบด้วย อาชีพมัคคุเทศก์
ช่างตัดเย็บเสื้อผ้า ช่างตัดผม ช่างเสริมสวย ผู้ปรุงอาหาร สัปเหร่อ

การวัดและประเมินผล

สังเกตพฤติกรรมการเรียน

- ๑) เขาหรือเธอเก่งภาษานานาชาติ ทั้งเปรื่องปราดซึ้งแจ่มแกลงไข ให้ต่างชาติรู้เรื่องราวอย่างเข้าใจ ว่าที่ไหนใครอะไรในเมืองเรา เช่น ศิลปะวัฒนธรรมประจำชาติ ประวัติศาสตร์โบราณคดีมีก่อนเก่า เรื่องเศรษฐกิจการทำกินถิ่นไทยเน่า ก็ตอบเขาทุกสิ่งสรรพด้วยปัญญา ผู้สนใจและศรัทธาอาชีพนี้ จะต้องมีความรู้ไว้หลายสาขา ต้องฝึกพูดให้เก่งไว้ใช้สนทนา จึงถามว่าอาชีพนี้...มีชื่อใด?

(บุณนาเอ๋เอ๋)

-) เขาหรือเธอช่างชำนาญการเย็บตัด สารพัดเสื่อสตรีมีหลากหลาย วัตขนาดตัดได้งามตามรูปกาย หรือเสริมให้รูปทรงดีศรีวิไล อาชีพนี้ต้องรู้เฟื่องเรื่องแฟชั่น ต้องตามทันเรื่องราคาผ้าใหม่ใหม่ รู้รสนิยมลูกค้าเขาเอาแบบใด สไตส์ไหนจะสนองตามต้องการ สถาบันอาชีพนี้มีหลายหลาก ฝึกให้มากได้งานดีมีหลักฐาน ต้องอดทนและขยันหมั่นทำงาน ขอเชิญท่านทายซิว่า...อาชีพใด?

(เอ๋เอ๋เอ๋เอ๋เอ๋เอ๋)

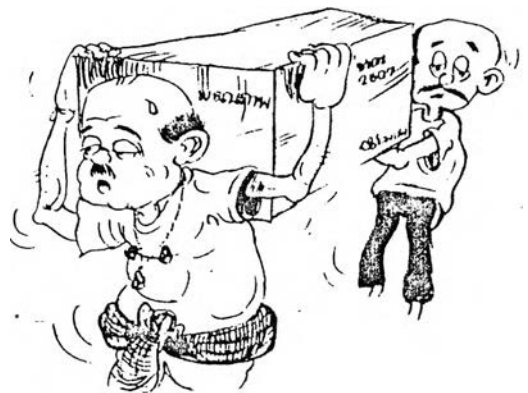

- เขาหรือเธอชำนาญงานการแต่งตัด
สารพัดตัดได้งามตามแฟชั่น
แบบรองทรงแบบดารานานาพรรณ
ก็เสกสรรค์ตามบัญชาลูกค้าตน
พร้อมกรไกรแปรงหวีที่โกนหนวด
บริการนวดคลายเครียดให้ยอมได้ผล
อาชีพนี้อยู่ที่ไหนไม่ยากจน
ถ้าฝึกฝนและขยันหมั่นทำงาน
สถานฝึกอาชีพนี้มีหลายหลาก
ไม่ยุ่งยากประหยัดได้หลายสถาน
งานจะเดินเงินจะดีที่บริการ
ขอเชิญท่านทายซิว่า...อาชีพใด ?

(เฉลยหน้า ๒๘)

- เขาเป็นคนไม่ไฝฝืนในชั้นยศ
ทรหดไม่ขยาดขลาดกลัวผี
เพราะผจญศพคนตายหลายกรณี
เป็นงานที่ทนเนาหมั่นไม่เป็นไร
เรื่องจัดการด้านศพนี้มีหลายอย่าง
เช่นการล้าง-แต่งศพไว้ให้สดใส
การเก็บศพควรจัดการสถานใด
เรื่องน้อยใหญ่พิธีศพจนจบงาน
ผู้สนใจปฏิบัติงานด้านศพนั้น
ต้องชำนาญสุรีระคนจนแตกฉาน
ทั้งศรัทธาและรู้ดีพิธีการ
ขอเชิญท่านทายซิว่า...อาชีพใด ?

(เฉลยหน้า ๒๘)

แผนการสอนที่ 8 เรื่อง อาชีพบริการที่ควรจัดในชุมชน

เวลา 6 คาบ

ความคิดรวบยอด

อาชีพบริการ เป็นอาชีพที่สำคัญอย่างหนึ่งที่ควรส่งเสริมสนับสนุนให้มีขึ้น
ในชุมชน

จุดประสงค์

1. บอกอาชีพบริการที่มีอยู่ในชุมชนได้อย่างน้อย 5 อาชีพ
2. บอกปัญหาอาชีพบริการที่มีอยู่ในชุมชนได้
3. เสนอแนวทางแก้ไขปัญหาอาชีพบริการที่มีอยู่ในชุมชนได้

คุณสมบัติที่ต้องการ เน้น

1. ความซื่อสัตย์
2. มีวินัยในตนเอง
3. การตรงต่อเวลา

เนื้อหา

1. อาชีพบริการที่ควรจัดในชุมชน
2. บริการที่ควรจัด เพื่อ เป็นแนวทางให้เกิดอาชีพ

ทุกชุมชนจะมีผู้ประกอบอาชีพหลายอาชีพแตกต่างกันตามความถนัด

ความจำเป็น ความสามารถเหมาะสมกับสภาพแวดล้อมในชุมชน สำหรับชุมชน

ในเขตตำบลปงไฮ อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดหนองคายนั้น อาชีพส่วนใหญ่ของประชาชน

คือ อาชีพเกษตรกรทำนา ทำไร่ ทำสวน อาชีพรองหลังฤดูทำนาส่วนใหญ่จะเป็น

อาชีพช่างไม้ ช่างก่อสร้าง ช่างปูน นอกจากนี้ ยังมีอาชีพช่างตัดผม ช่างเสริมสวย

ช่างเครื่องยนต์ ช่างไฟฟ้า ช่างตัดถกรวม พนักงานขับรถมอเตอร์ไซด์รับจ้าง ขับรถ

โดยสารประจำหมู่บ้าน ซึ่งส่วนใหญ่เป็นอาชีพบริการ อาชีพบริการที่ควรส่งเสริม

ให้มีขึ้นในชุมชน คือ อาชีพหญิงเลี้ยงเด็ก แม่บ้าน และมัคคุเทศก์ เนื่องจากเป็นที่
 จำเป็นสำหรับปัจจุบันทั้งอาชีพมัคคุเทศก์เหมาะสมกับภูมิประเทศซึ่งมีสถานที่ท่องเที่ยว
 หลายแห่ง เช่น พิพิธภัณฑ์พระอาจารย์จวน กูทอก น้ำตกเจ็ดสี โดยเฉพาะอย่างยิ่ง
 นครเวียงจันทน์

บริการที่จัดขึ้น เพื่อเป็นแนวทางให้เกิดอาชีพ ได้แก่ การตั้งหน่วยงาน
 ส่งเสริมการประกอบอาชีพ เช่น ศูนย์ฝึกอาชีพบริการ กรมประชาสงเคราะห์
 หน่วยพัฒนาการเคลื่อนที่ โรงเรียนฝึกอาชีพเคลื่อนที่ ศูนย์การศึกษาออกโรงเรียน
 โดยหน่วยงานต่าง ๆ จะประสานงานกับกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน เพื่อสำรวจความสนใจ
 และดำเนินการฝึกอาชีพต่อไป สำหรับอาชีพที่นิยม ฝึกในชุมชน ได้แก่ ช่างตัดเย็บ
 เสื้อผ้าสตรี ช่างเสริมสวย ช่างตัดผม ช่างไฟฟ้า เป็นต้น

ปัญหาอาชีพบริการในชุมชน เช่น ผู้ให้บริการขาดความรู้เกี่ยวกับการคิด
 ค่าบริการ บางครั้งถูกเกินไปไม่คุ้มกับแรงงานแต่บางครั้งก็แพงเกินไป ไม่เหมาะสม
 นอกจากนี้ขาดการบริการที่ประทับใจ เช่น ไม่เอาใจใส่หรือให้ความสนใจลูกค้าเท่า
 ที่ควรและขาดทักษะในอาชีพ

แนวทางแก้ปัญหา คือ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการฝึกอาชีพ ควรให้
 คำแนะนำในการประกอบอาชีพและให้บริการแบบครบวงจร คือ ให้สามารถ
 ประกอบอาชีพได้ดีทั้งทักษะความสามารถและการให้บริการ

กิจกรรมการเรียนการสอน

กิจกรรมนำเข้าสู่บทเรียน (3 นาที)

ครูอ่าน "ปริศนาอาชีพ" ให้นักเรียนทายว่าเป็นอาชีพอะไร (3 อาชีพ)

กิจกรรมหลัก

1. ให้นักเรียนจับสลากภาพอาชีพบริการคนละ 1 แผ่น นักเรียนที่จับ
 สลากได้อาชีพเดียวกันรวมกลุ่มกันจะได้ 5 กลุ่ม คือ ช่างตัดผม ช่างเสริมสวย
 ช่างซ่อมเครื่องยนต์ ช่างตัดเย็บเสื้อผ้า และผู้ขับรถรับจ้าง แล้วให้แต่ละกลุ่ม
 เลือกประธานและเลขานุการ

2. ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มแข่งขันกัน เขียนชื่ออาชีพบริการบนกระดาน ภายในเวลา 3 นาที แล้วร่วมกันพิจารณาว่าอาชีพใดควรจัดในหมู่บ้านของตน เพราะเหตุใด

3. ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มไปสัมภาษณ์ผู้ประกอบการที่นักเรียนจับสลากได้ตามหัวข้อต่อไปนี้

- ปัญหาของอาชีพบริการคืออะไร
- ผู้ประกอบการนั้นควรมีคุณสมบัติอย่างไร
- หน่วยงานใดบ้างที่จะช่วยส่งเสริมการประกอบอาชีพ

4. ให้ตัวแทนกลุ่มทุกกลุ่ม เสนอรายงาน แล้วอภิปรายร่วมกัน สรุปแนวทางแก้ปัญหา เกี่ยวกับอาชีพบริการ

กิจกรรม เสริมประสบการณ์

ให้นักเรียนแต่ละกลุ่ม เลือกอาชีพบริการในท้องถิ่น และทำโครงการ เสนอกลุ่มละ 1 อาชีพ

สื่อการเรียนการสอน

1. สลากอาชีพบริการ 6 อาชีพ
2. ปริศนาอาชีพ ได้แก่ ช่างตัดผม ช่างไฟฟ้า แอร์โฮเตส

การวัดและประเมินผล

1. สังเกตพฤติกรรมการเรียน
2. โครงการเกี่ยวกับการประกอบอาชีพบริการในชุมชน

แผนการสอนที่ 9 เรื่องจรรยาบรรณ

เวลา 3 คาบ

ความคิดรวบยอด

ผู้ประกอบการอาชีพควรมีจรรยาบรรณต่ออาชีพของตน เพื่อช่วยให้การประกอบอาชีพนั้น ๆ ดำเนินไปได้ด้วยดี ทั้งต่อตนเองและส่วนรวม

จุดประสงค์

1. อธิบายคำว่า ความซื่อสัตย์ต่ออาชีพได้
2. บอกวิธีรักษาฝีมือในการผลิตสิ่งต่าง ๆ ได้
3. อธิบายถึงการรักษาคุณภาพและปริมาณของสิ่งที่ผลิตได้
4. บอกประโยชน์ของการประกอบอาชีพอย่างมีจรรยาบรรณได้
5. เสนอวิธีควบคุมมาตรฐานสินค้าและคุ้มครองผู้ประกอบการรวมทั้งผู้บริโภคให้มีประสิทธิภาพได้

คุณสมบัติที่ต้องการ เน้น

1. ความซื่อสัตย์
2. ความรับผิดชอบ
3. เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม ไม่เห็นแก่ตัว

เนื้อหา

จรรยาบรรณ หมายถึง ข้อกำหนดกิริยา หรือพฤติกรรมที่บุคคลในอาชีพใด ๆพึงปฏิบัติ เป็นเครื่องมือยึดเหนี่ยวจิตใจให้บุคคลมีคุณธรรมและจริยธรรม เพื่อให้บุคคลสามารถประกอบอาชีพ สามารถปฏิบัติตนให้เป็นไปในแนวทางที่อ่านวยประโยชน์สุขแก่ตนเอง และผู้อื่นในสังคม เช่น จรรยาบรรณของครู ต้องรักและให้ความช่วยเหลือศิษย์เสมอ กัน ตั้งใจสั่งสอนศิษย์ให้เป็นพลเมืองดี ไม่หาความรู้ความชำนาญอยู่เสมอ รู้จักเสียสละและรับผิดชอบต่อหน้าที่ที่พึงปวง ถ้าครูไม่รักษา

จรรยาบรรณก็จะมีใครยกย่องครู อาชีพครูที่เคย เป็นอาชีพที่มีเกียรติสูงในสังคม ก็จะต้อง เกียรติลงไป

จรรยาบรรณของแพทย์ คือ รักษาคนไข้โดยเสมอหน้ากัน ไม่เปิดเผย ความลับของคนไข้ รักษาคนไข้ด้วยความรอบคอบและเต็มความสามารถ ถ้าไม่รักษา จรรยาบรรณ คนทั่วไปจะไม่เคารพ เชื่อถือและอาจทำให้ตนเองและผู้อื่นเดือดร้อน

จรรยาบรรณของพ่อค้า คือ ต้องสนองบริการตามความต้องการของผู้ซื้อ ด้วยความเต็มใจ สุจริต ถ้าไม่รักษาจรรยาบรรณจะทำให้ลูกค้าขาดความเชื่อถือ ไม่ใช่ บริการทำให้ขาดรายได้และอาจได้รับโทษตามกฎหมาย

การประกอบอาชีพใด ๆ ผู้ประกอบอาชีพนั้นควรมีจรรยาบรรณ เพื่อเป็น หลักในการประกอบอาชีพ ซึ่งได้แก่ ความซื่อสัตย์สุจริต ความรับผิดชอบ เห็นประโยชน์ ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตน และต้องเคารพกฎหมาย วิธีปฏิบัติอาจทำได้ดังนี้

1. ความซื่อสัตย์สุจริต ความซื่อสัตย์ คือ การประพฤติตรงและจริงใจ ไม่คิดทรยศ ไม่คดโกง ไม่หลอกลวง ความสุจริต คือความประพฤติชอบ ความตั้งใจดี ความซื่อตรง

ความซื่อสัตย์ต่ออาชีพ หมายถึง การปฏิบัติชอบ ปฏิบัติตรงต่ออาชีพ การงานที่ตนเองประกอบอยู่ เพื่อนำความมั่นคงและเจริญก้าวหน้ามาสู่ตนเอง ตลอดจนบุคคลในครอบครัวจะได้มีความสุข ประสบความสำเร็จในอาชีพการงานยิ่ง ๆ ขึ้นไป

2. การรักษามีมือในการผลิต หมายถึง การผลิตด้วยคุณภาพและ มาตรฐานเดิมไม่เปลี่ยนแปลงหรือปลอมปน ต้องปรับปรุงคุณภาพให้ดีขึ้นเสมอ

3. การรักษาคุณภาพและปริมาณของสิ่งที่ผลิต หมายถึง การรักษาคุณภาพ และปริมาณของสิ่งที่ผลิตให้มีมาตรฐานเดิม และต้องปรับปรุงให้ดีขึ้นเสมอ เช่นการทำ มะพร้าวแก้ว ครั้งแรกจะใช้มะพร้าวอ่อนทำและบรรจุถุง 1 กิโลกรัม แต่พอมีลูกค้า มาก จะใช้มะพร้าวที่ค่อนข้างแก่ และลดปริมาณลง เป็นการไม่รักษาคุณภาพและปริมาณ

การควบคุมมาตรฐานสินค้า เจ้าหน้าที่ของรัฐต้องควบคุมดูแลการผลิตและ บริการของผู้ประกอบการให้ เป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด และมีให้ผู้ที่ไม่ได้ขออนุญาต ประกอบการ ประกอบกิจการนั้น ๆ เพื่อป้องกันมิให้มีสินค้าที่ไม่ได้มาตรฐานออกมา

จำหน่าย รวมทั้งประกาศเตือน และประชาสัมพันธ์ให้ผู้บริโภคทราบถึงสิทธิของผู้บริโภค จะได้รับในการบริโภคสินค้าที่ปลอดภัยและเหมาะสมกับราคาผู้บริโภคจึงควรรู้จัก เลือก บริโภคจากผู้ประกอบอาชีพที่มีจรรยาบรรณ

กิจกรรมการเรียนรู้

กิจกรรมนำเข้าสู่บทเรียน

ครูเล่าเหตุการณ์เกี่ยวกับการไม่ปฏิบัติตามจรรยาบรรณในการประกอบ อาชีพ เช่น

- ชาวไร่ นำมันสำปะหลังตากแห้งไปขายให้พ่อค้า ในช่วงที่ราคามันสูง ถึงกิโลกรัมละ 2 บาท ชาวไร่บางคนก็ทำดินทรายปนในมัน ที่นำไปขาย บางคนก็ นำมันที่ไม่แห้งหรือมัน เน่าไปขายด้วย
- ช่างตัดผมในหมู่บ้านแห่งหนึ่ง มีลูกค้ามากเพราะมีฝีมือดี แต่นานเข้า มีลูกค้ารอใช้บริการจำนวนมาก ช่างตัดผมถึงตัดผมอย่างรีบเร่ง ทำให้ลูกค้า ไม่ประทับใจในฝีมือเหมือนเมื่อก่อน
- ร้านรสเด็ดโภชนา เริ่มเปิดบริการขายอาหารอร่อย สะอาดราคา และปริมาณ ก็พอประมาณ จึงมีลูกค้ามาก ต่อมาเครื่องปรุงอาหารลดลง รสชาติ ฝีมือการปรุงก็ไม่เหมือนเดิมความสะอาดและการบริการก็เปลี่ยนไป และไม่ให้ความสนใจแก่ลูกค้า

กิจกรรมหลัก

1. ให้นักเรียนร่วมกันอภิปรายเหตุการณ์ข้างต้นเกี่ยวกับผลดี ผลเสีย ของผู้ประกอบการอาชีพข้างตน
2. ครูสรุปว่า การประกอบอาชีพต้องมีความซื่อสัตย์ต่ออาชีพ คือ ไม่ทุจริต หลอกลวง ปลอมปน ต้องรักษาฝีมือการผลิต รักษาคุณภาพและปริมาณ ของสิ่งที่ผลิต
3. ให้นักเรียนจับสลากอาชีพ 5 อาชีพ ได้แก่ ครู ช่างเสริมสวย ช่างตัดผม ช่างตัดเย็บเสื้อผ้า ช่างซ่อมรถจักรยาน นักเรียนที่จับสลากได้อาชีพ เดียวกันจะอยู่กลุ่มเดียวกัน แล้วแต่ละกลุ่ม เลือกประธานและเลขานุการ

4. ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มรวบรวมการปฏิบัติงานของผู้ประกอบอาชีพ
ใดก็ได้ที่มีจรรยาบรรณและไม่มีจรรยาบรรณ ในด้านความซื่อสัตย์ การรักษามือ
ในการผลิต การรักษาปริมาณและคุณภาพของสิ่งที่ผลิต แล้วเสนอผลงานหน้าชั้น

5. ครูและนักเรียนร่วมกันอภิปรายและสรุปให้เห็นถึงประโยชน์และ
โทษของการประกอบอาชีพอย่างมีจรรยาบรรณและไม่มีจรรยาบรรณ และเน้นให้
นักเรียนเลือกบริโภคจากผู้ประกอบอาชีพอย่างมีจรรยาบรรณ

กิจกรรม เสริมประสบการณ์

1. ให้นักเรียนอ่านหนังสือสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้น ป.6 หมวด
เศรษฐกิจ และการทำมาหากิน เรื่อง ซอกินไม่หมด หน้า 78-80, 82-83

2. นักเรียนและครูร่วมกันสรุปใจความสำคัญ

สื่อการเรียน

- ตัวอย่างการไม่ปฏิบัติตามจรรยาบรรณ ข้าวจากหนังสือพิมพ์
- หนังสือเรียนสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้น ป. 6

หมวด เศรษฐกิจ และการทำมาหากิน

การประเมินผล

สังเกตพฤติกรรมการเรียน

แผนการสอนที่ 10 เรื่อง กฎหมายเกี่ยวกับการทำงานและการประกอบประกอบ

อาชีพที่ควรทราบ

เวลา 6 คาบ

ความคิดรวบยอด

ในการประกอบอาชีพต่าง ๆ จำเป็นต้องมีกฎหมายควบคุม เพื่อให้เกิดความยุติธรรมในสังคม

จุดประสงค์

1. บอกความสำคัญของกฎหมาย เกี่ยวกับการคุ้มครองแรงงานได้
2. บอกความสำคัญเกี่ยวกับการสงเคราะห์อาชีพแก่คนไทยได้
3. บอกชื่อสำนักงานจัดหางานของรัฐและ เอกชนที่มีในท้องถิ่นของตนได้
4. เสนอวิธีแก้ไขข้อขัดแย้งในการประกอบอาชีพได้

คุณสมบัติที่ต้องการ เน้น

1. ความซื่อสัตย์สุจริต
2. ความรับผิดชอบ
3. เห็นแก่ประโยชน์ส่วนร่วม ไม่เห็นแก่ตัว

เนื้อหา

กฎหมายเกี่ยวกับการทำงานและการประกอบอาชีพ

กฎหมายที่เกี่ยวกับการทำงานและการประกอบอาชีพที่สำคัญ ได้แก่

กฎหมายแรงงาน พระราชบัญญัติสงเคราะห์อาชีพคนไทย พระราชบัญญัติการทำงานของคนต่างด้าว

ก. กฎหมายเกี่ยวกับแรงงานและคุ้มครองแรงงาน

นายจ้าง หมายความว่า ผู้ตกลงรับลูกจ้างเข้าทำงานโดยจ่าย

ค่าจ้างให้

ลูกจ้าง หมายความว่า ผู้ซึ่งตกลงรับทำงานให้แก่นายจ้าง เพื่อรับค่าจ้างมี 2 ประเภท คือ

ลูกจ้างประจำ หมายถึง ลูกจ้างซึ่งนายจ้างตกลงจ้างไว้ทำงานประจำ

ลูกจ้างชั่วคราว หมายถึง ลูกจ้างซึ่งเคยจ้างตกลงจ้างไว้ทำงานเป็นครั้งคราว

วันหยุด หมายความว่า วันที่กำหนดให้ลูกจ้างหยุดประจำสัปดาห์หยุดตามประเพณี หรือหยุดพักผ่อนประจำปี

เวลาพัก หมายความว่า ระยะเวลาที่กำหนดให้ลูกจ้างหยุดพักระหว่างทำงาน

ค่าจ้าง หมายความว่า เงินหรือ เงินและสิ่งของที่นายจ้างให้แก่ลูกจ้าง เป็นการตอบแทนการทำงานในเวลาทำงานปกติ

ค่าล่วงเวลา หมายความว่า เงินที่นายจ้างช่วยให้ลูกจ้างเป็นการตอบแทนการทำงานปกติ

ค่ารักษาพยาบาล หมายความว่า ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการตรวจ การรักษาพยาบาล และการอื่นที่จำเป็น

วันลา หมายความว่า วันที่นายจ้างอนุญาตให้ลูกจ้างลากิจ หรือลาป่วย

ค่าทำงานในวันหยุด หมายความว่า เงินที่นายจ้างจ่ายให้ลูกจ้างเป็นการตอบแทนการทำงานในวันหยุด

ค่าชดเชย หมายความว่า เงินที่นายจ้างจ่ายให้แก่ลูกจ้างเมื่อเลิกจ้างนอกเหนือจากเงินอื่น ๆ ที่ได้ตกลงจ่ายให้ลูกจ้าง

ข. การคุ้มครองแรงงาน

1. เวลาทำงานปกติ การที่นายจ้างและลูกจ้างมีข้อตกลงเกี่ยวกับการทำงานซึ่งอยู่ภายใต้กฎหมายแรงงาน เป็นการขจัดข้อขัดแย้งต่าง ๆ เกี่ยวกับการทำงาน การใช้แรงงาน โดยทั่วไปมีข้อกำหนดดังนี้

1. งานอุตสาหกรรม ทำไม่เกินสัปดาห์ละ 48 ชั่วโมง

2. งานขนส่งไม่เกินวันละ 8 ชั่วโมง
3. งานที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพหรือร่างกายของลูกจ้าง ไม่เกิดสัปดาห์ละ 42 ชั่วโมง
4. งานพาณิชยกรรมหรืองานอื่น ๆ ไม่เกินสัปดาห์ 54 ชั่วโมง

นอกจากนี้ยังมีการคุ้มครองแรงงานสัตว์ การใช้แรงงานเด็ก เพื่อมิให้มีการเอารัดเอาเปรียบแก่ผู้ใช้แรงงาน ถ้าหากมีการทำงานมากกว่ากำหนดของกฎหมายแรงงาน จะต้องมียกเว้นค่าล่วงเวลา ค่าทำงานในวันหยุด และถ้าหากผู้ใช้แรงงานเจ็บป่วย หรือได้รับอันตรายจากการทำงานก็จะมีค่ารักษาพยาบาล ค่าทดแทน

2. การใช้แรงงานหญิง

1. ห้ามหญิงทำงานที่อันตราย เช่น งานบนนั่งร้านสูง 10 เมตรขึ้นไป
2. ห้ามลูกจ้างหญิงทำงานหนัก เช่น ยกของเกิน 30 กิโลกรัมในที่ราบ
3. ห้ามมิให้นายจ้างรับหญิงอายุต่ำกว่า 18 ปี ซึ่งยังมิได้สมรสทำงานในสถานอาบ อบ นวด โรงแรม สถานขายและเสพสุรา สถานฝึกสอนเต็นท์
4. ห้ามมิให้ลูกจ้างหญิงทำงานในระหว่างเวลา 24.00 น. - 06.00 น. เว้นแต่งานกะหรืองานที่ทำในเวลานั้น

3. การใช้แรงงานเด็ก

1. ห้ามรับเด็กที่มีอายุต่ำกว่า 13 ปีเป็นลูกจ้าง
2. ถ้ารับเด็กที่อายุต่ำกว่า 13 ปีแต่ไม่ถึง 15 ปี ต้องทำงานที่กระทรวงมหาดไทยกำหนด เช่น งานรับส่งหนังสือพิมพ์ งานรับใช้เกี่ยวกับการกีฬา งานรับใช้ในงานพาณิชย์ เว้นแต่ในงานในสถานที่จำหน่ายและเสพสุรา งานเก็บจำหน่ายรับหรือส่งดอกไม้ ผลไม้ เครื่องชำ เครื่องดื่มที่ไม่มีแอลกอฮอล์ งานยกแบก หาม หาบ ทุบหรือลากของที่มีน้ำหนักไม่เกิน 10 กิโลกรัม และต้องไม่ทำงานระหว่างเวลา 22.00 น. - 06.00 น. เว้นแต่งานเกี่ยวกับการแสดง
3. ห้ามมิให้เด็กอายุต่ำกว่า 15 ปี แต่ไม่ถึง 18 ปี ทำงานอันตราย เช่น งานไต่ดิน ใต้น้ำ ขนวัตถุมีพิษ เป็นต้น

ค. การสงเคราะห์อาชีพแก่คนไทย

รัฐบาลเล็งเห็นว่า มีชาวต่างชาติเป็นจำนวนมากที่เข้ามาประกอบอาชีพในประเทศไทย จึงออกกฎหมายสงวนอาชีพบางอย่างสำหรับคนไทย เพื่อเป็นการสงเคราะห์อาชีพแก่คนไทย เช่น งานกลีกรรม งานในวิชาชีพวิศวกรรม สถาปัตยกรรม งานให้บริการทางกฎหมาย งานเจียรไน งานมัคคุเทศก์ และงานบางอย่างที่ใช้คนงานตั้งแต่ 10 คนขึ้นไป เช่น งานทอผ้าด้วยเครื่องจักร งานทำรองเท้า ซึ่งต้องมีคนงานสัญชาติไทยไม่น้อยกว่าร้อยละ 50 ของคนงานทั้งหมด

ง. กฎหมายเกี่ยวกับคนต่างด้าว

คนต่างด้าว หมายถึง บุคคลธรรมดาซึ่งไม่มีสัญชาติไทย

ตามประกาศของกระทรวงมหาดไทย เกี่ยวกับการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ. 2521 มีสาระสำคัญ คือ อาชีพที่ห้ามมิให้คนต่างด้าวทำมีทั้งหมด 39 อาชีพ เช่น งานเกี่ยวกับเกษตรกรรม การทำอุตสาหกรรมในครัวเรือน งานทำผลิตภัณฑ์จากผ้าไหมด้วยมือ งานแกะสลักไม้ ส่วนอาชีพที่ยอมให้คนต่างด้าวทำมี 27 อาชีพ เช่น ช่างทาสี งานผลิตอาหารและเครื่องดื่ม การประกอบตัวถังรถ งานขายปลีกสินค้าที่ไม่ใช่เคมีภัณฑ์ เวชภัณฑ์ อาวุธปืน วัตถุระเบิด งานกรรมกร เป็นต้น

สำนักจัดหางานของรัฐและเอกชน มีหน้าที่ประสานงานระหว่างหน่วยงานบริษัทห้างร้านสำนักงานต่าง ๆ ตลอดจนตามบ้านและผู้ที่ต้องการทำงาน เพื่อเป็นการช่วยเหลือบุคคลให้ได้รับความสะดวกในการจัดหางานให้เหมาะสมกับความสามารถของแต่ละบุคคล และเพื่อคุ้มครอง ป้องกันการเอารัดเอาเปรียบจากนายจ้าง เพื่อให้เกิดความเป็นธรรมทั้งนายจ้างและลูกจ้าง

สำนักงานจัดหางานของรัฐ ได้แก่ สำนักงานจัดหางานกรมแรงงานในเขตชุมชน เช่น สถานีรถไฟกรุงเทพ (หัวลำโพง) สถานีขนส่งสายเหนือ (ตลาดหมอชิต) และสถานีขนส่งสายตะวันออก (เอกมัย) สำนักงานแรงงานจัดหาทุกจังหวัด และสำนักงานจัดหางานกรมแรงงานสาขา อำเภอ เช่น สำนักงานจัดหางานกรมแรงงานสาขาอำเภอเขกา และสำนักงานจัดหางานกรมแรงงาน สาขาอำเภอโพธิ์สัย จังหวัดหนองคาย

กิจกรรมการเรียนการสอน

กิจกรรมนำเข้าสู่บทเรียน

1. ครูสนทนาเกี่ยวกับความสำคัญของกฎหมายต่อการประกอบอาชีพ
ตั้งหัวข้อต่อไปนี้
 - เพราะเหตุใดตำรวจจึงจับแม่ค้าหาบเร่ (กีดขวางการจราจร ทำให้ผู้ใช้ถนน หรือทางเท้าไปมาไม่สะดวก)
 - ทำไมคนต่างด้าวประกอบอาชีพ เป็นช่างตัดผมไม่ได้ (รัฐสงเคราะห์ไว้ให้คนไทยห้ามมิให้คนต่างด้าวทำ)
 - เด็กอายุต่ำกว่า 13 ปี ทำงานโรงงานได้หรือไม่ เพราะเหตุใด (ได้ แต่ต้องเป็นงานที่กระทรวงมหาดไทยอนุญาต เช่น งานที่ไม่เป็นอันตรายต่อสุขภาพอนามัย ความเจริญเติบโต ไม่กระทบกระเทือนจิตใจของเด็ก ไม่ขัดต่อศีลธรรม และไม่ใช่งานที่มีลักษณะต้องห้ามใช้แรงงานเด็ก)
 - ทำไมการฆ่าหมู วัว ควาย เพื่อจำหน่ายจึงต้องได้รับใบอนุญาต (เพื่อควบคุมปริมาณเนื้อในตลาดให้พอ เหมาะกับความต้องการของผู้บริโภค และควบคุมคุณภาพความสะอาด เป็นการคุ้มครองผู้ประกอบการให้สามารถดำรงอยู่ได้ และคุ้มครองผู้บริโภคให้บริโภคเนื้อที่สะอาดปลอดภัย ราคายุติธรรม และต้องเสียภาษีด้วย)
 - ทำไมประชาชนจึงห้ามสุรายาหรือน้ำเมาเองไม่ได้ (เพราะเป็นอันตรายต่อร่างกายและผิดกฎหมาย)

2. ครูสรุปให้เห็นว่าการประกอบอาชีพใด ๆ ต้องอยู่ภายในขอบเขตของกฎหมายที่บัญญัติไว้ ผู้ใช้แรงงานควรต้องปฏิบัติตามกฎหมายแรงงานที่คุ้มครองไว้

กิจกรรมหลัก

1. แบ่งนักเรียนเป็น 5 กลุ่ม ๆ ละ 6 คน โดยวิธีจับสลากอาชีพ 5 ประเภท คือ งานช่างไฟฟ้า งานทำตุ๊กตา งานกลีกรรรม งานกรรมกร งานขายสินค้า แล้วเลือกประธานและเลขานุการ
2. ตัวแทนแต่ละกลุ่มจับสลากเพื่อศึกษา เรื่องต่อไปนี้
 1. การคุ้มครองแรงงาน
 2. พ.ร.บ. การทำงานของคนต่างด้าว

3. กำหนดงานและสถานที่ในการทำงานของเด็ก
4. กำหนดงานในอาชีพและวิชาชีพที่ห้ามคนต่างด้าวทำ
5. ชื่อสำนักงานจัดหางานของรัฐและ เอกชน

3. ตัวแทนของแต่ละกลุ่มออกมารายงานหน้าชั้น
4. ครูและนักเรียนร่วมกันอภิปรายว่า เพราะเหตุใดจึงต้องมีการสงเคราะห์อาชีพแก่คนไทย และกำหนดขอบข่ายงานที่คนต่างด้าวจะประกอบอาชีพได้ และมีผลดี ผลเสียอย่างไร

กิจกรรม เสริมประสบการณ์

1. ครูสรุปว่า คนไทยมีอิสระในการประกอบอาชีพ มีกฎหมายคุ้มครองเพื่อให้เกิดความเป็นธรรมในสังคม คนต่างด้าวจะประกอบอาชีพได้ เท่าที่กฎหมายกำหนดไว้
2. ให้นักเรียนเขียนเรียงความเรื่อง "ถ้าข้าพเจ้าเป็น... (ชื่ออาชีพ) โดยให้ เนื้อหาสาระการปฏิบัติในฐานะผู้มีจรรยาบรรณต่อการประกอบอาชีพ

สื่อการเรียนรู้

1. พ.ร.บ. การคุ้มครองแรงงาน
2. การทำงานของคนต่างด้าว
3. กำหนดงานและสถานที่ในการทำงานของเด็ก
4. กำหนดงานในอาชีพและวิชาชีพที่ห้ามคนต่างด้าวทำ
5. สำนักงานจัดหางานของรัฐ

การประเมินผล

1. สังเกตพฤติกรรมการเรียน
2. ตรวจแบบฝึกหัด เรียงความ

แผนการสอนที่ 11 เรื่องความสำคัญและประโยชน์ของสหกรณ์

เวลา 6 คาบ

ความคิดรวบยอด

การรวมกลุ่ม เพื่อตั้ง เป็นสหกรณ์จะช่วยดูแลและรักษาผลประโยชน์ของสมาชิกในกลุ่ม ทั้งของส่วนตัวและส่วนรวมได้ เป็นอย่างดี

จุดประสงค์

1. อธิบายความจำเป็นของการรวมกลุ่มผู้ผลิต และผู้ค้าสิ่งต่าง ๆ ได้
2. บอกชื่อกลุ่มต่าง ๆ ที่อยู่ในหมู่บ้านได้
3. บอกประโยชน์ของการรวมกลุ่มในหมู่บ้านได้
4. บอกชื่อประเภทสหกรณ์ได้
5. บอกประโยชน์ของสหกรณ์ประเภทต่าง ๆ ได้

คุณสมบัติที่ต้องการ เน้น

1. ความไม่เห็นแก่ตัว
2. ความสามัคคี
3. ความรับผิดชอบ

เนื้อหา

ความจำเป็นของการรวมกลุ่ม

การรวมกลุ่ม หมายถึง การที่บุคคลหลาย ๆ คน ที่มีจุดประสงค์อย่างเดียวกันมารวมกัน เพื่อก่อให้เกิดพลังมีการรวมทุน แรงงานและความคิด เพื่อพัฒนาตนเอง และกลุ่มซึ่งอาจรวมกลุ่มในรูปของห้างหุ้นส่วน บริษัทจำกัด หรือสหกรณ์ การรวมกลุ่มมีผลต่อการแก้ปัญหา พ่อค้าคนกลาง ช่วยให้การกำหนดราคา และค่าแรงงานให้เกิดความเป็นธรรม เป็นการรักษาผลประโยชน์ของสมาชิกให้ได้ของในราคาถูกและประหยัด

สหกรณ์ คือ องค์การธุรกิจแบบหนึ่ง ซึ่งจัดตั้งขึ้นและดำเนินการโดยกลุ่มบุคคลที่มีความประสงค์อย่างเดียวกัน คือ ขจัดปัญหาความเดือดร้อนทางเศรษฐกิจและสังคม โดยยึดหลักประชาธิปไตย หลักการช่วยเหลือตนเอง และการช่วยเหลือซึ่งกันและกันในหมู่สมาชิก

ประเภทของสหกรณ์ สหกรณ์ในประเทศไทยแบ่งออกเป็น 6 ประเภท ได้แก่

1. สหกรณ์การเกษตร มีหน้าที่จัดหาและให้บริการแก่สมาชิกในด้านการผลิตทางการเกษตร เช่น จัดหาเงินทุน วัสดุ เครื่องมือและอุปกรณ์ต่าง ๆ มาจำหน่ายให้แก่สมาชิกในราคาถูก การรวมผลผลิตออกจำหน่าย และแปรรูปผลผลิตออกจำหน่ายด้วย สหกรณ์การเกษตรมีวัตถุประสงค์หลายประการ เป็นสหกรณ์เอนกประสงค์ เช่น การให้บริการสินเชื่อ การจัดการตลาด การบำรุงดิน
2. สหกรณ์ประมง จัดตั้งขึ้นสำหรับชาวประมง ทำหน้าที่ส่งเสริมการประกอบอาชีพด้านการประมง โดยเฉพาะทำธุรกิจการให้สินเชื่อ การผลิตและจัดหาอุปกรณ์การประมง จำหน่ายให้แก่สมาชิก และจัดการค้าการตลาดเพื่อขยายปลาหรือผลผลิตให้ได้ราคาดี
3. สหกรณ์นิคม ดำเนินการทางธุรกิจจัดหาที่ดินให้แก่เกษตรกรที่ไม่มีที่ดินทำกินหรือมีแต่ไม่เพียงพอและดำเนินธุรกิจด้านอื่น ๆ เหมือนสหกรณ์การเกษตรทั่ว ๆ ไป คือ การจัดสินเชื่อ การจัดซื้อวัสดุอุปกรณ์การผลิต การจัดหาหน้า และ การดำเนินการจัดตลาดเพื่อจำหน่ายผลผลิตของสมาชิกในนิคม
4. สหกรณ์ร้านค้า เป็นสหกรณ์ผู้บริโภค มักตั้งอยู่เมืองใหญ่ที่มีประชากรหนาแน่น เพื่อจัดหาเครื่องอุปโภคบริโภคมาบริการให้แก่สมาชิก
5. สหกรณ์บริการ จัดขึ้นให้กลุ่มที่มีอาชีพบริการแก่สาธารณะชนต่าง ๆ เช่น สหกรณ์ขับรถรับจ้าง สหกรณ์ไฟฟ้า ปะปา เคหสถาน เป็นต้น
6. สหกรณ์ออมทรัพย์ เป็นสหกรณ์ที่ส่งเสริมการออมทรัพย์ การให้กู้ยืมเงินของสมาชิก เพื่อก่อประโยชน์ให้วงอกเงย หรือเพื่อความจำเป็นอื่น ๆ มักตั้งอยู่ในกลุ่มคนที่ทำงาน หรือผู้มีรายได้ประจำ โดยเฉพาะในวงราชการ เช่น สหกรณ์ออมทรัพย์ครู สหกรณ์ออมทรัพย์ตำรวจตระเวนชายแดน

สหกรณ์แต่ละประเภทมีวัตถุประสงค์เฉพาะแตกต่างกัน แต่สหกรณ์ทุกประเภทก็มุ่งรักษาผลประโยชน์ของสมาชิกและให้สมาชิกช่วยเหลือกัน

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

กิจกรรมนำเข้าสู่บทเรียน

1. ครูเขียนตัวอย่างต่อไปนี้ บนกระดานดำแล้วให้นักเรียนร่วมกันสรุปเกี่ยวกับราคาของการรวมกลุ่มซื้อกับการซื้อปลีกต่างกันอย่างไร (รวมกลุ่มซื้อหรือซื้อจำนวนมาก ราคาถูกกว่า)

- ถ้าเราซื้อดินสอราคาแท่งละ 2 บาท แต่เมื่อรวมกันซื้อดินสอ

1 โหล จะได้ในราคาโหลละ 18 บาท

- ถ้าชวานาซื้อปุ๋ย 50 กิโลกรัม ราคา 320 บาท แต่ถ้าซื้อ

2 กิโลกรัม ราคา กิโลกรัมละ 8 บาท

2. ให้นักเรียนยกตัวอย่างการรวมกลุ่มต่าง ๆ ของชาวบ้านในหมู่บ้านที่นักเรียนอาศัยอยู่ (กลุ่มแม่บ้าน กลุ่มสหกรณ์ กลุ่มยุวเกษตรกร กลุ่มฉางข้าว)

กิจกรรมหลัก

1. เชิญวิทยากรซึ่งเป็นตัวแทนของกลุ่มต่าง ๆ ทั้งสี่กลุ่มมาให้ความรู้กับนักเรียนในหัวข้อต่อไปนี้

- การสมัครเป็นสมาชิก สมัครได้อย่างไร
- สมาชิกได้รับประโยชน์อะไรบ้าง
- สมาชิกควรปฏิบัติตนอย่างไรจึงจะทำให้กลุ่มก้าวหน้า

2. ครูถามนักเรียน การรวมกลุ่มอีกประเภทหนึ่งซึ่งเกิดขึ้นในโรงเรียนบ้านปงไฮ คือกลุ่มอะไร (สหกรณ์)

3. ครูอธิบายว่า สหกรณ์มีหลายประเภทในแต่ละประเทศอาจแตกต่างกันไป ตามความเหมาะสม สำหรับประเทศไทยแบ่งเป็น 6 ประเภท ได้แก่ สหกรณ์การเกษตร สหกรณ์ร้านค้า สหกรณ์ออมทรัพย์ สหกรณ์นิคม สหกรณ์ประมง และสหกรณ์บริการ นักเรียนคิดว่าสหกรณ์ในโรงเรียนของเราเป็นสหกรณ์ประเภทใด (สหกรณ์ร้านค้า)

4. ครูเชิญอาจารย์ซึ่งเป็น ผู้จัดการสหกรณ์ร้านค้าโรงเรียนบ้านปงไฮ มาให้ความรู้เกี่ยวกับจุดประสงค์ แนวดำเนินการ และประโยชน์ที่สมาชิกจะได้รับ

5. ให้นักเรียนแบ่งกลุ่มเป็น 6 กลุ่ม โดยเลือกกลุ่มตามความสนใจ แล้วเลือกประธาน และ เลขานุการ

6. ให้นักเรียนเลือกภาพคนขับรถแท็กซี่ ทานา หาบปลา เงิน สินค้า ต่าง ๆ และที่ดิน(ทุ่งนา) แล้วให้นักเรียนรับเอกสารตามลำดับ คือ สหกรณ์บริการ สหกรณ์การเกษตร สหกรณ์ประมง สหกรณ์ออมทรัพย์ สหกรณ์ร้านค้า และสหกรณ์นิคม

7. นักเรียนแต่ละกลุ่มศึกษาเอกสาร แล้วเสนอรายงานเกี่ยวกับ วัตถุประสงค์ วิธีดำเนินการ และประโยชน์ที่สมาชิกได้รับ

กิจกรรม เสริมประสบการณ์

1. ครูถามนักเรียนว่า ถ้านักเรียนต้องการ เป็นสมาชิกสหกรณ์ นักเรียน จะเลือก เป็นสมาชิกสหกรณ์ประเภทใด เพราะเหตุใด

2. เชิญชวนนักเรียนสมัคร เป็นสมาชิกสหกรณ์ร้านค้าโรงเรียนบ้านปงไฮ หรือให้นักเรียนเชิญผู้ปกครอง เป็นสมาชิกกลุ่มต่าง ๆ ในหมู่บ้าน

สื่อการเรียนรู้

1. วิทยากรจากตัวแทนกลุ่มต่าง ๆ ในหมู่บ้าน และผู้จัดการสหกรณ์ร้านค้าโรงเรียนบ้านปงไฮ

2. เอกสารเกี่ยวกับสหกรณ์ 6 ประเภท

การประเมินผล

สังเกตจากพฤติกรรมการเรียน

แผนการสอนที่ 12 เรื่อง การจัดตั้งสหกรณ์

เวลา 6 คาบ

ความคิดรวบยอด

การจัดตั้งสหกรณ์ เพื่อช่วยรักษาผลประโยชน์ของสมาชิกทั้งส่วนตนและส่วนรวม เป็นสิ่งที่สมาชิกทุกสังกัดควรจัดให้มีขึ้น เพราะ เป็นการช่วยดูแลผลประโยชน์ของสมาชิกได้

1. บอกขั้นตอนของการจัดตั้งสหกรณ์ได้
2. ร่างระเบียบข้อบังคับ เพื่อดำเนินการจัดตั้งสหกรณ์ในหมู่บ้านได้

คุณสมบัติที่ต้องการ เน้น

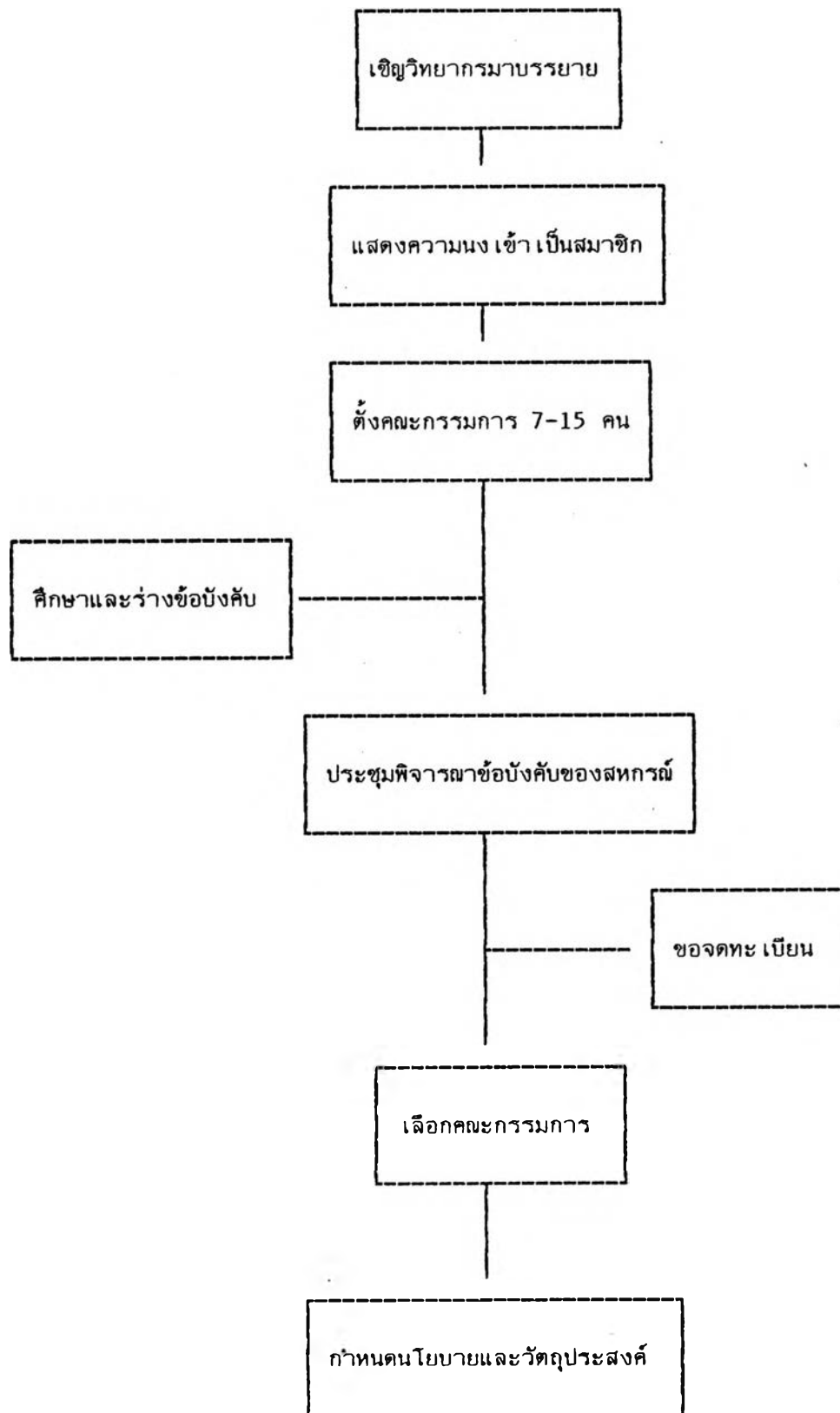
1. ความไม่เห็นแก่ตัว
2. ความสามัคคี
3. ความรับผิดชอบ

เนื้อหา

ขั้นตอนการจัดตั้งสหกรณ์

1. เชิญวิทยากรมาบรรยายความรู้ เรื่องสหกรณ์และ เปิดโอกาสให้มีการซักถาม
2. หาข้อมูลความสนใจของผู้ฟัง โดยการให้กรอกข้อความในหนังสือแสดงความจำนง เข้า เป็นสมาชิก และถือหุ้นสหกรณ์
3. ตั้งคณะกรรมการ 7-15 คน เพื่อศึกษาข้อบังคับ กฎระเบียบของสหกรณ์ ที่ดำเนินการมาแล้ว และร่างข้อบังคับของสหกรณ์
4. เชิญผู้แสดงความจำนง เข้าร่วม เพื่อพิจารณาข้อบังคับของสหกรณ์ เพื่อประกอบในการจดทะเบียนสหกรณ์ต่อไป
5. เมื่อได้รับอนุญาตให้จดทะเบียนจัดตั้งสหกรณ์แล้ว ก็เรียกประชุมใหญ่อีกครั้งหนึ่ง เพื่อเลือกคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์
6. คณะกรรมการดำเนินการกำหนดนโยบายและวัตถุประสงค์

แผนภูมิแสดงขั้นตอนการจัดตั้งสหกรณ์

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

กิจกรรมนำเข้าสู่บทเรียน (10 นาที)

ทบทวนประโยชน์ของสหกรณ์ โดยใช้เกมปาเป้าด้วยลูกดอก มีวิธีเล่นดังนี้

1. แบ่งนักเรียนเป็นสองกลุ่ม (ชาย-หญิง) แล้วแต่ละกลุ่มเลือกตัวแทนเพื่อปาลูกดอก 3 คน
2. ครูติดเป้ากลม "สหกรณ์" ซึ่งหมุนได้บนกระดานดำ
3. ให้นักเรียนตกลงกันว่าฝ่ายใดจะป้าก่อน
4. กติกา กลุ่มที่ป้าจะป้าได้รอบละ 1 ครั้ง ถ้าปาถูกอักษรตัวใดให้อ่านคำถามซึ่งอยู่ด้านหลังตัวอักษรให้อีกกลุ่มหนึ่งตอบ ถ้าตอบได้ถูกต้องจะได้คะแนน 5 คะแนน แล้วเปลี่ยนให้ฝ่ายตรงข้ามป้า แต่ถ้าตอบผิด จะไม่ได้คะแนนกลุ่มที่ป้าจะเฉลยและป้าได้อีก 1 ครั้ง
5. เมื่อนักเรียนป้าได้อักษรครบ 6 ครั้ง ให้รวมคะแนนกลุ่มที่ได้คะแนนมากเป็นฝ่ายชนะ

กิจกรรมหลัก

1. ให้นักเรียนอ่านเอกสารการจัดตั้งสหกรณ์ที่ครูแจกให้ แล้วปรึกษากันภายในกลุ่มเกี่ยวกับการรวมสมาชิก สมาชิกก่อตั้ง และการเสนอจดทะเบียน เพื่อเสนอรายงานหน้าชั้น
2. ให้นักเรียนแสดงบทบาทสมมติเกี่ยวกับการจัดตั้งสหกรณ์ให้ครอบคลุมขั้นตอนจัดตั้งสหกรณ์ 6 ขั้นตอน
3. ครูสรุปเป็นแผนภูมิขั้นตอนการจัดตั้งสหกรณ์

กิจกรรมเสริมประสบการณ์

1. ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มศึกษาข้อบังคับของสหกรณ์ร้านค้าโรงเรียนบ้านปงไธ และสหกรณ์ร้านค้าหมู่บ้านท่าช้าง
2. ให้นักเรียนแต่ละกลุ่ม เสนอร่างข้อบังคับ กฎระเบียบของสหกรณ์ที่จะตั้งขึ้นในหมู่บ้าน

สื่อการเรียน

1. เป้าวงกลม สหกรณ์ พร้อมคำถาม ด้านหลังตัวอักษร

ส: สหกรณ์ประเภทใดมีหน้าที่จัดสรรที่ดิน

ห: สหกรณ์ออมทรัพย์มีประโยชน์ต่อสมาชิกอย่างไร

ก: สหกรณ์ประเภทใดทำหน้าที่จัดหา สินค้าจำเป็น
ในการบริโภค

ร: สหกรณ์บริการ จัดบริการในเรื่องอะไรบ้าง

ณ: สหกรณ์ช่วยลดปัญหาทางด้านใด

จ: ประโยชน์สำคัญที่สุดของการจัดตั้งสหกรณ์การเกษตร
คืออะไร

2. แผนการสอนกลุ่มสร้างเสริมและสภการณชีวิต ชั้น ป.6 หน้า 342-343

การประเมินผล

1. สังเกตพฤติกรรมการเรียน

2. ตรวจร่างระเบียบข้อบังคับของสหกรณ์ที่จัดตั้งขึ้นในหมู่บ้าน

แบบวัดมโนทัศน์ในการทำงานกลุ่ม

คำชี้แจง

1. แบบวัดมโนทัศน์ในการทำงานกลุ่ม มีจำนวน 39 ข้อ ใช้เวลา 50 นาที
2. ให้นักเรียนเลือกคำตอบที่ตรงกับการปฏิบัติจริงของการทำงานภายในกลุ่มมากที่สุด
3. ขอให้นักเรียนตอบทุกข้อ เพราะแต่ละข้อมีความสำคัญเท่าเทียมกัน
4. วิธีตอบ ให้นักเรียนทำเครื่องหมายกากบาท (X) ลงในกระดาษคำตอบให้กำกับช่องตัวอักษร ก ข ค หรือ ง ที่นักเรียนต้องการเลือกเพียงคำตอบเดียว ตัวอย่าง

(ข้อ 0) ในขณะประชุมกลุ่ม สมาชิกมีความเห็นแตกต่างกันหลายฝ่าย ไม่สามารถหาข้อยุติได้ ถ้าท่านเป็นประธานท่านจะทำอย่างไร

- ก. ขอให้ครูเป็นผู้ตัดสิน
- ข. ขอทราบข้อมูลแต่ละฝ่ายแล้วพิจารณาตัดสินเอง
- ค. แบ่งสมาชิกออกเป็นกลุ่ม แล้วให้อภิปรายหาข้อสรุป
- ง. แต่งตั้งกรรมการขึ้นพิจารณาปัญหานี้ หลังการประชุมคราวนี้

ถ้านักเรียนเลือกข้อ ง ให้นักเรียนเขียนเครื่องหมายกากบาท (X) ลงในกระดาษคำตอบให้ตรงกับช่อง ง ดังนี้

กระดาษคำตอบ				
ข้อ	ก	ข	ค	ง
0				X
1				

1. เมื่อนักเรียนได้รับมอบหมายให้เป็นหัวหน้านักเรียนการทำควมสะอาดสนามหน้าโรงเรียน เพื่อเตรียมจัดงานวันเด็กแห่งชาติ นักเรียนควรจะเริ่มดำเนินงานในขั้นแรก อย่างไร
 - ก. ขอให้ครูที่ปรึกษาแนะนำและวางแผน
 - ข. ศึกษางานที่เคยทำกันมาแล้วจึงวางแผน
 - ค. ประชุมวางแผนร่วมกับคณะกรรมการนักเรียน
 - ง. แจ้งรายละเอียดให้สมาชิกทราบ เพื่อขอความช่วยเหลือ
2. ในการจัดปายนิเทศ เมื่อครูให้นักเรียนนำข่าวจากหนังสือพิมพ์มาแล้ว นักเรียนต้องการให้ครูมอบหมายให้ทำงานในลักษณะใด
 - ก. ให้ครูออกแบบการจัดปายนิเทศให้
 - ข. ให้แต่ละคนติดข่าวบนปายนิเทศตามใจชอบ
 - ค. ช่วยกัน เสนอความคิดแล้ว เลือกความคิดเห็นที่ดีที่สุด
 - ง. ให้ครูแนะนำว่าการจัดปายนิเทศต้องทำอะไรก่อน แล้วแบ่งหน้าที่รับผิดชอบ
3. ในขณะที่จัดปายนิเทศ เพื่อนต่างกลุ่มมาขอกระดาษสีต่าง ๆ เพื่อนำไปตกแต่งให้สวยงาม หัวหน้ากลุ่มจะทำอย่างไร
 - ก. ตามไปดูว่ากลุ่มนั้นต้องการใช้กระดาษจริง ๆ หรือไม่
 - ข. แบ่งกระดาษให้เพื่อนต่างกลุ่ม เพราะ เกรงใจ เพื่อนที่มาขอ
 - ค. ถามเพื่อน ๆ ว่าจะให้กระดาษหรือไม่ เพราะตนไม่กล้าตัดสินใจ
 - ง. ขอความเห็นจากเพื่อน ๆ ในกลุ่มว่าควรให้กระดาษแก่เพื่อนต่างกลุ่มหรือไม่
4. ในการแข่งขันเกมระหว่างกลุ่ม สมคิด และสุดาต้องการออกไปแข่งขันเป็นคนแรก สมชัยผู้เป็นหัวหน้ากลุ่มจะตัดสินใจอย่างไร
 - ก. ขอร้องให้ครูผู้ควบคุม เกม เป็นผู้ตัดสินใจ
 - ข. ใช้วิธีเสี่ยงทายใครชนะก็ เป็นผู้ออกไป
 - ค. ให้ทั้งสอง เลือกว่าจะ เข้าแข่งขันในรอบนี้หรือรอบต่อไป
 - ง. ให้สมาชิกในกลุ่ม เลือกใครได้คะแนนสนับสนุนมากที่สุด เป็นผู้ออกไป

5. ในการประกวดกระทงในวันลอยกระทง สุนันท์คิดว่ากระทงของชั้นตนทำได้ดีที่สุด แต่ปรากฏว่า กระทงของชั้นตนไม่ได้รางวัลอะไรไปเลย ทนงศักดิ์ซึ่งเป็นหัวหน้ากลุ่มจะทำอย่างไร
- พิจารณาข้อบกพร่องของกระทงตน
 - วิจารณ์ผลการตัดสินกับเพื่อน ๆ
 - ขอให้ครูอธิบายข้อบกพร่องของกระทงตน
 - ตรวจสอบคะแนนที่กรรมการให้ไว้ว่ารวมถูกต้องหรือไม่
6. เกียรติศักดิ์ เป็นหัวหน้ากลุ่มทำงานชิ้นหนึ่ง เพื่อน ๆ ขอให้เกียรติศักดิ์ เป็นผู้ออกไปรายงานหน้าชั้น แต่เกียรติศักดิ์ เป็นคนพูดไม่เก่ง เกียรติศักดิ์จะทำอย่างไร
- ขอให้กลุ่ม เลือกผู้อื่นออกไปรายงาน
 - ปฏิเสธ เพราะทำหน้าที่ เป็นประธานแล้ว
 - รับทำหน้าที่นี้โดย เตรียมรายละเอียดที่จะพูดไว้
 - ขอให้ เพื่อนออกไปรายงานหน้าชั้นร่วมกับตนอีก 1 คน
7. ในวันเข้าพรรษา ทางโรงเรียนให้นักเรียนมาร่วมกันปลูกต้นไม้ อาคม เป็นหัวหน้าห้องบังเอิญไปพบเพื่อนกลุ่มหนึ่งหลบไปเล่นหลังโรงเรียน อาคมจะทำอย่างไร
- บอก เพื่อน ๆ ว่าครูให้มาตามไปทำงาน
 - พูดขอร้องให้ เพื่อน เห็นความสำคัญของงาน
 - ขอร้องให้ เพื่อน ๆ ไปทำงานให้ เสร็จเสียก่อน
 - บอกเพื่อน ๆ ว่าถ้าไม่ไปทำงานจะรายงานให้ครูทราบ
8. สาลี เป็นแม่ค้าชอบเอาเปรียบลูกค้า วันหนึ่งนิภาไปซื้อของที่ร้านสาลี สาลีทอนเงินให้เกินจำนวน นิภาจะทำอย่างไร
- คืนเงินให้แก่สาลี
 - บอกให้สาลีคิด เงินใหม่
 - รับเงินทอนเพราะ เป็นความผิดของสาลีเอง
 - รับ เดินออกจากร้าน เพราะสาลีชอบ เอาเปรียบผู้อื่น

9. ประภากับศรีไพรไม่ถูกกัน เมื่อประภาทำงานผิดพลาด ศรีไพรจึงถือโอกาส พุดจาค่อนแคะ เกิดการทะเลาะกันขึ้น ถ้านักเรียนเป็นหัวหน้ากลุ่มจะทำอย่างไร
- เจรจายให้อยอมความกัน
 - วางเฉยไม่เข้าไปยุ่งเกี่ยว
 - ตำหนิศรีไพรว่าไม่ควรก่อเรื่องขึ้นมา
 - เตือนประภาว่าศรีไพรพูดความจริงไม่น่าโกรธ
10. สาลี่ เป็นหัวหน้าชั้น สาลี่ทราบว่าอนงค์ เพื่อนร่วมชั้นมีฐานะยากจน วันนี้ออนงค์ ไม่ได้รับประทานอาหารกลางวัน สาลี่จะทำอย่างไร
- ให้ยืมเงินซื้ออาหาร
 - บอกให้ครูประจำชั้นทราบ
 - ชวนอนงค์รับประทานอาหารกับตน
 - ขอให้เพื่อน ๆ แบ่งอาหารให้ออนงค์คนละเล็กน้อย
11. ศักดิ์ชัยคิดจัดปายนิเทศประกวดเนื่องในวันสุนทรภู่ ปรากฏว่ามีปัญหา เนื่องจาก ศักดิ์ชัยไม่เคยทำมาก่อน ศักดิ์ชัยจะทำอย่างไร
- ขอร้องให้เพื่อน ๆ ที่มีฝีมือมาช่วย
 - ขอคำแนะนำจากครูและเพื่อน ๆ
 - พยายามทำแก้ไขจนกว่าจะพอใจ
 - เปลี่ยนไปประกวดอ่านทำนองเสนาะแทน
12. บุญเลี้ยง เป็นเด็กที่เกเรที่สุดในชั้น ชอบรังแกเพื่อน วันหนึ่งบุญเลี้ยงเหยียบเปลือกกล้วยลื่นล้ม เพื่อน ๆ พากันหัวเราะเยาะ หัวหน้าห้องมาพบเข้า จะทำอย่างไร
- เข้าไปถามว่าเจ็บที่ไหนหรือไม่
 - ช่วยพาบุญเลี้ยงไปทำบาดแผล
 - ขอร้องเพื่อน ๆ ไม่ให้ทำเช่นนั้น
 - ช่วยพาบุญเลี้ยงออกไปจากบริเวณนั้น เพราะบุญเลี้ยงอาจจะอาย

13. เมื่อหัวหน้าชั้น ป. 6/1 เข้าร่วมประชุมกับคณะกรรมการนักเรียนเกี่ยวกับการจัดงานกีฬาสี หัวหน้าชั้นจะทำอย่างไร เมื่อเข้าร่วมประชุม
- แสดงความคิดเห็นให้มากที่สุด
 - แสดงความคิดเห็น เมื่อเห็นสมควร
 - เมื่อไม่เห็นด้วยก็จะหลีกเลี่ยงการโต้แย้ง
 - เมื่อเสนอความคิดเห็นอะไรออกไปแล้วก็จะยืนยันความคิดเห็นนั้น
14. วาสนารับมอบหมายจากครูประจำชั้นให้เก็บเงินจากเพื่อน เพื่อซื้ออาหารมาจัดงานสังสรรค์ในวันขึ้นปีใหม่ เมื่อรวบรวมเงินแล้วปรากฏว่า เงินขาดไป 8 บาท วาสนา จะทำอย่างไร
- นำเงินที่เก็บได้ทั้งหมดส่งครู
 - แจ้งเรื่องนี้ให้ครูประจำชั้นทราบ
 - ออกเงินของตนชดเชยเงินที่ขาดหายไป
 - เฉลี่ยเงินคนละเล็กน้อยกับเพื่อน ๆ ชดเชยเงินที่ขาดหายไป
15. การจัดงานสังสรรค์วันขึ้นปีใหม่ พจน์มีหลักฐานเกี่ยวกับการจ่ายเงินของวาสนา ซึ่งเป็นเหรียญกษาปณ์ ไม่ตรงกับแผนงานที่กำหนดไว้ พจน์จะทำอย่างไร
- ขอให้ประธานให้เหรียญชี้แจงการจ่ายเงินในที่ประชุม
 - ไม่ถามเพราะวาสนาจะเสียหน้าและอาจโกรธเคืองตน
 - ไม่ถามในที่ประชุม เพราะจะถามเป็นการส่วนตัวได้ เนื่องจาก เป็นเพื่อนสนิท
 - เขียนเรื่องนี้ใส่กระดาษถามประธาน เพราะตนเองเกรงใจวาสนาที่เป็นเพื่อนสนิท
16. วันหนึ่งขณะวาสนารับประทานอาหารกลางวัน ได้ยินเพื่อนร่วมชั้นวิจารณ์การทำงานของตน วาสนาจะทำอย่างไร
- นำคำวิจารณ์นั้นมาพิจารณา
 - เข้าไปปรับความเข้าใจกับเพื่อน
 - เก็บความไม่พอใจไว้ในใจเงียบ ๆ
 - ไม่สนใจและปล่อยให้เรื่องนี้ผ่านไป

17. วินัย เป็นคนเรียนเก่ง เมื่อใกล้จะถึงกำหนดสอบ ถาวรซึ่งเป็นเด็ก เกเร เคยกลั่นแกล้งวินัย เสมอมาขอร้องให้วินัยช่วยอธิบาย เลขให้ วินัยจะทำอย่างไร
- รับปากว่าถ้ามีเวลาจะช่วยทบทวนให้
 - ช่วยอธิบาย เลขให้ถาวรด้วยความ เต็มใจ
 - ช่วยอธิบาย เลขให้โดยมีข้อแม้ว่าจะรังแกตนอีกไม่ได้
 - บอกถาวรว่าให้ไปหาคนอื่นอธิบายให้ เพราะตนมีงานจะต้องทำอีกมาก
18. เมื่อครูมอบหมายงานให้ทำงาน เป็นกลุ่ม ชนนี่ เป็นหัวหน้ากลุ่ม ๆ หนึ่ง ได้พบว่าสมาชิกไม่ยอมทำงานตามที่ได้รับมอบหมาย ชนนี่จะทำอย่างไร
- ดักเตือนสมาชิกว่าควรรับผิดชอบต่อหน้าที่
 - ชี้แจงรายละเอียดเกี่ยวกับงานให้สมาชิก เข้าใจ
 - ถามสมาชิกว่ามีปัญหาอะไรแล้วช่วยแก้ไขข้อขัดข้องให้
 - บอกสมาชิกว่าตนอาจจะถูกตัดชื่อคนที่ไม่ให้ความร่วมมือออกจากกลุ่ม
19. ในช่วงโมง เกษตร ครูสมชายให้นักเรียนรวมกลุ่ม ๆ ละ 6 คน เพื่อช่วยกันปลูกผักกาดขาว นักเรียนจะทำอย่างไร
- เรียกชื่อ เพื่อนที่สนิท เข้ามารวมกลุ่ม
 - ยืนเฉย ๆ จนกว่าเพื่อนจะชวนเข้ากลุ่ม
 - รีบเข้าไปรวมกลุ่มกับเพื่อน ๆ ให้ครบจำนวน 6 คน
 - บอกครูสมชายว่าตนเองต้องการปลูกผักคนเดียว เพราะเคยปลูกผักจนชำนาญแล้ว
20. ครูวิไลมอบหมายให้กลุ่มที่ 1 จัดป้ายนิเทศ อนันต์เป็นสมาชิกคนหนึ่งในกลุ่มที่ 1 ขณะ เข้าประชุมกลุ่ม อนันต์ควรจะทำอย่างไร
- เสนอความคิดเห็นในการวางแผนงานให้มากที่สุด
 - นั่งเงียบรอให้ประธานกลุ่มมอบหมายงานให้ทำ
 - อาสาวางแผนงานในครั้งนี้อยู่ร่วมกับประธาน เท่านั้น
 - ถามถึงจุดประสงค์ของการจัดป้ายนิเทศในครั้งนี้อย่างชัดเจน

21. ในการประชุม เพื่อจัดงานวันฉลองวันสำเร็จการศึกษาของนักเรียนชั้น ป.6
วิรัตน์โต้แย้งกับธานีอย่างรุนแรง นักเรียน เป็นสมาชิกในกลุ่มนี้ นักเรียน
จะทำอย่างไร
- เสนอให้ประธานปิดประชุมทันที
 - พูดตำหนิวิรัตน์และธานีว่าไม่ฟัง เหตุผลซึ่งกันและกัน
 - พยายามพูดประนีประนอมให้รับฟังและพิจารณา เหตุผล
 - เดินออกไปจากที่ประชุม เพราะรำคาญและทำให้ เสียเวลา
22. ในช่วง 1 ชั่วโมง เรียนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต กลุ่มสายใจตกลงกันว่า
ทุกคนต้องบันทึกข่าวคนละ 1 ข่าว เพื่อเสนอข่าวประจำวัน วันละ 1 ข่าว
โดยจะออกไปเสนอข่าวตามลำดับของพยัญชนะตัวแรกของชื่อ วันนี้อารีรัตน์
จะต้องเป็นผู้รายงานข่าว อารีรัตน์ จะทำอย่างไร
- ขอให้เพื่อนออกไปยืนเป็นกำลังใจ 1 คน
 - ออกไปเสนอข่าวด้วยความตั้งใจ
 - ขอยืมสมุดข่าวจากเพื่อนไปอ่าน เพราะตนเองไม่ได้บันทึกข่าว
 - ขอให้เพื่อนในกลุ่มออกไปรายงานข่าวแทนตนก่อน เพราะวันนี้
ตนเองยังไม่กล้า
23. วันสุนทรภู่ นักเรียนชั้น ป.6 ได้รับมอบหมายให้จัดป้ายนิเทศ เพื่อแสดงในวันที่ 26
มิถุนายน เมื่อประกาศหัวหน้ากลุ่มแบ่งงานให้ทุกคนไปหาข้อมูล เกี่ยวกับสุนทรภู่
นักเรียน เป็นสมาชิกที่ได้รับมอบหมายด้วย นักเรียนจะทำอย่างไร
- ไปหาข้อมูล เกี่ยวกับสุนทรภู่ให้ได้มากที่สุด
 - เสนอให้กำหนดขอบเขตของป้ายนิเทศว่าต้องการอะไรบ้าง
 - เล่าประสบการณ์ที่ตนเอง เคยไป อ.แกหลง จ.ระยอง ซึ่งเป็นบ้านเกิดของ
สุนทรภู่
 - ไม่หาข้อมูลอะไรเพิ่มเติม เพราะตนเองมีบัตร ส.ค.ส. ภาพสุนทรภู่
แล้ว 1 แผ่น

24. เพ็ญพร เสนอโครงการไปทัศนศึกษาที่เกาะเสม็ดในจังหวัดระยอง แต่เพื่อน ๆ คัดค้านว่าขณะนี้ เป็นฤดูฝน เก่งว่าหากมีลมมรสุมจะเกิดอันตรายได้ ถ้านักเรียน เป็นเพ็ญพร นักเรียนจะทำอย่างไร
- เสนอความคิด เห็นใหม่
 - ล้มเลิกความคิดที่จะไปทัศนศึกษา
 - ตั้งใจว่าต่อไปนี้จะ ไม่เสนอความคิด เห็นอีก
 - ปรึกษาหารือร่วมกันอีกครั้ง เพื่อหาสถานที่แห่งใหม่
25. ในวิชางานเกษตร ครูมอบหมายให้นักเรียนแบ่งกลุ่มเพื่อ เพาะเห็ดฟางกลุ่มละ 10 คน แล้วให้แต่ละกลุ่มเลือกหัวหน้ากลุ่ม 1 คน นักเรียนจะเลือกหัวหน้ากลุ่มด้วยวิธีใด
- จับสลาก เพื่อเลือกหัวหน้ากลุ่ม
 - ให้สมาชิกภายในกลุ่ม เสนอชื่อผู้ที่สมควร เป็นหัวหน้า
 - มอบหมายให้นักเรียนที่ เคยทำหน้าที่ เป็นหัวหน้ากลุ่ม เป็นหัวหน้ากลุ่ม
 - มอบหมายให้นักเรียนที่ เคยเพาะเห็ดฟาง เป็นหัวหน้ากลุ่ม
26. หลังจากนักเรียนชมสไลด์ประกอบคำบรรยาย เรื่อง การเพาะเห็ดฟางแล้ว นักเรียนควรจะทำ เนิมการต่อไปอย่างไร
- มอบหมายงานว่าใครจะทำอย่างไร
 - แบ่งกลุ่มย่อย เตรียมอุปกรณ์ที่ต้องใช้
 - วางขั้นตอนว่าจะทำอะไรก่อนและหลัง
 - ปรึกษาหารือ เพื่อทำความเข้าใจ เกี่ยวกับจุดประสงค์และงานที่จะต้องทำ
27. โรงเรียนแห่งหนึ่ง มีการทำบุญตักบาตร เนื่องในวันขึ้นปีใหม่ หลังจากครูมอบหมาย งานให้นักเรียนชั้น ป.6/1 เพื่อช่วยทำงานนี้แล้ว นักเรียนจะทำ เนิมอย่างไร การทำงานจึงจะ สำ เร็จไปได้ด้วยดี
- กำหนด เวลาและข้อตกลงให้ชัดเจนแน่นอน
 - พยายามให้ทุกคนช่วย เหลือซึ่งกันและกันให้มากที่สุด
 - พยายาม เน้นให้ทุกคนทำงานที่ได้รับมอบหมาย โดยไม่ก้าวร้าวซึ่งกันและกัน
 - ชี้แจงความ สำคัญของการจัดงานให้ทุกคนทราบและ เข้าใจ เป็นอย่างดี

28. ก่อนปิดภาคเรียน ครูนุติ เสนอแนะว่าควรจะมีการทำอาหารรับประทานร่วมกัน
หนึ่งมื้อ นักเรียนควรจะทำอย่างไร
- ขอความช่วยเหลือเหลือจากครูนุติให้เลือกรายการอาหารที่จะทำ
 - ให้เพื่อนที่มีฝีมือในการทำอาหารเลือกรายการอาหารที่จะทำ
 - ประชุมเพื่อนร่วมชั้นเพื่อแจ้งวัตถุประสงค์และขอความคิดเห็น
 - ให้หัวหน้าชั้นตัดสินใจร่วมกับครูนุติ แล้วแจ้งให้เพื่อนทราบ
29. ครูสอนวิชาภาษาไทยแจ้งให้นักเรียนชั้น ป.6 ทราบว่าอีกหนึ่งเดือนจะถึง
วันสุนทรภู่ทางโรงเรียนจะมีการจัดงานวันสุนทรภู่ ซึ่งนักเรียนชั้น ป.6
จะได้ร่วมจัดงานนี้ด้วย อรพินธ์ เป็นนักเรียนชั้น ป.6 ควรจะทำอย่างไร
- ไม่ทำอะไรจนกว่าจะได้รับมอบหมายงานให้ทำ
 - เสนอให้มีการแสดงละครเกี่ยวกับชีวประวัติสุนทรภู่
 - รวบรวมเกี่ยวกับผลงานของสุนทรภู่เพื่อเสนอในที่ประชุม
 - ถามครูว่า วันสุนทรภู่ตรงกับวันที่เท่าไร ทำไมจึงต้องจัดวันสุนทรภู่
30. ครูอานนท์มอบหมายให้นักเรียนแต่ละกลุ่มเขียนเรียงความและวาดภาพประกอบ
เกี่ยวกับการอนุรักษ์ธรรมชาติ เพื่อคัดเลือกไปจัดนิทรรศการในวันสิ่งแวดล้อม
แห่งชาติ อานุภาพ ได้รับมอบหมายให้วาดภาพประกอบ ถ้ามีเพื่อนบางคนให้
คำแนะนำแก่อานุภาพ อานุภาพ จะทำอย่างไร
- รับฟังคำแนะนำแต่ไม่สนใจที่จะปฏิบัติตาม
 - ไม่รับฟังคำแนะนำ เพราะตนรับผิดชอบคนเดียว
 - ตำหนิเพื่อนที่ให้คำแนะนำ เพราะมาก้าวก่ายหน้าที่ของตน
 - รับฟังคำแนะนำและนำมาประกอบการพิจารณาในการวาดภาพ
31. ทวีปและศรียรรณ ได้รับมอบหมายให้จัดตกแต่งมุมหนังสือภายในห้องเรียน หลังจาก
ที่ช่วยกันจัดหนังสือเรียบร้อยแล้ว ทวีปก็นำภาพโฆษณาภาพยนตร์มาติดที่มุมหนังสือ
ถ้าศรียรรณไม่ชอบใจภาพนั้น ศรียรรณจะทำอย่างไร
- นำภาพที่ตนเองชอบไปติดแทนภาพเดิม
 - บอกทวีปว่าภาพนั้นไม่เหมาะกับมุมหนังสือ
 - ปรึกษากับทวีปเกี่ยวกับลักษณะรูปภาพที่เหมาะสมกับมุมหนังสือ
 - นำรูปภาพที่ตนเองชอบหลาย ๆ ภาพมาให้ทวีปเลือกเพื่อนำไปติดแทนภาพเดิม

32. ในการจัดทำสมุดภาพ เรื่องวันสำคัญของไทย ปรากฏว่าอรรณพเห็นภาพของกลุ่มอื่น เหมือนกับภาพของตนที่หายไป สมาชิกในกลุ่มของอรรณพจะทำอย่างไร
- รายงานเรื่องนี้ให้ครูทราบ
 - ขอร้องให้กลุ่มนั้นคืนภาพให้ตน
 - หารายละเอียดว่าภาพเหล่านั้นใครนำมาจากที่ใด
 - ถามกลุ่มนั้นว่าภาพเหล่านั้น เป็นภาพที่เก็บได้ใช่หรือไม่
33. มารยาทมีหน้าที่ตรวจภาพลงในสมุด ก่อนนำสมุดไปส่งครูจะต้องมีการอภิปรายเกี่ยวกับผลงานก่อน แต่มารยาทยังทำงานไม่เสร็จ สมาชิกในกลุ่มจะทำอย่างไร
- รองจนกว่ามารยาทจะทำงานเสร็จ
 - ช่วยกันตรวจภาพให้เสร็จแล้วจึงอภิปราย
 - บอกมารยาทว่าต่อไปไม่ต้องมารวมกลุ่มด้วย
 - อภิปรายก่อนโดยไม่ให้มารยาทร่วมอภิปรายด้วย
34. นริศ และนรินทร์ เป็นพี่น้องฝาแฝดจะมาถึงโรงเรียนสาย เฉพาะวันศุกร์ที่ตนเป็นเวรทำความสะอาดห้อง จึงไม่ได้ช่วยเพื่อนทำงานในตอนเช้า ถ้านักเรียนเป็นเวรวันศุกร์ นักเรียนจะทำอย่างไร
- ขอร้องให้นริศและนรินทร์มาถึงโรงเรียนเร็วกว่าเดิม
 - ทำหน้าที่เป็นคนเห็นแก่ตัว เพราะวันอื่น ๆ มาถึงโรงเรียนเช้า
 - ถามสาเหตุที่มาสายแล้วให้นริศและนรินทร์ทำงานในเวลาเที่ยงวัน
 - บอก นริศ และนรินทร์ว่า ถ้าไม่ช่วยทำงานในตอนเช้าจะรายงานให้ครูทราบ
35. ในวันลอยกระทงทางสมาชิกในกลุ่มตกลงกันว่า ทุกคนจะต้องนำใบตอง ไม้กลัดกรรไกร เข็ม และด้ายมาให้ครบ สุชาติเป็นสมาชิกของกลุ่ม บ้านของสุชาติไม่มีต้นกล้วย สุชาติจะทำอย่างไร
- ไปขอซื้อใบตองจากเพื่อนข้างบ้าน
 - นำไม้กลัดมามาก ๆ เพื่อแลกกับใบตองจากเพื่อน ๆ
 - นำอุปกรณ์ทุกอย่างมาให้ครบแล้วมาขอใบตองจากเพื่อน
 - ไม่นำอุปกรณ์ใด ๆ มา เพราะถ้าไม่มีใบตองก็ทำกระทงไม่ได้

36. ในการประชุมที่มิกกีฬาวอลเลย์บอลของสีแดง เพื่อเลือกหัวหน้าทีมคนใหม่ สมาชิกทุกคน เลือกอรรถัย เป็นหัวหน้าทีม ยกเว้นประไพคัดค้านว่า ถ้าอรรถัย เป็นหัวหน้าตนจะไม่ลงแข่งขันอีก ถ้านักเรียนเป็นนักกีฬาวอลเลย์บอลของสีแดง นักเรียนจะอย่างไร
- ขอร้องให้ประไพชี้แจงเหตุผลที่คัดค้าน
 - พูดให้เห็นความสำคัญของการแข่งขันครั้งนี้
 - พูดให้เห็นความสำคัญของตำแหน่งหัวหน้าทีม
 - คัดเลือกสมาชิกคนอื่น เข้าแทนตำแหน่งของประไพ
37. วิรัตน์ อูมา และสถาพร รับอาสาจัดตกแต่งและเขียนคำอวยพรเนื่องในวันขึ้นปีใหม่ของนกระดาน ปรากฏว่า ภาพและคำอวยพรสวยงามเหมาะสมมาก สมาชิกร่วมชั้นควรอย่างไร
- ยิ้มด้วยความพอใจ
 - ชมเชยและปรบมือให้เพื่อน
 - ออกไปตกแต่งแก้ไขตามความคิดของตน
 - พูดกับเพื่อนว่าถ้าตนเองทำจะสวยมากกว่านี้
38. ชานนท์ เป็นสมาชิกของกลุ่ม เขายังไม่เคยออกไปเสนอรายงานคนเดียว วันนี้เป็นหน้าที่ของชานนท์ที่จะต้องออกไปเสนอรายงาน แต่เขาไม่มีความมั่นใจ สมาชิกในกลุ่มควรอย่างไร
- ออกไปช่วยชานนท์ เสนอรายงาน
 - รับอาสาออกไป เสนอรายงานแทนชานนท์
 - ช่วยชานนท์เตรียมสิ่งที่ จะ เสนอให้ เรียบร้อยและให้คำแนะนำ
 - บอกชานนท์ว่า ถ้าไม่ออกไปรายงานต่อไปจะไม่ให้รวมกลุ่มด้วย

39. วิชางานเกษตร ครูทรีนำเมล็ดพันธุ์ผักชนิดต่าง ๆ เช่น ผักบุ้ง ผักคะน้า ผักกาดหอม และผักกาดขาวปลี มาให้นักเรียนแต่ละกลุ่มเลือกปลูกตามความต้องการ แต่นักเรียนกลุ่มหนึ่งมีการโต้แย้งกันมากและตกลงกันไม่ได้ว่าจะปลูกผักชนิดใด ถ้านักเรียนเป็นสมาชิกกลุ่มนี้ นักเรียนจะทำอย่างไร
- ก. เสนอให้หัวหน้ากลุ่มตัดสินใจเลือกพันธุ์ผัก
 - ข. เสนอให้สมาชิกทุกคนอภิปรายเกี่ยวกับประโยชน์ของผักชนิดต่าง ๆ
 - ค. เสนอให้สมาชิกพิจารณาและตัดสินใจด้วยเหตุผลแล้วนับคะแนนเสียง
 - ง. เสนอให้ปลูกผักที่มีประโยชน์มากที่สุดหนึ่งชนิดแล้วปลูกผักบุ้งรอบขอบแปลง

แบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต หน่วยการทำมาหากิน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

คำชี้แจง

1. แบบทดสอบนี้มี 50 ข้อ ใช้เวลา 1 ชั่วโมง ข้อสอบแต่ละข้อมี 4 ตัวเลือก
2. ให้นักเรียนทำเครื่องหมายกากบาท (X) ลงในกระดาษคำตอบให้ตรงกับช่องอักษร ก ข ค หรือ ง ที่มีคำตอบที่ถูกต้องที่สุด

ตัวอย่าง (ข้อ 0) สินค้าส่งออกของไทยที่มีมูลค่าสูงสุด คือ ข้อใด

- ก. ข้าว
- ข. ยางพารา
- ค. เสื้อผ้าสำเร็จรูป
- ง. เครื่องหนัง

คำตอบที่ถูกต้องที่สุด คือ ข้อ ค ให้ทำเครื่องหมายกากบาท (X) ลงในกระดาษคำตอบดังนี้

กระดาษคำตอบ				
ข้อ	ก	ข	ค	ง
0			X	

3. ถ้านักเรียนต้องการเปลี่ยนคำตอบ ให้ขีด = ทับ x แล้วเลือกคำตอบที่นักเรียนต้องการ

ตัวอย่าง ถ้านักเรียนต้องการเปลี่ยนคำตอบ ข้อ ค เป็น ข้อ ง

กระดาษคำตอบ				
ข้อ	ก	ข	ค	ง
0			ค	X

1. เพราะเหตุใดผู้ประกอบการค้าจึงต้อง เลือกทำ เลขที่ตั้งก่อน เปิดร้านค้าใหม่
 - ก. ต้องการทราบจำนวนลูกค้า
 - ข. ต้องการทราบรายได้ของลูกค้า
 - ค. ต้องการทราบความต้องการของลูกค้า
 - ง. ต้องการทราบคำตอบแทนจากการขายสินค้า
2. ร้านค้าใด เลือกทำ เลขที่ตั้งร้านค้าได้ เหมาะสมที่สุด
 - ก. ป้ายน้ำมันตั้งอยู่ในตลาดสด
 - ข. ร้านขายทองตั้งอยู่ ชานเมือง
 - ค. ร้านขายของชำตั้ง อยู่ในหมู่บ้าน
 - ง. ร้านขายยาตั้งอยู่ใกล้โรงพยาบาล
3. เมื่อเปิดร้านค้าใหม่ ผู้ประกอบการค้าจะต้องไปจดทะเบียนการค้า ณ สถานที่ใด
 - ก. กรมการค้าภายใน
 - ข. กรมพาณิชย์สัมพันธ์
 - ค. สำนักงานพาณิชย์จังหวัด
 - ง. สำนักงานสรรพากร เขตท้องที่

4. ถ้านักเรียนต้องการเปิดร้านขายอาหารสำเร็จรูป นักเรียนควรเลือกทำเลในข้อใด
- ใกล้โรงเรียน เพราะมีนักเรียนมาก
 - ใกล้ที่ว่าการอำเภอ เพราะมีคนมาก
 - ใกล้แหล่งชุมชนและไม่มีร้านขายอาหารสำเร็จรูป
 - ใกล้ตลาดสด เพราะสะดวกในการเลือกซื้ออาหารมาประกอบอาหาร
5. บริเวณแหล่งชุมชนที่ประชาชนมีรายได้น้อย ควรเลือกซื้อสินค้าประเภทใดมาจำหน่าย
- สินค้าที่ราคาถูกที่สุด
 - สินค้าที่มีคุณภาพดีที่สุด
 - สินค้าที่ลูกค้าสามารถซื้อได้
 - สินค้าที่ลูกค้าต้องการและสามารถซื้อได้
6. ร้านค้าที่เลือกสินค้ามาตรฐานมาจำหน่าย จะได้รับผลตอบแทนอย่างไร
- มีกำไรจากการขายสินค้ามากขึ้น
 - ร้านค้ามีชื่อเสียงเป็นที่ยอมรับของลูกค้า
 - ประสบความสำเร็จในการประกอบอาชีพ
 - สามารถแย่งลูกค้าจากร้านค้าที่เป็นคู่แข่งได้
7. บังอรเปิดร้านค้าอยู่ห่างจากอำเภอ 18 กิโลเมตร การคมนาคมไม่สะดวก ถ้าบังอรต้องการซื้อผักจำนวนมาก บังอรควรเลือกซื้อผักจากแหล่งใด
- ซื้อจากแม่ค้าในหมู่บ้าน
 - ซื้อจากชาวสวนในหมู่บ้าน
 - ซื้อจากแม่ค้าที่ตลาดในอำเภอ
 - ซื้อจากชาวสวนที่นำผักไปขายที่ตลาดในอำเภอ
8. แม่ค้าต้องการซื้อปลากะปองไปจำหน่ายในหมู่บ้าน แม่ค้าควรเลือกปลากะปองอย่างไร
- เลือกปลากะปองที่ร้านค้าลดราคาครึ่งราคา
 - เลือกปลากะปองที่ใกล้หมดอายุและราคาถูก
 - เลือกปลากะปองที่เก็บไว้ได้นานและราคาปกติ
 - เลือกปลากะปองที่เก็บไว้ได้นานและได้ส่วนลดจากราคาปกติ

9. ข้อใด เป็นการจัดร้านค้าได้เหมาะสมที่สุด
- รวมจัดอาหารกระป๋องและอาหารที่บรรจุขวดไว้ด้วยกัน
 - สุ่มจัดสินค้าประเภทอาหารสดและอาหารกระป๋องไว้ด้วยกัน
 - ปรีชาจัดสินค้าที่มีราคาใกล้เคียงกันไว้ด้วยกัน
 - นงนุชจัดสินค้าประเภทเสื้อผ้าและผงซักฟอกไว้ด้วยกัน
10. การจัดทำบัญชีร้านค้าให้ประโยชน์แก่เจ้าของร้านค้าอย่างไร
- ทำให้ทราบจำนวนสินค้าคงเหลือ
 - ทำให้ทราบผลการดำเนินงานของร้าน
 - ทำให้ทราบรายรับรายจ่ายของร้าน
 - ทำให้ทราบรายชื่อลูกค้าที่มาอุดหนุน
11. "นายไสวซื้อผงซักฟอก 1 กล่อง ราคา 30 บาท นายไสวจ่ายเงินทันที "
- ถ้านักเรียนเป็นเจ้าของร้าน นักเรียนจะบันทึกรายการลงในบัญชีใด
- บัญชีเงินสด
 - บัญชีซื้อสินค้า
 - บัญชีขายสินค้า
 - บัญชีเงินสดและบัญชีขายสินค้า
12. การโฆษณาสินค้ามีความสำคัญต่อการค้าอย่างไร
- ทำให้ผู้บริโภครู้จักและซื้อสินค้ามากขึ้น
 - ทำให้ได้รับการสนับสนุนจากทางราชการมากขึ้น
 - ทำให้ผู้ขายให้คำแนะนำสินค้าแก่ผู้ซื้อสินค้าได้ดียิ่งขึ้น
 - ทำให้ลูกค้าเกิดความมั่นใจเมื่อซื้อสินค้า
13. ข้อใด ไม่เป็น การส่งเสริมการขายที่ดี
- ห้างเซ็นทรัลทุกสาขาลดราคาสินค้าทุกแผนกในราคาต่ำกว่าทุน
 - กรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศจัดงานแสดงสินค้าประเภทเครื่องหนังและอัญมณี
 - กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านป่าไร่ร่วมลงทุนเพื่อเปิดร้านจำหน่ายผลผลิตของกลุ่ม
 - ร้านรสเด็ดโภชนาจัดสถานที่จอดรถให้ลูกค้าที่มาประทานอาหาร

14. ถ้านักเรียนได้รับมอบหมายให้จัดซื้อสมุดและดินสอจำนวนมาก เพื่อมอบเป็นรางวัลแก่นักเรียน เนื่องในวันเด็กแห่งชาติ นักเรียนจะซื้อสมุดและดินสอจากร้านใด
- ร้านขายของชำในหมู่บ้าน
 - ร้านขายของชำในตลาด
 - ร้านขายเครื่องเขียนที่ขายส่ง
 - ร้านขายเครื่องเขียนที่ขายปลีก
15. " ในเทศกาลปีใหม่ โรงงานแห่งหนึ่งเปิดขายสินค้าให้ผู้บริโภคใน ราคาส่ง " คำที่ขีดเส้นใต้ หมายความว่าอย่างไร
- คิดราคาขายจำนวนน้อย
 - คิดราคาขายจำนวนมาก
 - คิดราคาขาย เท่าต้นทุนการผลิต
 - คิดราคาขายต่ำกว่าต้นทุนการผลิต
16. ข้อใด เป็นสินค้าส่งออกของประเทศไทย
- เครื่องจักรกล เคมีภัณฑ์
 - เสื้อผ้าสำเร็จรูป มันสำปะหลัง
 - ข้าว น้ำมันดิบ
 - ยางพารา เหล็กกล้า
17. ประชาชนชาวไทยจะเดือดร้อนทางเศรษฐกิจมาก ถ้ารัฐบาลตัดสัมพันธ์ไมตรีทางการค้ากับประเทศคู่ค้าในข้อใด
- ซาอุดีอาระเบีย ญี่ปุ่น
 - สิงคโปร์ สหรัฐอเมริกา
 - ญี่ปุ่น สหรัฐอเมริกา
 - ฮ่องกง สหรัฐอเมริกา
18. ด้านสุขภาพที่ตั้งอยู่ในอำเภอเมืองหนองคาย มีความสำคัญอย่างไร
- รักษาความสงบเรียบร้อยบริเวณชายแดนไทย - ลาว
 - อำนวยความสะดวกในการเดินทางไปยังประเทศลาว
 - ป้องกันคนต่างด้าวจากประเทศลาวลักลอบเข้าประเทศไทย
 - ป้องกันและปราบปรามการซื้อขายสินค้าหนีภาษีระหว่างไทย - ลาว

19. ประเทศไทยสามารถผลิตมันสำปะหลังได้จำนวนมากจนเกินความต้องการภายในประเทศ ทำให้ราคามันสำปะหลังตกต่ำ ปัญหานี้ควรแก้ไขอย่างไร
- ลดจำนวนการผลิตมันสำปะหลัง
 - ส่งมันสำปะหลังไปขายต่างประเทศให้มากขึ้น
 - ให้เกษตรกรเก็บมันสำปะหลังไว้ขายในช่วงที่มันขาดตลาด
 - ควบคุมการซื้อขายอย่างเคร่งครัดเพื่อป้องกันมิให้พ่อค้ากดราคา
20. ขั้นตอนสุดท้ายของการส่งสินค้าไปขายต่างประเทศคือ ข้อใด
- ยื่นขอจดทะเบียนการค้า
 - ยื่นขอจดทะเบียนพาณิชย์
 - ยื่นขอทำบัตรลายเซ็นศุลกากร
 - ยื่นขอจดทะเบียนเป็นผู้ส่งออก
21. " ประชาชนชาวไทยได้รับความเดือดร้อนเนื่องจากราคาสินค้าสูงขึ้นมาก " หน่วยงานใดมีหน้าที่แก้ปัญหานี้
- กรมพาณิชย์สัมพันธ์
 - กรมการค้าภายใน
 - กรมเศรษฐกิจการพาณิชย์
 - สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค
22. การค้าต่างประเทศกับการค้าภายในประเทศแตกต่างกัน ยกเว้นข้อใด
- การค้าต่างประเทศไม่ต้องเสียภาษี
 - การค้าต่างประเทศไม่ต้องจดทะเบียนการค้า
 - การค้าต่างประเทศไม่ต้องจดทะเบียนพาณิชย์
 - การค้าต่างประเทศไม่ต้องจดทะเบียนผู้ส่งออก
23. ปัจจุบันการก่อสร้างอาคารบ้านเรือนและโรงงานต่าง ๆ เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว ความต้องการใช้ปูนซีเมนต์ จึงเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ แต่ประเทศไทยไม่สามารถผลิตปูนซีเมนต์ได้เพียงพอกับความต้องการ รัฐบาลควรแก้ไขปัญหานี้อย่างไร
- ควบคุมไม่ให้มีการกักตุนปูนซีเมนต์
 - ควบคุมไม่ให้มีการก่อสร้างมากเกินไป
 - ควบคุมให้มีการใช้ปูนซีเมนต์อย่างประหยัด
 - ควบคุมการสั่งซื้อปูนซีเมนต์จากต่างประเทศ

24. การนำสินค้าที่ไทยผลิตได้ เข้ามาในประเทศไทย จะเกิดผลเสียต่อเศรษฐกิจไทย
อย่างไร
- ทำให้ราคาสินค้าถูกลง
 - ทำให้รัฐบาลมีรายได้ลดลง
 - ทำให้จำนวนคนว่างงานลดลง
 - ทำให้อุตสาหกรรมในประเทศมีคู่แข่งเพิ่มขึ้น
25. ข้อใดไม่ใช่ การแก้ปัญหาการเสียเปรียบดุลการค้าได้
- ซื้อสินค้าที่ผลิตจากต่างประเทศมากขึ้น
 - ส่งสินค้าไปขายต่างประเทศเพิ่มขึ้น
 - ใช้สินค้าที่ผลิตในประเทศไทย
 - ใช้น้ำมันอย่างประหยัด
26. ข้อใดไม่เป็นการส่งเสริมอุตสาหกรรมภายในประเทศ
- การลดภาษีการนำเข้ารถยนต์
 - การเพิ่มภาษีการนำเข้าปูนซีเมนต์
 - การกำหนดจำนวนนำเข้า เสื้อผ้าสำเร็จรูป
 - ไม่ซื้อสินค้าที่ไทยผลิตได้ เข้ามาในประเทศ
27. ข้อใด เป็นการส่งเสริมและสนับสนุนสินค้าที่ผลิตในประเทศไทยมากที่สุด
- อนันต์ติดป้ายคำขวัญ "ไทยทำ ไทยใช้ ไทยเจริญ "
 - วิภาดาสวมชุดไหมไทยไปร่วมงานแสดงผลผลิตภัณฑ์ไหมไทย
 - สมใจซื้อผ้าไหมไทยไปฝากเพื่อนที่สหรัฐอเมริกา
 - จังหวัดขอนแก่นจัดงานแสดงผลผลิตภัณฑ์ไหมไทย
28. ข้อใดไม่ใช่การประกอบอาชีพบริการ
- แจ้ว เป็นคนรับใช้ที่ซื่อสัตย์
 - สุดา เป็นพยาบาลที่มีความรับผิดชอบ
 - พิชัย เปิดร้านตัดผม เป็นของตนเอง
 - สมศรีขายอาหารที่ตนเป็นคนปรุง

29. ถ้าไม่มีอาชีพบริการคนในสังคมจะเดือดร้อนในเรื่องใดมากที่สุด
- ก. ประชาชนขาดรายได้
 - ข. จำนวนคนว่างงานมากขึ้น
 - ค. รายได้ของประเทศลดลง
 - ง. การดำเนินงานหลักไม่สะดวก
30. หมู่บ้านที่อยู่ในท้องถิ่นทุรกันดารควรมีอาชีพบริการในข้อใด
- ก. อาชีพคนรับใช้ในบ้าน
 - ข. อาชีพคนขับรถรับจ้าง
 - ค. อาชีพพนักงานดับเพลิง
 - ง. อาชีพบริการซักผ้า
31. ข้อกำหนดที่ควรประพฤติปฏิบัติของผู้ประกอบอาชีพ เรียกว่าอะไร
- ก. กฎเกณฑ์
 - ข. ระเบียบวินัย
 - ค. ข้อตกลง
 - ง. จรรยาบรรณ
32. บุคคลต่อไปนี้ใครน่าจะประสบความสำเร็จในการประกอบอาชีพมากที่สุด
- ก. ช่างตัดผมตัดผมให้ลูกค้าด้วยความรวดเร็ว
 - ข. ภารโรงขยันทำความสะอาดอาคารทุกวัน
 - ค. แม่ค้าขายผลไม้ด้วยความซื่อสัตย์สุจริตเสมอ
 - ง. มัคคุเทศก์ทำงานตรงต่อเวลาเสมอ
33. ข้อใดไม่ใช่การส่งเสริมการประกอบอาชีพบริการ
- ก. การจัดตั้งสมาคมผู้ขับรถสามล้อ
 - ข. การจัดฝึกอบรมภาษาอังกฤษแก่ผู้ขับรถแท็กซี่
 - ค. การจัดประกวดแข่งขันการตัดเย็บเสื้อผ้า
 - ง. การรวมกลุ่มเรียกร่องค่าบริการเพิ่มขึ้น

34. อาชีพในข้อใดมีแนวโน้มจะเพิ่มขึ้น เมื่อผู้หญิงต้องออกไปทำงานนอกบ้าน
- คนเลี้ยงเด็ก
 - ช่างตัดเสื้อ
 - ช่างเสริมสวย
 - คนขับรถรับจ้าง
35. นายจรรยาซื้อสินค้าด้วยเงินเชื่อจำนวน 50 บาท เมื่อถึงกำหนดนายจรรยาไม่นำเงินมาชำระ เจ้าของร้านตามไปทวงหนี้หลายครั้งแต่นายจรรยาไม่ยอมจ่าย ถ้านักเรียนเป็นเจ้าของร้าน นักเรียนจะป้องกันไม่ให้ปัญหานี้เกิดขึ้นอีกได้อย่างไร
- แจ้งตำรวจจับ เพื่อเป็นตัวอย่างแก่ลูกค้าคนอื่น
 - ไม่ยอมให้นายจรรยาซื้อสินค้าเชื่ออีก
 - ติดป้ายประกาศห้ามมิให้นายจรรยาซื้อสินค้าอีก
 - ไม่ขายสินค้าให้นายจรรยาแม้ว่าเขาจะซื้อด้วยเงินสด
36. ข้อใดเป็นการรักษาฝีมือการผลิต
- แม่ค้าใช้สีจากใบเตยผสมแป้งทำขนมแทนการใช้สีย้อมผ้า
 - มุนญนำดินทรายปนกับมันสำปะหลังแห้งก่อนนำไปขายให้โรงงาน
 - ช่างตัดเสื้อที่มีลูกค้ามากให้เด็กฝึกงานตัด เย็บ เสื้อให้ลูกค้าที่ไม่ใช่ลูกค้าประจำ
 - แม่ค้าขายอาหารใส่สารกันบูดลงในอาหารมากขึ้น เพื่อให้เก็บอาหารได้นาน ๆ
37. ถ้านักเรียนชื่อนายชกผ้าขาวที่โฆษณาว่าคุณภาพดีเยี่ยม แต่เมื่อนำมาใช้แล้วไม่ได้ผลตามที่โฆษณานักเรียนจะหาอย่างไร
- ไม่ซื้อสินค้าชนิดนั้นอีก
 - แจ้งเจ้าหน้าที่ตำรวจ
 - แจ้งสำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค
 - ต่อว่าผู้ขายและเรียกเงินคืน

38. เพราะเหตุใดผู้ประกอบการอาชีพจึงต้องมีจรรยาบรรณในการประกอบอาชีพ
- เพื่อส่งเสริมให้มีรายได้เพิ่มขึ้น
 - เพื่อช่วยให้สังคมสงบสุข
 - เพื่อให้ตนเองมีชื่อเสียงน่าเชื่อถือ
 - เพื่อเป็นเกียรติแก่วงศ์ตระกูล
39. เพื่อให้เกิดความยุติธรรมในการทำงานและการประกอบอาชีพ รัฐบาลควรทำอย่างไร
- ให้นายจ้างและลูกจ้างกำหนดข้อตกลงกันเอง
 - กำหนดให้ลูกจ้างปฏิบัติงานตามที่นายจ้างกำหนด
 - กำหนดให้นายจ้างปฏิบัติตามข้อเรียกร้องของลูกจ้าง
 - ออกกฎหมายเกี่ยวกับการทำงานและการประกอบอาชีพ
40. เพราะเหตุใดกฎหมายจึงไม่อนุญาตให้นายจ้างรับเด็กอายุต่ำกว่า 13 ปี บริบูรณ์เข้าทำงาน
- เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้ใหญ่หางานทำได้ง่ายขึ้น
 - เพราะเด็กไม่มีความรับผิดชอบในการทำงาน
 - เพราะเด็กไม่มีความสามารถที่จะทำงานได้ดี
 - เพื่อป้องกันมิให้เด็กได้รับอันตรายจากการทำงาน
41. ถ้าไม่มีกฎหมายสงวนอาชีพสำหรับคนไทย จะเกิดผลเสียต่อคนไทยอย่างไร
- คนไทยมีรายได้ลดลง
 - ถูกนายจ้างลงโทษอย่างทารุณ
 - คนไทยถูกคนต่างด้าวแย่งอาชีพ
 - ถูกคนต่างด้าวเอารัดเอาเปรียบ
42. ถ้านักเรียนทำงานแห่งหนึ่งแล้วถูกนายจ้างบังคับให้ทำงานหนักและทำร้ายร่างกายนักเรียนจะทำอย่างไร
- ยอมทำตามคำสั่งของนายจ้าง
 - ขอร้องให้นายจ้างปล่อยตัวกลับบ้าน
 - พยายามหลบหนีแล้วไปแจ้งความกับตำรวจ
 - ไม่ยอมทำงานและบอกนายจ้างว่าตนจะไปแจ้งตำรวจ

43. ในระหว่างปิดภาคเรียน ถ้านักเรียนต้องการไปทำงานในกรุงเทพฯ นักเรียนควรไปสมัครงานด้วยวิธีใด
- ให้พ่อพาไปสมัครกับคนที่พอรู้จักและคุ้นเคยกัน
 - ให้คนบ้านเดียวกันที่ทำงานอยู่กรุงเทพฯ พาไปสมัครงาน
 - เดินดูประกาศรับสมัครงานตามห้างร้านและสถานที่ต่าง ๆ
 - ติดต่อขอทราบตำแหน่งงานว่างจากสำนักงานของกรมแรงงาน
44. การป้องกันการถูกเอาเปรียบจากพ่อค้าคนกลาง เพื่อแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจควรทำอย่างไร
- รวมกลุ่มจัดตั้งมูลนิธิ
 - รวมกลุ่มจัดตั้งบริษัท
 - รวมกลุ่มจัดตั้งสหกรณ์
 - จัดตั้งห้างหุ้นส่วน จำกัด
45. ข้อใดเป็นประโยชน์ของการรวมกลุ่มสหกรณ์
- แก้ปัญหาความยากจนของสมาชิก
 - แก้ปัญหาทางเศรษฐกิจและสังคม
 - ปรับปรุงการประกอบอาชีพของสมาชิกให้ดีขึ้น
 - ปรับปรุงฐานะทางการเงินของสมาชิกให้ดีขึ้น
46. การจัดสรรที่ดินให้สมาชิก เพื่อประกอบอาชีพ เป็นหน้าที่ของสหกรณ์ประเภทใด
- สหกรณ์นิคม
 - สหกรณ์บริการ
 - สหกรณ์ร้านค้า
 - สหกรณ์การเกษตร
47. ถ้านักเรียนต้องการให้ราคามันสำปะหลังและข้าวที่นักเรียนผลิตได้มีราคาดี นักเรียนควรทำอย่างไร
- รวมกลุ่มเกษตรกรเพื่อจัดตั้งสหกรณ์
 - ชักชวนเกษตรกรให้ลดพื้นที่ปลูกให้น้อยลง
 - นำผลผลิตไปขายที่โรงสีและโรงอัดมันด้วยตนเอง
 - ชลอการขายไว้เพื่อให้มันสำปะหลังและข้าวขาดตลาด

48. ถ้านักเรียน เป็นสมาชิกสหกรณ์การเกษตร นักเรียนควรขายผลผลิตด้วยวิธีใด
- ขายผลผลิตให้พ่อค้าที่มารับซื้อ
 - ขายผลผลิตให้สหกรณ์การเกษตร
 - ขายผลผลิตให้แก่โรงงานใกล้บ้าน เพราะได้ราคา เท่ากับขายให้สหกรณ์
 - รวบรวมผลผลิตทั้งของตนเองและของสมาชิกด้วยกันไปขายให้สหกรณ์การเกษตร
49. การจัดตั้งสหกรณ์ควรถ่าสิ่งใด เป็นอันดับแรก
- เปิดรับสมาชิกสหกรณ์
 - ร่างกฎระเบียบของสหกรณ์
 - แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการ
 - เชิญผู้สนใจร่วมประชุมและรับฟังความรู้เกี่ยวกับสหกรณ์
50. ในการประชุม เลือกคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์แห่งหนึ่ง นายอภิชาติซึ่ง มีหุ้น จำนวน 20 หุ้น ยกมือ เพื่อลงคะแนนเสียง เลือกคณะกรรมการตำแหน่งละ 3 ครั้ง การกระทำของนายอภิชาติ ถูกต้องหรือไม่
- ถูก เพราะสมาชิกทุกคนมีสิทธิออกเสียงได้ตามจำนวนหุ้นที่ตนถือ
 - ถูก เพราะสมาชิกทุกคนมีสิทธิออกเสียงได้ไม่เกินคนละ 3 เสียง
 - ไม่ถูก เพราะสมาชิกทุกคนมีสิทธิออกเสียงได้คนละ 1 เสียง
 - ไม่ถูก เพราะการ เลือกคณะกรรมการ เป็นหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ จากอำเภอ

เฉลยแบบวัดคณโนทัศน์ในการทำงานกลุ่ม

คำตอบข้อ ก ได้แก่ 3 5 8 9 15 27 35

คำตอบข้อ ข ได้แก่ 7 13 14 17 22 23 25 33 37

คำตอบข้อ ค ได้แก่ 1 4 6 10 11 12 16 18 19 21 28 29 31 32 34 36 38

คำตอบข้อ ง ได้แก่ 2 20 24 26 30 39

เฉลยแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

คำตอบข้อ ก ได้แก่ 9 12 13 15 22 25 26 34 36 46 47

คำตอบข้อ ข ได้แก่ 7 10 16 19 21 27 28 30 35 38 45

คำตอบข้อ ค ได้แก่ 2 4 6 14 17 32 37 41 42 44 50

คำตอบข้อ ง ได้แก่ 1 3 5 8 11 18 20 23 24 29 31 33 39 40 43 48 49

การประเมินพฤติกรรมของนักเรียนจากการสังเกต ดำเนินการดังนี้

1. สังเกตพฤติกรรมนักเรียน ห้องเรียนละ 1 กลุ่ม กลุ่มนักเรียนที่สังเกตได้มาจากการจับสลาก นักเรียนในกลุ่มจะได้รับการติดหมายเลขเพื่อความสะดวกในการสังเกต และบันทึกพฤติกรรม โดยหัวหน้ากลุ่มติดหมายเลข 1 สมาชิกคนอื่น ๆ ติดหมายเลขตั้งแต่ 2 ไปตามลำดับจนครบสมาชิกทุกคนในกลุ่ม
2. ถ้ารายการใดไม่มีพฤติกรรมที่ระบุปรากฏให้เห็นให้เขียนเครื่องหมาย / ลงในช่อง ไม่มี
3. ถ้ารายการใดมีพฤติกรรมที่ระบุปรากฏให้เห็นให้เขียนเครื่องหมาย / ลงในช่องมี แล้วประเมินพฤติกรรมนั้นว่า มีคุณภาพอยู่ในระดับใดระดับหนึ่ง ดังต่อไปนี้
 - ดีมาก หมายถึง พฤติกรรมที่ปรากฏให้เห็น สมาชิกกลุ่มส่วนใหญ่แสดงออกได้เหมาะสม กับกาลเทศะมาก และเป็นประโยชน์กับกลุ่มมาก
 - ดี หมายถึง พฤติกรรมที่ปรากฏให้เห็น สมาชิกกลุ่มส่วนใหญ่แสดงออกได้อย่างเหมาะสมกับกาลเทศะค่อนข้างมาก และเป็นประโยชน์กับกลุ่มค่อนข้างมาก
 - ปานกลาง หมายถึง พฤติกรรมที่ปรากฏให้เห็น สมาชิกส่วนใหญ่แสดงออกได้อย่างเหมาะสมกับกาลเทศะพอสมควร และมีประโยชน์กับกลุ่มพอสมควร
 - ยังต้องปรับปรุง หมายถึง พฤติกรรมที่ปรากฏให้เห็น สมาชิกกลุ่มส่วนใหญ่แสดงออกอย่างไม่ค่อยเหมาะสมกับกาลเทศะ และเป็นประโยชน์กับกลุ่มน้อย
4. เมื่อประเมินเสร็จเรียบร้อยแล้ว ให้เปลี่ยนระดับคุณภาพ เป็นคะแนน ดังนี้

ดีมาก	ให้คะแนน	4
ดี	ให้คะแนน	3
ปานกลาง	ให้คะแนน	2
ยังต้องปรับปรุง	ให้คะแนน	1

5. คำนวณค่าเฉลี่ยคะแนนจากการสังเกตแล้ว
ถ้าคะแนนอยู่ในช่วง	0.00 - 0.50	แสดงว่า พฤติกรรมของนักเรียนอยู่ในระดับที่ไม่น่าพอใจอย่างยิ่ง
ถ้าคะแนนอยู่ในช่วง	0.51 - 1.50	แสดงว่า พฤติกรรมของนักเรียนอยู่ในระดับที่ควรปรับปรุง
ถ้าคะแนนอยู่ในช่วง	1.51 - 2.50	แสดงว่า พฤติกรรมของนักเรียนอยู่ในระดับปานกลาง
ถ้าคะแนนอยู่ในช่วง	2.51 - 3.50	แสดงว่า พฤติกรรมของนักเรียนอยู่ในระดับดี
ถ้าคะแนนอยู่ในช่วง	3.51 - 4.00	แสดงว่า พฤติกรรมของนักเรียนอยู่ในระดับดีมาก

ความหมายของพฤติกรรมตามรายการในแบบประเมินพฤติกรรมของนักเรียน

ก. ด้านการเรียน

1. มีความกระตือรือร้นสนใจ หมายถึง การแสดงกริยาท่าทางกระตือรือร้น กระฉับกระเฉง ว่องไว ในขณะที่เรียน ไม่ถ่างเวลาเรียน ไม่แสดงความเบื่อหน่าย หรือเอางานอื่นขึ้นมาทำ
2. ปฏิบัติตามคำแนะนำของครู หมายถึง การปฏิบัติตามคำแนะนำของครูด้วยความเต็มใจ ทันเวลา
3. ถาม หรือตอบคำถามเกี่ยวกับเรื่องที่ครูสอนหรือแนะนำ หมายถึง การพูดคุยซักถามเรื่องต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับสิ่งที่ครูสอนหรือแนะนำ
4. กล้าแสดงความคิดเห็นต่อส่วนรวม หมายถึง การสนทนา ซักถาม เสนอความคิดเห็น ตอบคำถามต่อส่วนรวมด้วยความมั่นใจ
5. ตั้งใจฟังขณะเพื่อนถาม/ตอบ หรือเสนอผลงาน หมายถึง การฟังด้วยความตั้งใจ และเอาใจใส่ต่อคำถาม/คำตอบ หรือผลงานที่เพื่อนกำลังเสนอ

ข. ด้านการทำงานกลุ่ม

6. การเลือกผู้นำ หมายถึง การเสนอชื่อ การอภิปรายเกี่ยวกับคุณสมบัติเหมาะสมกับตำแหน่งประธาน การนับคะแนนเสียง
7. การกำหนดจุดประสงค์และการวางแผน หมายถึง การชี้แจงเหตุผล จุดประสงค์ของการทำงาน ตลอดจนการซักถาม/ตอบคำถาม เกี่ยวกับจุดประสงค์ของงาน การกำหนดว่าจะทำอะไร ทำอย่างไร จะใช้วัสดุอุปกรณ์อะไรบ้าง
8. การวางระเบียบกติกาในการทำงาน หมายถึง การพูดคุย ซักถาม ชี้แจงเกี่ยวกับระเบียบกติกา แบบแผนในการทำงาน
9. การแบ่งหน้าที่รับผิดชอบ หมายถึง การสนทนา ซักถาม ชี้แจงปรึกษาหารือกับสมาชิกในกลุ่ม เกี่ยวกับงานที่สมาชิกแต่ละคนจะรับผิดชอบ
10. การสนับสนุนและให้กำลังใจ หมายถึง การแสดงกริยาท่าทางเห็นด้วยโดยการพยักหน้า ยิ้ม ชมเชย บอกข้อมูล ข้อเสนอแนะในการทำงาน

11. การช่วยเหลือซึ่งกันและกัน หมายถึง การบอกข้อมูล เสนอความคิดเห็น ข้อเสนอแนะการลงมือปฏิบัติงานต่าง ๆ ช่วยเหลือกลุ่ม เพื่อให้สมาชิกกลุ่มสามารถปฏิบัติงานต่อไปได้ หรือทำให้สมาชิกกลุ่มสามารถปฏิบัติงานได้ดียิ่งขึ้น
12. การโต้แย้งภายในกลุ่ม หมายถึง การแสดงกริยาท่าทางไม่เห็นด้วย ใช้คำพูดคัดค้านสมาชิกในกลุ่มในเรื่องงานที่ทำอยู่
13. การแก้ไขปัญหาความขัดแย้ง หมายถึง การพูดประนีประนอมชี้แจงบอกเหตุผล บอกข้อเสนอแนะข้อมูลที่เกี่ยวข้อง เพื่อหาวิธีแก้ปัญหในการทำงานกลุ่ม เพื่อให้งานสำเร็จลุล่วงด้วยดี และสมาชิกมีความสัมพันธ์อันดีต่อกัน
14. การใช้เหตุผลในการตัดสินใจ หมายถึง การให้ข้อมูลที่ถูกต้อง การแสดงความคิดเห็น การชี้แจง เพื่อเป็นข้อมูลให้สมาชิกในกลุ่มพิจารณาตัดสินใจ อาจเป็นการเพิ่มเติมเรื่องราว/สิ่งที่แสดงความคิดเห็นกันอยู่
15. การยอมรับมติของกลุ่ม หมายถึง การแสดงกริยายอมรับ เช่น พยักหน้า ยิ้ม ฟังโดยไม่คัดค้านหรือโต้แย้ง การตอบรับด้วยคำพูด เช่น ครับ ค่ะ ตีแล้ว และปฏิบัติตามข้อตกลง
16. การมีส่วนร่วมในการทำงาน หมายถึง การซักถาม การแสดงความคิดเห็น ให้ข้อมูล บอกแหล่งข้อมูล ลงมือปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมาย และชื่นชมผลงาน ให้ข้อเสนอแนะเพื่อแก้ปัญหาต่อไป
17. ความรับผิดชอบของสมาชิก หมายถึง การทำงานตามหน้าที่ของตนอย่างเอาใจใส่ ไม่ทิ้งงานจนกว่างานนั้นจะเสร็จ ไม่เกี่ยงให้ผู้อื่นทำงานแทนตน
18. การให้ข้อมูลและสนใจที่จะแสดงความคิดเห็น หมายถึง การเสนอข้อมูลต่าง ๆ และบอกแหล่งข้อมูลในการทำงาน ค้นจากแหล่งอื่น ๆ แล้วถ่ายทอดให้แก่สมาชิกในกลุ่มฟัง เล่าประสบการณ์เกี่ยวกับการทำงานให้สมาชิกในกลุ่มฟัง การเสนอแนะในสิ่งที่ เป็นประโยชน์ต่อการทำงานกลุ่ม
19. ความสนุกสนานกับการทำงาน หมายถึง ความกระตือรือร้นตั้งใจทำงานด้วยความยิ้มแย้มแจ่มใส ไม่บึ้งตึง ไม่แสดงอาการเบื่อหน่าย ไม่เกี่ยงงานให้ผู้อื่นทำ ทำงานให้สำเร็จด้วยดี และยินดีกับผลงานของกลุ่มตน

ค. การเสนอรายงาน

20. ใช้ภาษาชัดเจน ถูกต้องเหมาะสม หมายถึง การพูดการเขียน รายงานชัดเจนถูกต้องเหมาะสมและเข้าใจง่าย

21. ครอบคลุมตรงตามที่กำหนด หมายถึง รายละเอียดของเนื้อหาสาระของรายงาน ครบตรงตามที่ครูกำหนดให้

22. ความเชื่อมั่นในสิ่งที่แสดงออก หมายถึง การช่วยเหลือกัน ไม่เกี่ยงกันเสนอผลงาน กล่าวพูด กล่าวทำ กล่าวตอบข้อซักถาม กล่าวโต้แย้งอย่างมีเหตุผล

23. ควบคุมอารมณ์ได้ หมายถึง การมีบุคลิกท่าทางที่เชื่อมั่น ไม่อาย ไม่สิ้นกำลังใจ ไม่หัวเราะมากจนตอบคำถามหรือเสนอผลงานไม่ได้ ไม่โมโห หรือโกรธเมื่อถูกถาม

24. ตอบคำถามเกี่ยวกับเรื่องที่ตนเสนอได้ หมายถึง ตอบคำถามข้อสงสัย จากครูและเพื่อน ๆ ได้อย่างมีเหตุผล ถูกต้อง ชัดเจน และรวดเร็ว

25. เสนอผลงานตามลำดับขั้นที่เหมาะสม หมายถึง การนำผลงานไปเสนอหน้าชั้น หรือบรรยาย หรืออภิปราย สรุปผลงานให้กลุ่มใหญ่ในชั้นฟังตามลำดับขั้นตอน ไม่วกวนสับสน

กิจกรรมที่ 1

ดอกไม้แสนสวย : ความสำคัญของการทำงานเป็นกลุ่มและการวางแผนงาน

ผู้เรียบเรียง : อรุณี สำภาทอง, ไสว พักขาว, ทศนา ชมมณี
กลอน : ผกา สัตยธรรม, พิมพันธ์ เดชะคุปต์

คำชี้แจง

“ดอกไม้แสนสวย” เป็นเกมที่ช่วยให้นักเรียนได้ทบทวนการเรียนรู้ถึงความสำคัญของการทำงานเป็นกลุ่มและการวางแผนงาน โดยการให้นักเรียนเห็นว่า การทำงานเป็นกลุ่มมักได้ผลงานที่ดีกว่าการทำงานคนเดียว และการทำงานโดยมีการวางแผนมักได้ผลงานที่ดีกว่าการทำงานที่ไม่ได้มีการวางแผนงาน

จุดมุ่งหมาย

ก. จุดมุ่งหมายทั่วไป

เพื่อให้นักเรียนเห็นความสำคัญของการทำงานเป็นกลุ่ม และการทำงานโดยมีการวางแผนการทำงาน

ข. จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

นักเรียนสามารถตอบคำถามเกี่ยวกับข้อดีของการทำงานเป็นกลุ่ม และการวางแผนการทำงานได้

แนวคิด

การทำงานเป็นกลุ่ม ทำให้มีโอกาสได้ระดมพลังความคิด สติปัญญา และความสามารถของสมาชิกในกลุ่ม ทำให้การทำงานนั้น มีความรอบคอบและมีความถูกต้องและสมบูรณ์มากกว่าการทำงานคนเดียว และหากได้มีการวางแผนการทำงานที่เป็นระบบ มีจุดมุ่งหมาย ข้อมูล วิธีการ และขั้นตอนอย่างชัดเจนจะช่วยให้การทำงานนั้นเป็นไปตามเป้าหมายและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

เวลาที่ใช้

ประมาณ 60 นาที หรือ 3 คาบ

สื่อ

1. ภาพดอกไม้ที่เป็นต้นแบบ 2 ภาพ
2. ภาพตัดสำหรับกิจกรรมที่ 1 ประมาณ 12 ชุด
3. ภาพตัดสำหรับกิจกรรมที่ 2 จำนวน 12 ชุด
4. แบบทดสอบสำหรับนักเรียนทุกคน

ขั้นตอนในการดำเนินกิจกรรม

1. ชี้นำ (5 นาที)

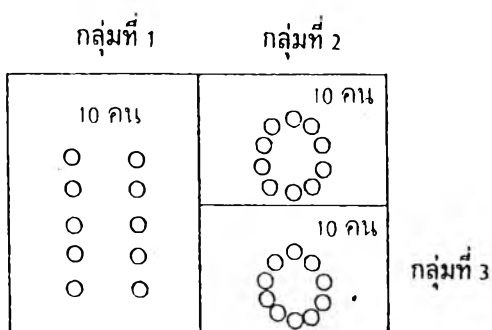
- 1.1 ครูซักถามนักเรียนถึงประสบการณ์และความรู้สึกเกี่ยวกับการทำงานเป็นกลุ่ม
- 1.2 ครูทบทวนความรู้ ความเข้าใจของนักเรียนเกี่ยวกับเรื่องการทำงานกลุ่ม

2. ชั้นกิจกรรม (30 นาที)

2.1 แบ่งนักเรียนออกเป็น 3 กลุ่ม กลุ่มละประมาณ 10 คน กลุ่มที่ 1 ให้ทำงานเป็นรายบุคคล กลุ่มที่ 2 และ 3 ทำงานเป็นกลุ่ม

2.2 ครูอธิบายกติกาการทำกิจกรรมให้นักเรียนฟังว่าครูจะให้ดูภาพดอกไม้ที่เป็นต้นแบบให้นักเรียนพยายามสังเกตให้ดี เพราะครูจะเก็บภาพดอกไม้หลังจากให้ดู 1 นาที ต่อจากนั้นครูจะแจกภาพดอกไม้ที่ตัดเป็นชิ้นๆ ให้นักเรียนต่อเป็นภาพดอกไม้ให้เหมือนกับต้นแบบที่ครูให้ดู โดยให้กลุ่มที่ 1 ทำงานเป็นรายบุคคล กลุ่มที่ 2 และกลุ่มที่ 3 ช่วยกันทำงานเป็นกลุ่ม

แผนผังตัวอย่างการแบ่งนักเรียนและการจัดห้องเรียน

2.3 ครูให้นักเรียนซักถามข้อสงสัย เมื่อทุกคนเข้าใจแล้ว ครูให้ดูภาพดอกไม้ต้นแบบ 1 นาทีแล้วเก็บภาพดอกไม้ ต่อจากนั้นครูแจกซองที่บรรจุภาพตัด กลุ่มที่ 1 แจกคนละ 1 ซอง กลุ่มที่ 2 และกลุ่มที่ 3 แจกกลุ่มละ 1 ซอง

2.4 ครูให้นักเรียนต่อภาพ โดยใช้เวลาทำงาน 5 นาที

2.5 เมื่อหมดเวลา ครูให้นักเรียนเลิกทำงาน แล้วให้นักเรียนให้คะแนนผลงานของตนเอง โดยครูให้ดูภาพดอกไม้ที่เป็นต้นแบบ ให้นักเรียนเปรียบเทียบการต่อภาพของตนเองกับภาพต้นแบบ ถ้าถูกตำแหน่งให้คะแนน 1 คะแนน เสร็จแล้วให้รวมคะแนนแล้วออกมาเขียนคะแนนบนกระดาน สำหรับกลุ่มที่ 1 ให้นำคะแนนของนักเรียนแต่ละคนในกลุ่มมารวมกันแล้วหารด้วยจำนวนสมาชิกของกลุ่ม ครูจดคะแนนของกลุ่มที่ 1 กลุ่มที่ 2 และ 3 ไว้บนกระดาน (ดูวิธีการให้คะแนนในภาคผนวก)

2.6 ครูให้นักเรียนที่ทำงานเดี๋ยวนั้นรวมกันเป็นกลุ่ม อธิบายกติกาให้นักเรียนฟังว่า ครูจะให้นักเรียนดูภาพอีกภาพหนึ่ง แล้วจะให้ทำการต่อภาพเหมือนกิจกรรมที่ผ่านมาแล้ว แต่จะให้กลุ่มที่ 1 ทำงานทันทีที่ดูภาพเสร็จแล้วต่อภาพโดยใช้เวลา 5 นาที กลุ่มที่ 2 และกลุ่มที่ 3 ครูจะให้นักเรียนคุยกันก่อน เมื่อกลุ่มที่ 1 ทำงานเสร็จแล้ว ให้นักเรียนกลุ่มที่ 2 และ 3 ลงมือทำ ใช้เวลาต่อภาพ 5 นาทีเหมือนกัน ขณะที่กลุ่มที่ 2 และ 3 ต่อภาพให้กลุ่มที่ 1 มาคอยสังเกตการทำงานของทั้ง 2 กลุ่ม ให้นักเรียนซักถามกติกาจนเข้าใจ

2.7 ครูให้นักเรียนดูภาพดอกไม้ (ภาพที่ 2 เปลี่ยนตำแหน่งของกลีบดอกและเปลี่ยนสี) 1 นาที แล้วให้กลุ่มที่ 1 เริ่มลงมือต่อภาพ กลุ่มที่ 2 และกลุ่มที่ 3 ครูให้ช่วยกันวางแผนการทำงาน

2.8 เมื่อหมดเวลา 5 นาที ครูให้กลุ่มที่ 1 ยุติการทำงานและมาสังเกตการทำงานของกลุ่มที่ 2 และกลุ่มที่ 3 ครูจับเวลาให้กลุ่มที่ 2 และ 3 ทำการต่อภาพ 5 นาที

2.9 ครูให้ทั้ง 3 กลุ่ม นำภาพของตนเองมาวางไว้หน้าชั้นเรียน ให้ทุกคนช่วยกันให้คะแนน โดยเปรียบเทียบ กับภาพต้นแบบ และใช้เกณฑ์ต่างข้างส่วนถูกตำแหน่ง 1 แห่ง ให้ 1 คะแนน จดคะแนนของทั้ง 3 กลุ่มบนกระดาน (ดูวิธีการให้คะแนนในภาคผนวก)

การประเมินผล

ครูให้นักเรียนทำแบบทดสอบต่อไปนี้ และเฉลยคำตอบ โดยให้นักเรียนเปลี่ยนกันตรวจ (5 นาที)

แบบทดสอบประจำกิจกรรม

ดอกไม้แสนสวย

คำสั่ง ให้นักเรียนกา \surd หน้าข้อที่ถูกต้องและกา \times หน้าข้อที่ผิด

- 1. การใช้ความคิดของคนหลายคน จะทำให้การทำงานสืบสน ยุ่งยาก
- 2. การวางแผนการทำงานจะใช้เวลาในการทำงานมากกว่าไม่วางแผนการทำงาน
- 3. ประสิทธิภาพของงานขึ้นอยู่กับการวางแผนการทำงานที่รัดกุม
- 4. การทำงานเดี่ยวงานจะเสร็จเร็วขึ้น
- 5. การใช้ความคิดจากบุคคลหลายฝ่ายงานจะถูกต้อง และสมบูรณ์มากขึ้น

ภาคผนวก

1. เฉลยแบบทดสอบ

1. \times 2. \surd 3. \surd 4. \times 5. \surd

2. การคิดคะแนนของกลุ่มที่ 1 ที่ทำงานเป็นรายบุคคล

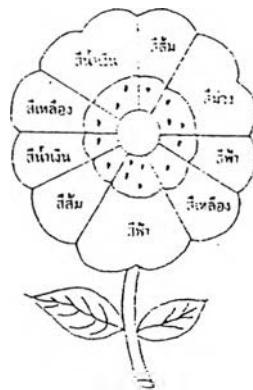
สมมติว่าจำนวนนักเรียนในห้องมี 30 คน ให้ทำงานเป็นกลุ่ม 2 กลุ่มย่อย กลุ่มละ 10 คน รวม 20 คน เหลือทำงานเดี่ยว 10 คน การคิดคะแนนของกลุ่มที่ทำงานเดี่ยวทำดังนี้ เมื่อนักเรียนแต่ละคนตรวจให้คะแนนภาพของตนแล้ว ครูให้มาเขียนคะแนนบนกระดาน

สมมติ คนที่ 1=7 คนที่ 2=9 คนที่ 3=5 คนที่ 4=7 คนที่ 5=7 คนที่ 6=5 คนที่ 7=7 คนที่ 8=5 คนที่ 9=7 คนที่ 10=5

$$\begin{aligned} \text{รวมคะแนน} &= 7+9+5+7+7+5+7+5+7+5 \\ &= 64 \end{aligned}$$

$$\text{คะแนนของกลุ่มที่ทำงานเดี่ยว} = 64 \div 10 = 6.4$$

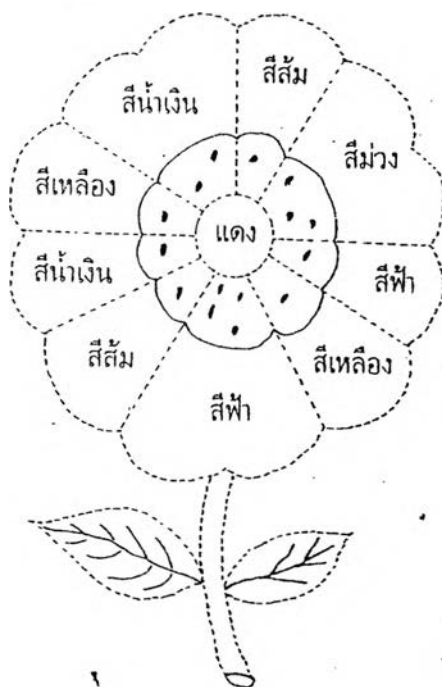
3. ภาพดอกไม้สมบูรณ์ต้นแบบที่ให้นักเรียนดูเป็นตัวอย่าง สำหรับกิจกรรมรอบที่ 1

สำหรับกิจกรรมรอบที่ 2

ภาพดอกไม้ต้นแบบ สำหรับกิจกรรมครั้งที่ 2 ให้ใช้ภาพดอกไม้นี้ แต่ให้สลับตำแหน่งของกลีบดอกใหญ่และเล็ก และสลับสีของกลีบดอกให้ต่างออกไปจากครั้งแรก

4. ภาพการตัดแยกชิ้นส่วนของดอกไม้สำหรับให้นักเรียนต่อในกิจกรรมรอบที่ 1
ให้ครูตัดภาพตามรอยปรุทั้งหมดจะมี 13 ชิ้น (ไม่ต้องใส่หมายเลขลงไปในภาพ)

.....แนวการตัดของรูป

กิจกรรมรอบที่ 2

ให้นำภาพดอกไม้ต้นแบบที่สลับตำแหน่ง และสลับสีใหม่มาตัดเป็นชิ้น ๆ ให้นักเรียนต่อให้เหมือนภาพต้นแบบ

กิจกรรมที่ 2

จะทำอะไร : การวางแผนงาน

เรียบเรียง : ปานตา ใช้เทียมวงศ์, ทศนา แซ่มณี

กลอน : สมคิด เมตไตรพันธ์

คำชี้แจง

กิจกรรมนี้เป็นกิจกรรมทบทวน ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการวางแผนงานโดยการให้นักเรียนชมวีดิทัศน์ หรือแสดงบทบาทสมมติและวิเคราะห์สิ่งที่ชมหรือแสดง

จุดมุ่งหมาย

ก. จุดมุ่งหมายทั่วไป

เพื่อทบทวนให้นักเรียนเข้าใจ และตระหนักในความสำคัญของการวางแผนงาน ก่อนลงมือปฏิบัติงาน ทุกครั้ง

จุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรม

นักเรียนสามารถตอบคำถามเกี่ยวกับการวางแผนงานได้

แนวคิด

ในการจะทำงานกลุ่มให้สำเร็จด้วยดีนั้น จะต้องมีการวางแผนในการทำงานเป็นขั้นตอน เพื่อให้ทุกคนได้ ทราบว่ามีงานอะไรบ้างที่จะต้องทำ จะทำงานนั้นๆอย่างไร จะทำอะไรก่อนหลัง และใครจะทำงานอะไร ซึ่งจะ ช่วยเป็นแนวทางให้สามารถปฏิบัติงานไปได้สำเร็จตามจุดมุ่งหมายที่วางไว้

เวลาที่ใช้

ประมาณ 60 นาที หรือ 3 คาบ

สื่อ

1. วีดิทัศน์ เรื่อง "การอภิปรายวางแผนงาน" และเครื่องเล่นวีดิทัศน์
2. เทปเพลง "การวางแผนงาน" และเครื่องเล่นเทป
3. บทพูดสำหรับการแสดงบทบาทสมมติ 2 ชุด (ในกรณีที่ไม่มีวีดิทัศน์)
4. แบบสังเกตการณ์ 2 แบบ (ใช้กับวีดิทัศน์ และใช้กับบทบาทสมมติ)
5. แบบทดสอบสำหรับนักเรียนทุกคน

ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม

1. ชี้นำ (5 นาที)

ครูซักถามนักเรียนเพื่อทบทวนความสำคัญของการวางแผนงาน โดยใช้แนวคำถามดังนี้

- ในการทำงานกลุ่ม ทำอย่างไรทุกคนจึงจะรู้ว่าจะทำงานนั้นให้สำเร็จอย่างไร (ต้องมาตกลงกันก่อนว่าจะ ต้องทำอะไรกันบ้าง เพื่อให้บรรลุจุดประสงค์ที่วางไว้)
- เมื่อรู้ว่า มีงานอะไรต้องทำบ้างแล้ว สมาชิกจะรู้ได้อย่างไรว่าตัวเองจะต้องทำอะไรบ้าง (ต้องมีการแบ่งงาน และมอบหมายงานให้ทุกคนปฏิบัติตามความเหมาะสม)
- จะรู้ได้อย่างไรว่า ใครจะต้องทำงานที่ได้รับมอบหมายตอนไหน (ต้องมีการวางแผนงาน จัดลำดับขั้นตอน การทำงานก่อนและหลัง เพื่อให้งานนั้นดำเนินไปได้อย่างราบรื่น ประสบผลสำเร็จตามจุดมุ่งหมาย อย่างมีประสิทธิภาพ)

เมื่อนักเรียนได้ตอบคำถามโดยใช้ความคิดเห็น หรือความรู้เดิมแล้ว ครูให้นักเรียนดูวีดิทัศน์เรื่อง "การอภิปรายวางแผนงาน" โดยเน้นให้สังเกตและบันทึกข้อมูลลงในแบบสังเกตที่ครูจะแจกให้ ในกรณีที่ครูไม่มีวีดิทัศน์ให้ก็ให้เรียแสดงบทบาทสมมติแทน

2. ชั้นกิจกรรม (35 นาที)

2.1 ครูแจกแบบสังเกตให้นักเรียนทุกคน และอธิบายวิธีบันทึกข้อมูลให้เข้าใจ

2.2 ในกรณีที่ไม่มีวีดิทัศน์เรื่อง "การอภิปรายวางแผนงาน" ครูให้นักเรียนดู วีดิทัศน์จนจบเรื่องและบันทึกสิ่งที่สังเกตได้ไว้ในแบบสังเกต (แบบที่ 1 ใช้กับวีดิทัศน์)

ในกรณีที่ไม่มีวีดิทัศน์ ครูขออาสาสมัครเพื่อแสดงบทบาทสมมติ จำนวน 12 คน แบ่งเป็น 2 กลุ่ม ๆ ละ 6 คน ครูแจกบทพูด ชุดที่ 1 (กลุ่มที่ไม่มีกรวางแผนงานก่อนปฏิบัติงาน) ให้กลุ่มที่ 1 แสดง จบแล้วครูจึงแจกบทพูด ชุดที่ 2 (กลุ่มที่มีการวางแผนงานก่อนปฏิบัติงาน) ให้กลุ่มที่ 2 แสดง เพื่อให้ทุกคนตั้งใจดูการแสดงและบันทึกข้อมูลที่สังเกตได้ไว้ในแบบสังเกต (แบบที่ 2 ใช้กับการแสดงบทบาทสมมติ)

3. ชั้นอภิปราย (10 นาที)

3.1 เมื่อได้ชมวีดิทัศน์ หรือการแสดงบทบาทสมมติจบแล้ว ครูให้นักเรียนอภิปรายเกี่ยวกับเรื่องที่ได้ชมไปให้ได้แนวคิดเกี่ยวกับการวางแผนงาน ดังนี้

ก. แนวการอภิปรายจากการดูวีดิทัศน์

ครูใช้คำถามประกอบข้อมูลจากแบบสังเกตที่นักเรียนบันทึกไว้ ดังนี้

- ในการจัดเตรียมการทำความสะอาดเพื่อประกวดนั้น นักเรียนมีการเลือกใครมาทำหน้าที่ประสานงาน และรับผิดชอบหรือไม่ และเลือกอย่างไร (มีการเสนอชื่อผู้ที่ควรจะทำหน้าที่หัวหน้า โดยเสนอเหตุผลประกอบเพื่อประกอบการพิจารณา)

- หัวหน้าดำเนินการต่อไปอย่างไร (ประชุมปรึกษาหารือ เพื่อให้ทราบจุดประสงค์ เกณฑ์ในการตัดสิน และหรือสมาชิกเกี่ยวกับการดำเนินการต่อไป)

- กลุ่มมีการจัดเตรียมการปฏิบัติงานอย่างไร (หาข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับกลุ่มและงานที่ทำ ช่วยกันคิดว่ามีงานอะไรต้องทำบ้าง ทำอย่างไร ทำเมื่อไร และใครจะทำอะไร)

- การเตรียมการล่วงหน้าก่อนลงมือปฏิบัติงานนี้เรียกว่าอะไร มีประโยชน์อะไร (การวางแผนงาน ช่วยให้สมาชิกทุกคนรู้ขั้นตอนในการทำงาน และปฏิบัติงานได้ถูกต้อง อย่างรวดเร็ว ทำให้การทำงานสำเร็จลงได้อย่างราบรื่น และผลงานมีประสิทธิภาพ)

ข. แนวการอภิปรายจากการชมการแสดงบทบาทสมมติ

ครูใช้คำถามประกอบข้อมูลจากแบบสังเกต ที่นักเรียนบันทึกไว้มาอภิปราย ดังนี้

- การแสดงบทบาทสมมติ ครั้งที่ 1 และครั้งที่ 2 แสดงให้เห็นความแตกต่างในการทำงานของกลุ่มอย่างไร (กลุ่มที่ 1 ไม่มีกรวางแผนงาน กลุ่มที่ 2 มีการวางแผนงาน)

- นักเรียนคิดว่ากลุ่มใดจะปฏิบัติงานตามแผนงานได้ราบรื่นไม่มีผิดพลาด เพราะเหตุใด และกลุ่มใด ที่อาจเกิดปัญหาในขณะปฏิบัติงาน เพราะเหตุใด

- การวางแผนงานมีประโยชน์อย่างไร

- ในกรวางแผนงาน หัวหน้ากลุ่มและสมาชิกกลุ่ม ควรทำอย่างไรเพื่อช่วยให้งานของกลุ่มดำเนินไปด้วยดี

- จากบทบาทสมมติที่นักเรียนได้ชม ขอให้นักเรียนคาดคะเนการทำงานของทั้ง 2 กลุ่ม เปรียบเทียบ

กันว่าจะมีสิ่งใดเกิดขึ้นบ้าง เมื่อเวลาไปปฏิบัติงานจริง ๆ และพฤติกรรมของสมาชิกจะเป็นเช่นไร อาจเขียนคำตอบของนักเรียนไว้บนกระดาน

กลุ่มที่มีการวางแผนงาน

กลุ่มที่ไม่มีการวางแผน

1.....	1.....
2.....	2.....
3.....	3.....
4.....	4.....
5.....	5.....

4. ขั้นสรุปและประเมินผล (5 นาที)

4.1 ครูกล่าวสรุปตามสาระสำคัญดังนี้

จากการชมวิดิทัศน์ (การแสดงบทบาทสมมติ) จะเห็นได้ว่าการที่จะปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายให้สำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพนั้น จะต้องมีการวางแผนงานที่ดี กล่าวคือ สมาชิกทุกคนมีความเข้าใจชัดเจนในจุดมุ่งหมายของการทำงาน ทราบข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับสมาชิกกลุ่ม เกณฑ์ในการตัดสินผลงาน เวลาที่จะใช้ในการปฏิบัติงาน อุปกรณ์ที่จะใช้ทั้งหมด มีการร่วมกันวางขั้นตอนในการทำงาน และมอบหมายให้สมาชิกทุกคนได้มีส่วนร่วม และมีการสรุปเพื่อย้ำความเข้าใจเกี่ยวกับสิ่งที่จะต้องทำ รวมทั้งบทบาทหน้าที่ของแต่ละคน ให้สมาชิกทุกคนมีความเข้าใจตรงกัน การปฏิบัติงานที่มีการวางแผนงาน จะช่วยให้การทำงานราบรื่น ไม่มีปัญหาที่จะทำให้งานผิดพลาด

4.2 ครูให้นักเรียนอ่านกลอนและร้องเพลง "การวางแผนงาน" ร่วมกัน

ทำงานได้นั้น ข้อสำคัญต้องวางแผนก่อน
วางไว้ให้เป็นขั้นตอน จะไม่ซ้ำซ้อนตอนลงมือทำ
ร่วมกันวางแผนให้ดี ใครมีความคิดช่วยนำ
ก่อนลงมือทำทบทวนให้รู้ทุกคน อย่างนี้ได้ผลมันใจ
วางแผนไว้ก่อนเกิดหนา ถึงมีปัญหาตีแก้ไขได้ไว
วางแผนกันก่อนเกิดหนา เรื่องมีปัญหาจะได้หมดไป

การประเมินผล

ครูให้นักเรียนทำแบบทดสอบต่อไปนี้ แล้วเปลี่ยนกันตรวจโดยครูเป็นผู้เฉลย (5 นาที)

แบบทดสอบ
เรื่องจะทำอะไร

ก. จงเรียงลำดับขั้นตอนการวางแผนงานโดยเขียนเลขลำดับที่ไว้ในวงกลมหน้าข้อความ

- แบ่งงานและมอบหมายงาน
- รวบรวมข้อมูลพื้นฐานที่เกี่ยวกับกลุ่มและจุดประสงค์ของการทำงาน
- จัดลำดับขั้นตอนของงานที่จะทำ
- รวบรวมว่ามีงานอะไรที่จะต้องทำบ้าง
- เตรียมอุปกรณ์ที่จะใช้ในการปฏิบัติงาน
- เลือกหัวหน้ากลุ่มอย่างมีหลักเกณฑ์
- ชี้แจงจุดประสงค์และขอบเขตของงานให้เข้าใจตรงกัน

ข. กระบวนการกลุ่มที่ใช้ในการวางแผนงานคืออะไร เติมข้อความสั้น ๆ ท้ายคำต่อไปนี้

1. การเลือกหัวหน้า.....
2. บทบาทหัวหน้ากลุ่ม.....
3. บทบาทสมาชิก.....
4. การมอบหมายงาน.....
5. การมีส่วนร่วม.....

ภาคผนวก

เฉลย

- ก. 6
3
5
4
7
1

- ข. 1. เลือกตามลักษณะที่เหมาะสมกับงาน
2. เปิดโอกาสให้สมาชิกแสดงความคิดเห็น รับฟัง และประสานความคิด
3. แสดงความคิดเห็นเสนอแนะ ช่วยกันคิด และร่วมมือ
4. ให้สมาชิกอาสาสมัคร เพื่อให้ได้คนที่เหมาะสมกับงาน
5. แบ่งงานให้ทุกคนมีส่วนร่วม

1. แบบสังเกตการณ์ แบบที่ 1 (ใช้กับวัดทัศน)

แบบสังเกตการณ์

ให้ผู้สังเกตการณ์บันทึกข้อมูลที่สังเกตได้จากการดูวัดทัศน โดยกาเครื่องหมาย ✓ ในช่อง

 ที่ต้องการ

1. กลุ่มมีการเลือกหัวหน้าเพื่อรับผิดชอบประสานงาน หรือไม่

☐ มี	☐ ไม่มี
-----------------------------	--------------------------------
2. กลุ่มได้มีการวางแผนงานหรือไม่

☐ มี	☐ ไม่มี
-----------------------------	--------------------------------
3. การปฏิบัติงานของกลุ่มเกี่ยวกับการประกวดทำความสะอาดห้องเรียนเป็นอย่างไร

	มี	ไม่มี
3.1 มีการปรึกษาหารือกันเพื่อทำความเข้าใจเกี่ยวกับจุดประสงค์	☐	☐
3.2 มีการให้ข้อมูลเกี่ยวกับเกณฑ์ในการตัดสิน	☐	☐
3.3 มีการหาข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มว่าเกี่ยวกับจำนวนคนและเวลาที่จะต้องใช้	☐	☐
3.4 มีการระดมความคิดเกี่ยวกับงานที่จะต้องทำ	☐	☐
3.5 มีการเสนอความคิดเห็นเกี่ยวกับการทำความสะอาด	☐	☐
3.6 มีการวางขั้นตอนว่าจะทำงานอะไรก่อนและหลัง	☐	☐
3.7 มีการมอบหมายงานว่าใครจะทำอะไร	☐	☐
3.8 มีการแบ่งกลุ่มย่อยเพื่อจัดเตรียมอุปกรณ์ที่ต้องใช้	☐	☐
4. ขณะที่กลุ่มปรึกษาหารือกันเพื่อเตรียมการทำงานนั้น ที่พฤติกรรมใดเกิดขึ้นบ้าง

☐ กลุ่มเลือกหัวหน้าโดยมีเกณฑ์ที่เหมาะสมกับงานที่จะทำ
☐ มีการเสนอชื่อผู้ที่สมควรเป็นหัวหน้าโดยอธิบายคุณสมบัติประกอบ
☐ หัวหน้ากลุ่มเป็นผู้ประสานงานระหว่างสมาชิกในกลุ่มและกลุ่มอื่นที่เกี่ยวข้อง
☐ หัวหน้ากลุ่มเปิดโอกาสให้สมาชิกแสดงความคิดเห็น
☐ หัวหน้ากลุ่มเสริมกำลังใจให้สมาชิกกลุ่ม
☐ สมาชิกกลุ่มช่วยเสนอแนะความคิดเห็นและรับอาสาทำงานที่เหมาะสมกับงาน
☐ สมาชิกทุกคนได้รับมอบหมายงาน
☐ หัวหน้ากลุ่มใช้วิธีให้มีผู้อาสาสมัครทำงาน ไม่ใช่คำสั่ง
☐ หัวหน้าสรุปข้อตกลงที่กลุ่มได้อภิปรายกับเพื่อย้ำความเข้าใจ

2. แบบสังเกตการณ์ แบบที่ 2 (ใช้กับการแสดงบทบาทสมมติ)

แบบสังเกตการณ์

ให้ผู้สังเกตการณ์บันทึกข้อมูลที่สังเกตได้จากการดูบทบาทสมมติ (ทั้ง 2 ชุด) โดยกาเครื่องหมาย
 ✓ ในช่อง ที่ต้องการ หรือเติมข้อความลงในช่องว่าง

1. กลุ่มใดมีการวางแผนงาน

- กลุ่ม 1
 กลุ่ม 2
 ทั้งสองกลุ่ม

2. การวางแผนงานก่อนลงมือปฏิบัติงานของกลุ่มในข้อ 1 มีอะไรบ้าง

- ระบุจุดประสงค์ของการทำงาน
 รวบรวมข้อมูลพื้นฐานเบื้องต้นเกี่ยวกับกลุ่มและเกณฑ์การตัดสิน
 ช่วยกันคิดวางแผนที่กลุ่มต้องทำมีอะไรบ้าง
 ช่วยกันเรียงลำดับก่อนหลังของงานที่ต้องทำ
 มอบหมายงานให้สมาชิกทุกคนได้ทำ
 มีการตรวจสอบอุปกรณ์ที่จะต้องใช้
 มีการสรุปข้อตกลงเพื่อความเข้าใจตรงกัน

3. บทพูดสำหรับการแสดงบทบาทสมมติ (กลุ่มที่มีการวางแผนงาน)

ในห้องเรียนชั้น ป.5/1 ครูประจำชั้นมอบหมายงานให้นักเรียนเรียบร้อยแล้วก็เดินออกไปจากห้อง
 กนก : ครูสั่งให้พวกเราช่วยกันทำความสะอาดห้องเรียน เพื่อถวายเป็นพระราชกุศลแด่
 สมเด็จพระบรมราชาธิราชที่ ๓ แล้วก็มีการประกวดกันด้วย วันนั้นวันจันทร์ เรามีเวลาอีก
 4 วัน จะต้องเริ่มเตรียมงานกันแล้ว
 วีระ : เราต้องมีหัวหน้าก่อน จะเลือกอย่างไรดีล่ะ
 อรรถ : เราคงต้องเลือกคนที่ทำงานกับใครๆ ได้ดี ทั้งกับพวกพี่ๆ แล้วก็กับพวกเราเองด้วย
 สุรัตน์ : ผมเสนอ กนก เพราะเขารอบคอบ แล้วก็คล่องแคล่วดี งานจะได้เสร็จเร็ว ๆ
 นุช : เห็นด้วย เพราะกนกเขาควบคุมเพื่อน ๆ ทำงานได้ดีมาก
 วราวุธ : ผมเสนอ จารุ เขาเข้ากับครูได้ดี เมื่อเราจะได้ชนะใจ (เสียงเพื่อน ๆ โห่เล็กน้อย)
 วีระ : ไม่มีใครเสนออีกแล้วใช่ไหม (รอสักครู) ถ้าไม่มีเราก็มาลงคะแนนเสียงกันเลยนะ มี
 ผู้เสนอ 2 คน คือ กนกแล้วก็จารุ ใช้วิธียกมือก็แล้วกัน
 ใครสนใจสนับสนุนกนกบ้าง (ทุกคนนอกจากกนกและวราวุธยกมือ) คงไม่ต้องนับนะครับ
 เป็นอ้าวว่าเสียงส่วนใหญ่สนับสนุนให้กนกเป็นหัวหน้านะครับ ขอเชิญหัวหน้าเลยครับ
 กนก : ขอบคุณครับที่สนับสนุนผม หวังว่าทุกคนคงจะร่วมมือร่วมใจช่วยกันทำงานนี้ให้
 สำเร็จนะครับ
 ผมได้ทราบข้อมูลมาว่า โรงเรียนจะหยุดให้พวกเราทำความสะอาดในวันศุกร์ชั่วโมง
 สุดท้าย โดยให้เรามีเวลาทำงานจนถึง 4 โมงเย็น กรรมการจะมาตรวจให้คะแนนและ
 ประกาศผลการประกวดในวันจันทร์

สรุปแล้ว เรามีเวลาทำความสะอาดประมาณ 2 ชั่วโมงเท่านั้น เราจะต้องทำความสะอาดภายในห้องแล้วก็ระเบียบหน้าห้องด้วย พวกเรามีทั้งหมดตั้ง 30 คน คิดว่าเราควรจะทำให้ได้เสร็จทันอย่างดีด้วย

เรามาเริ่มต้นเลยนะครับ ว่าเราจะต้องทำอะไรกันบ้าง ลองดูรอบ ๆ ห้องซิครับ

- สุรัตน์ : เพดานมีหยากไย่เยอะนะ น่าจะกวาดเพดานกับพื้นห้องก่อน
(หัวหน้าให้จิระช่วยจัดบนกระดานว่า กวาดเพดานกับพื้นห้อง)
- จิระ : ป้ายประกาศหน้าห้องนี้ก็เก่ามากแล้ว ไม่สวยเลย น่าจะเอาออกเสีย เช็ดกระดานดำให้สะอาด แล้วทำป้ายประกาศใหม่ให้เรียบร้อยดีไหม (จิระเขียนบนกระดานว่า ทำความสะอาดกระดานดำ)
- อรรถ : ดี ๆ ผนังห้องเราก็สกปรกพอกับกระดานดำ น่าจะทำความสะอาดเสียด้วยเลย (จิระเขียนต่อว่า "ผนังห้อง" หลังคำว่ากระดานดำ)
- กนก : อย่าลืมที่ระเบียบด้วย (จิระเขียนคำว่า "ระเบียบ" ต่อจากผนังห้อง)
ตกลงงานที่เราจะต้องทำก็มี 4 งานนะครับตามที่เขียนไว้บนกระดาน ที่นี้เราจะทำยังไงกันดีแบ่งคน แล้วช่วยกันทำพร้อม ๆ กันเลยดีไหม จะได้เสร็จเร็ว ๆ
- อรรถ : ทำพร้อมกันคงจะลำบาก คงต้องขนโต๊ะ เก้าอี้ออกไปให้หมดก่อน ค่อยกวาด แล้วค่อยทำความสะอาดในห้อง
- กนก : เห็นด้วย จิระช่วยเขียนไว้ด้วยนะ
- วราวุธ : แล้วใครจะทำอะไรล่ะ น่าจะมอบหมายแบ่งงานกันไปเลยนะ
- กนก : ใครจะช่วยทำอะไรบ้างครับ การขนโต๊ะเก้าอี้ นั้น โต๊ะใครเจ้าของโต๊ะก็ขนออกไปเองดีไหม แต่ขอคนช่วยดูแล จัดวางให้เรียบร้อยสักคนหนึ่งหรือ 2 คน
- วราวุธ : ผมรับเอง ขอคนช่วยอีก 5-6 คนก็พอ
- ทั้งกลุ่มทำท่าประชุมค้างอยู่สักครู่หนึ่ง สมมติว่าประชุมต่อในรายละเอียด
- กนก : เอาละนะครับ ทุกคนก็รับทราบตรงกันแล้วว่า เราจะทำงาน 4 อย่างบนกระดานนี้ ใช้เวลาประมาณ 2 ชั่วโมง ใครมีหน้าที่ทำอะไร แล้วจะทำอะไรก่อนอะไรหลังก็จัดไว้แล้วนะครับ อุปกรณ์ที่จะใช้ถ้าขาดเหลืออะไรก็บอกที่ผมได้ก่อนวันศุกร์ ตอนนี้ก็แยกย้ายกันไปได้แล้ว ขอขอบคุณทุก ๆ คนครับ

กิจกรรมที่ 3

ลงมือทำ : การปฏิบัติงานตามแผน

เรียบเรียง : สุจิตรา ศรีนวล, ทศนา เขมมณี

แบบทดสอบและกลอน : ปานตา ใช้เทียมวงศ์

คำชี้แจง

กิจกรรมนี้เป็นกิจกรรมทบทวนความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการปฏิบัติงานตามแผน โดยการให้นักเรียน ชมวีดิทัศน์ หรือแสดงบทบาทสมมติและวิเคราะห์สิ่งที่ชมหรือแสดง

จุดมุ่งหมาย

ก. จุดมุ่งหมายทั่วไป

เพื่อทบทวนให้นักเรียนเข้าใจ และตระหนักในความสำคัญของการทบทวนแผนงานก่อนเริ่มลงมือปฏิบัติงาน และการทำงานตามแผน

ข. จุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรม

นักเรียนสามารถตอบคำถามเกี่ยวกับการทบทวนแผนงานและการทำงานตามแผนได้

แนวคิด

การทำงานกลุ่มที่ดี ต้องมีการทบทวนและทำความเข้าใจแผนงานก่อนลงมือทำงานเพื่อให้แน่ใจว่าสมาชิกทุกคนเข้าใจลำดับขั้นตอนการทำงาน รู้หน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย และสามารถปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายตามที่วางแผนไว้ได้อย่างถูกต้อง ส่งผลให้งานของกลุ่มสำเร็จตามเป้าหมาย

เวลาที่ใช้

ประมาณ 60 นาที หรือ 3 คาบ

สื่อ

1. วีดิทัศน์ เรื่อง "การปฏิบัติงานตามแผน" และเครื่องเล่นวีดิทัศน์
2. บทพูดสำหรับการแสดงบทบาทสมมติ 2 ชุด (ในกรณีไม่มีวีดิทัศน์)
3. แบบสังเกตการณ์ 2 แบบ (ใช้กับวีดิทัศน์ และใช้กับบทบาทสมมติ)
4. แบบทดสอบสำหรับนักเรียนทุกคน

ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม

1. ชี้นำ (5 นาที)

ครูซักถามนักเรียนเพื่อทบทวนบทบาทหน้าที่ของหัวหน้าและสมาชิกกลุ่ม เกี่ยวกับการวางแผนการทำงาน โดยใช้คำถามดังนี้

- วิธีการที่ดีซึ่งกลุ่มควรปฏิบัติก่อนเริ่มการทำงานคืออะไร (ทำความเข้าใจจุดมุ่งหมายของการทำงานและการวางแผนการทำงาน)

- หลังจากกลุ่มวางแผนงานแล้ว อีกขั้นตอนหนึ่งที่กลุ่มไม่ควรละเลยที่จะกระทำก่อนลงมือทำงาน เป็น

การป้องกันปัญหาความผิดพลาดคืออะไร (การทบทวนแผนงาน)

เมื่อนักเรียนได้ตอบคำถามโดยใช้ความคิดเห็นหรือความรู้เดิมแล้ว ครูกล่าวนำว่าจะให้นักเรียนได้ทบทวนความเข้าใจเกี่ยวกับกระบวนการทำงานกลุ่มเรื่องหนึ่งจากการดูวีดิทัศน์เรื่อง "การปฏิบัติงานตามแผน" ขอให้ นักเรียนสังเกตและบันทึกข้อมูลไว้ในแบบสังเกต ในกรณีที่ครูไม่มีวีดิทัศน์ ให้นักเรียนแสดงบทบาทสมมติแทน

2. ชั้นกิจกรรม (35 นาที)

2.1 ครูแจกแบบสังเกตให้นักเรียนทุกคน และอธิบายวิธีบันทึกข้อมูลให้เข้าใจ

2.2 (ในกรณีที่ไม่มีวีดิทัศน์ เรื่อง "การปฏิบัติงานตามแผน") ครูให้นักเรียนดูวีดิทัศน์จนจบเรื่องและบันทึก บันทึกสิ่งที่สังเกตไว้ในแบบสังเกต (แบบที่ 1 ใช้กับวีดิทัศน์)

(ในกรณีที่ไม่มีวีดิทัศน์ เรื่อง "การปฏิบัติงานตามแผน") ครูขออาสาสมัครเพื่อแสดงบทบาทสมมติ จำนวน 12 คน แบ่งเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มละ 6 คน ครูแจกบทพูดชุดที่ 1 (กลุ่มที่ไม่มี การทบทวนแผนงานก่อนการปฏิบัติงาน) ให้กลุ่มที่ 1 แสดง จบแล้วครูแจกบทพูดชุดที่ 2 (กลุ่มที่มีการทบทวนแผนงานก่อนการปฏิบัติงาน) ให้กลุ่มที่ 2 แสดงโดยจัดสถานที่การแสดงให้นักเรียนที่เหลือชมได้ทั่วถึง และบันทึกข้อมูลที่สังเกตได้ไว้ในแบบสังเกต (แบบที่ 2 ใช้กับบทบาทสมมติ)

3. ชั้นอภิปราย (10 นาที)

3.1 เมื่อได้ชมวีดิทัศน์ หรือแสดงบทบาทสมมติจบแล้วครูร่วมอภิปรายกับนักเรียนให้ได้แนวคิดเรื่อง การทบทวนแผนงานและการปฏิบัติงานตามแผน ดังนี้

ก. แนวการอภิปราย (ถ้าใช้วีดิทัศน์) ครูใช้คำถามประกอบข้อมูลจากแบบสังเกตที่นักเรียนบันทึกได้ นำ การอภิปรายดังนี้

- กระบวนการทำงานของนักเรียน (ในวีดิทัศน์) มีขั้นตอนอย่างไรบ้าง (ตั้งแต่ต้นจนจบ)
- หลังจากวางแผนงานแล้ว ขั้นตอนต่อไปที่กลุ่มได้กระทำ ซึ่งถือเป็นขั้นตอนสำคัญขั้นตอนหนึ่งที่

ช่วยป้องกันปัญหาข้อผิดพลาด คืออะไร (การทบทวนแผนงาน)

- การทบทวนแผนงานมีประโยชน์อย่างไร
- ในขณะที่ปฏิบัติงานตามแผนงาน หัวหน้ากลุ่มได้กระทำสิ่งใดบ้างที่ช่วยให้งานของกลุ่มดำเนินไปด้วยดี

ข. แนวการอภิปราย (ถ้าใช้การแสดงบทบาทสมมติ) ครูใช้คำถามประกอบข้อมูลจากแบบสังเกตที่นักเรียน บันทึกไว้ นำอภิปราย ดังนี้

- การแสดงบทบาทครั้งที่ 1 กับครั้งที่ 2 แสดงให้เห็นถึงความแตกต่างในการทำงานของกลุ่มอย่างไร (กลุ่มที่ 1 ไม่มีการทบทวนแผนงาน กลุ่มที่ 2 มีการทบทวนแผนงาน)

- นักเรียนคิดว่ากลุ่มใดจะปฏิบัติงานตามแผนงานได้ราบรื่นไม่ผิดพลาด เพราะเหตุใด และกลุ่มใดที่ อาจเกิดปัญหาในขณะที่ปฏิบัติงาน เพราะเหตุใด

- การทบทวนแผนงานมีประโยชน์อย่างไร
- ในขณะที่ปฏิบัติงานตามแผนงาน หัวหน้ากลุ่มควรทำอย่างไรบ้าง เพื่อช่วยให้งานของกลุ่มดำเนินไป

ด้วยดี

4. ชั้นสรุป (5 นาที)

4.1 ครูกล่าวสรุปตามสาระสำคัญ ดังนี้

การทำงานกลุ่มที่ดีจำเป็นต้องมีการวางแผนงาน และสมาชิกทุกคนต้องปฏิบัติงานตามแผนนั้น ก่อนลงมือทำงานต้องมั่นใจว่าสมาชิกทุกคนเข้าใจแผนงาน และหน้าที่รับผิดชอบตรงกัน เพื่อให้การ

(ต่อ)

ปฏิบัติงานเป็นไปตามแผนที่กำหนด วิธีการที่จะช่วยให้สมาชิกได้ระลึกถึงสิ่งที่ต้องปฏิบัติ คือ การทบทวนแผนงานก่อนลงมือปฏิบัติ ซึ่งจะช่วยย้ำความเข้าใจเกี่ยวกับสิ่งที่จะทำ ระเบียบข้อตกลงต่าง ๆ รวมทั้งบทบาทหน้าที่ของแต่ละคน ทำให้สมาชิกทุกคนมีความเข้าใจตรงกัน เป็นการป้องกันปัญหาความผิดพลาดต่าง ๆ ช่วยให้งานดำเนินไปตามแผน บรรลุเป้าหมายโดยเร็ว

สิ่งที่ควรทบทวนมีดังนี้

1. จุดประสงค์ของการทำงานคืออะไร
2. ระเบียบข้อตกลงของกลุ่มมีอะไรบ้าง
3. งานที่ต้องทำมีอะไรบ้าง
4. จะทำงานนั้น ๆ อย่างไร
5. จะทำอะไรก่อนหลัง
6. ใครรับผิดชอบอะไร
7. จะประสานงานกันอย่างไร
8. มีอะไรที่ควรระมัดระวัง

4.2 ครูให้นักเรียนช่วยกันคิดคำขวัญ และจดบันทึกลงในสมุด เช่น

“ปฏิบัติงานตามแผน

ได้ผลแสนชื่นใจ”

“ทำตามแผนเถอะหนา

จะไร้ปัญหาทุกซัใจ”

การประเมินผล

ครูให้นักเรียนทำแบบทดสอบ และเปลี่ยนกันตรวจ โดยครูเป็นผู้เฉลย (5 นาที)

แบบทดสอบเรื่อง

ลงมือทำ

ให้นักเรียนเลือกข้อความต่อไปนี้ เติมลงในช่องว่างในข้อต่าง ๆ ตามความเหมาะสม

การลงมือปฏิบัติงานตามแผน การกำหนดขั้นตอนการปฏิบัติงาน

การทบทวนแผนงาน การวางแผนงาน

จุดประสงค์ของการทำงาน

1. ก่อนลงมือทำงาน ควรจะได้มี _____ เพื่อให้การปฏิบัติงานเป็นไปด้วยดี ไม่มี
การผิดพลาด
2. _____ จะช่วยให้สมาชิกได้ระลึกถึงสิ่งที่จะต้องปฏิบัติ
3. ในการปฏิบัติงานนั้น ควรจะได้คำนึงถึงเวลาในการปฏิบัติงานแต่ละอย่าง เพื่อจะได้ไม่ช้าซ้อน
และรู้ว่าทำอะไรก่อนหรือหลัง เป็นการ _____
4. เมื่อมีการกำหนดแนวทางปฏิบัติงานแล้ว สมาชิกจะต้อง _____
_____ เพื่อมิให้เกิดการผิดพลาดเสียหายได้
5. สิ่งที่สำคัญที่หัวหน้าจะต้องตรวจสอบให้แน่ใจคือสมาชิกทุกคนจะต้องมีความเข้าใจใน _____

ภาคผนวก

1. เฉลยแบบทดสอบ

เฉลย

1. การวางแผนงาน
2. การทบทวนแผนงาน
3. การกำหนดขั้นตอนการปฏิบัติงาน
4. ลงมือปฏิบัติงานตามแผน
5. จุดประสงค์ของการทำงาน

2. แบบสังเกตการณ์ แบบที่ 1 (ใช้กับวีดิทัศน์)

แบบสังเกตการณ์

ให้ผู้สังเกตการณ์บันทึกข้อมูลที่สังเกตได้จากการดูวีดิทัศน์ โดยกาเครื่องหมาย ✓ ในช่อง □ ที่ต้องการ

1. กลุ่มได้มีการวางแผนงานหรือไม่
 - มี
 - ไม่มี
2. หลังจากการวางแผนงานแล้ว ก่อนลงมือปฏิบัติงาน กลุ่มมีพฤติกรรมดังต่อไปนี้หรือไม่

	มี	ไม่มี
2.1 มีการทบทวนว่าจุดประสงค์ของการทำงานคืออะไร	☐	☐
2.2 มีการทบทวนว่าจะเรียบข้อตกลงของกลุ่มมีอะไรบ้าง	☐	☐
2.3 มีการทบทวนว่างานที่กลุ่มจะต้องทำมีอะไรบ้าง	☐	☐
2.4 มีการทบทวนว่ากลุ่มจะทำงานกันอย่างไร	☐	☐
2.5 มีการทบทวนว่าการทำงานมีลำดับขั้นตอนอย่างไร	☐	☐
2.6 มีการทบทวนว่าใครมีบทบาทหน้าที่อะไร	☐	☐
2.7 มีการตรวจสอบว่าสมาชิกกลุ่มเข้าใจตรงกันหรือไม่	☐	☐
3. ขณะที่กลุ่มลงมือปฏิบัติงาน กลุ่มมีพฤติกรรมอะไรเกิดขึ้นบ้าง
 - กลุ่มเปลี่ยนแปลงแผนงาน
 - มีอุปสรรค ปัญหาเกิดขึ้นจนกลุ่มไม่อาจดำเนินงานตามแผนได้
 - หัวหน้ากลุ่มให้คำแนะนำช่วยเหลือสมาชิก
 - สมาชิกช่วยหัวหน้ากลุ่มในการเตือนให้กลุ่มทำงาน
 - หัวหน้ากลุ่มช่วยแก้ปัญหาให้กลุ่ม
 - หัวหน้ากลุ่มเสริมกำลังใจให้สมาชิกกลุ่ม
 - มีการประเมินผลงานของกลุ่มด้านกระบวนการทำงาน
 - มีการประเมินผลงานของกลุ่มด้านผู้ร่วมงาน
 - งานของกลุ่มประสบผลสำเร็จตามเป้าหมาย

3. แบบสังเกตการณ์ แบบที่ 2 (ใช้กับการแสดงบทบาทสมมติ)

แบบสังเกตการณ์

ให้ผู้สังเกตการณ์บันทึกข้อมูลที่สังเกตได้จากการดูบทบาทสมมติ (ทั้ง 2 ชุด) โดยกาเครื่องหมาย ✓ ในช่อง □ ที่ต้องการ หรือเติมข้อความลงในช่องว่าง

1. กลุ่มได้มีการวางแผนงาน
 - กลุ่ม 1
 - กลุ่ม 2
 - ทั้งสองกลุ่ม

2. กลุ่มได้มีการทบทวนแผนงานก่อนลงมือทำงาน

กลุ่ม 1

กลุ่ม 2

3. การทบทวนแผนงานก่อนลงมือทำงานของกลุ่มในข้อ 2 มีอะไรบ้าง

ทบทวนว่าจุดประสงค์ของการทำงานคืออะไร

ทบทวนว่าจะเก็บข้อตกลงของกลุ่มมีอะไรบ้าง

ทบทวนว่าหน้าที่กลุ่มจะต้องทำมีอะไรบ้าง

ทบทวนว่ากลุ่มจะทำงานกันอย่างไร

ทบทวนว่าการทำงานมีลำดับขั้นตอนอย่างไร

ทบทวนว่าใครมีบทบาทหน้าที่อะไร

มีการตรวจสอบว่าสมาชิกกลุ่มเข้าใจตรงกันหรือไม่

4. จากบทบาทสมมติที่นักเรียนได้ชม ขอให้นักเรียนคาดคะเนการทำงานของทั้งสองกลุ่ม
เปรียบเทียบกันว่าจะมีสิ่งใดเกิดขึ้นบ้าง และพฤติกรรมสมาชิกจะเป็นอย่างไร

กลุ่มที่มีการทบทวนแผนงาน

กลุ่มที่ไม่มีการทบทวนแผนงาน

1. _____

1. _____

2. _____

2. _____

3. _____

3. _____

4. _____

4. _____

5. _____

5. _____

4. บทพูดสำหรับการแสดงบทบาทสมมติ (กลุ่มที่มีการทบทวนแผนงาน)

ประธาน (1) สวัสดีครับ เพื่อน ๆ ก่อนอื่นผมก็ต้องขอทบทวนเรื่องจุดประสงค์ของการทำงานอีกครั้งนะคะ ตามที่เราได้รับมอบหมายจากคุณครูให้ร่วมกันทำความสะอาดห้องเรียน เพื่อถวายเป็นพระราชกุศล เนื่องในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษาสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ โดยทางโรงเรียนจัดเวลาให้ 2 ชั่วโมงสุดท้ายของวันนี้ให้ และจะประกวดผลงานของพวกเขาด้วย

ตามที่พวกเราได้ช่วยกันวางแผนงานไว้เมื่อเช้านี้ ผมขอทวนอีกทีเพื่อให้เข้าใจตรงกัน คุณเอรรรช่วยเขียนบนกระดานด้วยนะคะ เอาอย่างนี้ ผมขอให้หัวหน้าแต่ละกลุ่มทวนงานที่รับผิดชอบที่ละกลุ่มนะคะ เริ่มที่คุณช่วยครับ

ชัย ผมและเพื่อน ๆ อีก 3 คน รับผิดชอบขนโต๊ะ-เก้าอี้ ออก เช็ดทำความสะอาดโต๊ะ-เก้าอี้ และจัดเข้าห้องครับ

วี ผมและเพื่อน ๆ อีก 5 คน รับผิดชอบกวาดหยากไย่-เพดาน และพื้นห้องครับ

จารุ ผมและเพื่อน ๆ อีก 5 คน รับผิดชอบทำความสะอาดกระดาน ตกแต่งป้ายประกาศ ครับ

จิระ ผมและเพื่อนอีก 9 คน รับผิดชอบทำความสะอาดพื้นห้อง ระเบียบและเช็ดพื้นครับ

สุวิช ผมและเพื่อน ๆ อีก 7 คน รับผิดชอบทำความสะอาดผนังห้องครับ

ประธาน (2) ดีมากครับ ตอนนี้ทุกฝ่ายก็ได้จัดเตรียมอุปกรณ์มาพร้อมแล้ว อุปกรณ์ที่อรรรเบิก

มาจากโรงเรียนก็ได้มอบให้หัวหน้าแต่ละกลุ่มไปแล้ว งานที่พวกเราจะทำกันนั้น เริ่มจากพวกเราทุกคนขยับโต๊ะและเก้าอี้ของตนออกไป ซ้ายกับภิมะจะเป็นคนจัดการ โดยให้พวกเรายกโต๊ะ-เก้าอี้ ออกไปที่ละแถวไปวางไว้ที่สนามหน้าห้อง โชติกับเนตรจะเป็นคนรับและจัดระเบียบโต๊ะข้างนอก จากนั้นรวิกับพรรคพวกจะกวาดหยากไย่และพื้นห้อง ตอนนี้พวกเราที่เหลือต้องเตรียมอุปกรณ์ให้พร้อม พอรวิทำงานเสร็จกลุ่มของจิระกับสุวิจะเข้ามาทำความสะอาดพื้นและผนังห้องกลุ่มจารุก็จัดป้ายประกาศและทำความสะอาดกระดาน ที่ผมพูดมาครบถ้วนถูกต้องใช่ไหมครับ ใครมีอะไรสงสัยหรือเปล่าครับ

(พูดพร้อม ๆ กัน) ถูกต้องครับ

ประธาน (3) เรามีเวลาทำงาน 2 ชั่วโมงเท่านั้น จนถึง 4 โมงเย็น ขอให้พวกเราทุกคนช่วยกันคนละไม้คนละมือตามที่เรเตรียมไว้ หากใครมีปัญหาอะไรขอให้มาบอกผมหรือรรถก็ได้ ถ้างานของใครเสร็จก่อน ก็ขอให้ช่วยเพื่อนที่ยังไม่เสร็จด้วยนะครับ หากเราพร้อมแล้วเริ่มงานได้เลย (ทุกคนลุกขึ้น เดินออกจากโต๊ะประชุมไป)

5. บทพูดสำหรับการแสดงบทบาทสมมติ (กลุ่มที่ไม่มีกำหนดบทบทวนแผนงาน)

ประธาน (1) สวัสดีครับเพื่อน ๆ ตามที่เราได้รับมอบหมายจากคุณครูให้ร่วมกันทำความสะอาดห้องเรียน เพื่อถวายเป็นพระราชกุศลเนื่องในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษาสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ โดยทางโรงเรียนจัดเวลาให้ 2 ชั่วโมงสุดท้ายของวันนี้ให้ และจะประกาศผลงานของพวกเราด้วยกัน พวกเราได้ช่วยกันวางแผนงานไว้เมื่อเช้าแล้ว ผมหวังว่าทุกคนคงทำได้แน่ครับ คงไม่ต้องทวนนะครับ จะเสียเวลา (พูดพิมพ์พร้อม ๆ กัน) คิดว่าทำได้ครับ

ประธาน (2) ดีมาก ถ้าอย่างนั้น เพื่อไม่ให้เสียเวลาผมว่าเราเริ่มทำงานกันเลยดีกว่า ถ้ามีปัญหาอะไรค่อยว่ากันอีกที ช่วย ๆ กันหน่อยนะครับ เดียวก็เสร็จ

จารุ (1) (ยกมือ) ขอโทษครับประธาน กลุ่มผมทำความสะอาดกระดานและต้องจัดป้ายประกาศด้วย อุปกรณ์ยังไม่มีเลยครับ

ประธาน (3) เตี่ยว่าคุณถามคุณอรรถ เลขาอีกทีนะครับ

จารุ (2) อ้อ แล้วผมว่าผมจะทำความสะอาดกระดานไปพร้อม ๆ กับกลุ่มที่กวาดหยากไย่เลยนะครับ จะได้เร็ว

รวิ (1) เอ ผมว่ามันจะวุ่นวายนะครับ กลุ่มผมกวาดบนเพดานด้วยนะ เดียวก็เกะกะกัน

ประธาน (4) คงไม่เป็นไรหรอก ลองทำดูก่อน อาจไม่เป็นอย่างที่เราคิดก็ได้

จิระ (1) ผนังห้องก็กว้าง ผมคิดว่าจะรีบทำเหมือนกันนะครับ

สุวิ (1) เอ๊ะ ผมว่าคุณเข้าใจผิดแล้วนะครับ ตามที่เราวางแผนกันไว้ งานทำความสะอาดผนังห้องนั้นมันงานของกลุ่มผมนะครับ คุณจิระ

จิระ (2) เทรอครับ อ้าว ผมก็ไม่แน่ใจ เตี่ยต้องขอดูจากบันทึกของเลขาหน่อย

ประธาน (5) เอาละ ๆ เราเสียเวลาไปเยอะแล้ว เราเริ่มลงมือทำงานกันเลยนะครับ

(ทุกคนลุกขึ้น และยังคงส่งเสียงซักถามหรือถกเถียงกันต่อ เช่น "คุณทำอะไรแน่" "เตี่ยครับยังไม่แน่ใจ ขอดูที่เลขาก่อน" "เตี่ยขออุปกรณ์ด้วยนะ" ฯลฯ)

กิจกรรมที่ 4

ยังจำได้ไหม : บทบาทผู้นำและสมาชิกกลุ่ม

ผู้เรียบเรียง : ปานดา ไข้อย่างวงศ์, ทิศนา เขมมณี

คำชี้แจง

กิจกรรมนี้มุ่งทบทวนความรู้ความเข้าใจของนักเรียนเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของผู้นำและสมาชิกกลุ่มที่ดี โดยการให้นักเรียนร่วมกันคิดหาคำตอบจากกรณีปัญหา และวิเคราะห์บทบาทของผู้นำและสมาชิกกลุ่มในการทำงานร่วมกัน

จุดมุ่งหมาย

ก. จุดมุ่งหมายทั่วไป

เพื่อทบทวนความรู้ความเข้าใจของนักเรียนเกี่ยวกับบทบาทของหัวหน้าและสมาชิกในการรวมกลุ่มทำงาน

ข. จุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรม

นักเรียนสามารถตอบคำถามเกี่ยวกับบทบาทของหัวหน้าและสมาชิกในการรวมกลุ่มได้

แนวคิด

ในการประชุมหรือทำงานกลุ่ม ย่อมต้องมีหัวหน้ากลุ่มและสมาชิกเป็นผู้ดำเนินการให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมาย บุคคลดังกล่าวเกี่ยวข้องและมีความสำคัญมาก จึงต้องมีบทบาทที่จะช่วยให้การทำงานกลุ่มดำเนินไปได้สำเร็จ มีประสิทธิภาพ หน้าที่ของหัวหน้ากลุ่ม คือ เป็นผู้พูดและผู้ฟังที่ดี เป็นผู้กระตุ้นให้สมาชิกได้แสดงความคิดเห็นอย่างทั่วถึง ประสานความคิดของสมาชิกในกลุ่ม ควบคุมการทำงานให้ไปสู่จุดหมาย ไม่นอกเรื่อง ให้คำปรึกษา แนะนำและให้กำลังใจ เป็นผู้ตัดสินใจ และติดตามการปฏิบัติงานให้เป็นไปตามที่ได้วางแผนกันไว้

สมาชิกกลุ่ม มีหน้าที่ช่วยให้กลุ่มทำงานตามกระบวนการที่ดี แสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล รับฟังผู้อื่น พิจารณาตามเหตุผล ช่วยประสานความคิดของผู้อื่น สร้างบรรยากาศที่ดี และรับผิดชอบงานที่ได้รับมอบหมาย

บุคคลใดมีหน้าที่บทบาทอย่างไร ก็ควรจะได้นำความรู้ที่เรียนไปแล้วไปเป็นแนวทางปฏิบัติเพื่อให้งานของส่วนรวมบรรลุผลสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ

สื่อ

1. กรณีปัญหา
2. แบบสังเกตการณ์ 2 ชุด
 - 2.1 พฤติกรรมของหัวหน้า
 - 2.2 พฤติกรรมสมาชิกกลุ่ม
3. แบบทดสอบสำหรับนักเรียนทุกคน

เวลาที่ใช้

ประมาณ 60 นาที หรือ 3 คาบ

ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม

1. ขั้นนำ (5 นาที)

1.1 ครูชวนนักเรียนสนทนาถึงวิธีการทำงานร่วมกันว่านักเรียนควรจะทำอย่างไร จึงจะทำให้การทำงานนั้นสำเร็จได้อย่างเรียบร้อย (ปฏิบัติตามบทบาทของแต่ละคน ที่จะช่วยกันทำให้การทำงานนั้นมีบรรยากาศที่ดี และทุกคนช่วยเหลือกัน ทำให้งานสำเร็จ)

1.2 ครูบอกว่า ครูมีปัญหาที่ต้องการให้นักเรียนช่วยหาคำตอบให้ แต่เนื่องจากปัญหานี้มีหลายประเด็นจึงจะแบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่มย่อย กลุ่มละ 8 คน 3 กลุ่ม แต่ละกลุ่มจะให้มีส่วนร่วมประชุมด้วย 2 คน ถ้ามีนักเรียนเหลือก็ให้เป็นผู้สังเกตการณ์ทั่วไป ครูจะแจกกรณีปัญหาให้กลุ่มละ 1 ปัญหา ให้ความเวลาสำหรับประชุมปรึกษาหารือ และสรุปเป็นคำตอบของกลุ่ม 30 นาที

2. ขั้นกิจกรรม (30 นาที)

2.1 ครูแบ่งกลุ่มออกเป็น 3 กลุ่ม ให้ตัวแทนกลุ่มออกมารับ กรณีปัญหาจากครูไปประชุมหาคำตอบ

2.2 ครูแจกแบบสังเกตการณ์ ให้แก่ผู้ร่วมประชุมในแต่ละกลุ่มให้ทำหน้าที่สังเกตการณ์ โดยให้สังเกตพฤติกรรมของหัวหน้า 1 คน สังเกตพฤติกรรมของสมาชิกอีก 1 คน คนที่เหลืออาจให้เป็นผู้ช่วยผู้สังเกตการณ์จดบันทึกเพื่อรายงานกลุ่มใหญ่ ครูเดินตรวจไปรอบ ๆ

2.3 เมื่อหมดเวลา ครูให้กลุ่มส่งตัวแทนออกมารายงาน คำตอบครูเขียนบนกระดาน และให้ตัวแทนเล่าถึงบรรยากาศในการประชุม และพฤติกรรมของสมาชิกในกลุ่ม

2.4 ครูให้ผู้สังเกตการณ์ออกมาเล่าถึงพฤติกรรมของผู้นำและสมาชิกในกลุ่ม ตามที่จดบันทึกไว้

3. ขั้นอภิปราย (10 นาที)

3.1 ครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่มพูดถึงการปฏิบัติตนของสมาชิกในกลุ่มเปรียบเทียบกับพฤติกรรมของผู้นำและสมาชิกที่ได้เรียนมาแล้ว ครูช่วยแนะให้บ้าง เช่น

- การเลือกผู้นำกลุ่ม เลือกอย่างไร
- หัวหน้ากลุ่มให้โอกาสสมาชิกแสดงความคิดเห็นบ้างหรือไม่
- หัวหน้ากลุ่มดำเนินการแก้ปัญหาอย่างไร
- มีสมาชิกคนไหนไม่แสดงความคิดเห็นบ้าง
- สมาชิกช่วยกันเสนอแนะวิธีการแก้ปัญหาหรือไม่
- มีใครพูดออกนอกเรื่องบ้างหรือไม่

ฯลฯ

3.2 ครูนำอภิปรายให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นว่าการปฏิบัติตนให้ถูกต้องตามบทบาทของตนในการประชุมหรือทำงานกลุ่ม จะช่วยให้งานกลุ่มประสบความสำเร็จ และทุกคนพอใจ นักเรียนควรจะใช้บทบาทให้ถูกต้องทุกครั้ง

4. ขั้นสรุป (10 นาที)

4.1 ครูสรุปข้อคิดของนักเรียนทั้งหมด และเน้นสาระสำคัญเพื่อนำให้นักเรียนนำไปใช้ ดังนี้

จากการที่นักเรียนได้ประชุมปรึกษาหารือกัน เพื่อสรุปหาคำตอบมารายงานกลุ่มใหญ่ และมีผู้สังเกตการณ์จดบันทึกข้อสังเกตในการทำงานของกลุ่มนั้นแสดงว่า การทำงานได้ก็ตามจะให้ได้ผลดี หัวหน้าและสมาชิกจะต้องทำหน้าที่ของตนให้ถูกต้อง และเป็นประโยชน์ต่อกลุ่ม งานจึงจะสำเร็จด้วยดี และเป็นที่ยอมรับของสมาชิก

บทบาทของหัวหน้า คือ การเปิดโอกาสให้สมาชิกทุกคนได้แสดงความคิดเห็น รับฟัง และ ประสานความคิด เพื่อนำมาใช้ตัดสินใจ ช่วยทำให้เกิดบรรยากาศที่ดี และให้กำลังใจสมาชิกให้ทำงาน ได้สำเร็จตามจุดมุ่งหมาย

บทบาทของสมาชิก คือ ช่วยกันแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล ไม่นิ่งเฉย ให้ข้อมูลที่เป็น ประโยชน์แก่การตัดสินใจของกลุ่ม รับฟังผู้อื่นและช่วยเหลือการทำงานของกลุ่มให้ดำเนินไปได้อย่าง เรียบร้อยจนประสบความสำเร็จ

ในการทำงานใดก็ตาม นักเรียนควรจะได้ปฏิบัติตามบทบาทและหน้าที่ของตนได้เหมาะสม เพื่อประสิทธิภาพของงานอันจะเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม

4.2 ครูให้นักเรียนอ่านกลอนร่วมกัน และจดบันทึกลงในสมุดจดงาน

หากตัวหัวหน้าเข้มแข็ง	สมาชิกร่วมแรงเต็มที่
หัวหน้ารับฟังอย่างดี	สมาชิกยินดีให้ข้อมูล
หัวหน้าประสานความคิด	สมาชิกช่วยคิดเหตุผล
หัวหน้าชื่นชมลูกน้องตน	สมาชิกทุกคนช่วยกัน
งานจะเสร็จสำเร็จดี	สมตามที่ได้หมายมั่น
หัวหน้าสมาชิกต้องช่วยกัน	ทำตามบทตนนั้นให้สมบูรณ์

การประเมินผล

ครูให้นักเรียนทำแบบทดสอบต่อไปนี้ แล้วเปลี่ยนกันตรวจ โดยครูเป็นผู้เฉลย (5 นาที)

แบบทดสอบเรื่อง

ยังจำได้ไหม

เขียนเครื่องหมาย \checkmark หน้าข้อความที่นักเรียนเห็นว่าถูกต้อง และเขียนเครื่องหมาย \times หน้าข้อความที่เห็นว่าผิด

- _____ 1. หัวหน้าที่ดีจะต้องชี้แจงวิธีการดำเนินงานให้สมาชิกปฏิบัติตามโดยไม่จำเป็นต้องพูดคุยกับสมาชิก เพื่อเป็นการประหยัดเวลา
- _____ 2. การตัดสินใจขั้นสุดท้าย จะต้องเป็นการตัดสินใจร่วมกันของสมาชิกกลุ่ม
- _____ 3. หัวหน้าไม่ควรชมเชยสมาชิกในระหว่างการปฏิบัติงาน เพราะจะทำให้มีปัญหาการควบคุมกลุ่ม
- _____ 4. สมาชิกทุกคนมีความสำคัญต่อกลุ่ม ทุกคนจึงควรจะได้ให้ข้อมูลและความคิดเห็นที่จะเป็นประโยชน์
- _____ 5. การรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นจะทำให้ได้ข้อมูลที่แตกต่างไปจากของตน ทำให้เกิดประโยชน์แก่กลุ่ม

ภาคผนวก

1. เฉลยแบบทดสอบ

1. \times 2. \times 3. \times 4. \checkmark 5. \checkmark

2. กรณีปัญหา

กรณีปัญหา

ขณะนี้ได้เกิดสงครามขึ้นแล้วในอ่าวเปอร์เซีย อิรักยกพลเข้ายึดครองคูเวตไว้ และประกาศเป็นเดิแแดนของตน ทำให้เกิดขัดแย้งขึ้นกับประเทศอื่นๆ ซึ่งรวมเป็นสหประชาชาติต้องเข้ามาเกี่ยวข้อง โดยสหรัฐเป็นหัวหน้าบุกเข้าโจมตีอิรัก โดยใช้ขีปนาวุธทันสมัย เป็นจรวดที่มีฤทธิ์ร้ายแรง สกัดกันอิรักไว้ การสู้รบจะดำเนินไปอีกนานเท่าไร ยังคาดการณ์ไม่ได้ ประเทศต่างๆ ได้รับการเตือนให้ระงับการก่อวินาศภัยขึ้นในประเทศของตน ประเทศไทยก็ได้รับผลนี้ด้วย จำเป็นจะต้องเตรียมตัวสำหรับการดำเนินชีวิตในระหว่างที่การรบยังไม่สิ้นสุดลง ขอให้กลุ่มช่วยกันปรึกษาหารือเพื่อหาแนวทางปฏิบัติที่ตอบความจำเป็นเร่งด่วนนี้

- กลุ่มที่ 1 ถ้าประเทศไทยได้รับผลกระทบจากสงครามอย่างรุนแรง รัฐบาลมีความจำเป็นจะต้องหาที่อยู่อาศัยให้ประชาชนใหม่ ให้นักเรียนช่วยกันคิดปรึกษาหารือและเสนอข้อสรุปว่า รัฐบาลควรจะทำอย่างไรให้ประชาชนในลักษณะนี้ และมีวิธีป้องกันภัยสงครามที่ใช้เทคโนโลยีขั้นสูงนี้ได้อย่างไรบ้าง ให้จดข้อสรุปไว้เสนอต่อกลุ่มใหญ่
- กลุ่มที่ 2 สงครามที่เกิดขึ้น มีผลกระทบต่อเศรษฐกิจของประเทศไทย ปัญหาที่ตามมา คือ อาหารขาดแคลน ให้นักเรียนช่วยกันคิดปรึกษาหารือกันว่า ในชุมชนของนักเรียน ควรจะมีวิธีเตรียมการสำหรับปัญหาการขาดแคลนอาหารนี้ได้อย่างไรบ้าง จดข้อสรุปไว้เสนอต่อกลุ่มใหญ่
- กลุ่มที่ 3 เมื่อเกิดสงคราม สภาพความเป็นอยู่ของประชาชนก็เปลี่ยนแปลงไป นักเรียนคิดว่าโรงเรียนควรจะมีบทบาทอย่างไร ในขณะที่ความเป็นอยู่ยังไม่ปลอดภัย และอาหารขาดแคลน โรงเรียนควรจะทำอย่างไรกับนักเรียน จึงจะช่วยเหลือชุมชนได้ในสถานการณ์เช่นนี้

3. แบบสังเกตการณ์พฤติกรรมของหัวหน้า

แบบสังเกตพฤติกรรมของหัวหน้า			
			กลุ่มที่ _____
คำชี้แจง ให้ผู้สังเกตการณ์บันทึกข้อมูลตามความเป็นจริงที่เกิดขึ้นในกลุ่ม			
1. กลุ่มได้มีการเลือกหัวหน้าหรือไม่			
☐ มี			
☐ ไม่มี			
2. เมื่อกลุ่มลงมือดำเนินการตามบัตรคำสั่ง หัวหน้ากลุ่มมีพฤติกรรมต่อไปนี้หรือไม่			
2.1 มีวิธีการพูดอธิบายวิธีทำงานที่เข้าใจง่าย	☐ มี	☐ ไม่มี	☐ หัวหน้า
2.2 รับฟังผู้อื่น	_____	_____	_____
2.3 แสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล	_____	_____	_____
2.4 สร้างบรรยากาศที่ดีให้แก่กลุ่ม	_____	_____	_____
2.5 ควบคุมกลุ่มไม่ให้ออกนอกเรื่อง	_____	_____	_____
2.6 ชักจูง/กระตุ้นให้สมาชิกช่วยกลุ่มอย่างทั่วถึง	_____	_____	_____
2.7 ให้ข้อติชมแก่สมาชิกกลุ่ม	_____	_____	_____
2.8 ให้คำปรึกษา แนะนำ และช่วยเหลือกลุ่ม	_____	_____	_____
2.9 นำกลุ่มให้ทำงานตามกระบวนการที่ดี	_____	_____	_____
2.10 ตัดสินใจโดยใช้เหตุผล	_____	_____	_____
ลงชื่อ _____			
			ผู้สังเกตการณ์

4. แบบสังเกตการณ์พฤติกรรมของสมาชิก

แบบสังเกตพฤติกรรมของสมาชิกกลุ่ม			
			กลุ่มที่ _____
คำชี้แจง ให้ผู้สังเกตการณ์บันทึกข้อมูลตามความเป็นจริงที่เกิดขึ้นในกลุ่ม			
1. ช่วยกลุ่มให้ทำงาน	☐ มี	☐ ไม่มี	☐ ตัวอย่าง
2. ให้ข้อมูลและแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล	_____	_____	_____
3. รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น	_____	_____	_____
4. ช่วยเหลือหัวหน้าและสมาชิกอื่น ๆ	_____	_____	_____
5. ช่วยสร้างบรรยากาศที่ดี	_____	_____	_____
6. ไม่พูดนอกเรื่อง	_____	_____	_____
7. มีวิธีการพูดที่เข้าใจง่าย	_____	_____	_____
8. ตัดสินใจอย่างมีเหตุผล	_____	_____	_____
ลงชื่อ _____			
			ผู้สังเกตการณ์

กิจกรรมที่ 5

ฉันมีภาวะผู้นำเพียงใด : การสำรวจและพัฒนาคุณสมบัติผู้นำ

เรียบเรียง : นันทนา เทพบริรักษ์, ทิศนา แชมมณี

แบบทดสอบ : ศิรินนพรรัตน์ พิธานสมบัติ

กลอน : เตือนใจ ทองสำริด

คำชี้แจง

กิจกรรมนี้เป็นกิจกรรมที่ช่วยให้นักเรียนได้รู้ว่าตนเองมีคุณสมบัติผู้นำเพียงใด มีจุดอ่อนจุดเด่นในด้านใด จะได้ฝึกฝนตนเองในด้านนี้ให้ดีขึ้น นักเรียนจะเรียนรู้ในเรื่องดังกล่าวได้โดยทำแบบสำรวจภาวะผู้นำ สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา ซึ่งเป็นผลงานจากการวิจัยของนางสาวจวงจันทร์ พวงจันทร์แดง

จุดมุ่งหมาย

ก. จุดมุ่งหมายทั่วไป

เพื่อช่วยให้นักเรียนได้ทราบว่าตนเองมีคุณสมบัติผู้นำเพียงใด และมีจุดอ่อนจุดเด่นในด้านใด

ข. จุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรม

นักเรียนสามารถตอบคำถามเกี่ยวกับคุณสมบัติผู้นำได้

แนวคิด

คุณสมบัติผู้นำเป็นสิ่งที่ฝึกฝนให้เกิดขึ้นได้ โดยเฉพาะถ้าเราได้ทราบว่าเรามีส่วนบกพร่องในด้านใด เราก็จะได้แก้ไขได้ถูกต้อง

สื่อ

1. แบบสำรวจภาวะผู้นำของนักเรียนของ จวงจันทร์ พวงจันทร์แดง
2. ค่าเฉลี่ยแบบสำรวจภาวะผู้นำของนักเรียน
3. เกณฑ์การแปลความหมายของข้อมูล
4. แบบทดสอบสำหรับนักเรียนทุกคน

เวลาที่ใช้

ประมาณ 60 นาที หรือ 3 คาบ

ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม

1. ชี้นำ (5 นาที)

1.1 ครูชวนนักเรียนสนทนาเกี่ยวกับความรู้สึกของผู้ที่เคยและไม่เคยทำหน้าที่หัวหน้าผู้นำ หรือตัวแทน

1.2 ครูชักจูงให้นักเรียนเข้าใจว่า ผู้นำ ตัวแทน หรือหัวหน้าสามารถฝึกฝนได้ ถ้าเรารู้จุดบกพร่อง และฝึกเพิ่มเติมในส่วนที่ขาดไป ดังนั้นครูจึงจะให้นักเรียนทำแบบสำรวจภาวะผู้นำ ขอให้นักเรียนตอบตามความเป็นจริงทุกอย่าง นักเรียนจะได้ทราบความจริงเกี่ยวกับตนเอง

2. ชี้นกิจกรรม (30 นาที)

2.1 แจกแบบสำรวจภาวะผู้นำของนักเรียน (ดูในภาคผนวก) ให้นักเรียนทำ หากนักเรียนไม่เข้าใจให้

ซักถาม ครูจะตอบคำถามเท่าที่จะช่วยให้นักเรียนเกิดความเข้าใจเท่านั้น ครูไม่ควรเสนอแนะวิธีการตัดสินใจ เพราะจะทำให้นักเรียนลอกเลียนแบบได้

2.2 ครูนำค่าเฉลี่ย (ดูในภาคผนวก) มาแจกให้นักเรียน พร้อมทั้งอธิบายวิธีตรวจให้คะแนน โดยให้นักเรียนเปลี่ยนกันตรวจให้คะแนนเสร็จแล้วให้ส่งแบบสำรวจคืนเจ้าของ

2.3 ครูแจกเกณฑ์ในการแปลความหมายข้อมูล (ดูในภาคผนวก) ให้นักเรียนคิดคะแนนเฉลี่ยของตนเองทั้งหมดในชั้นนี้อาจต้องให้เวลานักเรียนพอสมควร

2.4 ให้นักเรียนแต่ละคนสรุปว่า คุณสมบัติผู้นำในข้อใดที่อยู่ในระดับต่ำที่สุดและสูงที่สุด โดยให้เขียน ○ ล้อมรอบข้อที่ได้คะแนน 1 (ต่ำสุด) และขีด × ข้อที่ได้คะแนน 4 (สูงสุด)

3. ชั้นอภิปราย (15 นาที)

3.1 แบ่งนักเรียนทั้งหมดออกเป็นกลุ่มย่อย กลุ่มละประมาณ 5-6 คน ให้แต่ละคนในกลุ่มเล่าให้เพื่อนฟังว่า ตนเองได้คะแนนสูงและต่ำในข้อใด ให้เลือกเล่าคนละ 4 ข้อ ข้อได้คะแนนสูง 2 ข้อ ข้อได้คะแนนต่ำ 2 ข้อ

3.2 ให้นักเรียนรวบรวมในกลุ่มของตนว่ามีคุณสมบัติของภาวะผู้นำด้านใดที่เป็นจุดเด่นและคุณสมบัติใดที่เป็นจุดด้อยมากที่สุดของกลุ่ม โดยให้บันทึกลงไปในตารางข้างล่างนี้

พฤติกรรมที่เป็นจุดเด่น	จำนวนข้อที่เด่น	พฤติกรรมที่เป็นจุดด้อย	จำนวนข้อที่ด้อย
ความเมตตา	8	ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์	8
มนุษยสัมพันธ์	6	การตัดสินใจ	6
		ความกล้า	5

3.3 ครูนำนักเรียนอภิปรายถึงความสำคัญของพฤติกรรมต่าง ๆ ที่จำเป็นสำหรับผู้นำ และกระตุ้นให้นักเรียนพยายามฝึกฝนตนเองให้แก่ข้อบกพร่องในพฤติกรรมผู้นำที่เป็นจุดด้อยของตนเองอย่างสม่ำเสมอ

4. ชั้นสรุป (5 นาที)

4.1 ครูสรุปสาระสำคัญของกิจกรรมดังนี้

เราทุกคนมีคุณสมบัติผู้นำที่ดีอยู่แล้ว มากบ้าง น้อยบ้าง ไม่เหมือนกัน หลังจากทำแบบสำรวจภาวะผู้นำนักเรียนแต่ละคนก็ได้รู้แล้วว่า ตนเองมีจุดดีอะไร จุดบกพร่องอะไร ถ้าเราพยายามแก้ไขจุดบกพร่องโดยพยายามฝึกฝนตนเองอย่างสม่ำเสมอเราก็จะสามารถเป็นผู้นำที่ดีได้ทุกคน ขอให้เพื่อนำข้อมูลเกี่ยวกับตัวเองที่ได้ในวันนี้ไปใช้ให้เป็นประโยชน์ พยายามหมั่นฝึกฝนตนเองให้มีคุณสมบัติที่ดีให้ได้และขอให้ทุกคนต่างช่วยเหลือกันและกันด้วย หากเราทุกคนมีคุณสมบัติของผู้นำที่ดี การทำงานร่วมกันของเราก็จะประสบความสำเร็จได้โดยง่าย

4.2 ครูให้นักเรียนอ่านกลอนร่วมกันและจดบันทึกลงในสมุดจดงาน

คนเรานั้น ย่อมต้องมี ทั้งดี-ด้อย	คนส่วนน้อยจึงจะมีดีเสมอ
หาจุดด้อย จุดดี นี้ให้เจอ	ถามเพื่อนเกลอว่าเขาเห็นเป็นอย่างไร
รู้จุดดี-จุดด้อย แล้วค่อยฝึก	หลายคนนึก ท้อแท้ แก้ไม่ไหว
เพิ่มจุดดี ลดจุดด้อย ค่อยเป็นไป	คนซิดไกลล์ อยู่ด้วย ช่วยระดม
จากคนอ่อน นำพา นำไม่ได้	สู้คนใหม่ ท่วงท่า สง่าสม
พร้อมสมบัติผู้นำที่นิยม	คนชื่นชม อายกมีไว้ ในกลุ่มตน

การประเมินผล

ครูให้นักเรียนทำแบบทดสอบและเปลี่ยนกันตรวจ โดยครูเป็นผู้เฉลย (5 นาที)

แบบทดสอบเรื่อง

ฉันมีภาวะผู้นำเพียงใด

ก. เขียนเครื่องหมาย \checkmark หน้าข้อความที่นักเรียนเห็นว่าถูกต้อง และเขียนเครื่องหมาย \times หน้าข้อความที่เห็นว่าไม่ถูกต้อง

- _____ 1. ภาวะผู้นำเป็นสิ่งที่ติดตัวมาแต่กำเนิดไม่อาจฝึกฝนได้
- _____ 2. ผู้นำที่ดีควรมีลักษณะกล้าพูดและกล้าทำ
- _____ 3. ผู้ที่จะเป็นผู้นำได้ต้องไม่มีจุดด้อยในเรื่องใดเลย
- _____ 4. สิ่งแรกที่จะนำไปสู่การมีภาวะผู้นำ คือ การยอมรับความจริงเกี่ยวกับตนเอง
- _____ 5. คุณสมบัติผู้นำเป็นสิ่งที่ฝึกฝนให้เกิดขึ้นได้

ข. ชิด \checkmark หน้าข้อที่แสดงให้เห็นถึงลักษณะผู้นำที่ดี

- _____ 1. ในการทำงานกลุ่มรักมีจะเป็นผู้กำหนดหน้าที่ให้เพื่อน ๆ ทำเสมอ
- _____ 2. นิธิชอบเลี้ยงขนมเพื่อนและคาดหวังว่า เพื่อน ๆ จะเลือกเขาเป็นหัวหน้าชั้น
- _____ 3. เมื่อมีการประชุม ดวงตามักแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผลเสมอ
- _____ 4. สุขชัยเป็นหัวหน้ากิจกรรมการทำความสะอาดห้องเรียนเขาจึงดูแล กวดขันให้ลูกน้องทำงานอย่างใกล้ชิด
- _____ 5. นิ่มนวลเป็นประธานชมรมสหกรณ์ของโรงเรียน เธอมักจะให้คำแนะนำแก่ผู้ชายของในร้านสหกรณ์และช่วยชายเมื่อมีโอกาส

ภาคผนวก

1. เฉลยแบบทดสอบ

ก.	1. \times	2. \times	3. \times	4. \checkmark	5. \checkmark
ข.	3				
	4				
	5				

2. แบบสำรวจภาวะผู้นำของนักเรียน

แบบสำรวจภาวะผู้นำของนักเรียน

สร้างโดย จวงจันท์ พวงจันท์แดง*

คำแนะนำในการตอบแบบสำรวจ

1. แบบสำรวจแต่ละข้อต่อไปนี้อธิบายให้นักเรียนทราบเหตุการณ์หนึ่ง
 2. ให้นักเรียนเลือกคำตอบที่นักเรียนคิดว่าจะปฏิบัติจริงถ้าอยู่ในสถานการณ์นั้น
 3. คำตอบแต่ละข้อไม่มีถูกหรือผิด เพราะแต่ละคนย่อมมีความคิดเห็นหรือเคยปฏิบัติมาไม่เหมือนกัน
 4. ขอให้นักเรียนตอบแบบสำรวจนี้ทุกข้อ เพราะแต่ละข้อมีความสำคัญเท่าเทียมกัน
- การตอบ แบบสำรวจนี้มีทั้งหมด 39 ข้อ แต่ละข้อมี 4 คำตอบ โปรดกาเครื่องหมาย X ทับตัวอักษร ก. ข. ค. และ ง. ที่นักเรียนต้องการเลือกตอบเพียงคำตอบเดียว โดยให้กาลงในแบบสำรวจตัวอย่างคำถาม

(0) เวลาที่นายนาน่าไม่อยู่เพื่อน ๆ มักหยิบสิ่งของของนายน่าไปใช้เสมอ ถ้านักเรียนเป็นนายน่า นักเรียนจะทำอย่างไร

- ก. เก็บของส่วนตัวให้มีติด
- ข. เตือนเพื่อนไม่ให้ทำเช่นนั้น
- ค. บอกเพื่อนให้ขอยืมของก่อนนำไปใช้
- ง. อนุญาตให้นำไปใช้ได้แต่ให้นำมาเก็บไว้ที่เดิม

ตัวอย่างในการตอบคำถาม

(0) ก. ✕ ค. ง.

ถ้านักเรียนกาข้อ ข. แล้วเปลี่ยนใจเลือกข้อใหม่ ให้วงกลมล้อมรอบข้อที่ไม่ต้องการ แล้วไปกาเครื่องหมาย X ในข้อใหม่ ดังตัวอย่าง

(0) ก. (✕) ค. ✕

1. นักเรียนได้รับมอบหมายให้เป็นหัวหน้านักเรียนในการจัดกิจกรรมอย่างหนึ่งของโรงเรียน นักเรียนควรจะเริ่มดำเนินงานในขั้นแรกอย่างไร
 - ก. ขอให้ครูที่ปรึกษาแนะนำและช่วยวางแผน
 - ข. คึกซางานที่เคยทำกันมาแล้วจึงวางแผนงาน
 - ค. ประชุมวางแผนร่วมกับคณะกรรมการนักเรียน
 - ง. แจ้งรายละเอียดให้สมาชิกทราบเพื่อขอความช่วยเหลือ
2. ชาลิตเป็นประธานนักเรียน ได้รับมอบหมายให้จัดงานวันเด็กขึ้นภายในโรงเรียน เมื่อมอบหมายงานให้สมาชิกเรียบร้อยแล้ว ตัวชาลิตเองจะทำอย่างไร
 - ก. ควบคุมการทำงานของแต่ละฝ่ายอย่างใกล้ชิด
 - ข. อำนวยความสะดวกให้แต่ละฝ่ายเมื่อเขาต้องการ

- ก. ติดตามผลโดยสังเกตดู แต่ไม่เข้าไปก้าวก่าย
- ง. ติดตามผลและช่วยเหลือการปฏิบัติงานของแต่ละฝ่ายเป็นระยะ
3. เมื่อได้รับมอบหมายให้ทำงานเดียวกันหนึ่ง นักเรียนคิดจะทำอย่างไรก่อน
- ก. ขอคำแนะนำจากครูเล็กน้อยก่อนลงมือทำ
- ข. ดูว่าเพื่อน ๆ ทำอย่างไรแล้วทดลองทำบ้าง
- ค. ทดลองทำเองด้วยวิธีการต่าง ๆ ที่เห็นว่าดีที่สุด
- ง. ทำด้วยวิธีที่เคยทำมา
4. ในชั่วโมงวาดเขียนนักเรียนต้องการให้คุณครูมอบหมายงานให้ทำในลักษณะใด
- ก. ให้เขียนภาพอิสระที่คิดขึ้นเอง
- ข. ให้ครูวาดเป็นแบบแล้วให้นักเรียนวาดตาม
- ค. ให้ครูแนะนำว่าจะวาดอะไรได้บ้าง แล้วแบ่งกลุ่มทำงานตามความสนใจ
- ง. ช่วยกันเสนอความคิดเห็นและเลือกความคิดเห็นที่ดีที่สุด
5. ในการประชุมครั้งหนึ่ง คณะกรรมการมีความเห็นแตกแยกเป็นหลายอย่างไม่สามารถหาข้อยุติได้ ถ้านักเรียนเป็นประธานการประชุมนักเรียนจะทำอย่างไร
- ก. ขอให้ครูเป็นผู้ตัดสิน
- ข. แบ่งสมาชิกออกเป็นกลุ่มแล้วให้อภิปรายหาข้อสรุป
- ค. ขอทราบข้อมูลจากแต่ละฝ่ายแล้วพิจารณาตัดสินใจเอง
- ง. แต่งตั้งกรรมการขึ้นพิจารณาปัญหานี้หลังจากประชุมคราวนี้
6. นักเรียนชั้น ป.5 ปลุกผักสวนครัวไว้หลายแปลง ขณะที่เศษหัวหน้าห้องกำลังรดน้ำผักอยู่กับเพื่อน ๆ มีเด็กมาขอผักไปให้แม่ประกอบอาหารเพราะไม่มีเงินซื้อเดชะจะทำอย่างไร
- ก. สอบถามเด็กคนนั้นจนแน่ใจว่าจนจริงจึงให้ผัก
- ข. เก็บผักในแปลงของตนให้เพราะรู้สึกสงสาร
- ค. ขอความเห็นจากเพื่อน ๆ ว่าควรให้ผักแก่เด็กหรือไม่
- ง. ถามเพื่อน ๆ ว่าจะให้หรือไม่เพราะตนไม่กล้าตัดสินใจ
7. ในการแข่งขันวิ่งผลัด 4 คน สุดาและนัยนาต้องการวิ่งเข้าเส้นชัย วิทยะดาซึ่งเป็นหัวหน้าทีมจะทำอย่างไร
- ก. ขอร้องให้ครูผู้ควบคุมทีมเป็นผู้ตัดสิน
- ข. ใช้วิธีเสียดาย ใครชนะก็เป็นผู้ได้วิ่ง
- ค. ชี้แจงให้ทั้งสองเห็นความสำคัญของการวิ่งในจุดเริ่มต้น
- ง. ให้ทั้งสองเลือกว่าจะวิ่งเข้าเส้นชัยในรอบนี้หรือรอบต่อไป
8. ในตอนพักเที่ยง นักเรียนหญิงจัดกลุ่มเล่นวิ่งเปี้ยว กลุ่มของมานีชนะ แต่กลุ่มของสมศรีไม่ยอมแพ้และบอกว่ากลุ่มของมานีเล่นโกง เกิดการโต้เถียงกันขึ้น หัวหน้ากลุ่มจะทำอย่างไร
- ก. ให้แข่งขันกันใหม่
- ข. ปรับให้กลุ่มของมานีเป็นฝ่ายแพ้
- ค. ให้ลงมติว่าจะทำอย่างไรกันต่อไป
- ง. ให้เลิกเล่นเพราะไม่มีน้ำใจเป็นนักกีฬา

9. พงษ์ศักดิ์เห็นวิชัยผูกนาฬิกาซึ่งเหมือนกันกับของตนที่หายไป จึงบอกให้หัวหน้าชั้นทราบ หัวหน้าจะอย่างไร
- รายงานเรื่องนี้ให้ครูประจำชั้นทราบ
 - ขอร้องวิชัยให้คืนนาฬิกาให้พงษ์ศักดิ์
 - หารายละเอียดเกี่ยวกับนาฬิกาของวิชัย
 - ถามวิชัยว่านาฬิกานี้เป็นนาฬิกาที่เก็บได้ใช่หรือไม่
10. ในการประกวดพานวันไหว้ครู บรรเจิดคิดว่าพานของชั้นตนทำได้ดีที่สุด แต่ปรากฏว่าพานของชั้นนี้ไม่ได้รับรางวัลอะไรเลย บรรเจิดหัวหน้าชั้นจะอย่างไร
- พิจารณาข้อบกพร่องของพานตน
 - วิจารณ์ผลการตัดสินกับเพื่อน ๆ
 - ขอให้ครูอธิบายข้อบกพร่องของพานตน
 - ตรวจสอบคะแนนที่กรรมการให้ไว้ว่ารวมถูกต้องหรือไม่
11. ชนะเป็นหัวหน้ากลุ่มทำงานชั้นหนึ่ง เพื่อน ๆ ขอให้ชนะเป็นผู้ออกไปรายงานหน้าชั้น แต่ชนะเป็นคนพูดไม่เก่ง ชนะจะอย่างไร
- ปฏิเสธ เพราะทำหน้าที่ประธานแล้ว
 - ขอให้กลุ่มเลือกผู้อื่นออกไปรายงาน
 - รับทำหน้าที่นี้โดยเตรียมรายละเอียดที่จะพูดไว้
 - ขอให้เพื่อนออกไปรายงานหน้าชั้นร่วมกับตนอีก 1 คน
12. เมื่อได้รับมอบหมายให้เป็นหัวหน้ากลุ่ม นักเรียนมักจะมีความรู้สึกอย่างไร
- ภาคภูมิใจและตั้งใจทำงานให้ดีที่สุด
 - มีความกังวลใจ แต่ก็ตั้งใจทำงานให้ดีที่สุด
 - จะลองทำดูแม้ว่าผลงานอาจจะไม่ดีเท่าที่ควร
 - เฉย ๆ เพราะต้องทำหน้าที่นี้บ่อย ๆ
13. สมศักดิ์กับสุรพลไปดูหนังที่ทางโรงเรียนจัดขึ้น มีคนเข้าคิวซื้อตัวยาวมาก บังเอิญเห็นเดชเข้าคิวอยู่ต้นแถว สมศักดิ์เกรงว่าตัวจะหมด สุรพลจะอย่างไร
- ไม่ฝากเดชซื้อตั๋วเพราะเป็นการเอาเปรียบผู้อื่น
 - ฝากเดชซื้อตั๋วเพราะคิดว่าคนอื่นก็คงทำเช่นนี้
 - ไม่ฝากเดชซื้อตั๋วเพราะควรเข้าคิวตามลำดับก่อนหลัง
 - ฝากเดชซื้อ เพราะถ้าไม่ทำเช่นนี้อาจไม่ได้ดู
14. ครูมอบหมายให้ชินทร์ทำงานกลุ่ม ชรินทร์เป็นหัวหน้ากลุ่ม ๆ หนึ่ง ได้พบว่าสมหมายไม่ยอมทำงานตามที่ได้รับมอบหมาย ชรินทร์จะอย่างไร
- ตักเตือนสมหมายว่าควรรับผิดชอบต่อหน้าที่
 - ถามว่ามีปัญหาอะไร แล้วช่วยแก้ไขข้อขัดข้องให้
 - ชี้แจงรายละเอียดเกี่ยวกับงานให้สมหมายเข้าใจ
 - บอกสมหมายว่าตนอาจจะตัดชื่อคนที่ไม่ให้ความร่วมมือออกจากกลุ่ม

15. อุดมเป็นหัวหน้ากลุ่ม อุดมจะอย่างไรสมาชิกในกลุ่มจึงจะให้ความร่วมมือในการทำงานเป็นอย่างดี
- ให้ทุกคนเลือกทำงานตามความสนใจ
 - ให้สิทธิพิเศษแก่ผู้ที่มีผลงานดีเด่น
 - ให้สมาชิกมีส่วนร่วมในการตกลงวางแผนงาน
 - คอยประสานความสัมพันธ์ของสมาชิกผู้ร่วมงาน
16. โรงเรียนขอให้นักเรียนมาร่วมกันพัฒนาโรงเรียนในวันเสาร์ เกริกหัวหน้าห้องบังเอิญไปพบเพื่อนกลุ่มหนึ่งหลบไปเล่นหลังโรงเรียน เกริกจะอย่างไร
- ขอร้องให้เพื่อนไปทำงานให้เสร็จเสียก่อน
 - พูดขอร้องให้เพื่อนเห็นความสำคัญของงาน
 - บอกเพื่อน ๆ ว่าครูให้มาตามไปทำงาน
 - บอกเพื่อน ๆ ว่าถ้าไม่ไปทำงานจะรายงานให้ครุทราบ
17. ประธานนักเรียนมีเรื่องด่วนจะแจ้งให้คณะกรรมการนักเรียนทราบเกี่ยวกับการจัดงานวันลอยกระทงและต้องการให้คณะกรรมการนักเรียนมาประชุมในวันเสาร์ ประธานจะอย่างไร
- รีบไปบอกทุกคนด้วยตนเอง
 - ขอให้กรรมการแต่ละคนบอกต่อ ๆ กันไป
 - เขียนจดหมายเวียนให้ทุกคนลงนามรับทราบ
 - เขียนโน้ตและฝากเพื่อน ๆ นำไปให้คณะกรรมการทุกคน
18. มาลัยเป็นคนเรียนอ่อน ในการสอบครั้งหนึ่งครุรวมคะแนนวิชาคณิตศาสตร์ของมาลัยเกินไป 9 คะแนน ถ้าแก้คะแนนให้ตรงกับความจริงมาลัยจะสอบตกในคราวนี้ มาลัยจะอย่างไร
- ทำเฉยเพราะครุผิดเองและไม่มีใครทราบ
 - แก้คำตอบให้ตรงกับคะแนนที่ได้โดยไม่ทำให้ใครทราบ
 - แจ้งให้ครุทราบเพื่อตรวจสอบคะแนนว่าผิดจริงหรือไม่
 - แก้คะแนนที่ครุเขียนผิดให้ตรงกับความเป็นจริงแล้วไปบอกครุ
19. นายยอดเป็นพ่อค้าที่ชอบเอาเปรียบลูกค้า วันหนึ่งสำราญไปซื้อของที่ร้านของนายยอด นายยอดทอนเงินให้เกินจำนวน สำราญจะอย่างไร
- คืนเงินให้แก่นายยอด
 - บอกให้นายยอดคิดเงินใหม่
 - รับเงินทอนเพราะเป็นความผิดของนายยอดเอง
 - รีบเดินออกจากร้าน เพราะนายยอดชอบเอาเปรียบผู้อื่น
20. สมใจเป็นหัวหน้าทีมแชร์บอล สมาชิกคนหนึ่งในทีมได้บอกแผนที่จะเล่นโกงก่อนถึงวันเล่นจริง สมใจจะอย่างไร
- ตัดเขาออกจากกลุ่มผู้เล่น
 - รายงานให้ครุผู้ควบคุมทีมทราบ
 - เตือนให้สมาชิกผู้นั้นเล่นตามกติกา มิฉะนั้นจะไม่ให้ลงแข่งขัน
 - ปล่อยให้เขาเล่นเพราะถือว่าเป็นหน้าที่ของกรรมการจะตัดสินเอง

21. เมื่อเกิดกรณีของหายขึ้นในชั้น ทุกคนปักใจเชื่อว่าสวรรค์ซึ่งมีฐานะยากจนเป็นเคนเอาไป แต่ วิชิตซึ่งเป็นหัวหน้าชั้นคิดว่าสวรรค์คงไม่ทำเช่นนั้น วิชิตจะทำอย่างไร
- ยืนยันทักษะความคิดเห็นของตนเกี่ยวกับความประพฤติของสวรรค์กับครู
 - ขอร้องครูว่าอย่าด่วนลงโทษสวรรค์จนกว่าจะได้ความจริง
 - ช่วยสืบหาข้อเท็จจริงจนกว่าจะได้ข้อมูลที่แท้จริง
 - วางเฉยเพราะตนไม่เห็นเหตุการณ์ด้วยตนเอง
22. แดงไม่กับส้มโอไม่ถูกกัน เมื่อส้มโอทำงานพลาด แดงไม่จึงถือโอกาสพูดจาต่อหน้าและเกิดการทะเลาะวิวาทกันขึ้น ถ้านักเรียนเป็นหัวหน้ากลุ่มจะทำอย่างไร
- เจรจาให้ยอมความกัน
 - วางเฉยไม่เข้าไปยุ่งเกี่ยว
 - ตำหนิแดงไม่ว่าไม่ควรก่อเรื่องขึ้นมา
 - เตือนส้มโอว่าแดงไม่พูดความจริงไม่น่าโกรธ
23. ดำเล่นของเล่นอยู่กับเพื่อน ๆ เชียวมาพบเข้าจึงขอเล่นด้วย ดำไม่ยอมให้เล่นจึงถูกเชียวชกหน้า ถ้านักเรียนเป็นหัวหน้าและอยู่ในเหตุการณ์นี้จะทำอย่างไร
- ตักเตือนทั้งสองคนแล้วให้เลิกกันไป
 - วางเฉยไม่เอาผิดกับผู้ใด เพราะต่างก็ผิด
 - ขอร้องให้เชียวไปเล่นที่อื่นและบอกให้ดำใจเย็น ๆ
 - ขอร้องให้เชียวขอโทษดำ
24. สมใจตั้งใจว่าจะนำเงินซึ่งเหลือจากค่าขนมที่รวบรวมไว้ได้ 250 บาท ไปซื้อเสื้อสำหรับใส่ในงานวันเกิดของตน บังเอิญอุบัติเหตุตามขอยืมเงิน 100 บาท ไปซื้อยกให้แม่ซึ่งกำลังป่วย สมใจจะทำอย่างไร
- ให้มุกิตายืมเงินตามจำนวนที่ต้องการ
 - แบ่งเงินให้มุกิตายืม 50 บาท และขอร้องให้รับนำเงินมาคืน
 - บอกสมใจว่าตนก็มีฐานะจำเป็นจะต้องใช้เงินเหมือนกัน
 - ขอยืมเงินจากเพื่อนคนอื่น ๆ มามอบให้มุกิตา
25. วารีเป็นคนเรียนเก่ง เมื่อใกล้จะถึงกำหนดสอบ กลัวยซึ่งเป็นเด็กเกเรเคยกลั่นแกล้งวารีเสมอ ได้มาขอร้องให้วารีช่วยอธิบายเลขให้ วารีจะทำอย่างไร
- รับปากว่าจะช่วยทบทวนให้ถ้ามีเวลา
 - ช่วยอธิบายเลขให้กลัวยด้วยความพอใจ
 - ช่วยอธิบายเลขให้ โดยมีข้อแม้ว่าจะรังแกตนอีกไม่ได้
 - บอกกลัวยว่าให้ไปหาคนอื่นอธิบายให้เพราะตนเองมีงานจะต้องทำอีกมาก
26. กัลยาเป็นหัวหน้าชั้น กัลยาทราบว่ามีเพื่อนร่วมชั้นมีฐานะยากจน วันนี้สาละไม่มีอาหารกลางวันทาน กัลยาจะทำอย่างไร
- ให้ยืมเงินซื้ออาหาร
 - บอกให้ครูประจำชั้นทราบ
 - ชวนสาละทานอาหารกลางวันกับตน
 - ขอให้เพื่อน ๆ แบ่งอาหารให้สาละคนละเล็กน้อย

27. สมชายเป็นคนรูปร่างเล็กไม่เคยใส่เสื้อกันหนาวมาโรงเรียนเลย วันหนึ่งอากาศหนาวจัด หัวหน้าชั้นเห็นสมชายมีอาการหนาวสั่น หัวหน้าจะอย่างไร
- ปรึกษาเรื่องนี้กับครูเพื่อหาทางช่วยเหลือสมชาย
 - เลือกเสื้อที่ตนคิดว่าสมชายจะใช้ได้มามอบให้สมชาย
 - ขอให้เพื่อนที่มีฐานะดีในห้องให้ความช่วยเหลือแก่สมชาย
 - ขอรับบริจาคเสื้อกันหนาวจากเพื่อนร่วมชั้นมามอบให้สมชาย
28. ในการแข่งขันแชร์บอล ทีมของอุดมเสียเปรียบคู่แข่งชั้นหอยประการ ในครั้งแรกทำคะแนนได้น้อยกว่ามาก และถูกกองเชียร์ของฝ่ายตรงข้ามโห่เยาะเย้ย อุดมจะอย่างไร
- ให้กำลังใจเพื่อนขอร้องให้เล่นต่อไป
 - พยายามเล่นให้ดีที่สุดเพื่อทำคะแนนเพิ่ม
 - เล่นต่อไป เพราะอีกไม่นานก็จะหมดเวลาการแข่งขันแล้ว
 - ปรึกษากับเพื่อนว่าจะเล่นหรือเลิกเพราะอย่างไรก็คงจะพ่ายอยู่แล้ว
29. สุรพลคิดประดิษฐ์บ้านด้วยไม้ไผ่ประกวด ปรากฏว่ามีปัญหาในการทำเนื่องจากไม่เคยทำมาก่อน สุรพลจะอย่างไร
- ขอร้องให้เพื่อนที่เก่งกว่าตนมาช่วย
 - สอบถามและฝึกหัดจากผู้ชำนาญแล้วลงมือทำ
 - พยายามทำและแก้ไขจนกว่าจะสำเร็จ
 - เปลี่ยนไปประดิษฐ์อย่างอื่นที่สามารถทำได้
30. ครูแจกเสื้อซึ่งทางราชการจัดไว้ให้แจกแก่เด็กยากจน. อารยาหัวหน้าห้องอยากได้เสื้อจึงไปขอจากครู ต่อมาได้ทราบว่ามีเพื่อนร่วมชั้นซึ่งยากจนมากยังไม่ได้รับแจกเสื้อ อารยาจะอย่างไร
- มอบเสื้อที่ตนรับมาให้มานิเพราะตนยังมีเสื้ออีกหลายตัว
 - บอกครูว่าถ้าโรงเรียนไม่มีเสื้อแจกแล้ว ตนก็จะมอบเสื้อให้มานิ
 - ถามเพื่อนว่าใครมีเสื้อหลายตัวให้เสียสละให้มานิก่อน
 - ขอร้องเพื่อนที่มีเสื้อหลายตัวให้เสียสละให้มานิก่อน
31. กบเป็นเด็กที่ตัวโตและเกเรที่สุดในชั้น วันหนึ่งกบเหยียบขี้สีกกกล้วยส้นล้มลง เพื่อน ๆ พากันหัวเราะเยาะ หัวหน้าห้องมาพบเข้าจะอย่างไร
- เข้าไปถามว่าเจ็บที่ไหนหรือไม่
 - ช่วยพากบไปทำความสะอาดร่างกาย
 - ขอร้องเพื่อน ๆ ไม่ให้ทำเช่นนั้น
 - ช่วยพากบออกไปจากบริเวณนั้น เพราะกบอาจอาย
32. หัวหน้าชั้น ป. 5 ก. เข้าร่วมประชุมกับคณะกรรมการนักเรียนเกี่ยวกับการจัดงานกีฬา หัวหน้าชั้นจะอย่างไรเมื่อเข้าร่วมประชุม
- แสดงความคิดเห็นให้มากที่สุด
 - แสดงความคิดเห็นเมื่อเห็นว่าสมควร
 - เมื่อไม่เห็นด้วยก็จะหลีกเลี่ยงการโต้แย้ง
 - เมื่อเสนอความคิดเห็นอะไรไปแล้วก็จะยืนยันความคิดเห็นนั้น

33. อุทุมพรเป็นหัวหน้านักเรียน ได้รับเชิญไปงานสังสรรค์ระหว่างคณะกรรมการระหว่างโรงเรียน อุทุมพรจะทำอย่างไร
- แต่งตัวให้สวยและเด่นที่สุดในงาน
 - แต่งตัวให้เหมาะสมกับงาน
 - ไม่คิดว่าเป็นงานพิเศษ แต่งตัวตามสบาย
 - คาดว่าเพื่อน ๆ แต่งตัวอย่างไรก็แต่งอย่างนั้น
34. ในระยะใกล้สอบครูมอบหมายให้นักเรียนค้นคว้าทำรายงาน หัวหน้ากลุ่มหนึ่งซึ่งเป็นหัวหน้านักเรียนได้รับมอบหมายงานพิเศษจากครูใหญ่ชิ้นหนึ่ง ทำให้มีงานยุ่งยาก หัวหน้าจะทำอย่างไร
- ตั้งใจทำงานทุกอย่างอย่างจริงจังและเรียบร้อย
 - ทำงานทุกอย่างเพื่อให้เสร็จทันกำหนดส่ง
 - บอกครูว่างานยุ่งมากขอเลื่อนกำหนดส่งเป็นพิเศษ
 - ทำงานของครูใหญ่ให้เรียบร้อยก่อน งานกลุ่มก็มอบหมายให้เพื่อนทำไปก่อน
35. วารุณีได้รับมอบหมายจากครูประจำชั้นให้ทำหน้าที่เก็บเงินค่าเอกสารประกอบบทเรียน เมื่อรวบรวมแล้วปรากฏว่าเงินขาดหายไป 20 บาท วารุณีจะทำอย่างไร
- นำเงินที่เก็บได้ทั้งหมดส่งครู
 - ออกเงินของตนชดเชยเงินที่ขาดหายไป
 - แจ้งเรื่องนี้ให้ครูประจำชั้นทราบ
 - เฉลี่ยเงินคนละเล็กน้อยกับเพื่อน ๆ ชดเชยเงินที่หายไป
36. เมื่อมีการประชุมหลังจากการจัดงานสังสรรค์ ปรีชามีหลักฐานเกี่ยวกับการจ่ายเงินของจรัล ซึ่งเป็นเหรียญไม่ตรงกับแผนงานที่กำหนดไว้ ปรีชาจะทำอย่างไร
- ขอให้ประธานให้เหรียญชี้แจงการจ่ายเงินในที่ประชุม
 - ไม่ถามเพราะจรัลจะเสียหน้าและอาจโกรธเคืองตน
 - ไม่ถามในที่ประชุมเพราะจะถามเป็นการส่วนตัวได้เนื่องจากเป็นเพื่อนสนิท
 - เขียนเรื่องนี้ใส่กระดาษถามประธานเพราะตนเองเกรงใจจรัลซึ่งเป็นเพื่อนสนิท
37. ในการทำงานกลุ่ม อรุณไม่แสดงความคิดเห็นอะไรเลย สุชาติหัวหน้ากลุ่มจะทำอย่างไร
- ขอร้องให้อรุณแสดงความคิดเห็น
 - ตำหนิว่าบางคนไม่ให้ความร่วมมือกับกลุ่มเลย
 - วางเฉย เพราะไม่เป็นการสมควรที่จะตำหนิเพื่อน
 - ซักถามความคิดเห็นโดยระบุให้อรุณตอบ
38. สมพรเป็นหัวหน้าชั้น วันหนึ่งขณะพักรับประทานอาหารกลางวัน ได้ยินเพื่อนร่วมชั้นวิจารณ์การทำงานของตน สมพรจะทำอย่างไร
- เก็บความไม่พอใจเพื่อนไว้ในใจเงียบ ๆ
 - ไม่สนใจ และปล่อยให้เรื่องนี้ผ่านไป
 - นำคำวิพากษ์วิจารณ์นั้นมาพิจารณา
 - เข้าไปปรับความเข้าใจกับเพื่อน

39. เมื่อครูให้ทำงานกลุ่ม เพื่อน ๆ ต่างไม่ยอมให้เจริญรวมกลุ่ม เจริญจะอย่างไร
- ไม่เข้ากลุ่มกับเพื่อนจนกว่าครูจะหากกลุ่มให้
 - เก็บความรู้สึกไม่พอใจไว้โดยไม่พูดอะไร
 - พูดขอร้องให้เพื่อนยอมรับตนเข้ากลุ่มทำงานด้วย
 - ถ้าเพื่อน ๆ ทำเช่นนั้นตนก็ไม่อยากยุ่ง จะหากกลุ่มใหม่

3. คำเฉลยแบบสำรวจภาวะผู้นำ

เฉลย

แบบสำรวจภาวะผู้นำของนักเรียน

ตัวเลขในตาราง คือ คะแนนที่ใช้ในการตรวจคำตอบของนักเรียน

ข้อที่	พฤติกรรมภาวะผู้นำ	คำตอบ	ข้อที่	พฤติกรรมภาวะผู้นำ	คำตอบ
		ก ข ค ง			ก ข ค ง
1.	ความรอบรู้ในหลักการ	2 3 4 1	18.	ความซื่อสัตย์	2 1 4 3
2.	ความรอบรู้ในหลักการ	1 3 2 4	19.	ความซื่อสัตย์	4 3 2 1
3.	ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์	2 4 3 1	20.	ความซื่อสัตย์	2 3 4 1
4.	ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์	3 1 2 4	21.	ความยุติธรรม	2 3 4 1
5.	การตัดสินใจ	1 3 2 4	22.	ความยุติธรรม	4 3
6.	การตัดสินใจ	4 2 3 1	23.	ความยุติธรรม	4 1 3 2
7.	การแก้ปัญหา และประนีประนอม	2 1 4 3	24.	ความเมตตา	4 3 1 2
8.	การแก้ปัญหา และประนีประนอม	3 2 4 1	25.	ความเมตตา	2 4 3 1
9.	ความมีเหตุผล	2 1 4 3	26.	ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่	3 1 4 2
10.	ความมีเหตุผล	4 1 3 2	27.	ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่	2 4 1 3
11.	ความมีวินัยและมั่นใจในตนเอง	1 2 4 3	28.	ขันติ	3 4 2 1
12.	ความมีวินัยและมั่นใจในตนเอง	4 2 1 3	29.	ขันติ	2 3 4 1
13.	ความมีวินัยและมั่นใจในตนเอง	3 2 4 1	30.	การเสียสละเห็นอกเห็นใจ	2 3 4 1
14.	มนุษยสัมพันธ์	2 4 3 1	31.	การเสียสละเห็นอกเห็นใจ	2 3 4 1
15.	มนุษยสัมพันธ์	3 1 4 2	32.	ลักษณะท่าทาง	3 4 1 2
16.	การสื่อความหมาย	3 4 2 1	33.	ลักษณะท่าทาง	1 4 3 2
17.	การสื่อความหมาย	1 2 4 3	34.	ความรับผิดชอบ	4 3 1 2
			35.	ความรับผิดชอบ	1 4 3 2
			36.	ความกล้า	4 1 2 3
			37.	ความกล้า	3 2 1 4
			38.	การควบคุมอารมณ์	3 1 4 2
			39.	การควบคุมอารมณ์	1 3 4 2

คำชี้แจงให้นักเรียนตรวจให้คะแนน

1. ให้คะแนนตามตัวเลขในตาราง ตัวอย่างเช่น

ข้อ 1 คำตอบ ก ข ค ง

คะแนน 2 3 4 1

หมายความว่า ถ้านักเรียนตอบข้อ ก. ได้ 2 คะแนน

ข. ได้ 3 คะแนน

ค. ได้ 4 คะแนน

ง. ได้ 1 คะแนน

ตรวจให้คะแนนตามตารางคะแนนเช่นนี้ไปเรื่อย ๆ จนครบ 39 ข้อ

2. นำคะแนนที่ได้ทั้ง 39 ข้อ มาบวกรวมกัน เสร็จแล้วหารด้วย 39 จะได้คะแนนเฉลี่ยของทั้ง 39 ข้อ

ถ้าคะแนนเฉลี่ยได้ 3.6-4.00 หมายถึง มีภาวะผู้นำสูงสุด

ถ้าคะแนนเฉลี่ยได้ 2.6-3.5 หมายถึง มีภาวะผู้นำสูง

ถ้าคะแนนเฉลี่ยได้ 1.6-2.5 หมายถึง มีภาวะผู้นำต่ำ

ถ้าคะแนนเฉลี่ยได้ 1.0-1.5 หมายถึง มีภาวะผู้นำต่ำที่สุด

3. ให้นักเรียนวงกลมล้อมรอบข้อที่ได้คะแนน 1 (คะแนนต่ำสุด)

ให้นักเรียนขีด X ข้อที่ได้คะแนน 4 (คะแนนสูงสุด)

4. เก็บใบคะแนนนั้นไว้ใช้ในการอภิปรายกลุ่มย่อยต่อไป

กิจกรรมที่ 6

เราเข้าใจกัน : การสื่อความหมาย

ผู้เรียบเรียง : ปานตา ไข่เทียมวงศ์

คำชี้แจง

กิจกรรมนี้เป็นกิจกรรมที่จะช่วยทบทวนให้นักเรียนตระหนักถึงความสำคัญของการพูดจาสื่อความหมายให้เข้าใจกัน และทบทวนถึงสาระสำคัญของการสื่อสารในการทำงานร่วมกัน เพื่อเน้นให้นำเรียนได้นำไปใช้ในการทำงานร่วมกับผู้อื่น โดยการให้นักเรียนพูดแสดงความคิดเห็นในหัวข้อที่กำหนดให้ แล้ววิเคราะห์พฤติกรรมของผู้พูดและผู้ฟัง

จุดมุ่งหมาย

- ก. จุดมุ่งหมายทั่วไป
เพื่อทบทวนให้นักเรียนตระหนักถึงความสำคัญของการพูดจาติดต่อกับผู้อื่นในการทำงานร่วมกัน
- ข. จุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรม
นักเรียนสามารถตอบคำถามเกี่ยวกับความสำคัญของการพูดจาติดต่อกันได้ถูกต้อง

แนวคิด

1. การพูดให้ผู้อื่นเข้าใจตรงกันนั้น ผู้พูดจะต้องพูดอย่างชัดเจนถูกต้อง ใช้คำพูดและน้ำเสียงให้เหมาะกับผู้ฟัง เรียบเรียงคำพูดให้เข้าใจได้ง่าย และมีการตรวจสอบความเข้าใจของผู้ฟังให้ตรงกัน
2. เมื่อฟังคนอื่นพูด จะต้องตั้งใจฟังให้จบความ และซักถามเพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกัน
3. มารยาทที่เหมาะสมในการพูด คือ ไม่พูดเสียคนเดียว เปิดโอกาสให้คนอื่นได้พูดบ้าง ไม่พูดกักราว ไม่พูดล้อเลียนบุคคลอื่นโดยไม่มีเหตุผล และไม่พูดนานเกินไป

สื่อ

1. แบบบันทึกพฤติกรรมกรการพูด
2. แบบทดสอบสำหรับนักเรียนทุกคน

เวลาที่ใช้

ประมาณ 60 นาที หรือ 3 คาบ

ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม

1. ชี้นำ (5 นาที)
 - 1.1 ครูสนทนากับนักเรียนเกี่ยวกับการพูดจา และทบทวนข้อควรกระทำในการสื่อสารกับผู้อื่นให้เข้าใจ
 - 1.2 ครูแบ่งกลุ่มนักเรียนออกเป็นกลุ่มย่อย กลุ่มละ 5-6 คน โดยให้มีผู้สังเกตการณ์ กลุ่มละ 2 คน
2. ชี้นกิจกรรม (35 นาที)
 - 2.1 ครูบอกนักเรียนว่า ครูจะให้ให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นในกลุ่มย่อย โดยครูจะมีหัวข้อให้ เช่น "ฉันมีความรู้สึกอย่างไรต่อสงครามอ่าวเปอร์เซีย" ให้นักเรียนแต่ละคนคิดถึงหัวข้อที่ครูให้แล้วให้เวลาสำหรับเตรียมแสดงความคิดเห็นของตน 2 นาที แล้วให้ยลัดกันพูดให้เพื่อนฟังคนละประมาณ 3 นาที พยายามพูดให้เข้าใจง่าย และให้โอกาสเพื่อนซักถามได้
 - 2.2 เมื่อนักเรียนพูดครบทุกคนแล้ว ให้กลุ่มคุยกันว่าหลังจากฟังเรื่องของคนแล้ว ชอบเรื่องที่ใครเล่ามากที่สุด เพราะอะไร แล้วจดบันทึกไว้ เพื่อรายงานในกลุ่มใหญ่

2.3 ครูแจกรายการตรวจสอบลักษณะการพูดที่ดี ให้ผู้สังเกตการณ์ ให้สังเกตลักษณะการพูดของสมาชิกในกลุ่ม และบันทึกไว้ตามรายการในแบบสำรวจ

2.4 ครูให้นักเรียนลงมือทำงานได้ โดยครูเดินสังเกตการณ์ให้ทั่วถึง

3. ชั้นอภิปราย (10 นาที)

3.1 ครูเขียนตารางต่อไปนี้บนกระดาน

ผู้พูด	ผู้ฟัง
<ul style="list-style-type: none"> - พูดเสียงดังชัดเจน - ไม่พูดวกวน มีเอื้อ อ้า มากเกินไป - พูดด้วยความดี ฟังง่าย - มองดูคนฟัง <p style="text-align: center;">ฯลฯ</p>	<ul style="list-style-type: none"> - ตั้งใจฟังจนจบ ไม่ตามแซง - ไม่คุยกัน ในขณะที่ผู้พูดกำลังพูด - ชักถามเมื่อไม่เข้าใจ <p style="text-align: center;">ฯลฯ</p>

3.2 ครูให้ผู้แทนกลุ่มออกมารายงานที่ละกลุ่ม ครูสรุปเขียนไว้ในตารางเป็นข้อ ๆ แล้วให้ผู้สังเกตการณ์แต่ละกลุ่มมาเพิ่มเติมตามหัวข้อที่บันทึกไว้ในแบบสังเกตการณ์

3.3 ครูใช้หัวข้อต่าง ๆ ที่ครูสรุปจากการรายงานของนักเรียนและเขียนไว้ในตารางเป็นคำถามเพื่อนำไปสู่การอภิปราย เช่น

ครู : เพราะเหตุใด เราจึงคุยกันเวลาเพื่อนพูด

นักเรียน : เพราะไม่น่าสนใจ

ครู : ไม่น่าสนใจอย่างไร

นักเรียน : ฟังไม่ค่อยได้ยิน แล้วพูดอะไรไม่รู้เรื่อง

ครู : ถ้าเช่นนั้น จะทำอย่างไร เพื่อนจึงจะสนใจ

นักเรียน : ก็ต้องพูดให้เสียงดังขึ้น มองดูคนฟังบ้าง แล้วก็พูดอะไรง่าย ๆ สั้น ๆ ไม่ต้องใช้ศัพท์แสงมาก

ครู : แล้วถ้าคนฟังยังไม่เข้าใจอีก จะทำอย่างไร

นักเรียน : ก็ต้องถาม

ครู : คนพูดที่พูดวกวน ไม่รู้เรื่องนั้น เป็นเพราะอะไร

นักเรียน : เวลาที่กำลังพูด ถ้าคนฟังคุยกัน ไม่น่าสนใจ ทำให้รู้สึกเกือ อึดอัด พูดไม่ออก

ครู : ถ้าเช่นนั้น เพื่อน ๆ ก็ต้องช่วยกัน ให้กำลังใจคนพูด จะทำให้เพื่อนมีความมั่นใจได้อย่างไร

นักเรียน : ต้องตั้งใจฟัง และถามคำถามที่ยังไม่เข้าใจ

ฯลฯ

4. ชั้นสรุป (10 นาที)

4.1 ครูให้นักเรียนช่วยกันสรุป และครูช่วยเพิ่มเติมให้ได้สาระสำคัญดังนี้

จากกิจกรรมที่นักเรียนได้ทำนั้น แสดงให้เห็นว่าการพูดจาสื่อสารกันนั้น ถ้าจะให้เข้าใจกันทั้งผู้พูดและผู้ฟังต่างก็มีส่วนสำคัญที่จะทำให้การสื่อความหมายนั้นมีประสิทธิภาพ ผู้พูดควรจะพูดเสียงดังชัดเจน ใช้ภาษาที่เหมาะสมกับคนฟัง มองหน้าผู้ที่พูดด้วย และตรวจสอบความเข้าใจของผู้ฟัง เพื่อจะได้อธิบายเพิ่มเติมให้เข้าใจ ไม่ใช่คำพูดที่ไม่เหมาะสมและก้าวร้าวผู้ฟัง

ผู้ฟังควรจะมีมารยาทในการฟัง โดยตั้งใจฟังจนจบก่อนที่จะถาม ไม่พูดคุยกันเอง ทำให้ผู้พูดเสียความมั่นใจ และไม่พูดแซง ทำให้ผู้พูดเสียสมาธิ หากไม่เข้าใจควรจะซักถามด้วยคำพูดที่ให้เกียรติผู้พูด

คนเราจะต้องเป็นทั้งผู้พูดและผู้ฟังในโอกาสที่ต่าง ๆ กัน เมื่อเป็นผู้พูดก็ต้องคำนึงถึงประโยชน์ของผู้ฟัง และเมื่อเป็นผู้ฟังก็ต้องให้เกียรติและช่วยให้ผู้พูดได้สื่อสารความคิดของเขาซึ่งจะยังประโยชน์แก่ส่วนรวมได้อย่างสบายใจ การสื่อความหมายจึงจะได้ผลตามที่ประสงค์และทุกคนก็จะเข้าใจซึ่งกันและกัน

4.2 ครูให้นักเรียนอ่านกลอนร่วมกัน และจดบันทึกลงในสมุดจดงาน

เรียบเรียงคำพูดเข้าใจง่าย

สังเกตผู้ฟังเห็นชัด

พูดแต่สั้นสั้นไม่ยืดเยื้อ

ทั้งผู้พูดผู้ฟังตั้งใจ

พูดได้ราบรื่นไม่ติดขัด

อธิบายตามถนัดให้เข้าใจ

ให้โอกาสคนอื่นถามได้

ช่วยรับสื่อความหมายได้เข้าใจกัน

การประเมินผล

ครูให้นักเรียนทำแบบทดสอบ และเปลี่ยนกันตรวจ โดยครูเป็นผู้เฉลย (5 นาที)

แบบทดสอบเรื่อง
เราเข้าใจกัน

ให้นักเรียนเลือกข้อความเติมลงในช่องว่าง ในข้อต่าง ๆ ตามความเหมาะสม

1. สุจิตรากำลังรายงานเรื่อง สงครามอ่าวเปอร์เซีย เพื่อนที่นั่งข้างหลังคุยกันโดยไม่สนใจฟังสุจิตรา
ควรจะ _____
พูดให้ดังขึ้น/หยุดพูด/เดินออกจากห้อง
2. เราไม่สนใจฟังสิ่งที่เพื่อนกำลังรายงาน เพราะ _____
ไม่อยากฟัง/ไม่เข้าใจ/ไม่ชอบเรื่องที่พูด
3. ทีมพันธ์รายงานอย่างรวดเร็วจนจบแล้วนั่งลง เพื่อน ๆ ทำหน้างง ๆ ทีมพันธ์ควรจะ _____
สอดแทรกเรื่องตลกในการพูด/พูดให้ค่อยลง/เปิดโอกาสให้เพื่อนถาม
4. เพื่อน ๆ มักจะให้ผองพรรณเป็นคนออกมาเป็นตัวแทนในการพูดโอกาสต่าง ๆ เพราะผองพรรณ

พูดสั้น ๆ ได้ใจความ/หน้าตาน่ารัก/เสียงเพราะ
5. อรวรรณมักจะพูดหน้าชั้นได้ดี เมื่อเพื่อน ๆ ตั้งใจฟัง เพราะอรวรรณ _____
ชอบแสดงออก/มีความมั่นใจในตนเอง/ชอบสอนเพื่อน

ภาคผนวก

1. เฉลยแบบทดสอบ

1. พูดให้ดังขึ้น
2. ไม่เข้าใจ
3. เปิดโอกาสให้เพื่อนถาม
4. พูดสั้น ๆ ได้ใจความ
5. มีความมั่นใจในตนเอง

แบบบันทึกพฤติกรรมการพูด
รายการตรวจสอบการพูดที่ดี

รายการ	หมายเหตุ
<p>ก. ความชัดเจนในการพูด</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ออกเสียงคำต่าง ๆ ชัดเจน 2. เสียงดังชัดเจน 3. ใช้คำพูดเหมาะกับผู้ฟัง 4. ใช้คำพูดเข้าใจง่าย 5. พูดได้ราบรื่น ไม่ติดขัด <p>ข. การพูดสื่อความหมายให้เกิดความเข้าใจตรงกัน</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ขณะพูดมีการสังเกตผู้ฟัง เช่น มองไปทั่ว ๆ 2. มีการซักถามผู้ฟัง 3. มีการตรวจสอบความเข้าใจของผู้ฟัง <p>ค. มารยาทในการพูด</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ไม่พูดนานเกินไป 2. ให้โอกาสผู้อื่น 3. ไม่พูดวิพากษ์วิจารณ์ผู้อื่นโดยไม่มีเหตุผล 4. ไม่พูดก้าวร้าวดูหมิ่นผู้อื่น 	

กิจกรรมที่ 14

ต่างจิตต่างใจ : การแก้ปัญหาความขัดแย้ง

ผู้เรียบเรียง : สุจิตรา ศรีนวล, ผกา สัตยธรรม, ทิศนา แชมมณี

คำชี้แจง

กิจกรรมนี้มุ่งช่วยให้นักเรียนเข้าใจในเรื่องความขัดแย้งในทางสร้างสรรค์ และเข้าใจถึงวิธีการในการแก้ไขความขัดแย้งอย่างเหมาะสม โดยการให้นักเรียนวิเคราะห์จากเหตุการณ์ความขัดแย้งในการแสดงตามบทบาทที่กำหนดให้

จุดมุ่งหมาย

ก. จุดมุ่งหมายทั่วไป

1. เพื่อให้นักเรียนเข้าใจถึงสาเหตุและผลของความขัดแย้งที่มีต่อการทำงานเป็นกลุ่ม รวมทั้งเห็นความสำคัญของการใช้วิธีแก้ปัญหาความขัดแย้งที่เหมาะสม

2. เพื่อให้นักเรียนสามารถแก้ปัญหาความขัดแย้งได้อย่างเหมาะสม .

ข. จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

1. นักเรียนสามารถตอบคำถามเกี่ยวกับเรื่องปัญหาความขัดแย้งได้

2. นักเรียนสามารถใช้วิธีการที่เหมาะสมในการแก้ปัญหาความขัดแย้งในสถานการณ์ที่กำหนดได้

แนวคิด

1. ความขัดแย้งเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นได้เป็นธรรมดา เพราะแต่ละคนมีความคิดเห็นและประสบการณ์ที่แตกต่างกัน

2. การขัดแย้งกันเป็นประโยชน์ที่ทำให้เกิดแนวคิดที่กว้างขวางและความคิดสร้างสรรค์

3. เมื่อเกิดความขัดแย้งขึ้นในกลุ่ม ถ้ากลุ่มใดสามารถแก้ไขได้หรือดำเนินการอย่างเหมาะสม กลุ่มนั้นจะได้ประโยชน์จากความขัดแย้ง เพราะทำให้กลุ่มได้ความคิดสร้างสรรค์ ในทางตรงกันข้ามถ้ากลุ่มใดดำเนินการอย่างไม่เหมาะสม หรือแก้ไขไม่ได้ นอกจากจะไม่ได้รับประโยชน์จากความขัดแย้งแล้ว ยังทำให้เกิดผลเสียต่อสัมพันธภาพของสมาชิกในกลุ่ม

4. สิ่งที่ต้องระงับเมื่อเกิดความขัดแย้งขึ้น คือ สมาชิกในกลุ่มไม่ควรใช้อารมณ์ต่อกัน ยอมรับฟัง และพิจารณาความคิดของผู้อื่น ใช้เหตุผลและไม่เอาแต่ใจตนเอง วิเคราะห์ความคิดให้เห็นจุดเด่น จุดด้อยของความคิด หรือจุดอ่อนแก่

เวลาที่ใช้

การสอนใช้เวลาประมาณ 60 นาที หรือ 3 คาบ

การฝึกใช้เวลาประมาณ 40 นาที หรือ 2 คาบ

สื่อ

1. บทบาทสำหรับแสดง จำนวน 2 ชุด

1.1 การประชุมเพื่อเลือกสถานที่ไปทัศนศึกษาที่ดำเนินการแก้ปัญหาขัดแย้งอย่างเหมาะสม

1.2 การประชุมเพื่อเลือกสถานที่ไปทัศนศึกษาที่ดำเนินการแก้ปัญหาขัดแย้งอย่างไม่เหมาะสม

2. แบบสังเกตการแสดง จำนวน 2 ชุด
3. แบบทดสอบสำหรับนักเรียนทุกคน

ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม

1. ชี้นำ (5 นาที)

1.1 ครูสนทนากับนักเรียนเกี่ยวกับความแตกต่างกันในด้านความคิด และประสบการณ์ของแต่ละคน ซึ่งอาจทำให้เกิดความขัดแย้งกันได้

1.2 ครูบอกนักเรียนว่า นักเรียนจะได้เรียนรู้เรื่องของการขัดแย้งจากการชมการแสดงและมารแสดง ของนักเรียนเอง

2. ชี้นกิจกรรม (30 นาที)

2.1 ครูแบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่มย่อย ให้มีสมาชิกกลุ่มละ 4 คน จำนวนของกลุ่มย่อยขึ้นอยู่กับจำนวนนักเรียนในชั้นนั้น (เช่นนักเรียนทั้งหมด 40 คน จะได้กลุ่มย่อย 10 กลุ่ม) ถ้ามีนักเรียนเหลืออยู่ให้เป็นผู้สังเกตการณ์ทั่วไป

2.2 ครูอธิบายให้นักเรียนฟังว่าจะให้นักเรียนทำกิจกรรม โดยจับคู่กันเป็นกลุ่มๆ แต่ละคู่จะได้เป็นทั้งผู้แสดงและผู้ชม โดยสลับเปลี่ยนกัน

2.3 ครูจัดกลุ่มนักเรียนให้เป็นคู่ๆ จนหมดทุกกลุ่มตามที่แบ่งไว้ และกำหนดบทบาทให้เพื่อการแสดงครั้งแรก เช่น

- คู่ที่ 1 กลุ่ม 1 เป็นผู้แสดง กลุ่ม 2 เป็นผู้ชม
- คู่ที่ 2 กลุ่ม 3 เป็นผู้แสดง กลุ่ม 4 เป็นผู้ชม
- คู่ที่ 3 กลุ่ม 5 เป็นผู้แสดง กลุ่ม 6 เป็นผู้ชม

ฯลฯ

2.4 ให้นักเรียนกลุ่มที่เป็นผู้แสดงมารับบทการแสดง (บทการแก้ปัญหาขัดแย้งแบบไม่เหมาะสม) และให้นักเรียนกลุ่มที่เป็นผู้ชมมารับแบบสังเกต (แบบสังเกตสำหรับการแสดงรอบที่ 1)

2.5 ครูกำหนดเวลาให้แสดงภายในเวลา 15 นาที โดยจัดที่แสดงและชมกันเป็นคู่ๆ ตามที่กำหนดไว้ โดยให้แต่ละจุดของการแสดงอยู่ห่างกันพอควร เมื่อแสดงจบ ครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่มที่คู่กันเปลี่ยนบทบาทกัน

2.6 ให้นักเรียนกลุ่มที่เป็นผู้แสดงมารับบทการแสดง (บทการแก้ปัญหาขัดแย้งแบบเหมาะสม) และให้นักเรียนกลุ่มที่เป็นผู้ชมมารับแบบสังเกต (แบบสังเกตสำหรับการแสดง รอบที่ 2) แล้วเริ่มแสดงภายในเวลา 15 นาที

3. ชี้นอภิปราย (15 นาที)

เมื่อนักเรียนแสดงจบลงแล้วให้นักเรียนกลับมาวมกลุ่มใหญ่ ครูนำอภิปรายโดยให้ผู้สังเกตรายงาน ข้อมูลที่ได้บันทึกไว้จากการสังเกต และช่วยกันสรุปให้ได้ตามแนวคิดของชุดกิจกรรม

4. ชี้นสรุปและประเมินผล (10 นาที)

- 4.1 ครูกล่าวสรุปตามสาระสำคัญดังนี้

ความขัดแย้งเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นได้เป็นธรรมดา เนื่องจากบุคคลมีประสบการณ์และความคิดที่แตกต่างกัน ถ้ารู้จักนำเอาความขัดแย้งนั้นมาพิจารณาอย่างเหมาะสมก็จะเป็นประโยชน์ต่อกลุ่ม เพราะทำให้กลุ่มได้ความคิดสร้างสรรค์

การดำเนินการเพื่อใช้ความขัดแย้งให้เป็นประโยชน์ ต้องอาศัยหลัก ดังนี้

- ไม่ใช้อารมณ์ต่อกัน เช่น ไม่โกรธ
- ยอมรับฟังกัน
- วิเคราะห์ความคิดของแต่ละคน ให้เห็นจุดเด่น จุดด้อยของความคิด
- ใช้เหตุผล
- หาทางประสานความคิดของหลาย ๆ ฝ่าย
- ตั้งเกณฑ์ช่วยในการตัดสินใจ
- หาข้อสรุปความคิดที่เหมาะสม

4.2 ครูให้นักเรียนอ่านบทกลอนรวมกัน และจดบันทึกลงในสมุดจดงาน

ประสบการณ์ที่ดีมีแตกต่าง	รับฟังบ้างคงจะมีเหตุผล
อย่าคิดว่าตัวเองเด่นเห็นแก่ตน	ช่วยคิดค้นประนีประนอมยอมตามกัน
ความต้องการสำเร็จได้ให้ตกลง	ความขัดแย้งหมดไปไม่ทุรนทุราย
ร่วมพลังร่วมใจไม่ตั้งต้น	เป็นเอกฉันท์งานสำเร็จเสร็จสิ้นเอย

4.3 ครูให้นักเรียนทำแบบทดสอบ เปลี่ยนกันตรวจ โดยครูเป็นผู้เฉลยคำตอบให้

5. ชั้นฝึกปฏิบัติและประเมินผล (40 นาที)

5.1 ครูสนทนากับนักเรียนเพื่อทบทวนความเข้าใจเกี่ยวกับวิธีการแก้ปัญหาความขัดแย้งในการทำงาน
กลุ่ม

5.2 แบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่มละประมาณ 6-8 คน ให้กลุ่มเลือกประธาน เลขานุการ และผู้สังเกตการณ์
ครูแจกแบบสังเกตให้ผู้สังเกต

5.3 ครูกำหนดหัวข้อที่มีประเด็นขัดแย้งให้นักเรียนอภิปราย หรือครูอาจให้นักเรียนเลือกหัวข้ออภิปราย
กันเอง เช่น เกิดเป็นชายดีกว่าหญิง เป็นครูดีกว่าเป็นนักเรียน อาชีพครูดีกว่าอาชีพหมอ เป็นต้น

5.4 ครูสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนขณะอภิปรายว่าสามารถทำได้ตามความรู้ที่ได้เรียนมาหรือไม่

5.5 ครูให้ผู้สังเกตการณ์รายงานเพิ่มเติม อภิปรายร่วมกัน และให้ข้อเสนอแนะตามความเหมาะสม

5.6 หากนักเรียนยังทำไม่ได้ ครูควรฝึกนักเรียนเพิ่มเติมโดยให้นักเรียนร่วมกันอภิปรายในหัวข้ออื่น ๆ

ภาคผนวก

1. แบบทดสอบ

แบบทดสอบเรื่อง

ต่างจิตต่างใจ

ให้นักเรียนเขียนเครื่องหมาย ✓ หน้าข้อความที่ถูกต้องและเขียนเครื่องหมาย ✗ หน้า
ข้อความที่ไม่ถูกต้อง

- _____ 1. ความขัดแย้งเป็นสิ่งที่ไม่ดี ถ้าเกิดขึ้นจะทำให้เกิดความเสียหายเสมอ
- _____ 2. ความขัดแย้งจะไม่เกิดขึ้น ถ้าคนเรามีประสบการณ์เหมือนกัน
- _____ 3. การรับฟังและประนีประนอมช่วยให้ความขัดแย้งหมดไป
- _____ 4. สังคมจะเจริญถ้าไม่มีความขัดแย้ง
- _____ 5. การดำเนินการแก้ปัญหาขัดแย้งอย่างเหมาะสม ย่อมทำให้งานสำเร็จลงได้

ด้วยดี

2. เฉลยแบบทดสอบ

1. × 2. ✓ 3. ✓ 4. × 5. ✓

3. แบบสังเกตการแสดงรอบที่ 1

แบบสังเกตการแสดง

คำชี้แจง

ให้นักเรียนสังเกตการแสดง แล้วตอบคำถามต่อไปนี้

1. ปัญหาในกลุ่มนี้ คืออะไร (ขัดแย้งกัน)
.....
2. ปัญหานี้มีสาเหตุมาจากอะไร (ประสบการณ์, ความคิดเห็น, ความต้องการต่างกัน)
.....
3. เมื่อมีความขัดแย้งเกิดขึ้นกลุ่มหาข้อยุติได้หรือไม่ได้ เพราะเหตุใด (ไม่ยอมรับฟังกัน, เอาแต่ใจตนเอง ฯลฯ)
ได้เพราะ.....
ไม่ได้เพราะ.....
4. ความขัดแย้งที่เกิดขึ้นในกลุ่ม ทำให้เกิดอะไรขึ้น (การทะเลาะวิวาท ความไม่พอใจ งานไม่สำเร็จ ฯลฯ)
.....
5. หัวหน้ากลุ่มควรทำอย่างไร (ประนีประนอมให้ทุกฝ่ายเห็นส่วนดีของทุกฝ่าย)
.....
6. สมาชิกกลุ่มที่มีความขัดแย้ง ควรทำอย่างไร (ไม่โกรธ โมโหกัน ยอมรับฟังกัน วิเคราะห์ความคิดให้เห็นจุดเด่น จุดด้อย ใช้เหตุผล และหาทางประสานความคิด)
.....

4. แบบสังเกตการแสดงรอบที่ 2

แบบสังเกตการแสดง

คำชี้แจง

ให้นักเรียนสังเกตการแสดง แล้วตอบคำถามต่อไปนี้

1. ปัญหาในกลุ่มนี้ คืออะไร
.....
2. ปัญหานี้มีสาเหตุมาจากอะไร
.....
3. เมื่อมีความขัดแย้งเกิดขึ้น กลุ่มหาข้อยุติได้หรือไม่ได้ เพราะเหตุใด
ได้เพราะ.....
ไม่ได้เพราะ.....
4. หัวหน้ากลุ่มได้ดำเนินการอย่างไรต่อปัญหาที่เกิดขึ้น
.....
5. สมาชิกกลุ่มที่มีความขัดแย้งได้ทำอย่างไร
.....

6. จากการแก้ปัญหาขัดแย้งของสมาชิกในกลุ่มทำให้เกิดผลอย่างไร

5. บทสำหรับการแสดง การประชุมที่ดำเนินการแก้ปัญหาขัดแย้งอย่างไม่เหมาะสม (การแสดงรอบที่ 1)

ประธาน (1) งาเห้เราได้รับมอบหมายจากคุณครูให้มาตกลงกัน คือ ให้เราตกลงกันว่าจะไปทัศนศึกษาที่ไหนดี ก่อนอภิปราย ผมขอชี้แจงวัตถุประสงค์ก่อนนะครับว่าที่ไปทัศนศึกษาครั้งนี้ เพื่อไปเพิ่มพูนความรู้ และประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการเรียน กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตนะครับ ไม่ใช่ไปเที่ยวกันสนุก ๆ เท่านั้น ตอนนีขอเชิญสมาชิกเสนอความคิดเห็นได้แล้วนะครับว่าจะไปไหนกันดี
(เสียงพูดพร้อม ๆ กัน ทั้ง 3 คน)

จิว (1) ไปสวนลุม ไปสวนจตุจักร

แจ้ว (1) ไปเขาดิน

แดง (1) ไปวัดพระแก้ว

ประธาน (2) ผมว่าเสนอทีละคนดีกว่า ใครจะว่าอะไรก็บอกมา

จิว (2) ไปสวนลุมดีกว่า ได้เล่นจักรยานน้ำ ที่อื่นไม่เอา

ประธาน (3) มีเหตุผลหน่อยซี

แดง (2) ไม่รู้จักคิดจะหาความรู้ใส่ตัวเลย จะไปเล่นทำเดี๋ยว ไปวัดพระแก้วดีกว่า

แจ้ว (2) อ้อ๊ย ใคร ๆ เขาก็เคยไปกันมาแล้วทั้งนั้นแหละ ทั้งวัดพระแก้ว ทั้งสวนลุม น่าเบื่อจะตาย ไปดูลิง ดูนก ยังสดชื่นกว่า

ประธาน (4) หาทางตกลงกันให้ได้นะ มันชักจะไปกันใหญ่แล้ว ผมเสนอใหม่ดีกว่า ไปดูดาวทางฮัลเลย์ที่ห้องฟ้าจำลองดีกว่า คุณครูบอกว่าเกี่ยวข้องกับสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตไปเดี๋ยวไหนเลยนะ

จิว (3) ไม่เห็นจะน่าสนใจเลย ดาวทางฮัลเลย์นะไปที่หลังก็ได้ไม่จำเป็น ที่อื่นที่เกี่ยวข้องกับสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตก็มีอีกเยอะแยะ ไม่ไหวต อะไรก็ไหวต ๆ

แดง (3) แล้วจะไปไหนล่ะ

จิว (4) ก็คิดดูเองซี ถ้าไม่ไปสวนลุมฉันก็ไม่สนละ

แดง (3) วัดพระแก้วที่ฉันเสนอ ก็เกี่ยวข้องกับสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ฉันยังไม่เคยไปไหว้พระเลย แล้วก็ยังมีภาพรวมเกียรติสวย ๆ ด้วย

แจ้ว (3) (โห่) ตายแล้ว มีเธออยู่คนเดียวเท่านั้นแหละที่ยังไม่เคยไป ไปคนเดียวก็แล้วกัน

ประธาน (5) เอ้อ ทะเลาะกันเสียเวลา ไม่ได้เรื่องได้ราว เดี่ยวจะไปบอกคุณครูแล้วว่าไม่ไปไหนเลย

6. บทสำหรับการแสดงการประชุมที่ดำเนินการแก้ปัญหาขัดแย้งอย่างเหมาะสม (การแสดงรอบที่ 2)

- ประธาน (1) งานที่เราได้รับมอบหมายจากคุณครูให้มาตกลงกัน คือ ให้เรามาตกลงกันว่าจะไปทัศนศึกษาที่ไหนดี ก่อนอภิปราย ผมขอชี้แจงวัตถุประสงค์ก่อนนะครับว่าที่ไปทัศนศึกษาครั้งนี้ เพื่อไปเพิ่มพูนความรู้ และประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการเรียน กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตนะครับ ไม่ใช่ไปเที่ยวกันสนุกๆ เท่านั้น ตอนนั้นขอเชิญสมาชิกเสนอความคิดเห็นได้แล้วนะครับว่าจะไปไหนกันดี
(เสียงพูดพร้อม ๆ กัน 3 คน)
- จิว (1) ไปสวนลุม ไปสวนจตุจักร
- แจ้ว (1) ไปเขาดิน
- แดง (1) ไปวัดพระแก้ว
- ประธาน (2) ผมขอให้เสนอทีละคนนะครับ และช่วยให้เหตุผลด้วยว่าทำไมควรไปที่เหล่านั้น เชิญจิวเลยครับทำไมจึงจะไปสวนลุม สวนจตุจักรครับ
- จิว (2) ฉันทอยากไปซีจิกยานน้ำที่สวนลุม และก็อยากไปดูของเยอะแยะที่สวนจตุจักร
- ประธาน (3) ก็น่าสนใจครับ แต่ว่าครูเขาบอกว่า เราไปเพื่อไปศึกษาเรื่องเกี่ยวกับการเรียนสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ไม่ได้ไปเที่ยวสนุกอย่างเดียวนะครับ (แดงยกมือ) เชิญเลยครับ
- แดง (2) ที่พิพิธภัณฑ์กำลังมีนิทรรศการเกี่ยวกับในหลวง เนื่องโอกาสมีพระชนม์พรรษา 5 รอบ น่าไปดูนะ
- แจ้ว (2) ผมคิดว่าการที่พิพิธภัณฑ์ยังมีอีกนาน เรามีเวลาเท่าไรค่อยไปดูก็ได้ แต่ตอนนี้เราน่าจะไปดูละครเรื่องนางนพมาศนะ เขาเล่นที่ศูนย์วัฒนธรรมแห่งชาติ เพิ่งเปิดใหม่ น่าไปดูจัง
- ประธาน (4) ทำไมถึงคิดจะไปดูละครเรื่องนี้ล่ะครับ
- แจ้ว (3) มันเกี่ยวกับประวัตินางนพมาศและขนบธรรมเนียมประเพณีของไทย เขาจะเล่นจนถึงวันที่ 20 นี้เท่านั้น
- แดง (3) ความจริงฉันอยากไปดูนะ แต่ไปดูละครเสียเงินมาก ฉันว่าไปวัดพระแก้วดีกว่า มีภาพฝาผนังเรื่องรามเกียรติ์ด้วย
- แจ้ว (3) แต่ผมว่าทั้งละครและวัดพระแก้วดูจะเป็นเรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับวรรณคดีไทยมากกว่าสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต นะครับ
- ประธาน (5) ครับ ดีจริงอย่างที่จิวพูดเหมือนกัน แต่ถ้าจะไปดูในแง่ของประวัติความเป็นมาและความสำคัญ ก็อาจจะไปสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตได้เหมือนกัน ถ้าไม่มีที่อื่นน่าสนใจกว่า เราอาจจะกลับมาพิจารณากันดูอีกทีก็ได้
- แดง (4) ผมก็ยังติดใจพิพิธภัณฑ์อยู่นะ จะได้ไปดูของเก่าแต่มีค่ามากมาย พ่อแม่ไม่เคยพาไปสักที ถ้าไม่ไปกับโรงเรียนก็ไม่ได้ไปสักที
- ประธาน (6) ฟังดูแล้วมันก็น่าจะไปกันให้หมดทุกแห่งเลย แต่เวลามันมีจำกัด ไปได้แค่ที่เดียวช่วยกันคิดให้ตัดสินใจไปไหนถึงจะเหมาะสม คุ่มค่าที่สุด แจ้วยังไม่ค่อยได้พูดเลย มีความเห็นอย่างไรครับ

แจ้ว (4)	ผม निकออกแล้วในเมื่อโอกาสเรามีไม่มาก เราน่าจะเลือกไปดูสิ่งที่หาได้ยาก หรือหาได้ยากแล้วอย่างนิทรรศการที่ห้องฟ้าจำลองไงละ
แดง (5)	เขามีสถงอะไรบ้างละ
แจ้ว (5)	ก็แสดงนิทรรศการเกี่ยวกับดาวทางฮัลเลย์ ซึ่ง 100 ปี ดาวทางจะผ่านเข้ามาในโลกสักที เราน่าจะไปดูนะว่าเขามีสถงอะไรบ้าง จะได้มีความรู้เพิ่มขึ้น นำมาเขียนรายงานได้
ประธาน (7)	จริงสินะ อย่างสวนสัตว์หรือพิพิธภัณฑ์หรือวัดพระแก้ว เปิดเป็นประจำอยู่แล้ว เราก็คงมีโอกาสไปสักวัน ละครนงนพมาศก็พอรู้เรื่องมาบ้างแล้ว ดูนิทรรศการดาวทางฮัลเลย์ดีกว่า เพราะมีแค่เพียงสปีดไลท์เดียว เป็นเรื่องที่เหมาะสมกับการทำรายงาน สร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตด้วย
แดง (6)	ดีเหมือนกัน ตอนเรียนเรื่องอวกาศไม่ค่อยชัดเจนเท่าไร มีโอกาสไปดู อาจจะรู้และเข้าใจดียิ่งขึ้น
จิว (4)	ผมไปมาแล้วละ น่าดูดีเหมือนกัน มีกิจกรรมสนุก ๆ ด้วย
แดง (7)	อ้าวเธอไปมาแล้ว คงไม่อยากไปอีกนะซี
จิว (5)	ไม่เป็นไรหรอกครับ เมื่อคนอื่นอยากไปผมก็ไปด้วยได้ ไม่เบื่อหรอกครับ
ประธาน (8)	เมื่อไม่มีใครคัดค้านก็เป็นอันตกลงนะครับ เราจะไปทัศนศึกษาชมนิทรรศการดาวทางฮัลเลย์ที่ห้องฟ้าจำลอง เพราะน่าสนใจหาชมได้ยาก ผมจะไปเรียนให้คุณครูทราบ

1. แบบสังเกตพฤติกรรมการแก้ปัญหาขัดแย้งในกลุ่ม (สำหรับฝึก)

แบบสังเกตการณ์พฤติกรรมการแก้ปัญหาขัดแย้งในกลุ่ม ให้สังเกตการทำงานของประธานและสมาชิกกลุ่มว่ามีลักษณะใด ถ้ามีให้ขีด ☒ ถ้าไม่มีให้ขีด ☐		
พฤติกรรมการแก้ปัญหาขัดแย้ง	ผู้นำ/ประธาน	สมาชิก
1. ใช้เหตุผล 2. ไม่ใช้อารมณ์ 3. ยอมรับฟังสมาชิก 4. ประสานความคิดของหลาย ๆ ฝ่าย 5. ตั้งเกณฑ์เพื่อช่วยในการตัดสินใจ 6. ประนีประนอม 7. วิเคราะห์จุดเด่น จุดด้อย ของความคิด 8. หาข้อสรุปของความคิด 9. อื่น ๆ _____ _____		

ภาคผนวก ค

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

1. คำนวณค่าเฉลี่ย (Mean) ของคะแนนจากสูตร

$$\bar{x} = \frac{\sum x}{N}$$

เมื่อ \bar{x} = ค่าเฉลี่ย

$\sum x$ = คะแนนของนักเรียน

N = จำนวนนักเรียนทั้งหมด

(ประคอง การณสูตร, 2528)

2. คำนวณหาค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

โดยใช้สูตร

$$S_x = \sqrt{\frac{N \sum x^2 - (\sum x)^2}{N(N-1)}}$$

เมื่อ S_x = ความเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนน

x = คะแนนของนักเรียน

$\sum x$ = ผลรวมของคะแนนทั้งหมด

x^2 = ผลรวมกำลังสองของคะแนน

N = จำนวนนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง

(ประคอง การณสูตร, 2528)

3. คำนวณหาค่าอำนาจจำแนก

$$D = \frac{R_U - R_L}{f}$$

เมื่อ D = ค่าอำนาจจำแนก

R_U = จำนวนนักเรียนในกลุ่มสูง

R_L = จำนวนนักเรียนในกลุ่มต่ำ

f = จำนวนนักเรียนในแต่ละกลุ่ม

(ประคอง กรรณสูตร, 2528)

4. คำนวณหาระดับความยาก โดยใช้สูตร

$$P = \frac{R_U + R_L}{2f}$$

เมื่อ P = ระดับความยาก

R_U = จำนวนนักเรียนในกลุ่มสูง

R_L = จำนวนนักเรียนในกลุ่มต่ำ

f = จำนวนนักเรียนในแต่ละกลุ่ม

(ประคอง กรรณสูตร, 2528)

5. การคำนวณหาค่าความเที่ยง ของแบบทดสอบหาค่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และแบบวัดมโนทัศน์ในการทำงานกลุ่ม โดยใช้สูตร คูเตอร์ ริชาร์ดสัน 20 (Kuder - Richardson 20)

$$r_{xx} = \frac{n}{n-1} \left[1 - \frac{pq}{s_x^2} \right]$$

เมื่อ r_{xx} = ความเที่ยงของแบบทดสอบ

p = สัดส่วนของคนทำถูกในแต่ละข้อ

q = สัดส่วนของคนทำผิดในแต่ละข้อ

pq = ผลคูณของสัดส่วนของผู้ตอบถูกและข้อตอบผิด

s_x^2 = ความแปรปรวนของคะแนนทั้งฉบับ

n = จำนวนข้อสอบในแบบทดสอบ

6. เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนโน้ตส์ในการทำงานกลุ่มและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ระหว่างคะแนนก่อนสอนและคะแนนหลังสอนของกลุ่มทดลอง โดยนำคะแนนจากการวัดมโน้ตส์ในการทำงานกลุ่มและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จำนวน 30 คน มาวิเคราะห์ โดยใช้สูตร

$$t = \frac{\sum D}{\sqrt{\frac{N \sum D^2 - (\sum D)^2}{(N - 1)}}$$

เมื่อ $\sum D$ = ผลรวมของผลต่างของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ก่อนสอนและหลังสอน

D^2 = ผลรวมของกำลังสองของผลต่างของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ก่อนสอนและหลังสอน

N = จำนวนนักเรียนที่ได้คะแนนทั้งสองชุด

$$df = N - 1$$

(ประคอง การณสูตร, 2528)

7. การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนโน้ตส์ในการทำงานกลุ่ม และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ก่อนการทดลอง ระหว่างกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุม โดยใช้สูตร

$$t = \frac{\bar{x}_1 - \bar{x}_2}{\sqrt{\left(\frac{x_1^2 + x_2^2}{(N_1 + N_2) - 2}\right) \cdot \left(\frac{1}{N_1} + \frac{1}{N_2}\right)}}$$

เมื่อ \bar{x}_1 = ค่าเฉลี่ยของนักเรียนกลุ่มทดลอง

\bar{x}_2 = ค่าเฉลี่ยของนักเรียนกลุ่มควบคุม

x_1^2 = ผลรวมกำลังสองของผลต่างระหว่างคะแนนแต่ละตัว
กับค่าเฉลี่ยของนักเรียนกลุ่มทดลอง

x_2^2 = ผลรวมกำลังสองของผลต่างระหว่างคะแนนแต่ละตัว
กับค่าเฉลี่ยของนักเรียนกลุ่มควบคุม

N_1 = จำนวนนักเรียนในกลุ่มทดลอง

N_2 = จำนวนนักเรียนในกลุ่มควบคุม

$df = (N_1 + N_2 - 2)$

(ประกอบ กรรณสูตร, 2528)

8. การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนโน้ตส์ในการทำงานกลุ่ม
และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หลังการทดลอง ระหว่างกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุม
โดยใช้สูตร

$$t = \frac{\bar{x}_1 - \bar{x}_2}{\sqrt{(\sigma_{x_1}^2 + \sigma_{x_2}^2)(1 - r_{xy}^2)}}$$

เมื่อ x_1 = ค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหรือคะแนน
โน้ตส์ในการทำงานกลุ่ม ของนักเรียนกลุ่มทดลอง

x_2 = ค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหรือคะแนน
โน้ตส์ในการทำงานกลุ่ม ของนักเรียนกลุ่มควบคุม

$\sigma_{x_1}^2$ = ความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของค่าเฉลี่ยของคะแนน
กลุ่มทดลอง

$\sigma_{x_2}^2$ = ความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของค่าเฉลี่ยของคะแนน
กลุ่มควบคุม

r_{xy} = สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนทดสอบก่อนเรียน
และหลังเรียน

$$= \frac{N \sum xy - \sum x \sum y}{\sqrt{[N \sum x^2 - (\sum x)^2][N \sum y^2 - (\sum y)^2]}}$$

N = จำนวนนักเรียนที่ได้คะแนนทั้ง 2 ชุด

x = คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหรือคะแนนมโนทัศน์
ในการทำงานกลุ่ม ก่อนการทดลอง

y = คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หรือคะแนนจาก
แบบวัดมโนทัศน์ในการทำงานกลุ่ม หลังการทดลอง

$$df = N_1 + N_2 - 3$$

(ประคอง กรรมสุด, 2528)

ตารางที่ 15 การหาค่าระดับความยากและค่าอำนาจจำแนกของแบบ

ทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต หน่วยการทำมาหากิน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ข้อที่	จำนวนคนตอบถูก		ค่าความยากง่าย (P)	ค่าอำนาจจำแนก (D)
	กลุ่มสูง (R _u)	กลุ่มต่ำ (R _L)		
1	11	4	0.26	0.24
2	23	17	0.69	0.21
3	10	4	0.24	0.21
4	16	8	0.41	0.28
5	9	3	0.21	0.21
6	10	4	0.24	0.21
7	22	10	0.55	0.41
8	13	7	0.34	0.21
9	15	9	0.41	0.21
10	10	2	0.21	0.28
11	22	13	0.57	0.31
12	11	4	0.26	0.24
13	15	4	0.33	0.38
14	19	12	0.53	0.24
15	11	4	0.26	0.24
16	19	9	0.48	0.34
17	17	5	0.38	0.41

ข้อที่	จำนวนคนตอบถูก		ค่าความยากง่าย (P)	ค่าอำนาจจำแนก (D)
	กลุ่มสูง (R _U)	กลุ่มต่ำ (R _L)		
18	21	11	0.55	0.34
19	11	4	0.26	0.24
20	20	11	0.53	0.31
21	12	6	0.31	0.21
22	14	8	0.38	0.21
23	15	8	0.40	0.24
24	17	8	0.43	0.31
25	10	3	0.22	0.24
26	10	2	0.21	0.28
27	10	2	0.21	0.28
28	11	3	0.22	0.28
29	11	4	0.26	0.24
30	15	8	0.40	0.24
31	19	7	0.45	0.41
32	16	9	0.43	0.24
33	20	6	0.45	0.48
34	21	10	0.53	0.38
35	10	3	0.22	0.24
36	18	11	0.50	0.24
37	14	6	0.34	0.28
38	15	5	0.34	0.44

ข้อที่	จำนวนคนตอบถูก		ค่าความยากง่าย (P)	ค่าอำนาจจำแนก (D)
	กลุ่มสูง (R _U)	กลุ่มต่ำ (R _L)		
39	23	9	0.55	0.48
40	27	8	0.60	0.66
41	13	6	0.33	0.24
42	28	14	0.72	0.48
43	17	5	0.38	0.41
44	23	15	0.66	0.28
45	14	3	0.29	0.38
46	20	7	0.47	0.45
47	20	9	0.50	0.38
48	20	8	0.48	0.41
49	17	3	0.34	0.48
50	21	15	0.62	0.21

$$\sum x = 1160$$

$$\sum x^2 = 27334$$

$$\bar{x} = 20$$

$$S.D. = 8.44$$

$$pq = 10.74$$

$$N = 58$$

ตัวอย่างการคำนวณหาค่าระดับความยาก และอำนาจจำแนกของ
ข้อสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ข้อที่ 1

ข้อมูล

$$R_u = 11 \quad R_L = 4 \quad f = 29$$

ระดับความยาก

$$P = \frac{R_u + R_L}{2f} = \frac{11 + 4}{2(29)} = 0.26$$

อำนาจจำแนก

$$D = \frac{R_u - R_L}{f} = \frac{11 - 4}{29} = 0.24$$

ระดับความยากของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

มีค่าตั้งแต่ 0.21-0.72

อำนาจจำแนกของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

มีค่าตั้งแต่ 0.21-0.66

$$\begin{aligned}
 S_x^2 &= \frac{\sum x^2}{N} - \frac{(\sum x)^2}{N} = \frac{26548}{58} - \frac{1214^2}{58} \\
 &= 457.72 - 438.11 \\
 &= 19.61
 \end{aligned}$$

แทนค่า

$$\begin{aligned}
 k-R20 : r_{xx} &= \frac{N}{N-1} \left[1 - \frac{pq}{S_x^2} \right] \\
 &= \frac{39}{39-1} \left[1 - \frac{7.26}{19.61} \right] \\
 &= 1.03 \left[1 - 0.37 \right] \\
 &= 1.03 \cdot 0.63 \\
 &= 0.65
 \end{aligned}$$

• • ความเที่ยงของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
หน่วยการทำมาหากิน มีค่าเท่ากับ 0.65

ตารางที่ 17 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนทดสอบผลสัมฤทธิ์ก่อนการทดลอง
ระหว่างกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุม

เลขที่	กลุ่มทดลอง			กลุ่มควบคุม		
	x	$x - \bar{x}$	x^2	x	$x - \bar{x}$	x^2
1	23	-5.43	29.48	26	-2.07	4.28
2	31	2.57	6.60	29	0.93	0.86
3	26	-2.43	5.90	25	-3.07	9.42
4	27	-1.43	2.04	28	-0.07	0.0049
5	29	0.57	0.32	32	3.93	15.44
6	27	-1.43	2.04	30	1.57	2.46
7	30	1.57	2.46	28	-0.07	0.0049
8	33	4.57	20.88	30	1.57	2.46
9	30	1.57	2.46	32	3.93	15.44
10	30	1.57	2.46	29	0.93	0.86
11	26	-2.43	5.90	26	-2.07	4.28
12	33	4.57	20.88	31	2.93	8.58
13	31	2.75	6.60	34	5.93	35.05
14	26	-2.43	5.90	27	-1.43	2.04
15	30	1.57	2.46	31	2.97	8.58
16	25	-3.43	11.76	28	-0.07	0.0049
17	31	2.75	6.60	29	0.93	0.86
18	25	-3.43	11.76	26	-2.07	2.28
19	28	-0.43	0.18	20	-8.07	65.12

เลขที่	กลุ่มทดลอง			กลุ่มควบคุม		
	x	x-(x-x)	x ²	x	x-(x-x)	x ²
20	28	-0.43	0.18	28	-0.07	0.0049
21	30	1.57	2.46	30	1.57	2.46
22	26	-2.43	5.90	24	-4.07	16.56
23	29	0.57	0.32	29	0.93	0.86
24	27	-1.43	2.04	29	0.93	0.86
25	34	5.57	31.02	30	1.57	2.46
26	30	1.57	2.46	27	-1.43	2.04
27	28	-0.48	0.18	25	-3.07	9.42
28	26	-2.43	5.90	23	-5.43	29.48
29	25	-3.43	11.76	29	0.93	0.86
30	29	0.57	0.32	27	-1.43	2.04
	853		209.22	842		247.07

กลุ่มทดลอง

กลุ่มควบคุม

$$\bar{x} = \frac{\sum x}{N} = \frac{853}{30} = 28.43$$

$$\bar{x} = \frac{\sum x}{N} = \frac{842}{30} = 28.07$$

$$S.D. = \sqrt{\frac{N \sum x^2 - (\sum x)^2}{N(N-1)}} = 2.69$$

$$S.D. = \sqrt{\frac{N \sum x^2 - (\sum x)^2}{N(N-1)}} = 2.91$$

ทดสอบภาวะแห่งความแปรปรวนของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ก่อนการทดลอง

$$H_0 : \sigma_1^2 = \sigma_2^2$$

$$F = \frac{\sigma_1^2}{\sigma_2^2}$$

$$F = \frac{(2.69)^2}{(2.91)^2}$$

$$= \frac{7.2361}{8.4681}$$

$$= 0.85$$

$$.05 f_{29,29} = 1.85$$

ค่าที่คำนวณได้น้อยกว่าค่าในตาราง แสดงว่า ก่อนการทดลอง นักเรียน

กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม มีความแปรปรวนเท่ากัน

ทดสอบความมีนัยสำคัญของค่าเฉลี่ยคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ก่อนการทดลอง ระหว่างกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุม

ข้อมูล

$$N = 30$$

$$N = 30$$

$$\bar{x} = 28.43$$

$$\bar{x} = 28.07$$

$$x_1^2 = 209.22$$

$$x_2^2 = 246.07$$

$$H_0 : \mu_1 = \mu_2$$

$$t = \frac{\bar{x}_1 - \bar{x}_2}{\sqrt{\frac{x_1^2 + x_2^2}{(N_1 + N_2) - 2} \cdot \left(\frac{1}{N_1} + \frac{1}{N_2}\right)}}$$

$$= \frac{28.43 - 28.07}{\sqrt{\frac{(209.22)^2 + (246.07)^2}{(30 + 30) - 2} \cdot \left(\frac{1}{30} + \frac{1}{30}\right)}}$$

$$= \frac{0.36}{4.49}$$

$$= 0.08$$

$$.05_t = 2.00 \text{ (ประมาณ)}$$

58

ค่าที่คำนวณได้ น้อยกว่าค่าในตาราง แสดงว่า ก่อนการทดลอง นักเรียน
กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม มีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์
ชีวิต หน่วยการทำมาหากิน ไม่แตกต่างกัน

ประวัติผู้เขียน

นางสาวสุภาวดี ลาสนธิ เกิดวันที่ 13 กันยายน พ.ศ. 2506
ที่อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี สำเร็จการศึกษาปริญญาตรีศึกษาศาสตร์บัณฑิต
สาขาการประถมศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ในปีการศึกษา 2528
และเข้าศึกษาต่อในหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาประถมศึกษา ภาควิชา
ประถมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อปีการศึกษา 2532
ปัจจุบันรับราชการ ในตำแหน่งอาจารย์ 1 ระดับ 3 โรงเรียนบ้านหนองหินเมือก
สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเซกา สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดหนองคาย
ในการวิจัยครั้งนี้ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัย จาก บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย ปีงบประมาณ 2534 เป็นเงินจำนวน 3,400 บาท

